

M.A. PALI COURSE

PART I

_____. Lecturer, Royal Geographical Society,
Survey Correspondent, Archaeological Survey of India,
Author, A History of Pali Literature, Geography
of Early Buddhism, Concepts of Buddhism,
Some Kṣatriya Tribes of Ancient
India, etc, etc

Published by the
University of Calcutta
1941

- 1 Sabbesu bhūtesu maddhaya dandam
avibhetthayam aññatam pi tesam
na putte na ccheyya kuto sahāyam,
eko ca ahaḅḅavisaṇakappo
2 Samasagajātassa bhavati sneho,
snehavayam dukkham idam pajhoti,
snehavayam snehijam pekkhamāno
eko care khaḅḅavisaṇakappo
3 Mite snhijje amukampamāno
hāpeti attham patibaddhacitto,
etaṃ bhayam saṁbhavve pekkhamāno
eko care khaḅḅavisaṇakappo
4 Vanno visālo va . . . pi visāto
puttesu dāresu ca ya apela,
vamsāḅḅakāro va asajjamāno
eko care pe
5 Mgo araññamhi yathā abaddho
yeniccakam gacchati gocāyā,
vinnū nato seṭṭham pekkhamāno
6 Amantā hoti sahāyamajjhe
vāse thāne gāmane cālikāya,
anubhijjitam seṭṭham pekkhamāno
eko care
7 Khanddā rati hoti sahāyamajjhe
puttesu ca vipulam hoti pemam
piyāviprayogam vijigucchamāno
eko care
8 Cātuddiso appatigho ca hoti
santussamāno itaritarēna,
parissayānam sahita achambhi
eko care

- 9 Dussangahā pabbajitā pi eke
 atho gahattā gharā avasanta,
 apposukko paraputtēsu hutvā
 eko care
 10 Oropayitvā gihivāṇānam
 samnipatto yatthā kovālo
 chetvāna vīro ghibbandhanāni
 eko care
 11 Sacce labhettha nipakam sahāyam
 saddhimcaṃ sadhuvihāri dhiṃ,
 abbhībhūya sabbāni parissayāni
 careyya ten' attamaṇo satimā
 12 No ce labhettha nipakam sahāyam
 saddhimcaṃ sadhuvihāri dhiṃ,
 rājā va rattiṃ vijitāni pahāya
 eko care
 13 Addhā passamsāma sahāyasampadam
 setthā samā sevitaḍḍā sahāya,
 ete aladdhā anavajjabhojī
 eko care
 14 Divā suvaṇṇassa pabhassāni
 kammaraputtēna sumittihīni
 samghattamaṇāni dūve bhujasmi
 eko care
 15 Evam dūtīena sahā mam' assa
 vācābhīpo abhisajjānaṃ vā,
 etam bhāyam āyatim pekkhamāno
 eko care
 16 Kāmā hi citrā madhurā manoramā
 virupaiṇena mathenti citāni,
 ādinavaṃ kamagguṇesu divā
 eko care
 17 'Iti ca gando ca upaddavo ca
 rogo ca sallāni ca bhāyāni ca m'etam,
 etam bhāyam kamagguṇesu divā
 eko care
 18 Sitāni ca unhāni ca, khudam pipāsam,
 vātātape damasurimsape ca

- 19 Nāgo va y ūtān vavajyivā
sajātākāndho padumī ulāo
yathābhāntam vhiāe māññe,
Attāna tām saṃgaṃkātaṣṣa,
yam phasaye sāmāyikam vnuttm,
Ādiccābandhusa vāco māsama
eko care
- 20 Dittivisukāṃ upātivatto
patto myānam patihaddhamaggo,
'uppannānāno' mhi anaññaneyyo'
eko care
- 22 Nillolupo nikkūho nippipāso
nimmikkho muddhantakassāvamohō
māsayo sabbaloke bhavivā
eko care .
- 23 Pāpam sahāyam pavajjayeṭha
anattādaṣṣam viṣame nivittam,
sayam na seve pasutam pamaṭṭam,
eko care
- 24 Bahussutam dhammadham bhajeṭha
mittam ulāram patibhānavāntam,
aññāya atthāni vameyya kāmikham
eko care
- 25 Kluddam ratim kāmāsukhāṃ ca loke
analamkāritvā anapekkhamāno
vibhūṣanaṭṭhānā virato saccavādi
eko care
- 26 Puttāṃ ca dāram pitaraṃ ca mātaram
dhammāni dhāṇṇāni ca bandhavāni ca
hivāna kāmāni yathodhikāni
eko care
- 27 'Sango eso, parittam eṭṭha sokhyam,
app' assādo, dukkham eṭṭha bhyyo,
galo eso' iti hātva mutimā
eko care . . .

- 28 Sandalayitvā samyojanāni
jālam va bhētvā salī' ambuḡārī
aggīva daddham anivattamaṇo
eko care
- 29 Okkhitacakkhū na ca pādalo
guttindriyo rakkhitamāsaṇo
anavaṇṇito aparidayhamāno
eko care
- 30 Ohārayitvā gihivyaṇāni
samghinapato yathā pāricchatto
Kāṣāyavattḥo abhikkhamitvā
eko care
- 31 Rasesu gedham akaram alo
anāṇṇapoti sapaḡanaḡārī
kule kule appatibaddhaḡito
eko care
- 32 Pabhāya paṇḡāvarāni cetaso
upaḡkilesē vyāpamujja sabbe
anusitto chētvā simehadosaṇ
eko care
- 33 Vipittḡikatvāna sukhāni dukhāni ca
pubbe va ca somanadomaṇassaṇ
laddhān' upēkham samatḡham viṇuddham
eko care
- 34 Āradbhavriyo paramatḡhapatīyā
alīnaḡito akusitavutti
dalanikkamo thāmapalīpapano
eko care
- 35 Patisaḡlānaṇi jhānaṇi arīṇḡamaṇo
dhammesu niccaṇi anudhammaḡārī
ādinavaṇi sammasitā bhavesu
eko care
- 36 Tānhaḡkḡayaṇi patḡhayaṇi appamatto
anelamūḡo sutavā satīma
samḡkhātadhammo niyato padhānavā
eko care
- 37 Siḡho ca addhesu asaṇḡasanto
vāto va jālami asaḡjanaṇo

padumun x xoyen x alppamano
 o ko o to

8 Sio x eth dathabali pasayha

roj m x am abhahuyavati

o x eth x panti m eua m am,

o ko o to

9 Me ti m nge khani k run m x muntim

i x x m tino mndat x i kale

abhi m x bole m x x venggh m anio

o ko o to

10 Bati o x do x x x pthaya mohan

andthav x x x m v o y m am

x mta m x ista x m k h y am hi

o ko o to

11 Bhagant x vanti o k am m thia,

m k k x m x duthia x x m m x,

at x ethi panti x m m m s x,—

o ko o to k h g x v x s m k m p o ti

Khagavastamantam mthim

VIKINGIA

(Sulla-mulla)

1 Senthivato bhayam jatam, mketi jayate rajo,

amk tani a-santhavam elam ve m m m d h s am am

7 Yo jatam ne chaya na topayeyya,

jayantam assa nampavaeche,

tam abhi cham m m m m m caruntam

adabakhi so santipadam m m m i

3 Samkhataya valthim punaya bijam

samkham assa nampavaeche,

sa ve m m m jathim yuntadisi

tathkam pathya na upeti samkham

4 Annaya subham nivesanam

amkhamayam annatam pi tesam

sa ve m m m v itage dho agiddho

na y n h a ti, patigato hi h o ti

- 5 Sabbabhibhum sabbavīdum samedham
sabbesu dhammesu anūpalittam
sabbāṅgaham tanhakkhaye vīnuttam
tam vāpi dhīrā munim vedayanti
6 Paññābalaṃ silavātūpapaṇnam
saṃāhitam jhānaratāṃ satimam
saṅgā paṇuttamā akkhilāṃ anāsavaṃ
tam vāpi dhīrā munim vedayanti
7 Ekam carantam munim appamatam
mundaṃpasamsāsu aveḍhamāṇam
siham va saddesu asantasaṇṭam
vātam va jālambhī asajjamaṇam
padumam va toyena alippamaṇam
netāram aññesam anaññaneyyam
tam vāpi -pe-
8 Yo ogāhane thambho -r- ivābhijāyati,
yasmaṃ pare vācā pariyantam vadanti,
tam vitaraṅgam susamaḍhitindriyam,
tam vāpi
9 Yo ve thitatto tassarāṃ va ujjam
jigucchati kammehi pāpakehi
vīmaṃsamāno viṣamaṃ samāhi ca,
tam vāpi
10 Yo saññatatto na karoti pāpam,
dabaro ca majjho ca muni yatatto,
arosaneyyo so na roseti kañci,
tam vāpi
11 Vādaggato majjhatto sesato vā
pudam labhettha paradattūpajivi,
nālan thutun no pi nipaccavādi,
tam vāpi
12 Munim carantam viratāṃ methunasma,
yo yobbane na upamibhajjate kvaci,
madappamāda viratāṃ vipaṇuttam,
tam vāpi
13 Aññāya lokam paramatthadassam
ogham samuddam atitariya tādum,
tam chinnaḡgantham asitāṃ anāsavaṃ
tam vāpi dhīrā munim vedayanti

12 So hātidhammo ca ayyam nudassito, petānam pūjā ca katā ulārā
 balañ ca bhikkhūnam anuppadumnam, tumheli puggānam pasutam
 anappakan 'ti

URAGAPETAVATTU

(*Petaavatthu*)

- 1 Urago 'va taṇam jūnam hitvā gacchati san tannam
 evam saviṇṇe nibbhoge pete kālākatte sati
- 2 Dayhamāno na jānāti nātinaṃ paridevitaṃ
 tasmā evam na socāmi gato so tassā yā gatīti
- 3 Anabbhito tato agā nānunnāto ito gato
 yathāgato tathāgato tathā kī paridevama
- 4 Dayhamāno na jānāti nātinaṃ paridevitaṃ
 tasmā evam na lodāmi gato so tassā yā gatīti
- 5 Sace rode kiṇā assam tathā me kiṃ phalaṃ syā
 nātunnittāsuhaṃbhāyāno bhīyo no aratī siyā
- 6 Dayhamāno na jānāti nātinaṃ paridevitaṃ
 tasmā evam na lodāmi gato so tassā yā gatīti
- 7 Yathā pi darako candam gacchantaṃ anuṇodati
 evam sampadam ev' etam yo petam anussocati
- 8 Dayhamāno na jānāti nātinaṃ paridevitaṃ
 tasmā evam na lodāmi gato so tassā yā gatīti
- 9 Yathā pi balaṃ uḍakunṇbho bhīno appatisamḍhiyo
 evam sampadam' ev' etam yo petam anussocati
- 10 Dayhamāno na jānāti nātinaṃ paridevitaṃ
 tasmā evam na lodāmi gato so tassā yā gatīti

SERISSAKAVATTU

(*Vimānavatthu*)

Sumotha yakkassa ca vāṇyāna ca
 Saṃnāgamio yathā tadā alhoṣi
 Yathā kaṭhā itaṭṭarena cāpi
 Subhāsitam tañ ca smātha sabbe
 Yo so alu iṭṭhā Pāyāsi nāma
 Bhūminānam saḥavyāgato yasassī

So modanūno va sake vinnāne
 Āmāusso mānuse aṇṇabhāsi ti

2

Vaṇkambhāyā natthi mānasa mānussa
 Suduggame vanuupathassa majjhe

3

Kantare appodake appabhakkhe
 Vauke arāṇe amanussathāne

4

Ujjangalam tattam ivam kapālam
 Āṇḍasaṇṇa paralokena tulyam

5

Luddānam āvāsam idam purānam
 Bhūmippadeso abhisattarūpo

6

Āthā tūmhe kena nu vanneṇa
 Kāya āsannaṇḍa imam padesam

7

Ānupavittā sahasā sammacca
 Lohā bhāyā atha vā sampramūhā ti

8

Te yānase Sindhusovirabhūmim
 Dhanatthikā uddayam patthayānā

9

Divā pipāsam n' adhiवासयanta
 Yoggānukampā ca samnekkhamānā

10

Itena vegena āyama sabbe
 Teratim maggam patipannā vikkāle

11

Idā ca disvāna adittahapubbam
 Vinnāsetthā ca tūva ca yakkhā

12

Divā patitā sumanā udagga ti
 Farām samuddassa imā ca vanum

13

Vettācaram sakupathā ca maggam
 Nadiyo pana pabbatānā ca dugga

14

Puthu disā gacchatha bhogahetu
 Nadiyo pana pabbatānā ca dugga

15

- Pakkhandiyānam vijitam paresam
 Verajjake mānuse pekkhamānā
 Yam vo sutam athavāpi dīttam
 Accherakam tam vo sunoma tātā ti
 12
 Ito pi accherataṃ kumāra
 Na no sutam vā athavāpi dīttam
 Attamānussakam eva sabbam
 13
 Dissvāna tappāma anomaṃnam
 Vehāsayam pokkharāṇṇo savanti
 Pahūtāmālyā bahupundarikā
 Duma ca te niccaphalūpapannā
 Atva gandhā surabhī pavāyanti
 14
 Veluriyattāmbā satam ussitāse
 Silappavālāssa ca āyatansā
 Māsāragallā sahā lohitaṅkā
 Thambā me jotirāsā mayāse
 15
 Sahassattāmbam atulānubhāvam
 Tesuppari sādhum idam vīmānam
 Ratanaattaram kañceṇavedimissam
 Tapaniyapattēhi ca sādhu cānamam
 16
 Jambonaduttattam idam sumattāho
 Pāsādasopānaphalūpapanno
 Dalho ca vaggū ca susaṅgato ca
 Atva nījānakkāmo manūṇho
 17
 Ratanaattarasim bahu anapānam
 Parivārito accchāssamgānena
 Muraṃja-ālambaratūrya-samgūtho
 Abhivandito si thūtvandamāyā
 18
 So modasi nāriggaṇappabodhano
 Vimbāna-pāsāda-vare manorame
 Acmityo sabbaḡunūpapanno
 Rājā yatthā Vessavāno nālinyā
 19
 Devo nu āsi udā hosi yakkho
 Udāhu devindo manussabhūto
 Puccanti tam vānijasattāvaḡhā
 20
 Ācikkha ko nāma tūvam si yakkho ti
 Serissako nāma āhamhi yakkho
 Kantāryo vānupattāmbi gūto

21

Imam padema abhipālayāmi
Vacunakao Vessavanassa rañño ti

22

Adhiccaladdham parināmajan te
Sayam katam udāhu devehi dinnam

23

Puccanti tam vānjasatthavāhā
Katham taya laddham idam manunñam

24

Nādhiccaladdham na parināmajam me
Na sayam katam na hi devehi dinnam

25

Sākehi kammehi apāpakehi
Sākehi kammehi apāpakehi

26

Kim te vatam kim pana brahmacariyam
Kissa sucumnassa ayaṃ vipāko

27

Puccanti tam vānjasatthavāhā
Katham taya laddham idam vimānam

28

Upasakattam pativedayissam
Pānātipātā virato ahoṣim

29

Amajjapo no ca musā abhānum
Sākena dārena ca homi tuttho

Tam me vaṣam tam pana brahmacariyam
Tassa sucumnassa ayaṃ vipāko

Teheva kammehi apāpakehi
Punñehi me laddham idam vimānam

Saccam kirāhamasu nara sapañña
Anaññathā vacanam panditānam

Yahim yahim gacchati puññakammam
Tahim tahim modati kāmakāmi

Yahim yahim sokapariddavo ca
Vadho ca bandho ca parikkaleso

- 30 Tāham tāhum gacchati pāpakamma
 Na muceati duggatiyā kadda
 Sammūllharūpo va jano ahosi
 Asmim mubutte kalalīkato ca
 Janassmassa tuiyhañ ca kumāra
 Appaccayo kena nu kho ahosi
 31 Ime pi surisapavānā ca tātā
 Dibbā ca gandhā surābhi pavanti
 Te sampavāyanti idaṃ vīmānam
 Divā ca ratto ca tamam mihantā
 32 Imesañ ca kho vassasatāccayena
 Sipātika phalanti ekameka
 Mānussakam vassasatam atitāma
 Vadaḅge kāyamañhi idhūpapāma
 33 Dibbānāham vassasatāma pañca
 Asmim vīmāmañhi thātvañā tātā
 Ayulkkhaya pūññakkhaya cāvassam
 Teneva sokena pamuccchitosmi
 34 Katham nu soceyya tathāvidho so
 Laddhā vīmānam atulam curāya
 Ye cāpi kho itāma upapāma
 Te nūna soceyya paritāpuññā ti
 35 Anuccāvam ovaḍiyāñ ca me tam
 Yam mañ tume peyyavācam vadeṭṭha
 Tumheva kho tāta mayānugutta
 Yen' icchakam tena paleṭṭha sotthun ti
 36 Gantvā mayam Sindhusovirabbhūmam
 Dhanaṭṭhika uddayapattāyana
 Vathā payogā paipunnacāga .
 37 Kāhāma Serissa maham ulāmañ ti
 Alā heva Serissa maham akatṭha
 Sabbāñ ca vo bhavissati yam vadeṭṭha
 Pāpāma kammañ viyājayāṭṭha
 38 Dhammānuyogañ ca adhiṭṭhahāṭṭhañ ti
 Upāsako atthi mañmañhi samghe
 Bahussuto silavattupapāma
 Saddho ca cāgi ca supesalo ca
 39 Viakkhāma santusito muttiṇā

- Saṅgāmanāno na musā bhaṇeyya
 Parupagghāṭṭāya na cetaṭṭeyya
 Vebhūtīkama pesunam no kareyya
 40 Saṇhāṇ ca vācam sakhiḷam bhaṇeyya
 Saggāravo sappatisso vṇito
 Apāpako adhisīle visuddho
 So mātarāṃ pitarāṇ cāpi jantu
 41 Dhammena poseṭi ariyavutti
 Māñṇe so mātāpitunam hi kāraṇā
 Bhogaṃ pariyessati na attahetu
 Mātāpitunāṇ ca yo accayena
 42 Nekkhammapono carissati brahmacariyam
 Uju avanako asatho amāyo
 Na lesakappena ca vohareyya
 So tādiso sukatākammakārī
 43 Dhamme thito kinti labhettha dukkham
 Tam kāruṇā patukakatomaṇi attana
 Tasma ca maṃ passattha vāṇiṇ se
 Aññatra te na hi bhaṃsi bhavetha
 Andhākulā vippanatthā araṇṇe
 Tam khippamāneṇa lahuṃ paena
 44 Sukho have sappuriseṇa saṅgamo ti
 Kumāma so kiṇ ca karoti kamman
 Kim nāmadhēyyaṃ kiṃ paṇa tassa gottam
 Mayāṃ pi naṃ datthukāmaṇiḷa yakkha
 Vassānukampāya iddhagato si
 45 Labhā hi tassa yassa tuvaṃ pi hesiti
 Yo kappako Saṃbhavaṇāmadhēyyo
 Upāsako koccabhandupajivi
 Jānātha naṃ tumhākaṃ pessaṇi yo so
 46 Mā ca kṛho naṃ hīrittha supesalo so ti
 Jānāmaso yaṃ tvam vadesi yakkha
 Na kṛho tam jānāma sa ediso ti
 47 Mayāṃ pi naṃ pūjaysiṇā yakkha
 Suvvāma tuyhaṃ vacaṇam uṭṭaran ti
 Ye kee' miasam sabbē maṇussā
 48 Dāhārā māhanta abba cāpi mājjhina
 Sābbeva te ālambanāṇ vinnānaṃ
 Passantu pūñṇāna phalaṃ kadariyā ti

SUVEDHĀ
(*Therigāthā*)

(Therīgathā)

manobhabhūta ānāpāsāsaṁ bhāvāgārāya yac pa-
kkaṃ anga pana tucche kama appassade bahuvigīhātā

kama katuka asivisūpama yesu mucchita bala |
 te digharattam nuraye samappitā haññante dukkhita ||
 socanti papakamma vimpatē papabuddhino |
 sada kāyena vācāya ca manasa ca asamvuta bala ||
 bala te duppanā acetana dukkhasamudayoruddhā |
 desente ajānanta na bujjhare ariyasaccāni ||
 saccaṃ amma buddhavaraadesitāni te bahutara ajānanta |
 ye abhimanānti bhavagatam pihanti devesu upapatim ||
 devesu pi upapatti assassata bhavagatē amiccāni |
 na ca santassanti bala punappunam jāyitabbassa ||
 cattaro vimpatā dve ca gatiyo kathanāci labbhanti |
 na ca vimpatāgātānam pabbajjā attbi nirayesu ||
 anujānātha mam ubhayo pabbajitum dasabalassa pāvacane |
 appossukka ghatissam jātmaraṇappahānāya ||
 kim bhavagatena abhinanditena kāyakalīnā asāreṇa |
 bhavataṇhāya nirodhā anujānātha pabbajissāmi ||
 buddhānam upādo vivaḍito akkhaṇo khano laddho |
 sīlāni brahmacariyam yāvaḍivam na pūseyyam ||
 evam bhanati Sumedhā mātāpitāro na tāva ābhāmi |
 āhāriya gahatthā maraṇavasam gata 'va hessāmi ||
 mātā dukkhita rodati pita ca assa sabbaso samabhisāto |
 ghaṇenti saññāpetum pāsādatale cchamā patitam ||
 uttāhehi puttaka kim socitena dinnā si Vāṇavatinhi |
 rājā Amikaratto abhirūpo tassā tvam dinnā ||
 aggamahesi bhāviṇṇasasi Amikaratassā rājino bhāriyā |
 sīlāni brahmacariyam pabbajjā dukkhaṃ puttaka |
 rajjē ānā dhanam issariyam bhogā sukkaḍā daharika pi |
 bhunḍābhi kāmabhogē vāreyyam hotu te putta |
 atha ne bhanati Sumedhā mā edhisakāmi bhavagatam a-āram |
 pabbajjā va lohitā manānam vā tena 'eva vāleyyam |
 kim va pūtīkāyāni asuṇeṃ savanagandham bhayānakam |
 kunapam abhisamviseyyāmi gattam akappaḍghartam a-nepunnam |
 kim va t' āham jānanti vikkalākāmi man-a-sontapattim |
 kimikulālayam sakimbhattam kalevānam kisa-diyatti n |
 mbubuyhati susānam acenim kāyo apetavinnāno |
 chutthio kaḅbugānam viya puggacchannānehi nāthi |
 chaddūna nam susāne parabbhattam ubhāyanti puggacchanta |
 my akā mātāpitāro kim pane-saddhānā jānata

ajjhositā asāre kalēvare atthimahaṇṇasamgahāte |
 khelassunnucchassavāpārupune pūtikāyāmaḥi |
 yo nam vimibbhujitvā abbhantaṃ assa bahiraṃ kayvā |
 gandhassā asahamaṇā sakā pi mātā jiguccheyyā ||
 khanddhātūyātanaṃ sankhataṃ jātumūlakam |
 dukkham yoniso aruṇaṃ bhānanti vāreyyāṃ kassā iccheyyāṃ ||
 divase divase ti sattisatāṃ navanavā pateyyum kāyamaḥi |
 vassasatam pi ca ghāto seyyo dukkhassā c' eva khayo ||
 ajjhupaḡcche ghātāṃ yo viññu evaṃ satthuno vacanaṃ |
 digho tesam samsaro punappunam haṇṇamaṇāṇam ||
 devesu manussesu ca tiracchāṇayomiyā asuraḡāye |
 petesu ca nrayesu ca apāmitā diyante ghatā ||
 nrayesu bahū vimpātagatassā kiḡssamaṇassā |
 devesu pi attānaṃ nibbānasukhā paṃaṃ n'atthi ||
 patā te nibbānaṃ ye yuttā dasabalassā pāvācane |
 appossukkā ghatenti jātumaraṇappahāṇāyā ||
 ajj'eva tāta abhinikkhamaṇṇasam bhogehi kiṃ asārehi |
 nibbinaṃ me kāmaṃ vanaṇsaṃ talaṇvattihukata ||
 sā c'evaṃ bhānati pītaraṃ Anikaratto ca yassā dinnā |
 upayāsī pītaraṇāvuto vāreyyāṃ upatthite kāle ||
 attha asānucitānunduke kesse khaggena chinḡyā |
 Sumedhā pāsādam pidhātva pathamaḡjjhānaṃ samāpajji ||
 sā ca tāṃ samāpamaṇā Anikaratto ca āgato nagaraṃ |
 pāsāde 'va Sumedhā amiccasaṇṇā su bhāveti ||
 sā ca manasikaroti Anikaratto ca āruhi tuitam |
 mānikanaḡakabhūsitāṃgo katāḡjālī yāceti Sumedham ||
 rajje āṇā dhanaṃ issariyaṃ bhogā sukhaḡ daharikaḡ pi |
 bhujjāhi kāmaabhogē kāmasukhā sudullabhaḡ loke ||
 mussattham te rajyaṃ bhogē bhujjassu dehi dānaṃ |
 mā dummāṇā ahoṣi mātāpitaro te dukkhita ||
 taṃ tam bhānati Sumedhā kāmehi anāthikaḡ vīgatamoḡhā |
 mā kāme abhīnandi kāmesv ādinaṇvaṃ passa ||
 cātuddipo rajā Mandhātā aṣi kāmaabhogamaḡ āggo |
 atitto kālāṇkato na c'assā paripūrītā icchā ||
 satthā ratanaṃ vassēyya vuttimaḡ dasadissā samantena |
 na c'atthi titthi kāmaṇaṃ atittā 'va mānanti natā ||
 asāsiḡpamaḡ kāmaḡ sappasūpamaḡ |
 ukkopamaḡ anudāhanti atthikanakālasamaḡbhā ||

amice addhuvā kāmā bahudukkhā mahāvīsā |
 ayogulo va santatto aghamulā dukkhaṃphalā ||
 rikkhaṃphalūpamā kāmā mamsapēsupamā dukkhā |
 supinopamā vañcaniyā kāmā yācītākūpamā ||
 satṭhisūlūpamā kāmā rogo gandō agham niggham |
 angārakāsusadīsā aghamulā bhayam vadho ||
 evam bahudukkhā kāmā akkhātā antarāyikā |
 gacchathā na me bhavaggaṭṭe viṣṣaso atthi attano ||
 kim mama paro karissati attano sisamhi dayhamānamhi |
 anubandhe jarāmaraṇe tassā ghatāyā ghatitabbam ||
 dvāram apāpunitvāna 'yam mātāpitāro Anikarattā ca |
 divsāna cchamam nisīnne rodante idam avoca ||
 digho bālānam sammāro punappunam ca rodātā ||
 anamatagge pitu maraṇe bhātu vadhe attano ca vadhe |
 assu thānīnam rūdhiram sammārataggaṭṭo sarathā ||
 sattānam sammāritam sarāhi attinā ca sammicayam ||
 sara caturo 'dadhī upanite assutthānāruramhi |
 sara ekakappam attinānam sañcayam Vipulena samam ||
 anamatagge sammāratō mahim jambudīpam upanītā |
 kolattimmatagūlikā mātāpituss' eva na ppahonti ||
 sara tinakattāham sākāpālāsānam upanītānam anamataggaṭṭo |
 pitussu catuṃrangulikā ghatikā pitupituss' eva na ppahonti ||
 sara kānakaccāpam pubbe samudde aparato ca yugacchidam |
 siram tassā ca patimukkānam manussalābhānam opammam ||
 sara rūpam phēnapundopāmassā kāyākāhino asāressa |
 khandhe passā amice sarāhi niraye bahuvigghāte ||
 sara katāsim vaddhente punappunam tāsū tāsū jātissu |
 sara kumbhlabhāyāmi ca sarāhi cattāri saccāmi ||
 amatāmihi vijjāmaṇe kin tava kāmehi ye pariāhā |
 sabbā hi kāmāratīyo jalitā kuthitā kupitā santāpitā ||
 asāpatāmihi sammāne kin tava kāmehi ye bahusāpatā ||
 rājaggaṭṭocoraudakakappiyehi sādharāna kāmā bahusāpatā ||
 mokkhamhi vijjāmaṇe kin tava kāmehi yesu vaddhābandho |
 kāmēsu hi vaddhābandho kāmākāmā dukkhāmi anubhonti ||
 ādīpitā tinnukā gānhanāntā dahanti n'eva munāntā ||
 ukkopamā hi kāmā dahanti ye te na munānti ||

mā appakassa hetu kāmāsukhassa vipulam jahi sukham |
 mā putbulomo va bahsam glitvā pacchā vihaññasi. ||
 kāmam kāmesu damassu tāva suakho va sankhālābaddho |
 khāhanti khu tam kāmā chātā suakham va candālā ||
 aparimitā ca dukkham bahū ca cittadomamassāni |
 anubhoḍhi kāmesu yutto patimissajā addhuvē kāmē ||
 ajaramhi vijjamāne kin tava kāmehi ye sujara |
 maraṇabyādhigahitā sabba sabbatthā jātayo ||
 idam ajaram idam amaram idam ajaramarapadam asokam |
 asapatam asambādhām akhāntam abhayam nrupatāpam ||
 adbhutam idam bahūhi amatam ajjāpi ca labhaniyam idam |
 yo yomiso payuñjati na ca sakka aghatamāneva ||

evam bhānati Sumedhā sankhāragate ratim alabhamaṇā ||

anunenti Anikarattam kesse 'va chammam chupi Sumedhā ||
 utthāya Anikaratto paññāloko yāci tassā pitaram so |

viśajjettā Sumedham pabbajitum vimokkhasaccadassā ||
 viśajjittā mātāpūtūhi pabbajī sokabbayabhitā |

cha abhinā saccchikāta aggaphalam sikkhamāyā ||
 acchariyam abbhutan tam nibbānam āsi rājakaññāyā |

pubbenvāsaacaritam yathā byākari pacchime kāle ||
 bhagavati Koṇāgamanā samghārāmanāhi navamivessaṃhi |

sakhiyo tū janyo vīhādaṇam adāsimhā ||
 dasakkhātum satakkhātum dasasatakkhātum satāni ca satāk-

khātum |

devesu upapajjmhā ko pana vādo manussesu ||
 devesu mahiddhikā ahumhā manussesakāmi ko pana vādo |

sattaratamassa mahesī itthiratanam aham āsim ||
 so hetu so pabbavo tam mūlam satthu sāsane khānti |

tam pathamassamodhānam tam dhammaratāyā nibbānam ||
 evam kathenti ye saddhanti vacanam anomaṇassā |

nibbindanti bhavagatē nibbinditvā vracjanti ti ||

VESSANTARAJĀTAKA

(Gāthas)

1 Phusati varamābhe varassu dasadhā vare

pathavyā cārupubbaṅgi yam tuyham manaso piyan ti

2 Devaṛāya namo ty-atthu, kim pāpam pakatam mayā,

tammā cāvesi mam thānā vāto va dharanirubhan ti-

3 Na c' eva te katam pāpam, na ca me tvam asi appiṇṇā,
puṇṇā ca te parikkhinam yena t' evam vadāmi' aham
4 Santike maraṇam tuyham, vinābhāvo bhaviṣṣati,
patiḡaṇhāhi me ete vare dasa paveccchato ti
5 Varaṇi ce me ado Sakka sabba bhūtaṇaṃ issara
Sivirajassa bhaddaṇa te tattha assaṃ nivesane
6 Nilanetta nilabhamu nilakkhi ca yathā miga
Phusati nāma nāmena tattha p' assaṃ Punnada
7 Puttaṃ labhettha varadaṃ yacāyogaṃ amacccharaṃ
pūjitaṃ patirajjehi kittimaṇaṃ yasassinaṃ
8 Gabbhaṃ me dhārayantiṇṇā majjhimaṃgam anuṇataṃ
kucchi anuṇato assa cāpam va lakkhitaṃ samam
9 Thanaṃ me na-ppapateyyum, patthaṃ nassanti' Vāsava,
kāye rāgo na lippetha, vājjhaṇi cāpi pāmoccaye
10 Mayūraṃ koṇḍabhurude nāṭivaraggaṇāyute
khujjate ca lakkhaṇakāme sudamagghatavannite
11 Citraggaleṇṇusite surāmaṃsapabodhane
Sivirajassa bhaddaṇa te tattha assaṃ mahesiṇṇā ti
12 Ye te dasa vara dinnā mayā sabbaṃgaṃso bhane
Sivirajassa vijite sabbe te laccassaṃ vare
13 Idam vatvāna Māghava devarejā Sujāmpati
Phusatiṇṇā varaṃ datvā anuṇodittha Vāsavo ti
14 Tato cuta ssa Phusati khattiye upapajjatha,
Jettutaraṃhi nagare Saṇṇayena saṃaggaṃti
15 Dasamaṃse dharayitvāṇa karonṇi purāṃ padakkhumaṃ
vessaṇaṃ vitthiṇṇā majjhe jaṇesi Phusati māmaṇ ti
16 Na mayhaṃ matikkāma nāmaṃ, na pi pettikasam bhavaṃ,
jāto' mhi vessavittihyaṃ, tasmaṃ Vessaṇaro ahum ti
17 Vadāhaṃ daraṃko homi jātiṇṇā atthavaṃssiko
tadaṃ nissajja pāsāde dānaṃ dātum vīcintayim
18 Hadaṃyaṃ dadeyyaṃ cakkhumaṃ pi māmaṃsaṃ pi rūdhirāṃ pi ca
dadeyyaṃ kāyaṃ sāvetaṇṇā yaḍi koci yacāye māmaṃ
19 Sabhāvaṃ gūṭayāntassa akāmpitaṃ asaṇṇhitaṃ
akāmpaṇi tattha pathavi Sineru-vanavātaṃsaḍaṃ ti
20 Parulhakaṃcchanaḍaḷomaṃ pamaḍadantaṃ rajassura
paggaṃyaḍa dakkhinaḍaḷumaṃ kim maṃ yaḍanti brāhmaṇā ti
21 Ratanāṃ deva yācāma Sivimaṃ ratthavaḍḍhanaṃ,
dadāhi pavaraṃ nāgaṃ Issadantaṃ urulhavaṇa ti

22. Dadāmi na vikampāni yam nam yācanti brāhmaṇā
 pabbunnam kṛṇṇīraṃ dantim opavūyham gayutṭamam,
 23. Hatthikikkhandhato oruḃa rājā cāgādhimānaso
 brāhmaṇānam adā dānam Sivīnam rattāvaddhano ti
 24. Tādāsi yam bhimsanakam tādāsi lomahamsanam
 hattināge padmanamhi medini samakampathā
 25. Tādāsi yam bhimsanakam tādāsi lomahamsanam
 hattināge padmanamhi khubbhittā nagaraṃ tadā
 26. Samakulam puṃnam āsi ghoso ca vipulo mahā
 hattināge padmanamhi Sivīnam rattāvaddhane ti
 27. Ath' ettha vattati saddo tumulo bheravo mahā
 hattināge padmanamhi medini samakampathā
 28. Ath' ettha vattati saddo tumulo bheravo mahā
 hattināge padmanamhi khubbhittā nagaraṃ tadā,
 29. Ath' ettha vattati saddo tumulo bheravo mahā
 hattināge padmanamhi Sivīnam rattāvaddhane ti
 30. Uggā ca rājaputtā ca vesiyānā ca brāhmaṇā
 hattāhiṭṭhā anikkatthā itthikā patthikārikā
 31. Kevālo cāpi nigamo Sivayo cāpi samāgatā
 disvā nāgaṃ mūyamaṇam te raṇṇo pativedayum
 32. Vidhamam deva te ittham puttō Vessantarō tava
 kathan no hatthimam dajjā nāgaṃ rattassā pūjitam
 33. Kathan no kunjāyam dajjā isādantam uḷḷhavam
 khetṭāṇum sabbayvuddhānam sabbaseṭam gayutṭamam
 Pandukambalasāṇchannam pabbunnam satṭṭṭaddanap
 34. Tāntim savālavijjūm setam Kelaṣa-sādsam
 Saseṭacehattam saupatheyyam sathabbanam sathatṭhipam
 35. Aggayānam iṇḍavāḷim brāhmaṇānam adā dhanam ti
 36. Annapānā ca yo dajjā vattḥasenāsanam ca
 etam kbo dānapatirūpam etam kbo brāhmaṇāhiham
 37. Āyam te vamsasāḷā no Sivīnam rattāvaddhāna,
 kathan Vessantarō puttō gayam bhājeti Sāṇḍaya
 38. Sace tvam na karissasi Sivīnam vacanā idam
 maññe tam sathā puttēna Sivi hatthie karissase ti
 39. Kānam janapado māsi, rattḥā cāpi vīmassatu,
 nāham Sivīnam vacanā rājaputtān adūsakam
 pabbājeyyam sakā rattḥā, puttō hi manna oraso.

- 0 Kāman janapado māsi, rattān cāpi vinassatu,
nāham Sivīnam vacanā ijjaputtam adūsakam
pabbajeyyam sakā rattā, putto hi mama at rajo
Na cāham tassā dubbhēyyam, ariyasīlāvato hi so,
asīloko pi me assa, pāpañ ca passave bahum,
kathān Vessantarām puttān sattēna ghātāyāmasse ti
2 Na nam dandena sattēna, na hi so bandhanārāho,
pabbajēhi ca nam rattā, Vamke vasatu pabbate ti
3 Eso ce Sivīnam chando chandam na pānudāmasse,
imam so vasatu rattim kāme ca paribhūñjatu
4 Tato ratyā vivasane suriyass' uggamanam pati
samaṅgā Sivayo hutvā rattā pabbajayantu tan ti
5 Uttēhi katte, taramāno gantvā Vessantarām vada
Sivayo deva te kuddhā negamā ca samāgatā
6 Uggā ca rājaputtā ca vesiyānā ca brāhmaṇā
hattāharūhā anikattā rāthikā patikārikā
kevalo cāpi nigamo Sivayo cāpi samāgatā,
7 Asmā ratyā vivasane suriyass' uggamanam pati
samaṅgā Sivayo hutvā rattā pabbajayanti tam
8 Sa kattā taramāno va Sivirājena pesto
9 āmuttāhattābhārano suvattho candanabhūsito
Sisām nahāto udake so āmuttamānikundalo
10 upgami purām ramamam Vessantarānivesanam
Tatt' addasa kumārām so ramamānam sake piue
50 parikimnam amacechi tīdasānam va Vāsavam
51 So tattā gantvā taramāno kattā Vessantarām bravi
dukkhan te vedayissāmi, mā me kujjhi rattēsabhā
52 Vānditvā rodamāno so kattā rājānam abravī
bhattā me si mahāiṇṇa sabbakāmarasāharo,
dukkhan te vedayissāmi, tattā assasāyantu mam
53 Sivayo deva te kuddhā negamā ca samāgatā
Uggā ca rājaputtā ca vesiyānā ca brāhmaṇā
54 Hattāharūhā anikattā rāthikā patikārikā
kevalo cāpi nigamo Sivayo cāpi samāgatā,
55 Asmā ratyā vivasane suriyass' uggamanam pati
samaṅgā Sivayo hutvā rattā pabbajayanti tan ti
56 Kisimū me Sivayo kuddhā, nāham passāmi dukkatam,
tam me katte viyācikkha kasamā pabbajayanti man ti

- 57 Uggā ca ājaputtā ca vesiyānā ca bhāmanā
hathāruḥā amikattā iattikā patikālikā
nāgādānena khīyanti, tasmā pabbajjanti taṃ ti
58 Hadayam cakkuṃ p' ahaṃ dajjam,
kuṃ me bhikkham dhamm
bhāṇīham vā suvaṇṇam vā muttā veluṃyā maṃ
59 Adakkham vāp' ahaṃ bhūṃ disvā yācakkamāgāte
dādeyyam na vikkampeyyam, dāne me iamaṃ mano
Kāmaṃ maṃ Sivayo sabbe pabbajjenti hanantu vā,
60 n' eva dānā viraṇṇassaṃ, kāmaṃ cūḍanti sattadā ti
61 Evaṃ taṃ Sivayo āhu negama ca samāgata
Kontuṃsāyā trena guṇa ājāyama pati
yena pabbajjīyā yanti tena gacchatu subbato ti
62 So' haṃ tena gamissāmi yena gacchāmi dūsakā,
iattumdivaṃ me khamattha yāva dānaṃ dādāmi' ahaṃ ti
63 āmaneyyittā ājā naṃ Mādham sabbaṅgasobhanam
yan te kuci mayā dhammā dhammā ca vijjati
64 Hirāṇīhaṃ vā suvaṇṇam vā muttā veluṃyā bhūṃ
sabbān taṃ nidahēyyāsi yaṃ ca te pettikam dhammā ti
65 Tam abravī ājaputti Mādhi sabbaṅgasobhanā
kuṇṇa deva nidahēyyāmi taṃ me akkhihi pucchito ti
66 Silavantesu dajjāsi dānaṃ Mādhi yathāhihaṃ,
na hi dānā paiaṃ attāti patitthā sabbaṅganāna ti
67 Puttesu Mādhi dayāsi sassuyā sasuṃhi ca,
yo ca tam bhattā mānēyya sakkaaccaṃ taṃ upattīhahe
68 No ce tam bhattā mānēyya mayā vipavaseṃa te
aṇṇam bhattāiaṃ paiayyesa, mā kisittā mayā vīnā ti
69 Ahhaṃ hi vaṃ gacchāmi ghōṇaṃ vālamigāyutāṃ,
samsayo jivitaṃ mayhaṃ ekakassa brahāvane ti
70 Tam abravī rājaputti Mādhi sabbaṅgasobhanā
abbumme katham bhānāsi, pāpakaṃ vata bhānāsi
71 N' esa dhammo mahārāja yaṃ tvam gacchēyya ekako,
ahaṃ pi tena gacchāmi yena gacchāsi khattiya
72 Māraṇam vā tayā saddhū jivitaṃ vā tayā vīnā,
tad eva māraṇam seyvo yaṃ ce jive tayā vīnā
73 Aggim nujjāyitvāna ekajālāsambhitaṃ,
tattā me māraṇam seyvo yaṃ ce jive tayā vīnā
74 Yathā āraṇṇakam nāgaṃ danti anveti hatthiṃ
jessatāṃ gūriduggesu sammesu viśamesu ca

[illegible]

- 94 Vada morhi parikṇṇam nilagivam sikhandinam
moram dakkhisi naecantam na rajassa sarissasi.
95 Vada dakkhisi hemante pupphite dharaniruhe
surabhisampravāyante na rajassa sarissasi
96 Vada hemantike māse haritam dakkhisi medinim
indagopakasañchannam na rajassa sarissasi
97 Vada dakkhisi hemante pupphite dharaniruhe
kutajam bimbajālā ca pupphitam lomapadamakam
surabhisampravāyante na rajassa sarissasi
98 Vada hemantike māse vanam dakkhisi pupphitam
opupphāni ca padmāni na rajassa sarissasi
99 Tesam lalappitam sutvā puttassa sumāya ca
kartunam paridevesi rajaputti yasassini.
100 Seyyo vīsam me khāyitam papāta papateyya aham
[rajuyā bajjha miyyāham], kasmā Vessantarām puttam
pabbajenti adūsakam
101 Ajjhāyakam dānapatiṃ yācayyogam amāccharam
pūjitam patirajehi kuttimantam yasassunam
kasmā Vessantarām puttam pabbajenti adūsakam
102 Mātāpettibharām jantum kule jettbhāpacāyikam
kasmā Vessantarām puttam pabbajenti adūsakam
103 Rāṇo hitam devhitam nātinam sakunnam hitam
[hitam sabbassa ratthassa], kasmā Vessantarāputtam
pabbajenti adūsakanti
104 Mādhum va palāṇi ambā ca patitā cchannā
evam hessati te rattham, pabbajenti adūsakam
105 Hāmsa nikkhinapatto va pallasum amūḍake
apaviddho amācchehi eko rāja vhiyasi
106 Tam tam brūmi mahārāja attho te mā upacagā,
mā nam Sivinaṃ vacanā pabbajesi adūsakan ti
107 Dhammass' apacitiṃ kummi Sivinaṃ viṇayam dhajam
pabbajemi sakam puttam, pānā piyataro hi me ti
108 Vassa pubbe dhammaggāni kamikārā va pupphitā
yāyantaṃ anuyāyanti sv-ājñ' eko va gāmissati
109 Vassa pubbe dhammaggāni kamikāravannāni va
yāyantaṃ anuyāyanti sv-ājñ' eko va gāmissati
110 Vassa pubbe anikāni kamikārā va pupphitā
yāyantaṃ anuyāyanti sv-ājñ' eko va gāmissati

[illegible]

- 129 Kurari batāchāpā va suññam divvā kulāvākam
tena tena padhāvissam piye putte apassati
Sā nūna cakkaṇvākiṇā pallāsamū anudake
Sā nūna cakkaṇvākiṇā pallāsamū anudake
kissā pandu bhāvissām piye putte apassati
Sā nūna cakkaṇvākiṇā pallāsamū anudake
Tassā jālapitā suttā sabba antepure bahu
bāhā paggayha pakkaṇḍum Sivikāñña samāgatā
Sālā va sampamāthitā malūtena pamadditā
senti puttā ca dāyā ca Vessantarānivessane
Tato lāyā vivasane suviyass' uggamanam pati
atha Vessantarā iṇḍā dānam dātum upāgami
137 Vattāññi vattāhakkāmaṇḍam sonḍānam deṭṭhā vāi umi
bhoyanam bhoyamāthhinam samma deṭṭhā paveccathā
Mā ca kañci vāmbake deṭṭhāyitthā idhāgate,
tappethā annapānena, gacchantu patipūjita
Te su matthā kilāntā ca sampātānti vāmbakā
nikkhamante mahārāje Sivimam rāttāvaddhane
140 Accheccum vata bho rukkhānā nānāphaladhānam dūmam
yathā Vessantarān rāttā pabbājenti adūsakam
Accheccum vata bho rukkhānā sabba kāmārāsaḥaram
yathā Vessantarān rāttā pabbājenti adūsakam
141 Accheccum vata bho rukkhānā sabba kāmādadānam dūmam
yathā Vessantarān rāttā pabbājenti adūsakam
142 Accheccum vata bho rukkhānā sabba kāmārāsaḥaram
yathā Vessantarān rāttā pabbājenti adūsakam
143 Accheccum vata bho rukkhānā sabba kāmārāsaḥaram
yathā Vessantarān rāttā pabbājenti adūsakam
144 Atiyakkhā vassavārā itthāgārāñ ca rājino
bāhā paggayha pakkaṇḍum nikkhamante mahārāje
Sivimam rāttāvaddhane
145 Thiyō pi tātthā pakkaṇḍum yā tamhi nagare abhu
nikkhamante mahārāje Sivimam rāttāvaddhane
146 Ye brāhmaṇā ye ca samānā aññe cāpi vāmbakā
bāhā paggayha pakkaṇḍum adhammo kira bho it

- 117 Vāthā Vessantaro rājā yajamāno sake pure
Sivam vacanāthēna samhā rāthā nuyjati
Satta bahhāsate datvā sabhālamkātabhāsate
suvannakacche mātaṅge hemakappanavāsase
119 Vāthhe gāmanivēhi tonnamkūsapānān
cā Vessantaro rājā samhā rāthā nuyjati
Satta assasate datvā sabhālamkātabhāsate
120 Agānive cā gātvā sandhaye sigghānime
Vāthhe gāmanivēhi nīhvāgāpadhān
121 cā Vessantaro rājā samhā rāthā nuyjati
alāpamukhā hasulā sāsānā tannuyjānā
cā Vessantaro rājā samhā rāthā nuyjati
122 Satta rāthāsate datvā sammaddhe nssitaddhaye
dipe alho pi vevvagghe sabhālamkātabhāsate
123 Vāthhe gāmanivēhi cāpūhatthēhi vāmanhi csa, etc
Satta itthāsate datvā ekamēkā rāthē thitā
124 sammaddhā mikkharajjūthi suvannena alamkāta
Pitālamkāta pitavāsana pītābhavānabhinīsa
alāpamukhā hasulā sāsānā tannuyjānā
cā Vessantaro rājā samhā rāthā nuyjati
125 Satta dāsāte datvā satta dāsasānā cā csa, etc
Satta dhenusate datvā sabbā kamsupadhānā csa, etc
126 Pādāsi yam bhinnasannakam tadāsi lomahamssanam
yam paññahikato rājā samhā rāthā nuyjati
161 Āmanatayittha rājānam Sañjāyam dhammanam varam
avaruddhasi mam deva, Vamkam gacchāmi pabbatam
162 Ye hi keci mahārāja bhūtā ye cā bhāvissare
atitā yeva kāmehi gacchānti Vamassādanam
163 So 'ham sake abhisasim yajamāno sake pure,
Sivam vacanāthēna samhā rāthā nuyj' aham
164 Aggam tam patisevissam vane [vālamigākinne khagga]
dipimisevite aham puññāni karomi,
tumhe pamkambhi siddhā' ti
165 Anujānāhi mam amma, pabbajjā mama ruccati,
so 'ham sake abhisasim yajamāno sake pure,
Sivam vacanāthēna samhā rāthā nuyj' aham
166 Aggam tam patisevissam
vane [vālamigākinne khagga] dipimisevite,

aham puññāni karomi,
tumhe pamkamañhi siddhā 'ti
Tāṃ sutvā Phussaṭi āha

167

Anyānāmi tām putta, pabbajjā te samujjhatu,
ayaṃ ca Māddi kalyāṇi susaṇṇā taṇuṃajjhama
acchataṃ saha puttēhi, kiṃ araṇṇe karissasati

168

Nāham akāmaṃ dāsum pi araṇṇaṃ netum ussahe,
sace icchati anvetu, sace n' icchati acchatu ti

169

Tato sunham mahārājā yācitum patipajjathā
mā candanasaṃācāre rajojallam adhārayi,

170

Mā kāsyaṃ dhāretvā kusacciraṃ adhārayi,
dukkho vāso araṇṇasum, mā hi tvam lakkhane gamiti

171

Tāṃ abravī rājaputti Māddi sabbaṅgasobhaṇā
nāham tām sukhāni iccheyyāṃ yaṃ me Vessantaram vīna ti.

172

Tāṃ abravī mahārājā Sivinaṃ rattihavaddhaṇo
ingha Māddi nusaṃehi vane ye honti dussahā

173

Bahu kiṭṭa patamaṅga ca makasaṃ madhumaṅkhiṭṭā
te pi tam tāttha hūseyyum, tām te dukkhatarāṃ siyā

174

Āpare passa santāpe nadin ūpa misevite
sappā ajagaraṃ nāma avisa te mahābala

175

Te maṇussaṃ mugam vāpi api-m-āsamam āgataṃ
parikkhupitvā bhogehi vasaṃ ānehi attano

176

Āññe pi kanhājatino accha nāma aghamaṃgiṇā
na tēhi puriso dīttīho rukkhāṃ āryūha muccati

177

Samgahattāyaṇṭā sūgāṇi tikkhaggaṃ tippahāro
mahisa vicarant' ettha nadim Sotumbarāṃ pati

178

Disvā migāṇaṃ yūthāṃ gavāṃ saṅcaratāṃ vane
dhenū va vacchagiddhā va katham Māddi karissasi

179

Disvā sampatite ghore dumaṅge suplavamaṅgame
akhettaññāya te Māddi bhavītan te mahābhayaṃ

180

Vā tvam sivāya sutvāna muhum uttasayi pure
sā tvam Vamkam anuppatā katham Māddi karissasi

181

Thite majjhantike kāle saṃsisimesu pakkhisu
sanate va brāhāraṇṇāṃ, tāttha kiṃ gantum icchasi ti

182

Tāṃ abravī rājaputti Māddi sabbaṅgasobhaṇā
yāṃ etiṃ akkhāsī vane patibhayaṃ me

183

Kāsam kusam potakilaṃ usitāṃ muṇḍapabbajāṃ
urasā padahessāmi, nāssa hessāmi dūmayā

- 184 Bahūhi vata cariyāhi kumārī vindate patim
 udarass' uparodhena gohanubbeṭhanena ca
 āgessā paricariyāya udakummajjanena ca
 vedhabbam katukam loke gacchānī nēva ratṭhesabha
 āpi'ssā hoti appatto uccittittham api bhūṇijitām
 yo nam hatṭhe gahetvāna akāmaṃ parikaddhati,
 vedhabbam kutukam loke gaccham nēva ratṭhesabha
 187 Kessaggahānamukkhepā bhūmyā ca parisumbhānā
 datvā ca nopakkamati bahum dukkham anappakam,
 vedhabbam, etc
 188 Suktacchāvivedhaveraṃ datvā subhagamānino
 akāmaṃ parikaddhanti ulūkam nēva vāyasa, ve—etc
 189 Āpi nātikule phite kamsapajjotane vasaṃ
 n' evātivākyam na labhe bhātūhi sakhiṇikāhi ca, ve—etc
 190 Naggaṃ nadi anodakaṃ naggaṃ ratṭham arājīkām
 itthi pi vidhavaṃ naggaṃ yassāpi dasa bhātaro, ve—etc
 191 Dhajo ratṭhasa paññānam, dhūmo paññānam agginō,
 rājā ratṭhasa paññānam, bhātā paññānam itthiyā ve—etc
 192 Yā dāhiddi dāhiddassa addha addhassa kittimā
 tam ve devā passamsanti dukkaram hi karoti sā
 193 Sāmikam anubandhissam sadā kāsāyavasini,
 pāthavyāpi abhejjanīyā n' icche Vessantaram vinā, ve—etc
 194 Āpi sāgaraparīyantaṃ bahum vittaḍḍharam mahim
 nānāratānaparīpūram n' icche Vessantaram vinā
 195 Kathan nu tāsam hadayam, sukharaṃ vata itthiyo
 yā sāmike dukkhitamhi sukhām icchanti attano
 196 Nikkhamante mahārāje Sivinaṃ ratṭhavaddhane
 tam aham anubandhissam, sabbakāmadado hi me ti
 197 Tam abravī mahārājā Māddim sabbaṃgaso bhānam
 ime te daharaṃ puttā Jāli Kanhāyinaṃ vubho
 198 Tam abravī rājaputti Māddi sabbaṃgaso bhānā
 piyā me puttakaṃ deva Jāli Kanhāyinaṃ vubho
 ty-āmaṃ tattha raṃmessanti arāṇhe jīvasokinaṃ ti
 199 Tam abravī mahārājā Sivinaṃ ratṭhavaddhano
 sāhinaṃ odanaṃ bhutvā sucaṃ mamsūpasecānam
 rukkhapphalaṃ bhūṇjantaṃ katham kāhanti dāraṃ
 200 Bhutvā sataphale kamse sovaṃne satarājīke
 rukkhapattēsu bhūṇjantaṃ katham kāhanti dāraṃ

- 201 Kāsyāmi ca dhāretvā khomakodumbāmi ca
kusaścitrāni dhārentā kathāmi kāhanti dārakā
202 Vayhāhi pariyaññitvā siviḱāya iathena ca
paṭṭikā paridhāvanta kathāmi kāhanti dārakā
203 Kūṭāgare sayitvāna nivāse phussitaḅḅale
sayanta rukkhamaññissimā kathāmi kāhanti dārakā
204 Pallamkessu sayitvāna gonake cittaśāntihate
sayanta timsaśāntihare kathāmi kāhanti dārakā
205 Gandhikena vhiṃpitvā āgārucaṇḍaṇena ca
rajojaliāni dhārentā kathāmi kāhanti dārakā
206 Cāmararāmorahattihēhi vijitāgā sukhe thitā
dattā dāmaṣehi mākaṣehi kathāmi kāhanti dārakā ti
207 Tam abravā rājaputti Māddi sabbaṅgasobhaṇā
mā deva paridevesi mā ca tvāmi vīmaṇo ahu
208 Idam vatvāna pakkaṃ Māddi sabbaṅgasobhaṇā,
Sivamaḅḅena anvesi puttē ādāya lakkhaṇā ti
209 Tāto Vessaṇtaro rājā dānaṃ datvāna khattiyō
pitu mātuḅ ca vānditvā katvā ca naṃ padakkhinaṃ
Cātuvāhiṃ rathāni yuttāni sigghāni āruya sandānaṃ
210 ādāya puttadārāni ca Vāmaḱkaṃ pāyāsi pabbatāni ti
Tāto Vessaṇtaro rājā yeṇāsi bahuko jaṇo
211 āmaṇṭa khaṇo tam gacchāma āroḅḅaṇoṇu nāṭāyo ti
Nikkhamānītvāna nagarā nīvatthitvā vīlokitē
212 tadāpi pāthavī kāmapi Sīnēruvāna vatamaṣakā ti
Imgha Māddi nīṣāmehi rāmaṇarūpaṃ va dissati
213 āvāso Sivīṣēthāssa pēttikā bhāvānaṃ māmaṇ ti
Tāni brāhmaṇā ānvaḅḅaṇuṇuṇu, tē tam āsse āyācisuṇu,
214 yācīto patipādesi cātumaṇ cāturo hāye ti
Imgha Māddi nīṣāmehi cīttarūpaṃ va dissati,
215 miggarohiḅcāvānaṇena dakkhīmaṣṣā vāhanti māni ti,
Ath' ettha pañcaṃ āḅḅā, so tam rathāni āyācātha,
216 tassā tam yācīto dāsi, na c' āssu pāhato māno
Tāto Vessaṇtaro rājā oropētvā sākāmi jaṇaṃ
217 āṣṣāṣāyi āssa rathāni brāhmaṇaṣṣa dhaṇeṣṇo ti
Tvaṃ Māddi Kāṇhājiṇaṃ gāha, lahukā eṣā kāmīthīhīkā
218 āhaṃ jāṇuṃ gāṇhīṣṣāmi, gāruko bhāṭṭiko hi so ti
Rājā kumārāni ādāya rājaputti ca dārīkaṃ
219 sammodānaṇā pakkaṇuṇu āññamaññaṇaṃ piyaṃvada ti

- 220 Yadi keci manujā enti anumagege patipathe
maggan te patipuccama kuhuṃ Vamkatāpabbato
Te tattha aṃhe passitvā karuṇaṃ paridevayum,
dukkhaṃ te patividenti dūre Vamkatāpabbato ti
Yadi passanti pavane dāraṃ phalite dūne
tesaṃ phalaṇaṃ betūhi uparodanti dāraṃ
Rodante dāraṃ disvā ubbiggā vipulā duma
sayam ev' onamitvāna upagegacchanti dāraṃ
Idaṃ accherekam disvā abbhutaṃ lomahaṃsaṇaṃ
224 Idam accherekam disvā abbhutaṃ lomahaṃsaṇaṃ
Acheheraṃ vata lokasmiṃ abbhutaṃ lomahaṃsaṇaṃ
Vessantarassa tējaṇa sayam ev' onatā duma ti
225 Samkhipimsu pathaṃ yakkaṃ anukampāya dāraṃ,
nikkhaṇṭadivaseṇ' eva Cetarattāṇaṃ upāgamaṃ ti
226 Te gantvā diḡhaṃ addhāṇaṃ Cetarattāṇaṃ upāgamaṃ,
iddhaṃ phitaṃ janapadaṃ bahumaṇṣasurodhananti
227 Cetiyo parikurimsu disvā lakkhaṇaṃ āgataṃ
sukkhumaḷi vata ayyā patikaṃ paridhāvati
228 Vayhāhi pariyāyitvā sivkāya ca khatvā
229 sāya Mādā arañṇasmiṃ patikaṃ paridhāvati
230 Tāṃ disvā Cetapāmoḃkkaṃ rodamaṇā upāgamaṃ
kaccin nu deva kusalaṃ, kacci deva anāmayāṃ,
kacci pitā ārogo te Siviṇā ca anāmayāṃ
231 Ko te balaṃ mahārāja, ko nu te ratthamaṇḍalaṃ,
anaṃsaṃko aratthaṃko diḡhaṃ addhāṇaṃ āgato,
kacc' āmittehi pakato anuppatto s' umaṃ disaṃ ti
232 Kusalaṃ c' eva me samaṃ, atho samaṃ anāmayāṃ,
atho pitā ārogo me Siviṇa ca anāmayāṃ
233 Ahaṃ hi kuṇḍaraṃ dajjaṃ isādanṭaṃ uruḷhavaṃ
khettaṇṇuṃ sabbayuddhaṇaṃ sabbaseṭaṃ gajuttamaṃ
234 Paṇḍukambalasāṇchaṇaṃ pabhūṇaṃ sattumaddanaṃ
dantaṃ savālaviḡjaṇaṃ seṭaṃ Keḷāsa-sādisaṃ
235 Sasetacchattaṃ saupatheyyaṃ sātthabbaṇaṃ sabattihipaṃ
aggayāṇaṃ rājāvāhuṃ brāhmaṇaṇaṃ adās' ahaṃ
236 Tasmaṃ me Sivayo kuḍḍa, pitā c' upaḥato maṇo,
avaruddhanti maṃ rāja, Vamkaṃ gacchāmi pabbataṃ,
okāsaṃ samaṃ jānātha vane yattāha vasaṃase ti
237 Svāgataṃ te mahārāja atho te adurāgataṃ,
issaro si anuppatto yaṃ idh' attāhi pavēdaya

- 238 Sākam bhissam madhum mamsam suddham sālīnam odanam
paribhūṇṇa mahārāja, pāhuno no si āgato ti
239 Paṭiggaḥitaṃ yaṃ dīnaṃ sabbaṣṣa aggihīyaṃ kṛtaṃ,
avaruddhaṃ māṃ rājā, Vammakam, gacchāmi pabbataṃ,
okāsaṃ samma jānātha vane yātha vasaṃmase ti
240 Idh' eva tāva acchaṣsu Cetaṛatthe ratthesabha
yāva Cetaṃ gamissaṃti raṇṇo saṇṭikaṃ yācituṃ
niḥpāpetuṃ mahārājaṃ Sivimaṃ ratthavaddhaṃ
241 Tam taṃ Cetaṃ purakkhavaṃ patitā laddhapaccaya
parivāretvaṃ gacchanti, evaṃ jānāhi khattiyā' ti
242 Mā vo ruccittha gamaṃ raṇṇo saṇṭika yācituṃ
niḥpāpetuṃ mahārājaṃ, rājā tātha na issaro
243 Accuggatā hi Sivayo balattha negama ca ye
te padhamsetuṃ icchanti rājānaṃ māma kṛānā ti
244 Sace esa pavat' ettha ratthasmiṃ ratthavaddhana
idh' eva rajjāṃ karehi Cetehi parivārito
245 Iddhaṃ phitaṃ c' idaṃ rattham iddho jānapado maha,
matuṃ karohi tvāṃ deva rajjassa-m-ānusaṣituṃ ti
246 Na me chando mati atthi rajjassa-m-ānusaṣituṃ
pabbajitassa ratthasmiṃ, Cetaputtā suvattha me
247 Atuttha Sivayo assu balattha negama ca ye
pabbajitassa ratthasmiṃ, Cetaṃ rajje hi seccayūṃ
248 Asammodayaṃ pi vo assa accantaṃ māma kṛānā
Sivimaṃ bhandaṃ cāpi, viggaho me na iuccati
249 Ath' assa bhandaṃ ghoram sampahāro amappako,
ekassa kṛānā mayhaṃ himseyyūṃ bahuke jāne
250 Paṭiggaḥitaṃ yaṃ dīnaṃ sabbaṣṣa aggihīyaṃ kṛtaṃ,
avaruddhaṃ māṃ rājā, Vammakam gacchāmi pabbataṃ,
okāsaṃ samma jānātha vane yātha vasaṃmase ti
251 Taggha te mayyaṃ akkhāma yāthāpi kusala tātha
rajisi yātha sammanti āhutaṃgi samāhita
252 Ksaṃ selo mahārāja pabbato Gandhamaḍaṇo
yātha tvāṃ saha puttēhi saha bhariyāya c' acchasi
253 Tam Cetaṃ ānusaṃsu assunettā rudammukha,
ito gaccha mahārāja ujju yen' uttarāṃukho.
254 Atha dakkhasi bhaddaṃ te Vipulāṃ nāma pabbataṃ
nāḍadumaggāṇaṃ sitacebhāyaṃ manoraṃam
255 Tam atikkamma bhaddaṃ te attha dakkhasi āpakam
nadiṃ Ketumatiṃ nāma gambhīraṃ gurgabbharaṃ

256.	Puthulomamaecchākinam supatittham mahodakam, tattva nahātvā pivitvā ca assasētvā saputtake
257	Atha dakkhāsi bhaddan te mūroddham maddhuvipphalam rammake sikkhāre jātān sikkhāyān manoramam
258	Atha dakkhāsi bhaddan te Nālikam nāma pabbatam nānādiyaganākinam selam kimpurisāyutam.
259	Tassa uttarapubbena Mucalindo nāmaso saro pundarikēhi saccāhāno setasogandhiyēhi ca
260	So vanam megghasamkāsam dhuvam haritasaddalam siho vāmisapēkkhivā vanasandam vigāhiyā
261	Tattva bindussarā vaggū nānāvānā bahū diṭṭā kujjantam upakujjanti uttassamppupphite dume
262	Gantvā givividduggānam nādinam pabbhāvāni ca so dakkhāsi pokkharaniṃ karāṇṇakakudhāyutam
263	Puthulomamaecchākinam supatittham mahodakam saman ca caturessarā ca sādum appatigandhiyān
264	Tassa uttarapubbena pannaśālam amāpayā pannaśālam amāpētvā uccācariyāyā ihathā 'ti
265	Ahu vāsi Kaṇḍesū Jujako nāma brāhmaṇo tassāpi daharā bhariyā nāmen-āmitatāpanā
266	Tā tam tattva gata vocum nadiudakakāhārikā bhūyo tam paribhāsimsu samāgantvā kutūhalā
267	Āmitā nūna te mātā Āmitā nūna te pitā ye tam jinnassa pādamsu evam dahariyān sati
268	Ahitam vata te nāti mantayimsu rahogatā ye tam jinnassa pādamsu evam dahariyān sati
269	Dukkaram vata te nāti mantayimsu rahogatā ye, etc Dukkaram vata te nāti mantayimsu rahogatā ye, etc
270	Āpākam vata te nāti mantayimsu rahogatā ye, etc Āmanāpam vata te nāti mantayimsu rahogatā ye, etc
271	Āmanāpam vata te nāti mantayimsu rahogatā ye, etc Āmanāpavāsān vāsāsi evam dahariyān sati
272	Āmanāpavāsān vāsāsi evam dahariyān sati yā tvam vāsāsi jinnassa, matam te jivitā varān
273	Nā hi nūna tūyham kālyāni pitā mātā ca sobhāne ābhām bhattāram vindiṃsu [ye tam jinnā pādamsu]
274	Duyyittham te navamiyān alakatān aggibhuttakān ye, etc evam dahariyān sati
275	Samane brāhmaṇe nūna brāhmaṇacariyapariyāne sā tvam loke abhisāsi sīlavante bahussute
3	yā tvam vāsāsi jinnassa evam dahariyān sati

276. Na dukkham ahmaṃ daddham na dukkham satiyā hatam
 taṃ ca dukkhaṃ ca tippaṇṇaṃ ca yaṃ passe jīnakam patim
 277 N' atthi khidda n' atthi rati jīnena patinā saha
 n' atthi allāpasallāpo, jagghitam pi na sobhati
 278 Yada dāhāro dāhāra ca mantayanti rahogata
 sabbaṃ sokā nassanti ye keci hadayaṃissitā
 279 Dāhāra tvam rūpavati purisānaṃ abhipattitā
 gaaccha nātikule accha, kim jīno ramayissati
 280. Na te brāhmaṇa gaacchāma nadim udakahāriyā,
 thyo mam paribhāsanti taya jīnena bihamaṇā ti
 281 Ma me tvam akara kammaṃ, mā me udakam āhāri,
 ahāṃ udakam āhissam, mā bhoṭi kupitā ahū ti
 282 Nāham tamhi kule jātā yaṃ tvam udakam āhare,
 evaṃ brāhmaṇa jānāhi na te vacchāṃ ahāṃ ghare
 283 Sace me dāsam dāsim vā nānāyissasi brāhmaṇa
 evaṃ brāhmaṇa jānāhi na te vacchāmi santike ti
 284 N' atthi me sippatthānaṃ vā dhanadhaṇṇāṃ vā bihamaṇi
 kuto 'ham dāsam dāsim vā ānāyissāmi bhoṭiyā,
 ahāṃ bhoṭim upatthissam, mā bhoṭi kupitā ahū ti
 Brāhmaṇi āha
 285 Ehi te ahāṃ alikhissam yathā me vacānaṃ sutāṃ
 esa Vessantarō rājā Vamke vasaṭi pabbate,
 286 Tam tvam gantvāna yācassu dāsam dāsiṃ ca brāhmaṇa,
 so te dassati yācito dāsam dāsiṃ ca khattiyō ti
 287 Jīno 'ham asemi abalo, digho c' addhā suduggamo,
 mā bhoṭi paridevesi, mā ca tvam vīmaṇā ahū,
 ahāṃ bhoṭim upatthissam, mā bhoṭi kupitā ahū ti
 288 Yathā agantvā samgāmaṃ ayuddho vā parājito
 evaṃ eva tvam brāhme agantvā vā parājito
 289 Sace me dāsam dāsim vā nānāyissasi brāhmaṇa
 evaṃ brāhmaṇa jānāhi, na te vacchāṃ ahāṃ ghare,
 amāṇāpam te karissāmi, tam te dukkham bhavissati
 290 Nakkhatte utpūpbesu yada māṃ dakkhāsi jāmakatāṃ
 291 Nakkhatte utpūpbesu yada māṃ dakkhāsi jāmakatāṃ
 292 bhūyo Vamkā ca patitā bahū hessanti brāhmaṇā ti
 Tato so brāhmaṇo bhūto brāhmaṇiṃ vasaṇugo
 attito kamāraṅgena brāhmaṇam etad abravī

- 293 Pāṭheyyam me kaioli tvam samkuliya sagulāni ca
madhupundikā ca sukatāyo sattubhataṇ ca brāhmaṇi
294 ānayaṣṣam meṭhunnake ubho dāsakumārake,
te tam paiceaṇiṣṣanti iatthindivam atandita ti
295 Idam katvā brāhmanabandhu paṭimuniṇi upāhanam
tato so mantāyitvāna bhāriyam katvā padakkhinam
296 Pakkāmi so runnamulko brāhmano sahitaḍḍato
Sivimam nagaiyam phittam dāsapariyesanam caran ti
297 So tattha gantvā avaca ye tatthāssum samāgata
kuṇim Vessantaio rāja, kattha passenu khatṭiyam
298 So jano tam avacaṣi ye tatthāssum samāgata
tumhehi brahṇe pakato atidāneṇa khatṭiyo
pabbajito saka ratthā, Vamke vasati pabbate
299 Tumhehi brahṇe pakato atidāneṇa khatṭiyo
ādaya puttadāraṇ ca Vamke vasati pabbate ti
300 So codito brāhmaniya brāhmano kāmaggiddhima
agghan tam patisevittā vane [vālamigākume
khaḡga] dīpmisevite
301 ādaya beluam dandam agghitṭam kamaṇḍalum
so pāvīsi brāhāṇiṇam yaṭṭha assosi kāmadaṇḍam
302 Tam pavittam brāhāṇiṇam kokā nam parvārayum,
vikkaṇḍi so vippanattho dure patthā apakkam
303 Tato so brāhmano gantvā bhoggaḷuddho asaṇṇato
Vamkass' oharane nattho ima gāṭṭhā abhāsathā ti
304 Ko rājaputtam nisaḍḍham jayantam aparajitam
bhaye khemasssa datṭam ko me Vessantaram vidū
305 Yo yācātam patittḥāsi bhūtāṇam dharanī-riva
dharanūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
306 Yo yācātam gati āsi savantimam va sāgaro
udadhūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
307 Kalyāṇatṭham suppiṇṇam sitūḍḍakam manoramam
pundarikhehi saṇḍhanam yuttam kṇiṇyakkharenuṇṇā
308 rabadūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
Assattham va pathe jātā sitaḥcchāyā manoramam
309 santānam viṣṣamēṭṭaram kilantānam patiggaḡham
tathūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū
Nigrodham va pathe jātā sitaḥcchāyā manoramam
309 santānam viṣṣamēṭṭaram kilantānam patiggaḡham
tathūpamam mahārājā ko me Vessantaram vidū

- 310 Ambam iva pathe jātam sitacehāyāmananorāman
santānam vissāmetāram kilantānam patiggaham
tathūpāman mahārājam ko me Vessantarāman vīdū
311 Sālam iva pathe jātam sitacehāyāmananorāman
tathūpāman mahārājam ko me Vessantarāman vīdū
312 Dūman iva, etc
313 Evañ ca me vilapato pavittihassa brahāvane
aham jānan ti yo vajjā nandim so jānaye mamam
314 Yo me evam vilapato pavittihassa brahāvane
aham jānan ti yo vajjā [tāya so ekavācāya]
pasave puññāmananappakan ti
315 Tassa Ceto patissosī araññe luddako carāman
tumhehi brahmane pakato atidānena khattiyo,
pabbajito saka ratthā Vamke vasati pabbate
316 Tumhehi brahmane pakato atidānena khattiyo
ādāya puttadārāñ ca Vamke vasati pabbate
317 Akkacārā dummehho ratthā vivāman āgato
rājaputtham gavesanto bako macehāman ivōdake
Tassa ty-āham na dassāmi jivītam idha brahmana,
318 ayañ hi te mayā nunno saro passasati lohītam
Sīro te vajjhayitvāna hadāyāman chetvā sabandhanāman
319 panthasakunāman yajissāmi tuyhāman mamsena brahmana
Tuyhāman mamsena medena matthakena ca brahmana
320 abhūtan paggahessāmi chetvāna hadāyāman tava
321 Tam me suyittihāman subhūtam tuyhāman mamsena brahmana
na ca tvāman rājaputtassa bhāriyāman putte ca nassasīti.
322 Avajjho brahmano dūto, Cetaputta sunohi me,
tasmā dūtam na hananti, esa dhammo sanantano
323 Nijjhātā Sīvayo sabbe, pitā nam datthūman icchati
mātā ca dubbala tassa, acirā cakkhūman jiyare
324. Tes' āham pabho dūto, Cetaputta sunohi me,
rājaputthāman nayissāmi, yadi jānāsi samsa me ti
325 Piyaassa me piyo dūto, puṇnapattāman dadāmi te
imañ ca madhūno tumhāman migaasatthiñ ca brāhmana,
tāñ ca te desāman akkhiṣṣāman yattāman sammāti kāmādo ti
326 Esa seho mahābrahmane pabbato Gandhamādāno
yattāna Vessantarō rājā saha puttehi sammāti

327. Dhārento brāhmanam vanam āsadañ ca masasñjātam,
 cāmaavāsi cchamā seti jātavedam namassati
 328. Ete nīla padissanti nāṇṇphaladhara duma
 uggaṭa abbhakūta va nīla añjanapabbatā
 329. Dhavassakanañ khadira sāla phandanaṃālīvā
 sampavedhenti vātena sakim pitā va mānavā
 330. Upari duma-pariyāyesu samgitiyo va sūyare,
 najjubhā kokilā samgghā sampatanti duma duma
 331. Avhayanā' eva gacchantaṃ sākḥāpātassameritā
 ramayanā' eva āgantum modayanāti ivāsinaṃ
 332. Dhārento brāhmanam vanam āsadañ ca masasñjātam,
 cāmaavāsi cchamā seti jātavedam namassati
 333. Amba kapitthā panaṣa sāla jambu vibhītaka
 haritaka āmalaka assatthā padarāni ca
 334. Cāru tumbarukkhā c' ettha migrodhā ca kapitthana
 madhuvumadhuka thevanti nice pakka c' udumbara
 335. Pārevatā bhavēyyā ca muddikā ca madhuvuttikā
 madhum anelakaṃ tatthā sakam ādaya bhujjare
 336. Aññ' ettha pupphitā ambā aññe tittanti dovīla
 aññe amā ca pakka ca bhekavama tadūbhayaṃ
 337. Ath' ettha hetthā puriso ambapakkāni ganhati
 āmañ c' eva pakkañi vanagandharasutāme
 338. Ath' eva me acchāriyam himkaro patibhāti mañ
 devāmaṃ va āvāso sobhati Nandanūpuma
 339. Vibhedikā nālikera khajjurinaṃ bishāvana
 māla va gantthitā thanā dhajjaggañ' eva dissare
 nāṇṇavanhehi pupphehi nabham tāīcetañ va
 340. Kutajā kutthatagarī pātāyo ca pupphitā
 punnagga guipunnagga kovīlā ca pupphitā
 341. Uddhālaka somarukkha āgarubhāliyo bahū
 puttajjivā ca kakudhā asana c' ettha pupphitā
 342. Kutajā sāla nīpa kosambalabujā dhavā
 sāla ca pupphitā tatthā palālakhalasamibhā
 343. Tassavīdure pokkhāni bhūmibhāge manoiame
 padunuppalasācchanaṃ devāma va Nandane
 344. Ath' ettha pupphāsaṃmatā kokilā nuṇṇubhānikā
 abbhādentī pavanaṃ utusamupphite dume.

- 345 Bhassanti makkarandehi pokkhare pokkhare madhu,
 ath' ettha vātā vāyanti dakkhina atha pacchima,
 padumakūṭajakkharenuhi okimno hoti assamo
 346 Thūla simgātaka c' ettha sammādiya pasādiya
 macchakacchapaṇḍābhā bhū c' ettha-m-upayānaka
 madhum bhūmasehi savati khīram sappi mūlāhi
 Surabhi tam vanam vāti nāṇagandhasameritā
 347 sammaddat' eva gandhena pupphasākhāhi tam vanam
 Bhamara pupphagandhena samanta-m-abhinaditā
 ath' ettha sakunā santi nāṇavannabāhu diya
 modanti sāha bhariyāhi aññamaññam pakujino
 348 Nandika jivaputtā ca jivaputtā piyā ca no
 piyā puttā piyā nanda diya pokkharaniṅghare
 349 Mālā va gantthitā thanī dhajaggān' eva dissare
 nāṇavannehi pupphehi kusaleh' eva sugandhikā
 yattā Vessantarō rājā sāha puttēhi sammati,
 350 dhārento brāhmanam vanam āsadañ ca massajātā
 ammaṇṇāsi cchamā seti jātavedam namassati
 351 Idā ca me sattubhattam madhuna patissamyuttam
 madhupindikā ca sukatāyo sattubhattam dadāmi te ti
 352 Tūy' eva sambalam hotu, nāham icchāmi sambalam,
 ito hi brahme gābhāhi, gaccha brahme yathāsukham
 353 Ayaṃ ekapadi eti, ujum gacchati assamam,
 isi pi ācuto tāttha pamkadamto rajasso
 354 Dhārento brāhmanam vanam āsadañ ca massajātā
 ammaṇṇāsi cchamā seti, jātavedam namassati,
 tam tvam gantvāna pucchassu, so te maggam pavakkhātī
 355 Idam sutvā brahmanabandhu Cetaṃ katvā padakkhnam
 udaggacitto pakkaṃi yenāsi ācuto isitī
 356 Gacchanto Bhāradvājo so addasa ācutam ism,
 disvāna tam Bhāradvājo sammōdi ismā sāha
 357 Kacci nu bho to kusalam, kacci bho to anāmayam,
 kacci uñchena yāpesi, kacci mūlaphalā bāhū
 358 Kacci damsa ca makasa ca appam eva surmaspā,
 vane vālamigākkine kacci hamsa na vijjati
 359 Kusalan' c' eva me brahme atho brahme anāmayam,
 atho uñchena yāpemi, atho mūlaphalā bāhū
 360 Atha damsa ca makasa ca appam eva surmaspā,
 vane vālamigākkine hamsa mayham na vijjati

361	Bhūmī vassapūṅgaṃ asame vasaṭo mama, nābhyaṅgaṃ uppaṃaṃ ābādhaṃ amanoraṃaṃ vāgataṃ te mahābrahṃe alho te aduṃṃgataṃ, anto paṃsa bhaddaṃ te pade pakkaṇṇiyassa te Tindukāṃ pavāṇaṃ maddhuke kassamāṇiyo phalāṃ khuddakappāṇāṃ bhūṇa brahṃe vaṃaṃ vaṃaṃ Idaṃ pi paṇṇyaṃ sīṃaṃ ābhaṇaṃ gūṇagabbhaṇaṃ, rato piva mahābrahṃe saṃe tvaṃ abhikkamikkhisi Paṇṇagahitaṃ vaṃaṃ dinnāṃ sabbaṃ aḅḅhiyaṃ kaṭaṃ, Sañṇayaṃsa sakaṃ puttāṃ Sīvaṃ vipavāṇitaṃ tam alhaṃ dassaṃaṃ āgato yaḍi jhāṇasi saṃsa me ti Na bhavaṃ eṭi puṇṇatthāṃ Sīvaṃ jhāṇassa dassanaṃ, maṇṇe bhavaṃ puttayati jaṇṇo bhāṇiyaṃ patibbataṃ Māṇye Kaṇṇiṇyaṃ dāsaṃ jāṇaṃ dāsaṃ ca icchasi, athava tava mātāpunte arāṇaṃ netaṃ āgato, na tassa bhogā vijjanti dhammādhāṇāṃ ca bālīmaṇā 'ti Akuddharip' alhaṃ bhoṭā, nāhaṃ yācituṃ āgato, sādhaṃ dassaṃaṃ aṇṇyaṇaṃ, saṃmivāso sudaṃ sukkho Adittapubbho Sīvaṇṇa Sīvaṇṇa vipavāṇito, tam alhaṃ dassaṃaṃ āgato, yaḍi jhāṇasi saṃsa me ti Esa soḷo mahābrahṃe pabbato Candhamāḍaṇo vattāha Vesaṇṇaro rājā saha puttēhi saṃmāhi Dhātento brāhṃaṇaṃ vaṃaṃ āsadaṃ ca masaṇṇatāṃ, camaṇvāsi cāmaṇaṃ seṭṭhi, jātaveḍaṃ namaṇṇasati Ete nīla padissaṇti nāṇaphaladharaṃ dumaṃ uggaṭa abbhakkutā va nīla aṇṇanapabbatā dhaṇṇassakāṇāṃ khadiraṃ sāla phandanaṃ māluvaṃ saṃpaveddheṇti vāteṇa sakim pītā va māṇavaṃ 373 374 375=330 331 332 376. Kāreṇṇiāla vitatā bhūmibhāge manoraṃe saddalaṃ haritā bhūmī, na tathā' uddhamasate rajo, 377 Alayaṇṇagīvaṇṇasamkāsaṃ tulaphaṇṇasasaṃupamaṃ tūṇāṃ nātivaṭṭanti samantā caturāṇṇulā amba jambū kappitthā ca nīce pakkaṃ c' udumbaraṃ paribhogēhi rukkhēhi vaṇaṃ tām rativaddhaṇaṃ Veluriyaṇṇasaṃnibhaṃ maccehaḅḅaḅḅaḅḅevitāṃ 378 Velaṇṇa sugandhaṃ salīṃaṃ āpo tathā pi sandati Tassavīdure pokkharāṇi bhūmibhāge manoraṃe 379 paduṇṇuppalasatthēhaṃaṃ devāṇaṃ va Nandane
-----	---

- 380 Tm upalajātmi tasmim saraśi brāhmaṇa
vicitram nīlan' ekāmi setā lohitaśāmi cā, ti
381 Khome va tattha padumā, setasogandhigēhi cā
kalambakēhi sañchamno Mucalindo nama so saro
382 Ath' ettha padumā phullā aperiyaṇṭa va dissae
gimhā hemantika phullā jannutaḡḡhā upattiharā
383 Surabhi sampavāyaṇṭi viciṭṭā pupphaśaṇṭhātā
bhamaṛā pupphagandhena samantā-m-abhinaditā ti
384 Ath' ettha udakanṭasmim rukkhā tittihanti brāhmaṇā
kadamba pātali phullā kovilarā cā pupphitā
385 Amkolā kaṇṇikārā cā pariyaṇṭā cā pupphitā
vāraṇā sāyaṇā rukkhā Mucalindam abhito saram
386 Sūrisā setavārisā sādhu vāyaṇṭi padmakaṭṭā
mugunḍi sūrimugunḍi asaṇā c' ettha pupphitā
387 Paṇḡurā vakulā sālā sobhaṇṇakaṭṭā cā pupphitā
ketaka kaṇṇikārā cā mahāṇṇā cā pupphitā
388 Ajjuṇā ajjukamaṇṇā cā mahāṇṇā cā pupphitā
samupphitaḡḡḡ tittihanti pajjalant' eva kumnuṭṭā
389 Setapamī sattapamaṇṇā kaḍaliyo kusumabhara
dhanutakkāṇi pupphehi samsapā varenehi cā
390 Acchiṇṇā sibalā rukkhā sallaḡḡyo cā pupphitā
setaḡḡerū cā taḡḡarā mamsikuṭṭhā kulāvārā
391 Dabharā cā rukkhā vuddhā cā akutiḷā c' ettha pupphitā
assamaṇam ubhato tihanti aḡḡyāḡḡāmi samantato ti
392 Ath' ettha udakanṭasmim bahujāto phanujako
muggaṭṭiyo karatiyo sevāsisimsakam bahu
393 Uddhā pavattam ullutām makkhikā buṇṇujālaka
dāsmakāṇṇāko c' ettha bahu niceṭṭālamboḡḡakā
394 Elāmbaraḡḡasamachamaṇṇā rukkhā tittihanti brāhmaṇā
sattāham dhārayamaṇṇāmi gandho tesam na cūjjaṭi
395 Ubhato saram mucalindam pupphā tittihanti sobhaṇṇā,
mdivarehi sañchamam vanaṇṇam tam upasobhitam
addhamāsam dhārayamaṇṇāmi gandho tesam na cūjjaṭi.
396 Nīlapupphisekaddharī pupphitā gūṭikamūḡḡā,
kateruḡḡkēhi sañchamam vanaṇṇam tam tulasīhi cā
397 Sammadat' eva gandhena pupphasāḡḡhāhi tam vanaṇṇam,
bhamaṛā pupphagandhena samantā-m-abhinaditā
398 Tm kakkarujātmi tasmim saraśi brāhmaṇa
kumbhamattāmi c' ekāmi muraḡḡamattāmi tā ubho ti

- 399 Ath' ettha sāsapo bahuko nādiyo haritāyuto
 asi tālā va titthanti chejja indivara bahū
 Apphotā suriyavallī ca kāhiyā madhugandhiyā
 asokā mudayanti ca vallibho khuddappupphīyo
 Korandakā anojā ca pupphitā nāgavallikā
 rukkhān āruyha titthanti phullā kimsukavallīyo
 Kateruhā ca vāsanti yūthikā madhugandhiyo
 nihiyā suṃanā bhandi sobhati padumuttaro
 Pātalsamuddakappāsī kanikārā ca pupphitā
 hemajālā va dissanti rucre āggesikkhūpama
 Yāni kāmī ca pupphāni thalajān' udakāni ca
 sabbāni tattha dissanti, evaṃ rāmo mahodadhiti
 405 Ath' assa pokkharaniyā pabūtā varigocara
 rohitā nālapi sugū kumbhilā makarā susu
 406. Mādhu ca maddulattī ca tālasā ca piyāngukā
 unakā bhaddamuttā ca sātappupphā ca lolupā
 407. Surabhi ca rukkhā tagarā pabūtā tuṃgavāntakā
 padmakā nārada kuttā jhāmaka ca harenuakā
 408 Haddakā gandhasiā hūverā ca guggulā
 vibhedikā corakā kuttā kappurā ca kalmigu cā 'ti
 409 Ath' ettha sīhavyaggā ca purisān ca hatthīyo
 eneyyā pasada c' eva rohiccasarabhā migā
 410 Kothhusunā sulopi ca tuliyā nālasamibhā
 camarī calāni lamgī jhāpitā makkatā picu
 411 Kakkatā katamāyā ca ikkā gonasurā bahū
 khaggā varāhā nakulā kālak' ettha bahūtaso
 412 Mahissā sonā sigālā ca pampakā ca samantato
 ākucce pacalākā ca citrakā cāpi dipiyo
 413 Pelakā ca vighāsādā sihā kokamśātakā
 atthapādā ca romā ca bhassarā ca kukuttakā
 414 Camkorā kukkuta nāgā aṇṇamāṇam pakujino
 bakā balakā nāyuhā dundibhā koṇcevaṇḍikā
 415 Vyagghinassā lohāpitthā pampakā jīvajīvaka
 kappijarā titthāyo kulāvā patikuttakā
 416 Maddalākā cetakēdu bhāndutitturānāmakā
 celavakā pṃgulāyo godhakā āṇḍabētukā
 417 Karaviyā ca saaggā ca ubumkāra ca kukkuhā
 nānādyagatākinānā nānāsaramkujitān ti

- 418 Ath' ettha sakunā santi nīlaka māñjuvāhānaka
modanti sahā bhariyāhi aññamaññaṃ pakūyo
Ath' ettha sakunā santi diṭṭa māñjussarā sītā
setacehakutā bhadrakakā andajā citrapekhunā
420 Ath' ettha sakunā santi diṭṭa māñjussarā sītā
Ath' ettha sakunā santi diṭṭa māñjussarā sītā
sikhāndulīgīvāhi aññamaññaṃ pakūyo
421 Kukutbhakā kulirakā kottāpopokkharasākā
kālameyyā bālyakkhā kadambā suvasālikā
422 Hālddā lohita setā ath' ettha nālakā bahū
vāraṇā hīngurājā ca kadambā suvakoḷīā
423 Kukkusā kurarā hamsā ātā parivādantīkā
pākāhamsā atibālā nāyjuhā jīvājīvakā
424 Pārepatā ravihamsā cakkaṇvākā nādicarā
vāraṇābhīruddā ramma ubhō kālūpakūyo
425. Ath' ettha sakunā santi nāṇāvānā bahū diṭṭā
modanti sahā bhariyāhi aññamaññaṃ pakūyo
426 Ath' ettha sakunā santi nāṇāvānā bahū diṭṭā
subbe māñjuni kūjanā Mucalindā abhito sarā
427 Ath' ettha sakunā santi karavī nāma te diṭṭā
modanti sahā bhariyāhi aññamaññaṃ pakūyo
428 Ath' ettha sakunā santi karavī nāma te diṭṭā
subbe māñjuni kūjanā Mucalindā abhito sarā
429 Bhoyāpasadākkunā nāgasasasevitā vāmā
nāṇālābhī sañchannā kadālīmīgasevitā
430 Ath' ettha sāsapo bahuko nivāro varako bahū
sāli akatthapāko vā ucehu tattha anappako
431 Ayam ekapadī ehi, ujā gacchāti assamā,
kudam pīpāsā aratim tattha patto na vīdati
yattā Vessantāo rājā sahā puttēhi sammāti
432 Dhārento brāhmanā vāmā āsādā ca massāñjātā
cammāvāsī cchamā seti jātāvedam nāmāssatī
433 Idam sutvā brāhmadāndhu ismī katvā padakkhamā
udaggaṇṇito pakkaṃ yattā Vessantāro ahū ti
434 Uttēhi jālī patittha, porāṇā vīyā dissatī,
brāhmanā vīyā passāmi, nandīyo m' ābhikīrare ti
435 Ahm pi tāta passāmi, yo so bihamā vā dissatī,
attthiko vīyā āyātī, atthi no bhāvissatī
436 Kaccē nu bho to kusālam, kaccē bho to anāmayā
kaccē unchena yāpettha, kaccē mūlaphalā bahū

- 437 Kaccī dāmasā ca makasā ca appam eva summaspā,
vane vālamigākinne kaccī himsā na vijjati
438 Kusulā c' eva no brahmine atho brahमे anāmayam,
atho uñchena yūpema, atho mūlaphalā bahū
439 Atho dāmasā ca makasā ca appam eva summaspā,
vane vālamigākinne himsā amham na vijjati
440 Satta no māsē vasatam araññe jīvasokkinam
imam pi pathamam passāma brahmanam devavaninam
ādāya beluvam danadam aggihuttam kamandalum
441 Svāgatān te mahābrahमे atho te adurāgatān,
anto pavisa bhaddan te, pāde pakkhālayassu te
442 Tindukāni piyūlāni madhuke kāsūmayo
phālāni khuddakappāni, bhūñja brahमे varam varam
443 Idam pi pāñiyam sitān abhataṃ gṛigabdhara,
tato piva mahābhralime sace tvam abhikamkhasiti
444 Atha tvam kena vanneṇa kena vā pana hetunā
anuppatto brahāraññam, tam me akkhāhi pucchito ti
445 Yathā vāriyaho puro sabbakāle na khyati
evan tam yācī' āgāñchim, putte me dehi yācito ti
446 Dadāmi na vikampāmi, issaro naya brahmana,
pato gatā rājaputti sāyam uñchato ehi
447 Ekaratim vasitvāna pāto gacchasi brahmana
tassā nahāte upagghāte atha ne māladhārine
448 Ekaratim vasitvāna pāto gacchasi brahmana
nānapūppabhī sañchamne nānāggandhavibhūsite
nānāmūlaphalakinnē gacchiss-ādāya brahmanā' ti
449 Na vāsam abhuroccāmi, gamasam mayha ruccati,
autarāyo pi me assa, gacchāhi nēva rathesabha
450 Na h' etā yācayogī nam, antarāyassa kāriyā,
ittihīyo mantam jānanti, sabbam gānhanī vāniato
451 Sāddhāya dānam dato māsaṃ addakki mātaram,
antarāyam pi sā kāyirā, gacchāhi nēva rathesabha
452 Amantāyassu te putte, mā te mātaram addasum,
sāddhāya dānam dato evam puññam pavaddhati
453 Amantāyassu te putte, mā te mātaram addasum,
mādisassa dhanam datvā rāja saḡgam gamissati
454 Sace tvam n' icchase datthum mama bhāriyam patibbatam
ayyakass' api dassēhi jāhim Kanhājīnam ubho

- 455 Ime kumāre disvāna māṇjuka piyabhāṇe
 patto sumano vīto bahum dassati te dhanan ti
 Acchedanassa bhāyāmi, rājaputta sunohi me,
 rājā dandāya mām dajjā vikkameyya hameyya vā
 jino dhanā ca dāse ca garayhasa brahmapandhuyā ti
- 457 Ime kumāre disvāna māṇjuka piyabhāṇe
 dhamme thito mahārājā Sivimam ratthavaddhano
 laddha pītisomanassam bahum dassati te dhanan ti
 Nahan tam pi karissāmi yam mām tvam anusāsasi,
 dārake ca aham nessim brahmanīyā paricārake ti
 Tato kumāre vyadhītā sutvā luddassa bhāsitam
 tena tēna padhāvimsu Jāhi Kanhāyjam ubho ti
- 460 Ehi tāta piyaputtā, purethā māmā parāmi,
 hadāyam me 'bhissitcethā, karothā vacanam māmā
 Yāmanāvā ca me hotthā acalā bhavasāgare,
 jātipārāma tarissāmi santāressam sadevakan ti
462. Ehi amma piyadhiti, purethā māmā parāmi,
 hadāyam me 'bhissitcethā, karothā vacanam māmā
 Yāmanāvā ca me hotthā acalā bhavasāgare,
 jātipārāma tarissāmi uddharissam sadevakan ti
- 464 Tato kumāre ādāya Jālm Kanhāyjam ubho
 brahmanassa addā dānam Sivimam ratthavaddhano
 Tato kumāre ādāya Jālm Kanhāyjam ubho
 brahmanassa aggā vīto puttāke dānam uttamam
 Tādāsi yam bhimsanakam tādāsi lomahamsanam,
 yam kumāre padinnamhi medini samakampathā
 Tādāsi yam bhimsanakam tādāsi lomahamsanam,
- 467 Tādāsi yam bhimsanakam tādāsi lomahamsanam,
 yam piyālikato rājā kumāre sukhavacchite
 brahmanassa addā dānam Sivimam ratthavaddhano ti
- 468 Tato so brahmano luddo latam dantehi ehiṇḍiya
 latāya hatthe bandhivā latāya amumajjathā
 Tato so rājum ādāya dandam ādāya brahmano
 ākotayanto te nehi Sivirājassa pekkhato ti
- 470 Tato kumāre pakkaṇum brahmanassa pamuṇḍiya,
 assapunnēhi nettehi pitarā so udikkhati
 Vedham assatthapattān va pitu pad' abhivandati,
 pitu padāni vanditvā idam vacanam abravī
472. Amma ca tāta mikkhanta, tvāṇ ca no tāta dassasi,
 yāva ammam pi passenu attha no tāta dassasi

- 473 Anmā ca tāta mlkhanā tvān ca no tāta dassasi,
mā no tvān tāta adadā vāva amnāpi eti no,
tadāyam brāhmanō kāmān vikkhātū jhātū vā
Balaṃkarpādo addhānakkho atha ovaḍḍhapindiko
dighuttarottho capito kalāto bhaggaṇāsako
Kumbhūdato bhaggaṇpittin atho viṣamācakkhulo
lobhamāso hantakaso vāṭṭum thakāhato
Puggalo ca vīṇato ca vīṇato ca brahā kharo
aymān ca samāddho amānuso bhayāṇako
Mānuso udāṭṭh vakkho mānso lohitābhoyano
gāmā arāṇṇān āgamaṇa dhanān tām tāta yāceti,
mīyāṇe piṇḍena kin nū tāta udikkhasi,
Assaṇa nūna te hadāyam āyasaṇ dallhabandhānam
yo vo baddhe na jānāsi brāhmanena dhanesma
accāyikena hiddena yo no gāvo va sambhāti
Idh' eva acchataṃ Kaṇhā na sā jānāti kismiṇ
miggiva khirasamunnatā yūthā hīna pakkaṇdati
Na me idam tathā dukkhāni labbhā hi punnaṃ idam
yān ca amānam na passāmi tam me dukkhataram ito
Na me idam tathā dukkhāni labbhā hi punnaṃ idam
481 Yaṃ ca tātam na passāmi tam me dukkhataram ito
482 Sā nūna kapanaṃ ammaṃ curatattāya tuccheti
483 Kaṇhāyamaṇaṃ apassanti kumārāni caṇḍassamaṇaṃ
So nūna kapano tāto curatattāya tuccheti
484 Kaṇhāyamaṇaṃ apassanto kumārāni caṇḍassamaṇaṃ
Sā nūna kapanaṃ ammaṃ curam tuccheti assame
485 Kaṇhāyamaṇaṃ apassanti kumārāni caṇḍassamaṇaṃ
So nūna kapano tāto ciṇam tuccheti assame
486 Kaṇhāyamaṇaṃ apassanto kumārāni caṇḍassamaṇaṃ
Sā nūna kapanaṃ ammaṃ curatattāya tuccheti,
addharatte vā iatte vā naddiva avasucchati
487 So nūna kapano tāto curatattāya tuccheti
488 addharatte vā rāte vā naddiva avasucchati
Ime te jambukaṃ rukkhā vedisaṃ siddhuvārītā
vividhāni rukkhajātāni—tāni ayya jahāmasse
489 Assatthā panasaṃ cōme nigrodhā ca kapittihānā
vividhāni phalaajātāni—tāni ayya jahāmasse
490 Ime tittihanti ārāmaṃ ayyam sītodakkā nadi
yath' assu pubbe klāma—tāni ayya jahāmasse

- 491 Vividham pupphajātāni asmiṃ upari pabbate
 yān' assu pubbe dhāremā—tāni ajja jabhāmasse
 Vividham phalajātāni asmiṃ upari pabbate
 yān' assu pubbe bhuñjāma tāni ajja jabhāmasse
 Ime no hatthikā assa bāhivadā ca no me
 yeli-ssu pubbe klāma—tāni ajja jabhāmasse ti
 494 Niyamānā kumārā te pitāraṃ etaḍ abhivra-
 mmaṃ ārogyaṃ vajjasi tvāṇ ca tāta sukhī bhava
 Ime no hatthikā assa bāhivadā ca no me
 tāni amāya dayjasi sokam tehi viṇessati
 Ime no hatthikā assa bāhivadā ca no me
 496 Ime no hatthikā assa bāhivadā ca no me
 tāni amma udikkhanti sokam patiṃnessati
 497 Tato Vessantarō rājā dānaṃ datvāna khatṭiyo
 pamaṣṣālaṃ pavasiṭvā karuṇaṃ paridevayīti
 Tatoparaṃ ālahāsatassā vipāpagāthā honti
 498 Ka n'v' ajja chātā tasitā uparucchanti dārakā,
 sāyaṃ samvesanālikāle ko ne dassati bhojanaṃ
 499 Ka n'v' ajja chātā tasitā uparucchanti dārakā,
 sāyaṃ samvesanālikāle amma chāt' amha deṭṭha no
 500 Kathaṃ nu patham gaacchanti pattikā anupāhama
 santāsumehi pādehi, ko ne hatthe gaheṣṣati
 501 Kathaṃ nu so na lajeyya sammukhā paharaṃ mama
 adūsakānaṃ puttānaṃ alajji vata biāhamaṇo
 502 Vo hi me dāsīdās' assa añño vā pana peṣṣiko
 tassāpi suvhiṃsaṃ ko lajji paharissati
 503 Vāriyassevā me sato baddhaṃsa kummaṇukhe
 akkosati paharati piye putte apassato ti
 504 Adu cāpaṃ gabhetvāna khaggaṃ baddhītvā vāmato
 anāyaṃ sake putte, puttānaṃ hi vadho dukkho
 505 Addha hi me tam dukkharūpaṃ yaṃ kumārā vihaññare
 sataṇ ca dhammaṃ aññāya ko datvā anutappaṭti
 506 Saccam kur' evaṃ āhamsu naraṇ ekacciyā idha
 yassa n' atthi sakāmatā yathā n' atthi tatā' eva so
 507 Ehi Kānhe marissāma n' attā' attāho jiviteṇa no
 dinn' amhā ti janneṇa brāhmaṇassa dhammeso
 accāyikassa luddassa yo no gāvo va sumbhati
 508 Ime te jambukā rukkhā vedhā sūdhuvārītā
 vividhāni rukkhajātāni tāni Kānhe jabhāmasse

- 527 Tesam lalappitam sutvā tāya vāīa vane muggā
 siho vyaaggaho ca dīpi ca idaṃ vacanam abravum
 Mā h' eva no rājaputti sāyam ubbhatō āgama
 mā h' ev' amhākam mubbhoge bethavīrīha vane muggā
 Siho ce nam vīhetheyvā vyaaggaho dīpi ca lakkhanam
 n' eva jātikumār assa kuto Kanhājina sīvā,
 ubhayen' eva jīvettha patim putte ca lakkhanaṃ ti
 Khamutukam me parati dakkhinaakkhi ca phandati
 aphaḷa pbalino rukkhā sabbaṃ muyhanu me disā
 Tassa sāyamhakkālamhi assamaḡamanam pati
 arthamutaramhi suriyamhi vāīa panthe upattahum
 Nīce c' olaṃbare suriyō dure ca vata assamo
 Yaṃ ca tesam ito hassam tan te bhūṃjeyyum bhojanam
 So nūna khattiyō eko pannaśālāya acchati
 Toṣento dātuke chāte māmam disvā anāyatum
 Te nūna puttakā mayham kapamāya vatakkīya
 sāyam samvessaṃkāle khīrapitā va acchare
 Te nūna puttakā mayham kapamāya vatakkīya
 sāyam samvessaṃkāle vāipitā va acchare
 Te nūna puttakā mayham kapamāya vatakkīya
 pacceggatā mam tiṭṭhanu vacehā bālā va mātarum
 Te nūna puttakā mayham kapamāya vatakkīya
 pacceggatā mam tiṭṭhanu dāmasā va upari pallale
 Te nūna puttakā mayham kapamāya vatakkīya
 Bkayano ekapatho sarā sobhā ca passato
 aṇham maggam na passamī yena gacchevā assamam
 Miggā nam' arhu rājāno kāmāssum māhābbalā,
 dhammena bhātaro hotvā, maggam me deṭṭha yācitā,
 Avatuddhass' aham bhariyā rājaputtassa sūmatto
 taṃ cāham nāṭumanāmi Rāmam Sīra v' anubbatā
 Tumhe ca putte passattha sāyam samvessam pati
 abhū c' idaṃ mūlaphalam bhakkho cāyam anappako
 tato upadāham dassamī maggam me deṭṭha yācitā
 Rājaputti ca no mātā rājaputto ca no pitā
 dhammena bhātaro hotvā maggam me deṭṭha yācitā ti
 Tassa lalappamāyā bahukārūḍḍasambhutam
 sutvā nelapam vācam vāīa patthā apakkamun ti

546	Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukunthita pacuggata mam tittanti vaccha bala va mataram
547	Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukunthita pacuggata mam tittanti hamsa v' upari pallale
548	Imamhi nam padesamhi puttaka pamsukunthita pacuggata mam tittanti assamassavidurato
549	Te migā vīya ukkanā samanta-m-abhidhāvino ānandita pānudita vaggamañā va kampaṇe,
550	ty-ajja puttē na passāmi jālīm Kanhājyañ c' ubho Chakaliva migi chāpam pakki muttā va pañjara
551	ohāya puttē mikkhamim sihi vāmasāgiddhim, Idam tesam parakkantam nāgānam iva pabbate,
552	ty-ajja puttē na passāmi jālīm Kanhājyañ c' ubho Vālukāya pi okimā puttaka pamsukunthita
553	samanta-m-abhidhāvanti, te na passāmi dārake, Ye mam pure pacuḍenti arañña dūram āyatim
554	ty-ajja puttē na passāmi jālīm Kanhājyañ c' ubho. Chakaliva migi chāpa pacuḅgantvāna assama
555	dūre mam pavloken ti, te ja passāmi dārake, Idaṇ ca tesam kilanakkam patitam pānubeluvam,
556	ty-ajja puttē na passāmi jālīm Kanhājyañ c' ubho Thaṇa ca mayh' ime purā uro ca sampadalati,
557	ty-ajja puttē na passāmi jālīm Kanhājyañ c' ubho Ucchanṅe me viṇanti thāna eka vilambati,
558	ty-ajja puttē na passāmi jālīm Kanhājyañ c' ubho V' assu sāyanhasamayam puttaka pamsukunthita
559	ucchanṅe me vivattanti te na passāmi dārake Āyam so assamo pubbe samajjo patibhāti mam,
560	ty-ajja puttē apassanti bhāmate vīya assamo Kim idam appasaddo va assamo patibhāti mam,
561	kākolāpi na vassanti, matā me nūna dārakā Kim idam appasaddo va assamo patibhāti mam,
562	kākolāpi na vassanti, hātā me nūna dārakā Kim idam tūnhihuto si, api ratte va me mano,
563	kākolāpi na vassanti, matā me nūna dārakā Kim idam tūnhihuto si, api ratte va me mano,

564 Kaccī nu me ayyaputā migā khādunsu dārake,
araññe tīne vivane kenā nītā me dārake

565 Adu te pahitā dūtā adu sutā piyamvadā
adu bāhi nu nikkhantā khiddāsu pasutā nu te

566 N' ev' assa kessā dissanti batthapādā ca jālino
sakkumānā ca opāto, kenā nītā me dārake ti

567 Idam tato dukkhataram sallaviddho yathā vāno,
ty-ajja putte na passāmi jālīm Kanhājīmā c' ubho

568 Idam pi dutiyam sallam kimpeti hadayam mama
ty-ajja putte na passāmi tvā c' mām nābhībhiṣasi

569 Aj' eva me imam ratthim rājaputā na sammāsī,
maññe ukkantasattam mām pāto dakkhīsi no matam ti

570 Nānu Mādī vaṇi oha rājaputī yasassu,
pāto gataṣi uñchāya, kām idam sāyam āgatā ti

571 Nānu tvam saddam assosi ye saram pātum āgatā
sihassa vīmadantassa vyaaggāssa ca nikkujjitam

572 Abhū pubbānūttam me vicarantā balaḍvane
khamitto me hatthā patito uggiṇvā cāpi amasato

573 Tādāham vyādhitā bhītā pubbim katvāna añjalam
sabbā disā namassasam api sotthi ito siyā

574 Mā h' eva no rājaputto hato sihena dipimā
dārake vā parāmatthā accahakokatatara cchihī

575 Siho vyaaggaho ca dīpi ca tāyo vālā vane migā
te mām paṇiyāvārum māggam, tena sāyamhi āgatā ti

576 Aham patī cā putte cā ācarāmi va mānava
anūthitā divarattim jāmi brahmacāri

577 Ajīmā paridāhitvā vānamūlaphalabhāriyā
vicāram divarattim tūyham kāmāhi puttāka,

578 Abham suvannasāhiddim ābhatam pandubeluvam
rukkhapakkāmi cāhāsam, me te puttā kīlānā

579 Imam mūlālavatākāmi sālūkāmi piyārōdakāmi
bhūṇjya khuddehi samyutām sāha puttēhi khatīya

580 Padumam jālino deli kumudam parā kumārīyā,
maḥne passā naccante Sivi puttā ti c' avhaya

581 Tāto Kanhājīmāyāpi māsāmehi ratthesabha
maṇḍussarīyā vaggūyā assamam upayantīyā

582 Samānasukhadukk'h' amhā ratthā pabbajitā ubho,
api Siviputte passesi Jālīm Kanhājīmā c' ubho.

583	Samane brāhmane nīna brahmacariyaparyāne aham loka abhisasin sīlvante bahussute, ty-ajja putte na passāmi Jālm Kanhājmanī c' ubho ti
584	Ime te jainbula nukkha vedisa sūdhuvārīta vividhāni rukkhajātāni, te kumārā na dissare Assatthā punasa ceme nigrodha ca kapittihana vividhāni phalajātāni, te kumārā na dissare vividhāni ātāna āyāni sitodakā nadi Ime tittānti ātāna āyāni sitodakā nadi yatt'h' assu pubbe kilimsu, te kumārā na dissare Vividhāni pupphajātāni asmiṇ upari pabbate yān' assu pubbe dhattimsu, te kumārā na dissare, Vividhāni phalajātāni asmiṇ upari pabbate yān' assu pubbe bhujjimsu, te kumārā na dissare Ime te hatthikā assa bahivadda ca te ime yehi-ssu pubbe kilimsu, te kumārā na dissare ti Ime sāmā sasolūkā bahukā kadalmigā yehi-ssu pubbe kilimsu, te kumārā na dissare yehi-ssu pubbe kilimsu, te kumārā na dissare Ime tā vanaḡumbāyo pupphitā sabbakalūkā yatt'h' assu pubbe kilimsu, te kumārā na dissare Imā [tā] polkhaiaṇiyo ramma cakkaṇṇakūpakūjītā mandālalakehi sañchamaṇā pādumappalakehi ca yatt'h' assu pubbe kilimsu, te kumārā na dissare Nā te katthāmi bhinnāmi, na te udakam ābhatam, aggi pi te na hāpito, kin nu mando va jāyāsi Ty-ajja putte na passāmi Jālm Kanhājmanī c' ubho ti 595 Tyo piyena saṃgama samo me vyāpahaññati, 596 Nā kho no deva passāmi yena te mhitā matā, kakkolāpi na vassanti, hata me nūna darakā 597 Nā kho no deva passāmi yena te mhitā matā, sakunāpi na vassanti, matā me nūna darakā ti 598 Sā tatttha paridevītvā pabbatāni vamaṇa ca puna-d-ev assamaṇaṇṇā gantvā sāmikkass' anti rodhati 599 Nā kho no deva passāmi yena te mhitā matā, kakkolāpi na vassanti, hata me nūna darakā 600 Nā kho no deva passāmi yena te mhitā matā, sakunāpi na vassanti, matā me nūna darakā

- Na kho no deva passāmi yena te nibhā matā
 vicaranti rukkhamanūlesu pabbatesu guhāsu ca
 602 Iti Maddi vararohā rājaputī yasaṁsi
 bahā paggayhā kandiṭvā tatth' eva patitā chāmā ti
 603 Tam ayyhapattam rājaputtim udakena abhisincaṭṭha
 assattham nam viditvāna attha nam etad abravīti
 604 Adiyen' eva te Maddi dukkham na kātum icchissam,
 dāhiddo yācako vuddho brāhmaṇo gharām āgato
 tassā dinā māyā puttā, Maddi mā bhāyi assasā
 605 Mān passa Maddi mā puttē mā bālham paridevasi,
 lacchāma puttē jīvanta āroga ca bhavāmasse
 606 Putte pasuṇi ca dhaññaṇi ca yaṇi ca-m-aññaṇam ghare dhamam
 dayjā sappurisō dānam disvā yācākamaṅgate,
 607 Anumodāmi te deva, puttake dānam uttaman ti
 anumodāhi me Maddi, puttake dānam uttaman ti
 datvā cittam pasādehi, bhūyo dānadado bhava.
 608 Yo tvam maccheherabhūtesu manussesu janādhīpa
 brāhmanassa adā dānam Siviṇam rattbhavaddhano ti
 609 Nimaḍṭṭā te patthavi, saddo te tdivam gato
 samantā vijjuta āgum gūṇam va patissuta ti
 610 Tassa te anumodanti ubho Nārada-Pabbatā,
 [Indo ca Brāhmaṇa ca Pajāpati ca
 Somo Yamo Vessavano ca rājā]
 sabbe devā anumodanti Tāvatiṇṇsā sa-Indakā
 611 Iti Maddi vararohā rājaputī yasaṁsi
 Vessantarassā anumodi puttake dānam uttaman ti
 612 Tato ratyā vīvasane suriyass' uggamanam pati
 Sakkō brāhmanavānena pāto tesaṁ adissatthā' ti.
 613 Kaccin nu bhoṭo kusalam, kacci bhoṭo anāmayam,
 kacci uñchena yāpettha, kacci mūlaphalaḥ bahu,
 614 Kacci damasā ca makasā ca appam eva surimappā,
 vane vālamigākinne kacci himsā na vijjati
 615 Kusalaṇi c' eva no brahṇe, atho brahṇe anāmayam,
 atho uñchena yāpettha, atho mūlaphalaḥ bahu
 616 Atho damasā ca makasā ca appam eva surimappā,
 vane vālamigākinne himsā amham na vijjati
 617 Satta no māsē vasaṭam araṇṇiḥe jīvissokinam
 idam pi dutiyam passāma brāhmanam devavānamam
 ādāya beluvam dandam dhārentam ayyakkhīpam.

- 618 Svāgīt in te mahābāhine atho te adbhūgatam
 into pīvīsa bhaddan te pāde pakṣhāyassu te
 619 Emdhān pīvātān madhnikē kāsmanāyō
 phīlān bhaddakappān bhūjā brahine vān vān
 620 Idan pī pānīvān sītān ābhātān grīgābbhātā,
 tāto pīvī mahābāhine sacē tvān abhikāmbhāsī
 621 Atha tvān keṇa vāneva keṇa vā pama hetunā
 anuppatō brāhmarānān, tān me alēkhān puccāhō ti
 622 Yathā vātrivāho pīro sabbalān na khīyati
 tvān tān yācīt āgānēhīm bhāryām, me dehī yācītō ti
 623 Bhaddān na vīkarpātīm yān mān yācasi brāhmanā,
 santān na-patigāhīm, dāne me tamati māno ti
 624 Bhaddim hatthē gāhetvāna udakassa ca kamanūdalūn
 brāhmanassa addā dānam Sīrinān pētthavāradhāno
 625 Taddāsi yān bhinn-sānakān tadāsi lonnāhamasānān
 Bhaddim pariccejanīssa mecchī samakāmpathā
 626 N' ev' assa Bhaddibhakkūtī, na sandhīyati na rodati,
 pekkhat' ev' assa tūnhi sā eso jānāti yān varān ti
 627 Jābim Kanhājīman dhitān Bhaddidevīm patibbatān
 cāpamāno na cintesān bodhīyā yeva kārānā
 628 Na me dessa ubho pūtā, Bhaddī devī na dessiya,
 sabbaññīntān piyām māyānān, tasmā piye addā' ahan ti
 629 Komāri yassāhān bhāryā sānīko mānā issaro,
 yass' icche tassa mānī dajjā vīkīmeyya hāneyya vā ti
 630 Tēsam samkappān anīyāya devindo etad abravī
 -abbe jītā te paccuḥā ye dibbā ye ca mānussā
 631 Nīmadītā te patthavī, saddo te tīdivām gāto,
 samantā vijjūtā āgūn grīnām vā patissutā,
 632 Tassa te anūnodanti ubho Nāda-Pabbatā
 [Indo ca Brahminā ca Pajāpati ca
 Somo Yāno Vessavaṇo ca rājā],
 sabbe devā anūmodanti dukkarān hi kaletī so,
 633 Duddadān dadamānānān dukkarān kammā kubbatān
 asanto nānukubbanti
 satam dhammo duramāyō
 634 Tasmā satāñ ca asatāñ ca nānā hotī ito gātī
 asanto nirayān yāntī santo saggaparāyānā
 635 Yam etān kumāre addadā bhāryām addadā vane vasān
 brahmayānān anokkamma sagge te tam vipaccatū ti

- 636 Dadāmi bhoto bhāriyam Mādāmi sabbaṅgasobhaṇam
tvam ñeva Māddiyā chaṇno Māddi ca patinā saha
Yathā payo ca samkko ca ubho samānavamanino
evam tvaṇ ca Māddi ca samāmanācetasā
638 Āvaruddh' ettha araññasim ubho sammātaṣṣame
khattiya gottasaṃpannā sajetā matupettito
yathā puññaṃ kayirātha dadanta aparāparan ti
Sakko 'ham asmi devindo, āgato 'smi tav' antike,
vaṃ vaṃssu rājisī, vare attha dadāmi te ti
640 Varaṇ ce me ado Sakka sabba bhūtānaṃ issaro
pitā maṃ anuṃodeyya ito pattaṃ sakkaṃ gharāṃ,
āsaṇeṇa nimanāteyya, paṭhamāṇaṃ tam vaṃṃ vare
641 Purissassa vādhaṃ na loceyyaṃ api kibbisakālikāṃ
vājjhaṃ vādhamhā moceyyaṃ, dutiy' etam vaṃṃ vare
Ye ca vuddhā ye ca daharā ye ca mājjhamaṃora
maṃ eva upajiveyyuṃ, tatiy' etam vaṃṃ vare
643 Paraddāṇaṃ na gaccheyyaṃ sadārapasuto siyaṃ,
thiṇaṃ vaṣaṃ na gaccheyyaṃ catutth' etam vaṃṃ vare
644 Putto me Sakka jāyetha yo ca digghayuko siyā,
dhammena jñe paṭhavim, pañcaṃ etam vaṃṃ vare
645 Tato ratyā vivasane suriyass' uggamaṇaṃ pati
dibba bhakkhā paṭubhāveyyuṃ, chaṭṭhaṃ etam vaṃṃ vare
646 Dadato me na khiyetha, datvā nānutaṃpeyy' ahaṃ,
dadāmi cittaṃ pasādeyyaṃ, satthaṃ etam vaṃṃ vare
647 Itto vimuccaṇaṃ, āhaṃ saṃggaṃ viṣesaṃ
anubhātī tato āssaṃ, atthāṃ' etam vaṃṃ vare ti
648 Tassa tam vacaṇaṃ sutvā devindo etad ābravi
accraṃ vata te tāto pitā tam datthum essasīti
649 Idam vatvāna Magghavā devarejā Sujampati
Vessaṇtare vaṃṃ datvā saṃggaṃ apakkaṃ mīti
650 Kass' etam mukkhaṃ ābhātī heṃaṃ vuttatāṃ āggaṃ
mikkhaṃ va jātarūpassa ukkāṃ mukkhaṃ mīti
651 Ubho sadisapaṇṇaṃ ubho sadisalakkaṇaṃ,
Jāḥssa sadiso ekko, ekka Kāṇhāyina yathā
652 Siha bhi va mikkhaṇṭa ubho saṃpattirūpakā,
jātarūpamaṃ yeva me dissanti dāraṃ ti
653 Mayhaṇ te dāraṃ deva diṇṇa vitteṇa Saṇjaya,
ajja paṇṇasā ratī yato diṇṇa me dāraṃ ti

- 654 Keṇa vā vācapyeyena samunnāyena saddahe,
ko te tam dānam adaddi puttake dānam uttaman ti
Yo yācetaṃ patitthāsi bhūtaṃ dhamāni-r-iva
so me Vessantarō iḍḍi puttē dāsi vane vasam,
Yo yācetaṃ gati āsi savantīnam va sāgaro
so me Vessantarō iḍḍi puttē dāsi vane vasan ti.
657 Dukkataṃ vata bho iaññā saddhena gharameṣā,
kathān nu puttake dajjā ariññe avaruddhake
Idaṃ bhonto nusanetha yāvanī' ettha samāgata,
katham Vessantarō iḍḍi puttē dāsi vane vasam
659 Dāsam dāsi ca so dajjā assaṇi c' assatari ratham,
patthi ca kuṇḍiān dajjā, katham so dajjā dārake ti
Vassa n' atthi ghāṇe dāso asso c' assatari ratho
660 hatthi ca kuṇḍiāro nāgo kim so dajjā pitamaha' ti
Dānam assa pasamsāna nāvamādaṃ puttaka,
kathān nu hadayam āsi tumhe datvā vanibbake,
662 Dukkhi' assa hadayam āsi atho unham pi passasi
Rohiṇi h' eva taṃbakkhi pita assuṃ vatthayiti
663 Van tam Kanhājina voca ayaṃ mam tātā brahmano
latthiya patikoteti ghare jātāṃ va dāsiyaṃ
664 Na cāyaṃ brahmano tātā,—dhammika honti brahmanā—
Yakkho brahmanavameṇa khāditaṃ tātā neti no,
niyamaṇe piṣācena kin nu tātā udikkhasi
665 Rājaputti ca vo mātā rājaputto ca vo pita,
Rājaputti ca vo mātā rājaputto ca vo pita,
666 Rājaputti ca no mātā rājaputto ca no pita,
dāsa mayam brahmanassa, tasma tiṭṭhāma āraḍa ti
667 Mā samm' evaṃ avacuttiha, dayhate hadayaṃ mama,
citakā viya me kāyo, āsane na sukhāṃ jabhā
668 Mā samm' evaṃ avacuttiha, bhīyo sokam jameha mam,
nikkamsiṃsa dandena, na vo dāsa bhavissattha
669 Kīmaḍḍhiyaṃ hi vo tātā brahmanassa pita ada,
yathābhūtaṃ me akkhāttha, patipādentu brahmanan ti
670 Sabassagghaṃ hi mam tātā brahmanassa pita ada
atha Kanhājinaṃ kaṇṇāṃ hatthiṇā ca satena cā ti
671 Uttihehi katte taramaṇo, brahmanassa avākāsa,
dāsaṭṭaṃ dāsaṭṭaṃ gavāṃ hatthiṇuṣaḥham satam
jātarūpasahassaṇi ca puttāṃ dehi mikayaṃ ti

- 672 Tato kattā taramaṇo brāhmaṇassa avākara
 dāsasatam dāsasatam gavam hatthūsabham satam
 jātārūpasahasā ca puttānam dāsi nikkayan ti
 Nikkimitvā nahāpetvā bhōjayitvāna dārake
 samālamakartvā bhande uccahange upavesayum
 Sissamānhathe sucivatthe sabbābharaṇabhūsite
 rājā amke kartvāna ayyako paripuṇṇehattha
 Kuppāle ghuṇsite māle sabbālamakārābhūsite
 rājā amke kartvāna idam vacanam abravī
 676 Kaccī ubho āroga te jāhi mātāpita tava,
 kaccī uṇṇeha yāpenti, kaccī mūlapphala bahu
 Kaccī damsa ca makasa ca appam eva sūrimasā,
 vane vālamigākinne himsa tesam na vijjati
 678 Atho ubho āroga me deva mātāpita mama,
 atho uṇṇeha yāpenti, atho mūlapphala bahu
 679 Atho damsa ca makasa ca appam eva sūrimasā,
 vane vālamigākinne himsa tesam na vijjati
 680 Khamant' alukalambāni bilālitakālāni ca
 kolam bhallātakam bellam sā no āhatvā posati
 681 Yān c' eva sā āharati vanaṇmūlapphalāhārikā
 tam no sabbe samāgantvā ratham bhujjāma no divā
 682 Amma va no kisa pandu āharanti dumaṇṇphalam
 vātātāpēna sukhumaḷapadumam hatthāgātāni va
 683 Ammāya patanūkessa vīgarantya brāhāvane
 vane vālamigākinne khaḡḡadīpimusevite,
 684 Kessesu jātāni bandhītā kacche jallam adhārayi,
 cammaṇvāsi cchama ceti jātāvedam namassasati,
 685 Puttā piyā maṇussānam lokasmin udapajjissum,
 na ha nūn' amhākam ayyassa putte simeho ajāyathā ti
 686 Dukkantān ca hi no puttā bhūṇahaccaṇṇa kāmā mayā
 yo 'ham Sivimam vacanaṇ pabbajjesim adosakam
 687 Yam me kiñci idha attāni dhamadhamānā ca vijjati
 etu Vessantarō rājā Siviratthe passasatu ti
 688 Na deva mayham vacanaṇ ehihi Sivis' uttāmo,
 sayam eva devo gantvā[na] sinca bhogehi atrājan ti
 689 Tato senāpatim rājā Saṇḍayo ajjhabhāsatha
 hatthi assa rathā pati senā samābhāyantu nam,
 negama ca mām anvenitu brāhmaṇa ca purohita

- 690 'Tato sattṃsahassāni yuddhino cānudassanā
khippam āyantu sannaddhā nāāvaaneh' alamkata
Nīlavannadharū neke pītā neke nivāsītā
anñe lobhitatunnhīsā suddhā neke nivāsītā
khippam āyantu sannaddhā nānāvattṃh' alamkata
Himavā yathā Gandhāro pabbato Gandhamādano
nānārukkṃhīni sañchannno mahābhūtaganālayo
Osaddhīni ca dibbhehi disā bhātī pavatī ca
khippam āyantu sannaddhā disā bhātī pavatī ca
694. 'Tato nāgasahassāni yojayantu catuddassa
suvaṇṇakaceḥḥā mātaṅgā hemakappanāvāsasā
Ārūhā gāmaṇiyehi tomataṃkusapānhi
Ārūhā gāmaṇiyehi illyācāpadhārīni
khippam āyantu sannaddhā assapittṃh' alamkata
'Tato ratṃsahassāni yojayantu catuddassa
698 'Tato ratṃsahassāni yojayantu catuddassa
ayosukataṇeṇiyo suvaṇṇaṇcitapakkkhare
699 Āropentu dhajē tatṃhā cammaṇi kavacāni ca
vīrphālentū ca cāpāni dālḥadhammā pahāriṇo
khippam āyantu sannaddhā ratṃhesu ratṃhajivino ti
700 Taja olopiyā pupphā mālagandhāvilēpanā
agghiyāni ca tittṃhantu yena maggena ehi
701 Gāme gāme satam kumbhā meiyassasā surāya ca
maggaṃhi patittṃhantu yena maggena ehi
702 Mamsā pūvā sammukhiyo kummāsā macchāsamiyutā
maggaṃhi patittṃhantu yena maggena ehi
703 Sappi telāni dadhim khīram kangu vīhi bahū surā
maggaṃhi patittṃhantu yena maggena ehi
704 Ālāṃkā ca sūdā ca natamattakagāyanā
pāṇissarā kumbhathūṇiyo mandakā sokajjhāyikā
705 Āhāññantu sabbhavīnā bhēriyo dendimāni ca
kharāmmukkhāni dliāmantu vadatam ekapokkkharā
706 Muttiggā panavā sammkhā godhā parivadeṇṇṇikā
dumimāni ca haññantu kutumbā tūdimāni ca ti
707 Sā senā mahatī āsi uyyutṃhā Sīvīvāḥini,
tālā māggamāyena Vammkam payāsī pabbatam

- 708 Kūṇaṃ nadati mātango kūṇaṃ satthihāyano
 709 Kaccāya baddhamāyā kūṇaṃ nadati vāraṇo
 Ajāmyā haṣṣissu nemiḡḡoso ajāyathā,
 abbaṃ rajo accādesi uyyutā Sivivāṇi
 710 Sā senā mahati āsi' uyyutā hārahāṇi,
 Jāṇa maggaṇāyena Vamkaṃ pāyāsi pabbataṃ
 711 Te pavisaṃ brahāraṇṇaṃ bahusākaṃ bahudujam
 puppharukkhehi samchannaṃ phalaṇikkhehi c' ubhayam,
 712 Tattha bindussaā vaggū nāṇavaṇṇā bahudujā
 kūjantaṃ upakujjanti utusamuppūḷite dume
 713 Te gantvā diggaṃ addhānaṃ ahoṇattānaṃ accaye
 padesaṃ taṃ upāgācchum yathā Vessaṇtaṃ ahu' ti
 714 Tesam sutvāna nigghosaṃ bhito Vessaṇtaṃ ahu,
 pabbataṃ abhivūḷhitvā bhito senaṃ udikkhati
 715 Imgha Māddi nūṣamehi mḡḡḡoso yādiso vane
 ajāmyā haṣṣissaṇti dhaṇaggaṃ ca dissare
 716 Ime ca nūṇa aṇṇaṣṣum migaṣaṃghāṃ luddakā
 vāguraḷhi paṇikkhippa sobhaṃ pāteva tāvade
 vikkosaṇṇā tippāhi banti nesaṃ vaṇavaraṃ
 717 Yathā mayam adusakā araṇṇe avaruḍḍhakā
 amittahatthagatā, passa dubbalagghātakaṃ ti
 718 Amittā na-ppasaḷheyyum aggaṇva udakamave
 tad eva tvam viciṇṭhehi api sotthi ito siyā ti
 719 Tato Vessaṇtaṃ rājā orohitvāna pabbatā
 mīsi pannaṣāḷayam dālhaṃ katvāna mānaṣaṃ ti
 720 Vimvattayitvā iathāṃ vottāpetvāna senyo
 ekam araṇṇe viharantaṃ piṭṭaṃ puttāṃ upāgaṃ
 721. Hatthikkhandhato oruyha ekamiso paṇjāḷkato
 parikkhito amacccehi puttāṃ sīṇitum āgaṃ
 722 Tathā' addasa kumāraṃ so raṇṇaṇṇipam samāhutaṃ
 mīṣaṃ pannaṣāḷayam jhāyantaṃ akutoḷhayaṃ ti
 723 Taṇ ca disvāna āyantaṃ pitaraṃ puttāgiddhimaṃ
 Vessaṇtaṃ ca Māddi ca paccuggantvā avandisum
 724 Māddi ca suṣaṇ pāde sasurassābhivādāyi,
 Māddi ahaṇ hi te deva pāde vandāmi te hūṣā,
 te su tattha paḷissaṇṇa pāṇaṃ paṇṇajjathā ti
 725 Kaccā vo kusalaṃ puttā, kaccā puttā anāmayam,
 kaccā uṭṭhena yāpettha, kaccā mūḷaphalaṃ baḷu,

- 726 Kaccī dānasa ca makasā ca appam eva sūrasappa,
vane vāhānggākkame kacci hīnasa na vijjati
Attī no jivikā deva yā ca yādasi kīdisa,
kasurā hi jivikā homa, utthacāryena jivitaṃ
728 Anddhanam mahāyāga dāmet' assam va sātāhi
ty-ānhi āunddhikā danta, āsamiddhi dāmeti na
729 Api no kīsaṃ māmsāṃ pitu mītu adassanā
avaruddhānam mahāyāga āvūti jivisokkamaṃ ti
730 Ye pi te Sīvisetthassa dayādapattamānasa
Jāhi Kanhāyina c' ubho brāhmanassa vasaṃgā
accāyikassa luddassa yo ne gāvo va sumbhāti
731 Te rājaputiyā putte yudh jānatha samsātha,
pariyāpunātha no khippam appadattāham va mānavān ti.
732 Ubho kumārā mikkā Jāhi Kanhāyina c' ubho
brāhmanassa dhanam datvā putta mīa bhāyī assasā 'ti
733 Kaccin nu tāta kusalaṃ kacci tāta anāmayam,
kacci nu tāta me mītu cakkhum na parihāyati
734 Kusalan c' eva me putta, atho putta anāmayam
atho pi putta te mītu cakkhum na parihāyati
735 Kacci ārogam yoggaṃ te, kacci bahati vāhanam,
kacci phitā janapada, kacci vutthi na chijjati
736 Atho ārogam yoggaṃ me, atho vāhati vāhanam,
atho phitā janapada, atho vutthi ca chijjati
737 Ice-eva mantayantānam mātā tesaṃ adissatha
rājaputti gṃdvāre patiyā ānupāhana
738 Tā ca divāna āyantiṃ mātaram puttāgiddhimm
Vessantaro ca Mādi ca paccuggantvā avandayum
739 Mādi ca sīrasā pāde sassuyā abhivādayi
Mādi āham pi te āyye pāde vandāmi te hūsa
740 Mādin ca puttaka divā durato sotthim āgata
kandanta abhidhāvimsu vacchā bālā va mātaram
741 Mādi ca puttaka divā durato sotthim āgate
varuniva pavedhenti thanaadharābhūsiṃcathā 'ti
742 Samāgataṃ nātinam mahāgghoso ajāyatha,
pabbatā samanādhimsu, mahi ākampiṭā ahū
743 Vutthidhāram pavēchanta devo pāvasssi tāvade,
atha Vessantaro rājā nātīhi samappajatha

- 744 Natāro sumā putto rāja devi ca ekato
yadā samāgatā āsum tadasi lomahamsanam,
pañjalikā tassā yācanti rodantā bheravā vane
Vessantarā ca Mādā ca sabbe rattā samāgatā
tvam no si issaro rāja, rājam karetha no ubho ti
Dhammena rājam karentam rattā pabbajayittha mam
746 Dhammena rājam karentam rattā pabbajayittha mam
747 Dukkatañ ca hi no putta bhūnahaccaṃ katam mayā
yo 'ham Sivinam vacanā pabbajesim adūsakan ti
Yena kenaci vānena pitu dukkham udabbāhe
matu bhagmiyā cāpi api pañehi attano ti
749 Nāhanakāle mahārāja rajojallam pavāhaya' ti
tato Vessantarō rāja rajojallam pavāhayitū
750 Sissam nahāto sucivattō sabbābharaṇabhūsi
paccayam nāgam āruyha khaggam bandhi parantapam
751 Tato satthiśāhassāni yuchino carudassanā
sahajātā parikarimsu nandayanā rathesabham
752 Tato Mādāni pi nahāpesum Sivikānā samāgatā
Vessantarō tam paletu Jālī-Kānhañ c' ubho
atho pi tam mahārāja Sāñjāyo abhivarakkhatu' ti
753 Idāñ ca paccayam laddhā pubbe ca kilesam attano
ānandiyam ācarimsu ramāyie Giribbaje
754 Idāñ ca paccayam laddhā pubbe ca kilesam attano
ānandi vittā sumanā putte samgamma lakkhanā
755 Idāñ ca paccayam laddhā pubbe ca kilesam attano
ānandi vittā patitā sahā puttehi lakkhanā ti
756 Ekabhattā pure āsum niccam thandilāsāyī,
iti me tam vataṃ āsi tūmham kāmāhi puttakā
757 Tam me tam vataṃ samiddh' ājā tūmhe samgamma puttakā
matūjam pi tam paletu pitūjam pi ca puttakā,
atho pi tam mahārāja Sāñjāyo abhivarakkhatu
758 Yam kiñc' atthi katam puñnam mahiyā c' eva pitu ca te
Kappāsikan ca koseyyam khomakodumbarāni ca
759 sassu sunhāya pāhesi yehi Mādā asobhatā,
Tato khomāñ ca kāyūjam āmgadam manimekhalam
760 sassu sunhāya pāhesi yehi Mādā asobhatā,
Tato khomāñ ca kāyūjam āmgadam manimekhalam
761 Tāto khomāñ ca kāyūjam āmgadam manimekhalam
762 Umātāni mukkhaṇṇāni ca nānāratte ca maniyē sassu—etc

763	Uggetthanaam gungamaakam mekhalam pūpādakam passu sunhāya pāhesi yehi Mādī asobhathā Suttāni ca suttaavyajāni ca upamajjhāya seyyasi asobhathā rājaputthi devakanthā va Nandane, Sisam nāhātva suvivuttā sabbābhāṇabhūsitā asobhathā rājaputthi tāvatimsā va acchārā Kadalīva vātacehupitā jātā cittalātāvaṇe dantāvaramasampannā rājaputthi asobhathā Sakunī mānuṣmivā jātā cittapattā pati pigoḍḍhapattābhinbottthi rājaputthi asobhathā. Tasā ca nāgam ānesum nātivaddhāni ca kuṇḍīyāam satthikāhamam saialākhānam isādanam urūlāhavam Sā Mādī nāgam āruyhi nātivaddhāni ca kuṇḍīyāam satthikāhamam sarulākhānam isādanam urūlāhavam ti Sabbāmihi tamhi araṇṇāmihi yāvaṇt' ethā diḷā ahū Vessantarassā tejena nāṇāmaṇṇāam abhetthayum Sabbāmihi tamhi araṇṇāmihi yāvaṇt' ethā diḷā ahū Vessantarassā tejena nāṇāmaṇṇāam abhetthayum Sabbāmihi tamhi araṇṇāmihi yāvaṇt' ethā diḷā ahū ekajjhānam saṇṇipatimsu Vessantare payātamhi Sivīnam rathāvaḍḍhane Sabbāmihi tamhi araṇṇāmihi yāvaṇt' ethā diḷā ahū ekajjhānam saṇṇipatimsu Vessantare payātamhi Sivīnam rathāvaḍḍhane nāssu māḍūmi kuṇḍīyimsu Vessantare payātamhi—etc Patiyatto rājamaggo vicitto pupphasāntathato vasi Vessantaro yathā yāvathā va Jētuttarā. Tato satthissahassāmi yuddhino cāruḍassanā samanā pariḷāṇimsu Vessantare payātamhi Si—etc samanā pariḷāṇimsu Vessantare payātamhi Si—etc Hathāroḥā anikathā rathikā patthikārikā samanā pariḷāṇimsu Vessantare payātamhi Si—etc Karoṭhiyā cammadhārā khaggahathā suvammīno purato patipajjimsu Vessantare payātamhi Si—etc	780
-----	--	-----

- 781 Te pavissum puram ramam bahupākāratoranam
upetam anapānehi naccaḡṭṭhehi c' ūbhayam
Mittā jānapadā āsum negamā ca samāḡatā
782 anupatte kumārāmi Sivinam rattihavaddhane
Celukkhapo avatittṭha āgate dhanadāyake
783 nandi-pāvesi nagare bandhanamokkho aghosathā 'ti
Jātarūpamayam vassam devo pāvassi tāvade
784 Vessantare pavittṭhamhi Sivinam rattihavaddhane
Tato Vessantaro rājā dānam datvāna khattiyo
785 kāyassa bhedā sappattiṇo saggaṃ so upapajjathā 'ti

BUPDHAṖADĀNA

(*Āpaddana*)

Namo tasssa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

1. Attha Buddhāpadānaṃ sunātha suddhamānaṃsā
timsapāramiṣampunā dhammarājā, āsanākiyā,
2. Sambodhum Buddhasetthānam sasamḡhe lokanāyake
dasāṅgulī namassitvā surasā abhivādāyim
3. Yavata Buddhalakkhettesu ratanaṃ vijjanti 'sankhiyā
ākāsatthā ca bhūmatthā manasā sabbam āhare
4. Tattha rūpyabhūmīyam pāsādam māpaye aham
'neka bhūmim ratanamāyā ubbididham nabbam uggaṭam
5. Vicitatthambhām sukātam suvivattham mahārāham
kanakamayasaṅghātam toranacchatamanditam
6. Pāthamaṃ velūriyā bhūmi vimālabbhasamaṃ subhā
nalūṇajalajākiṇṇā varakaraṇaḡaḡbhūmīyā
7. Pāvālam sapavālavamaṃ kāci lohitakāsuvhā
indagopakāvamaḡbhā bhūmi obhāsati disā
8. Suvivatthā gharāmanukhā mīyuvā sīhapāṇjara
cāturo vedikā jālā gāndhāvelā manoranamā
9. Nīlā pītā lohitaḡā odātā suddhakālākā
kūtāḡḡaravavūpetā sattaratānavibhūsitā
10. Olokamāyā padumaṃ vālāvivhaṅgasobhitā
nakkhattatāiakkākiṇṇā cāndasuriyeḡi manditā
11. Hemajāleṇa sañchamaṇā sonnakūḡikimikāyutā
vātavegena kūjanti sonamālā manoranamā.

12	Mañgetthakam loharakam pitakam haripanyamam	
13	Nātibāhiṃ nēkasatā pūhālikā rajatānaya	
14	maṇḍayā loharānikā māsānagnihānaya tathā	
15	Nānāśay māyavettā saṇhālikāśaśanṭhātā	
16	kambalī dhukalā cūṇā patṭamaṇḍa paṇḍupā mā	
17	vividhittāvaṇṇaṃ subhāṃ mānasaṃ paṇḍāpam aham	
18	‘Tāsu tāsveva bhīṇṇṇsu tatānakāṇṭhānakatāṃ	
19	mūrtvece mā nikkā dhāyanti suttēthare	
20	soḷhanti esakī tthāmbhā subhā kaṇṭhacūtoranā	
21	paṇḍonadā sātamaṇḍā atho rajatānayaṃ pi ca	
22	‘Nēkāśandhiśu vibhātā kaṇṭhāggaḷacittitā	
23	ubhato pūṇṇagghatā ‘neke padhūnupulasaṃy utā	
24	Atte sabbā-Buddhe ca sasaṃghe lokanāyake	
25	pakatīyānāṇṭhapaṇṇaṃ mūṇṇṇitvā sāsāvalke	
26	‘Tva dvāreṇa pavasitvā sabbe Buddhā sāsāvalkā	
27	sabbāsovaṇṇayā pīṭhe mūṇṇā ayyamaṇḍalā	
28	Ye ca cīratali atthi Buddhā loke anuttarā	
29	atā vattamaṇḍā ca bhavamaṇḍaṃ sāmānīṇṇaṃ	
30	Paṇḍekabuddhe ‘nēkasatce sayambhū aparāṇṭe	
31	atthe vattamaṇḍe ca bhavamaṇḍaṃ sāmānīṇṇaṃ	
32	Kappamikkhā bahū atthi ve dībhā ye ca mānusa	
33	sabbāṃ dhūsaṃ sāmānīṇṇitvā acchādeṇi tēvīvaṃ	
34	Kiṇṇyaṃ bhīṇṇaṃ sāyamaṇḍaṃ saṃpāṇṇaṃ pāṇḍabhojanam	
35	maṇḍayā subhīe pūṭce saṃpūṇṇitvā adās’ aham	
36	Dībhāy atthā sāmānīṇṇitvā matthācīvaṇṇasāyutā	
37	mādhūrā sakkhārā ceva tēḷa ca mādhūpūṇṇitā	
38	lappitā paṇṇamaṇṇeṇa sabbe ce ayyamaṇḍalā	
39	Kāṭamaṇḍabbhāṃ pavasitvā keśaṇi va gūḷisāyā	
40	mahāṭṭṭhāṇṇiṃ sayamaṇḍaṃ sīṇṇaseyyaṃ akappaṇyaṃ	
41	Sampajāṇā samutthāyā sayamaṇḍaṃ pallāṇkaṃ abhūyaṃ	
42	gocaraṃ sabbaḍḍabuddhāṇṇaṃ jhāṇarataṃsāmaṇṇapṭā	
43	Atthe dhammaṇḍaṇi desenti atthe kīḷanti iddhīyā	
44	atthe abhiññā appenti abhiññā vasaḍḍāvitā	
45	vikubbuṇā vikubbanā atthe ‘nēkasatasaḥassayo	
46	Buddhā pi buddhe pucchanti viśayaṃ sabbaṇṇaṃ ālayaṃ	
47	gambhīraṃ nipunaṃ thūṇaṃ paṇḍāyā vinibujjhare	
48	Sāvaka buddhe pucchanti buddhā pucchanti sāvake	
49	aññamaññā ca pucchanti aññamaññā byākaraṇṇi te	

- 30 Buddhā pacecekabuddhā ca sāvakaṃ paricārakā
 evam ratissu rammānāṃ pāsāde bhīramānti te
 31 Suvannaajālābhī samyuttam rajatajālamanāhi ca
 muttājālāparikkhittam chaṭṭam dhārentu matthake
 32 Bhavāntu celavītānāṃ somatārakacittitā
 vicitā malyavītāṃ sabbe dhārentu matthake
 33 Vitāṃ malyadāmehi gandhadāmehi sobhita
 dussadāmehi parikmaṃ ratanadāma vibhūsi
 34 Pūppabhikkumaṃ sugitā surabhigandhadhūpitā
 gandhapapācāngulānkitā hemaśchadanaśchaditā
 35 Catuddisā pokkhararāṇo padumuppalasāntihātā
 sovanarūpe khāyāntu padumarenurayuggatā
 36 Pūpphāntu pādapaṃ sabbe pāsādassā samantato
 sayāṇe ca pūpphāṃ mudicitvā gandhā bhavanam okkum
 37 Sikkhino tathā naccāntu divyā hamsā pakujare
 karavikā ca gāyāntu dīyasāgghā samantato
 38 Bheryo sabbe vajjāntu vīṇā sabbe ravāntu tā
 sabbe saṅgīti vattāntu pāsādassā samantato
 39 Vāvatā buddhahāketamhi cakkavālā ca-m-upparā
 mahāntā jōṭṭsampannā aśchiddā ratanāmayā
 40 Tīthhāntu sonapallānkaṃ, dīparukkhā jalāntu te
 bhavāntu ekapaṃjotā dassasāhassī paramparā
 41 Gamikā lasikā c' eva naccāntu aśchārāggāṇā
 nānārāggā padissāntu pāsādassā samantato
 42 Dumagege pabbatagege vā Sinerugurumuddhane
 ussāpemi dhāyam sabbam vīcittam pañcavannikam.
 43 Nārā nāgā ca gandhabbā sabbe devā upēntu te
 namassāntā paṇjālīkā pāsādāṃ parivārāyum
 44 Vam kiñci kusalam kammam kattvābhāṃ kuryam mama
 kāyena vācā manasā tīdase sukatam katam
 45 Ye satthā saṇṇino atthi ye ca satthā asaṇṇino
 katam pūṇāphalam mayham sabbe bhāgi bhavāntu te
 46 Vesaṃ katam suvūditam dummam pūṇāphalam mayhā
 ye ca tathā na jānānti devā gantvā nivedāyum
 47 Sabbe lokamhi ye satthā jīvanābhārahētukā
 manuvūṇāṃ bhogānam sabbam labhāntu mama cetasā
 48 Manasā dānam mayhā dummam manasā pāsādāṃ āvaḥim
 pūjitā sabbe-Sambuddhā pacekkaṃ jmasāvakaṃ.

49	Tena kammena sukatena cetanañ panidhihi ca jāhivā mānusañ dehāñ 'Tāvatisaṃ aggañ' ahañ Duve bhava pañānañ devatte atha mānuse ānāṃ gatiñ na jānañ mānasañ patthanañphalañ Devānañ adhiṃko homi bhavañ mānujādhipo rūpalaṃkhaṇasaṃpanno paññāya asaṃso bhava Bhogaṇaṃ vicihāṃ seṭṭhañ iatanañ ca anappakāṃ nāṇaviddhāñ vaṭṭhāñi nabhañ khippaṃ upenti māñ Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi dībha bhakkha upenti māñ Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi iatanañ sabbe upenti me Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi sabbe gāndhā upenti me Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi sabbe yāñ upenti me Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi sabbe mālā upenti me Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi alankārā upenti me Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi sabba kāñṭhā upenti me Puthavyā pabbate c' eva ākāse udake vane yamyam hattham pasāreñi sabbe khajjā upenti māñ Addhane addhikajane yācāke ca paṭhāvino yam me katham dānavaṃsaṃ sambodhivaraṃpatiyañ. Nādentō pabbataṃ seḷaṃ gajjento bahalaṃ gurañ sadevalokaṃ hāseñto buddho loke bhavaṃ ahañ Disā dasaviddhā loke yāyato n' atthi antakāṃ tasmiñ ca disābhāgaṃhi buddhakkhetṭhā asankhijā Pabhaṃpakittitā mayhaṃ yamakkā ramasiṃvāhanañ etth' antare ramasiḷaṃ āloko vipulo bhava Etthake lokadhatuṃhi sabbe passantu māñ jañ sabbe ca sumanañ hontu sabbe māñ anuvattare Visittamañ dhammañ amatañ mā bhāne etth' antare jañā sabbe su
----	--

- 68 DhammaMeghena vassante sabbe hontu anāsava
 ye 'ttha pacchimakā satā sotāpanā bhavantu te
 69 Datva dātabbakam dānam sīlam pūrev' asesato
 nekkhamme parāram patva patto sambodhim uttamam
 70 Pandite paripucchitvā katvā viriyam uttamam
 khamtiyā parāram gantvā patto sambodhim uttamam
 71 Katvā saccam adhiṭṭhānam pūrevā saccapāramam
 mettāya parāram gantvā patto sambodhim uttamam
 72 Labhālābhe sukhe dukkhe sammāne ca vimāne
 sabbattha sammako hutvā patto sambodhim uttamam
 73 Kosajjam bhayato disvā viriyāṃ capī khemato
 araddhaviṛiyā hotā esa Buddhānussāsani
 74 Vivādam bhayato disvā avivādam ca khemato
 samaggā sakhiā hotā esa Buddhānussāsani
 75 Pamaḍam bhayato disvā appamaḍaṇi ca khemato
 bhāveṭh' atthamgikam maggam esa Buddhānussāsani
 76 Samāgatā bahu Buddhā arahanto ca sabbaso
 Sambuddhe arahante ca vandamānā namassattha
 77 Evam acutiya Buddha Buddhadhammā acutiya
 acutiyesu passamānam vipāko hoti acutiyo ti

Ittham sudam Bhagava attano buddhacāritam sambhāvayamāno
 Buddhānam 'padānyam nāma dhammapariyāyam abhāsittā

ti

Buddhapadānam samattam

SĀRIPUTTĀPADĀNAM

(*Āpaddana*)

- 1 Himavantass' avidūre Lambako nāma pabbato
 assamo sukato mayham panasāla sumāpitā
 2 Uttanākula nadikā supatittā manoramā
 sasuddhapulīkumā avidūre mam' assamam
 3 Asakkhara apabbhara sādu appatigandhikā
 sandati nadikā tattha sobhayantā mam' assamam
 4 Kumbhila makara c' ettha sumsumarā ca kacchapa
 sandati nadikā tattha sobhayantā mam' assamam
 5 Pāṭhina pavusā macchā jalajā mugajarohitā
 vaggula ca patāyanti sobhayantā mam' assamam

5B

- 6 Uḥho kuḷesu naḍiyā pupphino phalino duma
 ubhato abhilaṃbanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 7 Amba kolaḥka tilaka pātaḥ siddhivartita
 8 Campaka salaḥa nipa nāgapunnāgaketaka
 9 dibbā gandhā sampavanti pupphita mama assame
 10 Atinutṭa asoka ca bhagunnatā ca pupphita
 ankoḥa bumbiyāla ca pupphita mama assame
 10 Ketaka kaṇḍali c' eva keḇuka tinasulika
 11 dibbā gandhā sampavanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 Kaṇṇikāra kanika ca asaṇa añjani baḥu
 11 dibbā gandhā sampavanti sobhamaṇḍa mam' assamaṃ
 12 Punnāga guṇipunnāga kovilāra ca pupphita
 13 dibbā gandhā sampavanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 Uddāḥaka ca kutajā kadamba vakula baḥu
 13 dibbā gandhā sampavanti sobhayaṃtā mam' assamaṃ
 14 Alaka ismugga ca kaḍali mātulinugyo
 gandhodaḥkena samvaddha phalaṃ dhārayanti te
 15 Añṇe pupphanti paduma añṇe jāyanti kesari
 añṇe opuppha paduma tālāke pupphita tadā
 16 Gabbhama gaṇḍanti paduma muddhāvanti muḍḍiyo
 17 Nāyita ambaggaṇḍhi ca utṭhi baṇḍhujivaka
 18 dibbā gandhā sampavanti tālāke pupphita tadā
 Pāthina pavusa maccha valaja munjaroḥita
 18 sankula maggura c' eva vasaṇti tālāke tadā
 19 Kumbhila sunsumāra ca taṇṭiggāha ca rakkhassa
 oggha ajagāra ca vasaṇti tālāke tadā
 20 Pārevatā ravibhamsa cakkaṇṇakā nādicara
 21 kokila sukasāli ca upajivanti tam saram
 Kukuttāhaka kuliraka vane pokkharasātaka
 21 dindibhā suvapota ca upajivanti tam saram
 22 Hamsa koṇḍa mayura ca kokila tambaḥvika
 sampaka jivajiva ca upajivanti tam saram
 23 Kosika poṭṭhasisa ca kuraṭa senaka baḥu
 mahāḥkala ca sakuma upajivanti tam saram
 24 Pasada¹ ca varāha ca vakabherandaḥka baḥu
 roḥica suggapota ca upajivanti tam saram

- 25 Sīhā vyaaggā ca dīpi ca acchakokataracchayo
 tīdhapabbhinnā mātāngā upajīvanti tam sarāṃ
 Kimmare vānare c' eva aṭho pi vanaṅkammikā
 cetā ca luddakā c' eva upajīvanti tam saṃam
 27 Tindukāni piyālāni maddhukēka suṃāṇyo
 dhuvapphalāni dhārenti avidure mām' assaṃam
 28 Kosumbhā salāḥ nīpā sārapphalasaṃāyutā
 dhuvam phalāni dhārenti avidure mām' assaṃam
 29 Hartakā āmalakā ambā jambuvṛbhitakā
 kolā bhallātatakā bellā phalāni dhārayanti te
 30 Ālulā ca kalamḃā ca blāni takālāni ca
 jīvaka sahakā c' eva bahukā māmā assaṃe
 31 Assamaṃssāvṛduṃāni talākā su-suṃmmitā
 acchodakā sitajalā supatitthā manoramā
 32 Padumuppalasāṇcīṃṇā pundaṛīkasamāyutā
 māṇḍalākehi saṇcīṃṇā dibbo gaṇḍho pavāyati
 33 Evaṃ sabbaṃgasaṃpāṇe pupphite phalite vane
 sukatē assaṃe vāṇe vāṇe ahaṃ tadā
 34 Sīlarā vatasaṃpāṇo jhāyi jhānaratō sadā
 pañcābhīṇāphalappatto Suruci nāmā tīpaso
 35 Catubbisasaḃassāni sissā mayhaṃ upatthabhum
 sabbe ca vṛāhmanā ete jātumanto yasassmo
 36 Lakkhane itihāse ca saṃgighandū saketubhe
 padakā veyyākaraṇā saddhamme pārammagatā
 37 Upādeseṃ nūmttesu lakkhaneṃ ca kovīdā
 patthābhūmmantallikkhe te māmā sissā susikkhitā
 38 Appiccha nīpakā ete appāhārā aloḥupā
 labhālābhena saṃtutthā parivārenti mām sadā
 39 Jhāyi jhānaratā dhīrā saṃtaccittā saṃāhītā
 ākūñcaṇam patthayanti parivārenti mām sadā
 40 Abhiññāpārampatthā pettikē gocare ratā
 antallikkhacārā dhīrā parivārenti mām sadā
 41 Samvutā chasu dvāresu anejaḥ lakkhitudriyā
 asamsattā ca te dhīrā māmā sissā durāsada
 42 Pallāṅkena misajjāyā thāṇā caṅkamaṇeṇa ca
 vitthāṃṇenti te ratum māmā sissā durāsada
 43 Rajanīye na rajjanti dosanīye na dussare
 mohanīye na mūyhaṇti māmā sissā durāsada

- 44 Iddhivimamsamānā te vattanti maccakāḥitam
 45 Kīlāmānā ca te sissā kīlanti jhānakhītam
 jambuto pīhalam ānenti manna sissā durāsada
 46 Āñhe gacchanti Goyānam āñhe Pubbaavidhamanam
 āñhe Uttarakuruna ca manna sissā durāsada
 47 Purato khānam pscanti pacchato ca vapanti te
 catuvīsamsaḥasāsschi chāditaṃ hoti ambhānam
 48 Aggapaḥki anaggaḥ ca dantodupakkhaḥkā pi ca
 asmena kottīhikā keci pavattaphalabhogajā
 49 Uḍakoroḥakā keci sāyam pāto sucirātā
 toyābhiscakarantā manna sissā durāsada
 50 Parulhakaucchanaḥkaromaṃ paṇḍarantā rajasuṇī
 gandhūtā sīlagandhena manna sissā durāsada
 51 Pāto 'va saṃpātēsvā jātīḥ uggaṭāpanā
 bhūḥālābhānam pakittēsvā gacchanti ambhāte vā
 52 Bhesaṃ paḥkhamantānam madāsado pavanti
 ājñacannasaddhena moditā bhonti devatā
 53 Disodisaṃ paḥkhamanti antakkhāvatā sī
 sakubalen' upattīhadhā te gacchanti vādhobhānam
 54 Pathavībhūmapakā te sabbe va nibbārento
 uggaṭejaḥ duppasāḥ sāgato va abhībhavī
 55 Thānacānkaṃvā keci, keci muggā sī
 pavattābhogajā keci manna sissā durāsada
 56 Mettāvīhātino ce bhīse sībhoppimānam
 anattukkaṃsakkā sībhe mātē vambhanti
 57 Sīharājā va saṃbhito gajattijā vā thīnā
 durāsada vyāgeḥā mātē āgacchanti mātē vā
 58 Vyūḥhātā ca devatā mātē gandhābhā vā
 kumbhā mātē dīnā vā sūritā muggā sī
 59 Te gātī bhīrībīrīkā gñānti rāṇā
 mātī dīḥ mātē sībhe upajivātā mātē
 60 Iddhivimamsāsschi mātē mātē vā
 61 Pade padam upalbhanti
 62 Upas mātē mātē vā
 63 Kāḥ sībhānti mātē vā
 64 Kāḥ sībhānti mātē vā

63. Isīnam silagandhena pupphagandhena cūbhayaṃ
phalaṃ phalagandhena gandhito hoti assaṃso
Rattindivā na jānaṃ aratī me na vijjati
sake sisse ovaṇto bhīyo hāsaṃ labhaṃ' ahaṃ
65. Puppānaṃ pupphamaṇānaṃ phalaṇaṃ cāpi paccataṃ
dibbaṃ gandhaṃ pavāyaṇti sobhayaṇtā maṃ' assamaṃ
Saṃādhumaṃ vuttihāritva ātāpi mupako ahaṃ
66. Kharibhāraṃ gahetvāna vanaṃ ajjhogaḥṇa ahaṃ
Uppade supiṇe cāpi lakkhaṇe susikkhito
67. Pavattamaṇaṃ mantapadaṃ dharaṃyāmi ahaṃ tadda
68. Anomadassi bhagavaṃ lokajettho naraśabho
vivekakaṃso sambuddho Himaṇvantaṃ upāgami
69. Ajjhogahetvā Himaṇvantaṃ aggo kāruṇiko muṇi
pallāṇkaṃ ābhuyitvāna mīdi purisuttaṃso
70. Tatth' addassāsuṃ sambuddhaṃ sappabhaṣaṃ manoranam
indivaraṃ va jattāṃ ādittāṃ va hutāsaṃ
71. Talantāṃ diparukkhaṃ va vijjāṃ abbhaghaṇe yaṭhā
suphullaṃ salāraṃjaṃ va addasaṃ lokanāyakaṃ
72. Ayaṃ nāgo mahāvīro dukkhass' antakāro muṇi
idaṃ dassamaṃ āgamaṃ sabbe dukkhā pamuccare
73. Disvā' ahaṃ devadevaṃ lakkhaṇaṃ upadhārayāmi
" Buddho nu kho na vā Buddho ? Hāda passaṃi cakkhumaṃ "
74. Sahassāraṃi cakkāṃi dissanti caranuttamaṃ
lakkhaṇaṃ' ssa disvāna mittāṃ gacchāmi Tatthagate
75. Sammaṃjaṇaṃ gahetvāna sammajjitvān' ahaṃ tadda
atthā pupphe samānetvā buddhasettāṃ apujāyaṃ
76. Pujayitvāna taṃ buddhaṃ oghatīṇāṃ anāsavaṃ
ekamsaṃ ajjāmi katvā namassaṃ lokanāyakaṃ
77. Yena nāpene sambuddho vīhāsi anāsavo
tāṃ nānaṃ kūtāyissaṃ; suvāṭha maṃsa bhāsaṭo
78. Samuddharas' imaṃ lokāṃ sayambhu amutodaya
tava dassamaṃ āgamaṃ kanhāsotaṃ taranti te
79. Tvaṃ satthā ca keṭu ca dhāyo yūpo ca pāṇamaṃ
parāyaṇo patitthā ca dīpo ca dipaduttamaṃ
80. Sakkaṃ samudde udakāṃ pametum ālhaṇena vā
na tveva tava sabbaṇṇū nānaṃ sakkaṃ pametave
81. Dhāretum pathavāṃ sakkaṃ thapetvā tulamaṇdale
na tveva tava sabbaṇṇū nānaṃ sakkaṃ pametave

- 101 Yo mam pupphena pūjesi nānañ cāpi anuttūmi
 tam aham kīttāyissāmi, sunātha mama bhāsato
 Buddhassa guraṃ aññāya sabbe devā samāgatā
 saddhammam sotukāma te sambuddham upasankamum
 103 Dasasu lokadhātūsu devakāya mahiddhika
 saddhammam sotukāma te sambuddham upasankamum
 104 Hatthi assa rathā patthi senā ca caturangmi
 parivārenti tam miccam buddhapūjāy' idam phalam
 105 Sattimutturiyasahassāni bheriyo samalanakāṭā
 upatthissanti tam miccam buddhapūjāy' idam phalam.
 106 Solasitthisahassāni nāriyo samalanakāṭā
 vicitravatthābharaṇā amuttamanikundalā
 107 Alārapamahāhasulā susaṇṇā tanunajjhima
 parivārenti tam miccam buddhapūjāy' idam phalam
 108 Kappasatasahassāni devaloke ramussati
 sahasasakkhāttum cakkaṇvatti rājā ratthe bhavissati.
 109 Sahassakkhāttum devendo devarajjam karissati
 padesarajjam vipulam gamanāto asankhuyam
 110 Pacchimе bhavе sampatte manussattam gamissati
 brāhmaṇi Sāriya nāma dhārayissati kucehima
 111 Mātuyā nāmagottena paññāyissati yam maro
 Sāriputto ti nāmena tikkhapaṇṇo bhavissati
 112 Asitthikoti chaddetvā pabbajjissati' jñeṇano
 gavesanto santipadam carissati mahim mam
 113 Aparameyye ito kappe Okkakakulasambhavo
 Gotamo nāmagottena sattthā loke bhavissati
 114 Tassa dhammesu dayādo oraso dhammanimmitto
 Sāriputto ti nāmena hessati aggasāvako
 115 Ayaṃ Bhāgīrasī Gangā Humavanta pabbāvita
 mahāsamanuddam appethi tappayanti mahodadhim
 116 Tath' evāyam Sāriputto Sāketisu visārado
 paññāya paramum gantvā tappayissati pāmo
 117 Humavantaṃ upādāya sāgaraṃ ca mahodadhim
 etthanatare yam pulham gamanāto asankhuyam
 118 Tam pi sakka asesena sankhātum ganaṇa yathā
 na tveva Sāriputtassa paññāy' anto bhavissati
 119 Lakkhe thapiyamaṇaṃhi khīye Gangāya vāluka
 na tveva Sāriputtassa paññāy' anto bhavissati

- 137 Tam addasaṁ saṁpāṇṇaṁ munim mone samāhitaṁ
duraṁsado uggaṭṭeṇ pindāya carati sada
Sāvaḥko te mahāvira Assaṇi nāma brāhmaṇo
brāhmaṇo Saṇḍayo nāma tassā mūle vasaṁ' ahaṁ
Aṇḍāyako mantadhāro tinaṁ vedāna pāragū
- 138 Patthamaṁka-bhāṇavāraṁ
kotiyo satam chuddayitvā pabbajam anāgāriyam /
Pacehime bhāve saṁpateṭṭe bhāṇabandhu aho' ahaṁ
Asankhataṁ itthā va sāṇa kadahī yathā
Tath' eva tittiyā loke nānāditthi bahujjānā
na tattha sātā vundeyyā sāṇa itthako hi so
Yathā sātattiko poṣo kadahim chetvā pāhāye
Asankhataṁ gavesanto kuttihāṁ saṇḍaṁ ahaṁ
Attakāṇāṁ mātāṁ etaṁ nāyidaṁ iti' haṁ tadā
ye keci baddhā sattā bujjhanti jinasāsaṁ
N' attā bhāṇake baddhi thapetvā jinasāsaṁ
Abhināpāraṇaṁ gantvā brāhmaṇaḥ agacch' ahaṁ
Atābhāreṇa bhūto ajjuttamaṁvā' ahaṁ
Aṇḍāṇaṁ pāṇasatāṁ pabbajam isipabbajam
Asankhataṁ gavesanto nibbāṇaṁ amataṁ padam
vicinevā vāṇaṁ vādhamo patimuttiyā
Yathā vādhamo poṣo paṇḍeyyā vādhamo
vicineṁ tittiyā sabbe sātāṁ saṁsāraṁ bhāve
Asankhataṁ gavesanto nibbāṇaṁ acāraṁ padam
saṁmito saraveṇṇo va kilese jhāpam ahaṁ
Aparameyye kaṁ kaṁ kaṁ phalaṁ dassesi me idha
Yasāṇaṁ kaṁ kaṁ sabbattha pāṇamgato
Aho me sukāraṁ kaṁ kaṁ Anomadassā sātthim
bhikkhusaṅghe ussitaṁ aggaṭṭhime thapessati
Sabbam etam abhināva (Gotamo Sakya) paṇḍavo
unvattesseti saṁmitā vassanto dhammavuttivo
Paṇḍito dhammavuttivo Sakya apūteṇa tāṇā
Pūṇāya pūṇaṁ gantvā hessati aggaṭṭavāko
Atābhāro vā sūbhaddhaṁ (Gotamaṁ Sakya) paṇḍavam
Tath' eva sūpattissa pūṇāya' anto me hessati
Vāṇasāṇaṁ gāṇaṇāto asankhaya

138. Divsā me cittam uppaṇi sudantam suddhamānasam
 usabham pavaram vīram arahāyā bhāvissati
 139. Pāsāḍiko iriyati abhirūpo susamvuto
 uttame damathe danto amatadassi bhāvissati
 140. Yannunāham uttamattāham puccheyyā tūttamānasam
 so me puttā kathessati patipucchām' aham tādā
 141. Pindacāram carantassā pacchato agamās' aham
 okāsam patimānento pucchitum amātam padam
 142. Vīṭhanāre anuppatam upagantvā pucchi' ham :
 Katham gotto' si tvam dhīra, kassā sisso' si mārisa ?
 143. So me puttā vyākāsi asambhito va kesarī
 Buddho loke samuppanno tassā sisso' mhi sāvako
 144. Kīdisan te mahāvīra anujāta-mahāyaso
 buddhassā sāsānam dhammam sādhu me kathāyass' ubho
 So me puttā katti sabbam gambhīram nipunam padam
 tanhassālassa hantāram sabbadukkhāpanudanam
 146. Ye dhammā hetupabbhāvā tesaṃ hetum Tathāgato āha
 tesāṃ ca yo uttaro evam vādi mahāsamano
 147. So' ham viissajjite pāṇe pabbānam phalam ajjhaḡam
 vīrajo vimalo āsīṃ sutvāna jinasāsānam
 148. Sutvāna muṇino vākyaṃ passitvā dhammam uttamam
 pariyoḡālhassaddhammo imam gātham abhās' aham
 149. "Es' eva dhammo yaḍi tāvad eva pacceavyatā padam asokam
 addittham abbhātāṃ bahukkehi kappanāhutehi"
 150. Sāham dhammam gavesanto kutitthe sañcariṃ aham
 so me attā anuppatto kālō me na pparamajjitum
 151. Tosito' ham Assajimā patvāna acalam padam
 sahāyākam gavesanto assamam agamās' aham
 152. Duṇato' va mamam disvā sahāyo me susikkhito
 iriyāpattasampanno idam vācānam abravī
 153. Pasaṇnamukhanetto' si muṇi muṇibhāvo' va dissati
 amatādhigato kaccā nibbānam accutam padam
 154. Subhānuruṇṇo āyāsī aneyjakkāro vīra
 danto ca uttamadamathe upasanto' si brāhmaṇa
 155. Amātam mayā adhigatam sokasallavimodam
 tvaṃ pi adhigacchehi gacchāma buddhasānātikam
 156. Sādhu ti so patissutvā sahāyo me susikkhito
 hatthēna hattham ganhiṭvā upāgāmi sattiṃsānātikam

- 157 Ubo pi pabbajissāma Sakyaputta tav' antike
 tava sāsanaṃ āgamaṃa vihaṇaṃ anāsava
 158 Kōto iddhiyā settho, ahaṃ paññāya paraḡo
 ubbo ca ekato hutvā sāsanaṃ sobhayāmaso
 159 Apariyositasālikappo kūtitthe sañcaṃaṃ ahaṃ
 tava dassanaṃ āgamaṃa saṅkappo purito maṃa
 160 Pathaviyaṃ patittihāya pupphanti samaye duma
 dibbā gandhā sampavanti toseṇti sabbapaṇama
 161. 'Tath' evāhaṃ mahāvira Sakyaputta mahāyasa
 sāsane te patittihāya samay' esaṃ pupphituṃ
 162. Vmuttipupphāni esanto bhavasamsāramocanaṃ
 vimutti-pupphalābhena toseṃi sabbapaṇamaṃ
 163 Yāvata buddhahikkhettaṃhi thapetvāna mahāmaṃ
 paññāya sadiso n' atthi tava puttassa cakkhuma
 164. Svunita ca te sissa parisa ca susikkhita
 uttame damathe danta parivārenti tam sadā
 165. Uthāyi jhāna iatā dhīrā santacittā samāhita
 muni moneyya-sampamaṃ parivārenti tam sadā
 166. Apricchā nīpaka dhiṃ appāhāre alopa
 lābhālābhena santutthā parivārenti tam sadā
 167. Araññaka dhutaraṭṭa jhāyimo lūkaśivara
 vivekabhūraṭṭa dhīra parivārenti tam sadā.
 168. Patipanna phalaṭṭhā ca sekha phalasaṃmaṃḡo
 āsimsaka uttamaṭṭhaṃ parivārenti tam sadā
 169. Sotāpama ca vimalā sakadāgāmino ca ye
 anāgāmi ca araḡa parivārenti tam sadā
 170. Satipatthānakusala bojjhaṃgābhāvanārata
 sāvaka te baḡu sabbe parivārenti tam sadā
 171. Iddhipādesu kusala samādhībhāvanārata
 sammappadhānaṃ anuyukta parivārenti tam sadā
 172. Tevija chalaḡbhīṇā ca iddhiyā pāsaṃgaṭṭa
 paññāya pāraṃipatta parivārenti tam sadā
 173. Bdisā te mahāvira tava sissa susikkhita
 durāsada uggatejya parivārenti tam sadā
 174. Tehi sissehi parivuto saññātehi tapasshi
 mūgarājā v' asambhito ulūraja va sobhasi
 175. Pathaviyaṃ patittihāya ruhaṇti dharaṇiruha
 vepullatama pāpunaṇti phalaṇ ca dassayanti te

176. Pāthavī sadiṣo tvaṃ 'si Sakyaputra mahāyasa
sāsane te paritthāya labhani amataṃ phalaṃ
Sindhu Sarasatī c' eva nadīya Candabhāgyo
Gangā ca Yamunā c' eva Sārabhu ca attho Mahi
Etāsam sandamānaṃ sāgaro sampajjehati
Jāhani puttaṃ nāmaṃ sāgaro te 'va nāyati.
Tath' ev' ime catvāṇā pabbajitvā ta' anike
Jāhani puttaṃ nāmaṃ buddhaputa ti nāyare.
Yathāpi cando vimalo gaccham ākāsadhātuya
sabbe tāragane loke ābhāya anrocati
181. Tath' eva tvaṃ mahāvīra parivuto devamānuse
buddhahetthaṃ atikkamma jalasī sabbaḍa tvaṃ
Gambhīre utthitā tvaṃ na velaṃ ativattati
182. Tath' eva titthiya loke nānāditthi bahujjāna
Dhammaṃ dhāritvā te n' āvartanti tam unnu.
184. Sac' eva tam pāpuṇṇi parivādehi cakkhuma
taṃ antikaṃ upāgantvā sañcuma 'va bhavanti te
185. Yathāpi uḍake jātā kumudā maddalāka bahu
upalumpanti toyena kaddamakalena ca
186. Tath' eva bahukā satā loke jātā vṛuhare
attitā rāgadosena kaddame kumudam yathā.
187. Yathā padumaṃ jalajaṃ jalamajjhe vṛubhati
na so lūpanti toyena parisuddho hi kesaṃ
188. Tath' eva tvaṃ mahāvīra loke jāto mahāunni
no palupasi lokena toyena padumaṃ yathā
189. Yathāpi rammaḷe māse bahu pupphanti vāriya
nātikkaṃanti tam māsaṃ samayo pupphanāya so
190. Tath' eva tvaṃ Sakyaputra pupphitā te vinnutiyā
sāsanaṃ nātivattanti padumaṃ vāriyaṃ yathā
191. Supupphito salarāja dibbagandham pavāyati
anāsālehi parivuto salarāja va sobhati.
192. Tath' eva tvaṃ mahāvīra buddhanāneṃ pupphito
bhikkhusaṅghena parivuto salarāja va sobhasi
193. Yathāpi selo Himavā osadho sabbapānanaṃ
nāgānaṃ asutaṇaṃ ca devatānaṃ ca ālayo
194. Tath' eva tvaṃ mahāvīra osadho vīya pānanaṃ
tevijja chalahhutaṃ ca iddhiyā paramuggata

- 195 Ämäsithä mahävrä tayaä kätunikena te
 196 Ägäräjä yathä siho abhnikkhanuna äsayä
 197 Sabbe nigä uttasanti nigaräjässa gajjato
 198 Gajjato te mahävrä vasudhā sampakampati
 199 Tasanti tittihyā sabbe madato te mahāmanu
 200 Ye keci gāmano loke satthāto ti pavuccare
 201 Na hi eva tvam mahāvira dhammam desesi pānam
 202 samuṇṇa saccāni bujhiṭvā kevalam bodhipakkhikam
 203 A-āyānusayam hitvā indriyānam phalāpalam
 204 bhābbābhābhe viditvāna mahāmegho va gajjasi
 205 Cakkavālāpariyantā nisinnā parissā bhāve
 206 nānādittihī vicintenti vimatecchedanāya tam
 207 Sabbesam cittam anñāya opammakusalō muni
 208 ekam paribham katthento 'va vīmanin cchinhi pānam
 209 Upādissasādisēh' eva vāsudhā pūritā bhāve
 210 sabbe 'va te paññāhikā itthayum lokanāyākam
 211 Kappam 'vā te kittāyanta nānāvamanēhi kittayum
 212 paimeṭum na pappeyyum appameyyo Tathāgato
 213 Yathā sakena thāmena kittito hi mahājāno
 214 kappakoti pakittentā evamevān akitthayum
 215 Sace hi koci devo vā manusso vā susikkhito
 216 pūritam parikkaddheyya vigghātān 'va labheyya so
 217 Sāsane te patittihāya Sakyaaputta mahāyasa
 218 paññāya pāramum gantvā vibhārami anāsavo
 219 Tittihye sampamadāmi vatteṃi jinasāsam
 220 dhammasenāpati ajja Sakyaaputtassa sāsane
 221 Appameyye katam kammam phalam dassesi me idha
 222 sukkhito saravago va kalase jhāpayi mamam
 223 Yo koci manujō bhāram dhāreyya matthake sadā
 224 bhārena dukkhito assa bhāro hi bhārito tathā
 225 Dayhamāno tih' aggēhi bhāvesu sammāsam āham
 226 bhārito bhavabbhārena gūṇam uccarito yathā

- 214 Oropito ca me bhāro, bhava ugghātita mayā
karamīyaṃ katam sabbam Sakyaputtassa sāsane
215 Vavata buddhakhettaṃhi thapetvā Sakya-pungavam
aham aggo 'mhi paññāya sadiso me na vijjati
216 Samādhimhi sukusalo iddhiyā parāmaṅgato
icchaṃāno 'va 'ham ayya sabhāyaṃ abhinimmine
217 Anupubbavāhāriṣṣa vasibhūto mahānam
kathesi sāsanaṃ mayham, nirodho sayanaṃ manam
218 Dibbacakkhum visuddham me samādhikusalō aham
sammappadhānam anuyutto bojjhaṅgabhāvanāratō
219 Sāvakena hi pattabbam sabbam eva katam manam
lokanaṭṭham thapetvāna sadiso me na vijjati.
220 Samāpatthvīmaṃyakaṃsalo jhānavimokkhanam khippalābhi
bojjhaṅgabhāvanāratō sāvakaḡumaparamaṅgato 'samm
221 Sāvakaḡuṇeṇāpi phuseṇa buddhiyā purisuttamaḡaratā
saddhāyā saṃgaḡhitam cittaṃ sadā sabrahmacārus
222 Uddhataviso va sappo cchinnavisāno va usabho
nikkhitamānadappo upemi garuḡaravēna ḡanam
223 Vadi rūpini bhavēyya paññā me vasupattinaṃ samēyya
Anomadassissa bhagavato phalaṃ etaṃ nānam thavanāyā.
224 Pavattitaṃ dhammacakkam Sakya-puttēna tādaṃ
anuvattēṃ 'aham sammā nānathavanāy' idaṃ phalaṃ
225 Ma me kadāci pāpiccho kusito hinavīriyo
appassuto anaḡcāro sameto kattihaḡi ahu
226 Bahussuto ca medhāvī silesu susamaḡhito
cetosaṃathāḡuṇyukto api muddham tiṭṭhatu
227 Tam vo vadāmu bhaddante yāvanta' ettha samāḡatā
appiccha hottha santutṭhā jhāyī jhānaratā sadā
228 Yam aham pathamaṃ disvā vīrajo vimalo ahuṃ
so me ācariyo vīro Assaji nāma sāvako.
229 Tassāham vāhasā ayya dhammasenāpati ahuṃ
sabbatttha parāmaṃ patvā vīharāmu anaḡavo.
230 Yo me ācariyo āsi Assaji nāma sāvako
yassam disāyāṃ vasati ussisaṃbhikaro aham
231 Maṃa kamam saritvāna Gotaṃo Sakya-pungavato
bhikkhusaṃghe nistiditvā aggaṭṭhāne thapesi man.

15 Ete Kapilavatthussim Sākyaṛāḷa ti viissuta
Sibhannu mahārāḷa Jāyasenaṣṣa atṛaḷo,

16 Jāyaseṇaṣṣa dhita ca nāmenaṣi Yaṣodhara

Devadabhe Devadahasakko nāmāsi bhūpati,

17 Aḷṇaṇo cātha Kaccāṇaḷ āsum tassa suta duve

Mahesi cāsi Kaccāṇaḷ rāṇṇo Sibhannussa sā,

18 āsi Aḷṇaṇasaḷkassa mahesi sā Yaṣodhara

Aḷṇaṇassa duve dhita Māya cātha Paḷapati,

19 puttā duve Dandapaṇi Suppabuddho ca Sākya

Paṇca puttā duve dhita āsum Sibhannussa tu

20 Suddhodano Dhotodano Sākkaṣuḷkāmitodano,

Amitā Paṇitā cāti, ime paṇca imā duve

21 Suppabuddhaṣṣa Sākkaṣa mahesi Amitā ahu,

tassaṣum Bhaddakaccāṇaḷ Devadatto duve suta

22 Māya Paḷapati ceva Suddhodanaṇamahesiyo,

Suddhodanaṇamahārāṇṇo putto Māyāya no jmo

23 Mahāsaṇṇatavamaṣṇhi asaṇṇbhinne mahānumi

evam pavatte samjāto sabbakhattiyamuddham

24 Siddhattaṣṣa kumārassa bodhisattassa sā ahu

mahesi Bhaddakaccāṇaḷ, putto tassaṣi Rāhulo

25 Bimbisāro ca Siddhattakumāro ca saḷhāyakaḷ,

ubhinnam pitāro cāpi saḷhāyā eva te ahum

26 Bodhisatto Bimbisāraḷ paṇḍeavaṣṣadhiḷko ahu,

ekūmatimso vāyasaḷ bodhisatto 'bhikkhāma

27 Padahitvāna cḷabbassaṇṇo bodhim pṭvā kameṇa ca

paṇḍeātimsa va vāyasaḷ Bimbisāraṇṇa upāgaṇi

28 Bimbisāro paṇṇaṣṣaṇṇaṣṣo 'tha pitāraḷ sayam

abhisitto mahāpuṇṇo, paṭṭaraḷjassa tassa tu

29 paṭṭe solassaṇṇe vasse saṭṭhā dhammaṇṇaḷ adeṣayi

Dvāpaṇṇāṣṣeva vassaṇṇi rājyaṇṇi kāreṣi so paṇa

30 rāḷe samā paṇaṇaṣṣa pubbe jṇaṣṣaṇṇagaṇaḷ,

saṭṭatimsa samā tassa dḷharaṇaṇṇe taṭṭhagāte

31 Bimbisāraṣṣuto 'jātaṣṣattu taṇṇa gḷhātīyāmatī

32 rājyaṇṇaḷ dvātimsa vassaṇṇi mahāmitṭaddu kārāyī

Aḷṇaṇaṣṣatṭuno vasse atṭhame muni nibbuto,

pacceḷa so kārāyī rājyaṇṇaḷ vassaṇṇi catuvīsati

- 16 vassānam pathamam māsam sabbasevāsamesu pi
kāresu patisamkharā vāvānājātasattuno
17 Vihārapatisamkharē nittithe āhu bhūpatim
“idāni dhammasamgītiṃ karissāma mayā” iti
18 “Kattabbam kum” ti puttassā “māyājāttānam” āhu te.
Rājā “kattā” ti pucchitvā vuttattānamhi tehi so
19 siggham Vebhāraselessa passe kāresi mandapam
Sattapamugūhadvāre ramam devasabhopamam
20 Sabbatthā mandayitvā tam attharāpesi tattā so
bhikkhunam ganānāyeva anagghattharanāni ca
21 Nissāya dakkhnam bhāgam uttarānukham uttamam
therāsam supāññattam āsi tattā mahārāham
22 Tasmim mandāpamāyjasim pūattānukham uttamam
dhammāsam supāññattam abosi sugatārāham
23. Rājārocesi therānam “kammam me nittitum” iti
Te therā theram ānandam ānandakaram abravum
24 “Sve samupāto ānanda, sekheṇa gamanam tahiṃ
na yuttam te, sadatthe tvam appamatto tato bhava”
25 Iccavam codito therō katvāna vīryam samam
mīyāpathato muttam arāhattam apāpumi
26 Vassānam dutiye māse dutiye divase pana
vuccare mandape tasmim therā samupatimsu te
27 Thāpetvānandattherassā anucchāvikāṃ āsamam
āsamesu nīdusnu arāhanto yāthārāham
28 Therō ‘rahattappatim so nāpetum tehi nāgamā,
“kuhum ānandattherō ?” ti vuccamāne tu kehi
29 nimmuyjitvā pathaviyā gantvā jotiṣathena vā
nīditi therō ānando attano thāpitāsane
30. Upālitheram vīnāyē sesadhamme asesake
ānandattheram akarum sabbe therā dūramdharē
31 Māhātthero sakattānam vīnāyam pucchitum sayam
samam” Upālithero ca vissajjētum tam eva tu
32 Therāsam nīditi vīnāyam tam apucchī so,
dhammāsam nīditi vā vissajjesi tam eva so
33 Vīnāyāññanam aggeṇa vissajjitakamena te
sabbe sajjhāyam akarum vīnāyam nāyākovida
34 Aggam bahassutādinam kosāṭṭakham mahesim
samamvītvā attānam therō dhammam apucchī so,

1	Atte dassame vasse Kālāsokassa rājano	8
2	So attārasa vassāni rājā rājāni akārayi,	7
3	Kālāsoko tassā puttō attāhavaṇṇaṇi kārāyi,	6
4	Attā dāsaṇṇaṇi vassāni attā dāsaṇṇaṇi kārāyi,	5
5	So attārasa vassāni rājā rājāni akārayi,	4
6	Kālāsoko tassā puttō attāhavaṇṇaṇi kārāyi,	3
7	Attā dāsaṇṇaṇi vassāni attā dāsaṇṇaṇi kārāyi,	2
8	So attārasa vassāni rājā rājāni akārayi,	1

- 9 Tada Vesaliya bhikkhu aneke Vajjiputtaka
 singlonam dvagulam ca tathā gāmantaram pi ca
 āvāsānumatācīnam amābhītam jālogi ca
 10 nīdānam adāsakam jātārupādikam itī
 11 dasavāthūni dīpesum “kappanti” ti a jājimo
 12 chala bhinnābala ppaṭṭo Kākandakadīyatrājo
 13 tam sametum saussāho tatthāggami Mahāvīram
 14 Thapevā, posathagge te kamsapātim sabodakam
 15 “kabhāpanādi samgghassā dehe” t’ āhu upāsake.
 16 “Na kappat’ etam, mā deha” iti therō sa vārayi
 17 Patisāramiyam kammam Vasatthērasa te karum
 18 Vācivā anudūtam so saha tēna puram gato
 19 attano dhammavādidūtam samāpēvā va nāgare
 20 Anudūtavāco sutvā tam ukkhipitum āgatā
 21 parikkhīpiya atthāmsu gharā thērasa bhikkhavo
 22 Thero ugghama nabhasā gantvā Kosambiyam thito
 23 Pāvēyyakāvaṇṭikānam bhikkhūnam santikam jāhum
 24 pesesi dūte tu sayam gantvāhogangapabātam
 25 āha Sambhūtathērasa tam sabbam Sānavāsīno
 26 Pāvēyyakā satthi thērā asit’ Avāntikā pi ca
 27 mahākhināsavā sabbe Ahogangāhi otarum
 28 Bhikkhavo samnipatā sabbe tattha tato tato
 29 āsum navutisāhasāni, mantēvā ākhiā pi te
 30 Soreyyarevatathēram bahussutam anāsavam
 31 tamkālapamukham nātvā passitum nikkhamimsu tam
 32 Thero tam mantānam sutvā Vesālim gantum eva so
 33 icchanto phāsugāmanam tato nikkhami tamkhanam
 34 pāto pāto va nikkhantathānam tēna mahattānā
 35 sayam sāyam upentā nam Sabhājātiyam addasum
 36 Tattha Sambhūtathērena Vasatthēro nīyotī
 37 saddhammasāvānante tam Revatathēram uttamam
 38 upēca dasavāthūnū pucchī, thero parikkhīpi,
 39 sutvādhikāranam tam ca “nusedhema” ti abravī
 40 Pāpa pi pakham pekkhanta Revatathēram addasum
 41 Sāmanakam parikkhāram patiyādiya te bahum
 42 siggham nāvāya gantvā Sabhājātisamīpaga
 43 karontā bhattavissaggam bhattakāle upatthīte.

- 28 Sahajātum āvasanto Sālbhathero vicintīya
 “Paveyyakā dhammavādī” itī passī anāsavo
 29 Upecca tam Mahābālīna “dhamme tītīhā” ti abravī,
 niccaṃ dhamme tītatam so attano tassā abravī
 30 Te parikkhāram ādāya Revatatttheram addasum,
 thero na gaṇhī tam pakkiham tampaṭṭhagāhī paṇāmayī
 31 Vesāḥim te tato gantvā, tato Puppapuram gatā
 vadinusū Kālasokassā narindassā alajjimo
 32 “Sattussā no gandhakutim gopayantā mayam tahi
 Mahāvānavihārānhi vasaṃ Vajjibhūmīyam;
 33 “gaṇhissāma vihāram” ti gāmaavāsikabhikkhavo
 āgacchanti mahārājā, patiseddhāya te” itī.
 34 Rājānaṃ duggaḥitā te katvā Vesāḥim āgatum
 Revatatttheramūlānhi Sahajātīyam ettha tu
 35 bhikkhū satasabassāni ekādasa samāgatā
 navutī ca sabassāni āhu tamvattihūsantiyā
 36 Alutitīhehi vīṇā vattihūsāmanā nēva rocayī
 thero, sabbe pi bhikkhū te Vesāḥim āgatum tato
 37 Duggaḥito ca so rājā tatthāmaacce apesayī,
 mūḷhā devānubhāvena aññattha āgaminusū te
 38 Pesetvā te mahīpālo tam ratum supīnena so
 apassī sakam attānaṃ pakkihittam Lohakumbhīyaṃ
 39 Atibhito ahū rājā, tam assāsetum āgama
 bhagīni Nandatttheri tu ākāsena anāsava
 40 “Bhāriyam te katam kamam, dhammike ‘yye khamāpayya,
 pakko tesaṃ bhavitvā tvam kuru sāsanaṃpaggaham
 41 Evaṃ kate sotthi tuiyham hessatī” ti apakkamī.
 Pabbhate yeva Vesāḥim gantum nikkihamī bhūpātī.
 42 Gantvā Mahāvānaṃ bhikkhusaṃgham so sammupātīya
 sutvā ubhinnaṃ vādam ca dhammapakkham ca rocīya
 43 khamāpetvā dhammike te bhikkhū sabbe mahīpātī
 attano dhammapakkhattam vatvā “tumhe yatthāru
 44 sampaggaḥam sāsanaṃssa karotthā” ti ca bhāsīya
 datvā ca tesaṃ ārakkham āgamaṃsī sakam puram
 45 Niccheṭum tam vatthūni saṃgho sammupātī tadā,
 anaḡgaṃ tattha bhassāni saṃghamaññhe ajāyisum
 46 Tato so Revatattthero sāvētvā saṃghamaññhaḡ
 ubbāhikāya tam vatthūnaṃ sametum nicchayam akā

- 47 Pacinake ca caturo caturo Paveyyake pi ca
ubbhikāya sammāmi bhikkhū tamvatthussantiyā
48 Sabbakāmi ca Salho ca Khujjasobhitānako
Vasabhagāmiiko cāti theṛa Pacinaka me,
49 Revato Sānasambhūto Vaso Kākandakatrājo
Sumano cāti cattaro theṛa Paveyyaka me
50 Sametum tāmi vatthūmi appasaddam anākulam
agammum Vāhikāramam attha theṛa anāsava,
51 dahareṇāyiteneṭṭha paññatte āsane subhe
māsiḍḍimsu mahāthēra mahāmunimatañṇuno
52 Tesu vatthūsu ekekam kamato Revato mahā
thero theṛam Sabbakāmmi puechi puechāsu kovido,
53 Sabbakāmi mahāthero tena puttḥo 'tha vyākari
"sabbāmi tāmi vatthūmi na kappantīti suttaṭo"
54 Niharivādḍhikarānam tam te tattha yatthākkarānam
tathēva samghamaññhe pi puechāvīssajjānam karum
55 Niggaḥam papabhikkhūnam dasavattḥukadipinam
tesam dasasahassānam mahāthēra ākamsu te
56 Sabbakāmi pathaviyā samghatthero tadā ahu,
so vīsavassasatiko tadāsi upasampada
57 Sabbakāmi ca Salho ca Revato Khujjasobhito
Vaso Kākandakasuto Sambhūto Sāpavāsiko
58 cha theṛānandatherassa ete saddhivīhāriṇo,
Vasabhagāmiiko ceva Sumano ca/duve pana
59 theṛānuruddhattherassa ete saddhivīhāriṇo,
attha theṛa pi dhaññā te dīttapubbā tatthagatam
60 Bhikkhū satasahassāmi dvādasāsum samāgata,
sabbesaṃ Revatatthero bhikkhūnam pamukho tadā
61 Tada so Revatatthero saddhammatthīhiyā ciram
kāretum dhammasaṃgītum sabba bhikkhusamūhato
62 pabhinnaṭṭhādāññānam pitakattayadhāriṇam
satāmi satā bhikkhūnam arahantānam uccam
63 Te sabbe Vāhikārame Kālāsokena rakkhitā
Revatattherapāmoḁkhā akarum dhammasaṃgaham
64 Pubbe katam tathā eva dhammam paccāha va bhāsitam
ādāya nūttāpesum tam etam māsehi atthāhi.
65 Evam dutiyasaṃgītim katvā te pi mahāyasa
thera dosakkhāyam patā, patā kālēna mubbutum

66 Iti paramamāṭhanāṃ paṭtipaṭṭabakānaṃ
tibhavaṇītatāraṇāṃ lokaṇāṭṭhorasānaṃ
sumāriya maraṇaṃ tam saṃlīlātāṣāṭṭaṃ
paṇigamyaṇasasam appamāṭṭo bhavēyyāti
Sujanappasādasamvegatthāya kate Mahāvamse
Dutiyasamgīti nāma catuttho paricchedo

(*Pariccamo Paricchedo*)

1 Yā mahākaṣṣapādīhi mahāthērehi ādito
kata saddhammasamgīti thēriyā ti pavuccati
2 Elko va thēravādo so ādivassasate ahu,
ānīṇcaariyavāda tu tato oīam aṇāyisum
3 'Tēhi samgītikārehi thērehi dutiyēhi te
miggahitā pāpabhīlikkhū sabbe dasasahasakā
4 akhams' ācariyavādān te Mahāsamgīhikānāmakam,
tato Gokulika jātā Ekavyōhārika pi ca
5 Gokulikehi Pannatīvāda Bahuṇika pi ca
Cetiyaavāda tesvewa, samahāsamgīhikā cha te
6 Puna pi thēravādehi Mahimsāsakabhīkxhavo
Vajjiputtakabhīkxhū ca dūve jātā ime khālu
7 Jātā ti Dhammutariyā Bhadrāyānikabhīkxhavo
Chandaḡārika-Sammīti-Vajjiputtīyabhīkxhavo
8 Mahimsāsakabhīkxhūbhīkxhū Sabbatthavādū
Dhammaguttīkabhīkxhū ca jātā khālu ime dūve
9 Jātā Sabbatthavādūhi Kassapiyā, tato pana
jātā Samkantiḡa bhīkxhū, Suttavāda tato pana
10 Thēravādēna saba te honti dvādas' ime pi ca,
pubbe vuttā cha vāda ca itī attthārasakhiḡā
11 Sattarasāpi dutiyē jātā vassasate itī,
ānīṇcaariyavāda tu tato oīam aṇāyisum
12 Hemavata Rājagiriyā tathā Siddhatthakā pi ca
Pubbasēhiyabhīkxhū ca tathā Aparasēhiyā
13 Vajjīriyā, cha ete pi Jambudīpamhi bhīnaka,
Dhammaruci Sāgaliyā Lanakādīpamhi bhīnaka

Ācariyākulavādaḡakathā nītihiṭā.

14. Kāḡasokassa puttā tu ahesum dasa bhātuka
dvāviṣaṭi te vassāṃ rājāṃ samānussāsīsum

- 15 Nava Nanda tato āsum kameveva naraḍhiṇā,
 te pi dvāvīsa vassāni rajjam samanusāsīsum
 Moriyānam khattiyānam vānase jātāni suriddharāni
 Candagutto ti paṇṇātāni Cāṇakko brahmano tato
 navamāni Dhamanandam tam ghaṭetvā candakodhavaḥ
 sakale Jambudīpasūmi rajje samabhiṇici so
 18 So catuvīsa vassāni rājā rajjam akārayi,
 tassa putto Bindusāro atthavīsati kārayi
 Bindusārasuta āsum satam eko ca viṣutta,
 19 Asoko āsi tesaṃ tu puṇṇatejyobaliddhiko
 Vemāṭhike bhātaro so hantvā ekūnakam satam
 sakale Jambudīpasūmi ekakārajjam apāpunī
 21 Jīvanibbānato pacchā pure tassābhisekato
 sātthārassāni vassasatadvāyam evaṃ vijāniyam
 22 Pava catūhi vassehi ekakārajjam mahāyaso
 pure Pāṭaliputtasūmi attānam abhiseceyā
 23 tassābhisekassamakālam ākāse bhūmīyam tathā
 yojane yojane ānā miccam pavāsata āhu.
 24 Anotattodakam kāye atthānesūni dūne dūne
 devā, devo akā tehi samvibhāgam jānassa tu
 25 Nāgalatādantakattāham ānesūni Himavanto
 anekesaṃ sahasśānam devā eva pāhonakam,
 26 aggaḍamālākam ceva tathāgagadabharitakam
 tato va ambarakkam ca vamaḡgaṇḍharasuttamāni
 27 paṇḍavānāni vattāhāni hatthapūṇḍhanapattakam
 pītāni ca dibbapānam ca Chaddantadabato maru,
 28 sumanapupphapattakam asuttāni dibbāni uppalāni
 viḷepāni ājīyāni ca nāḡḡ nāḡavimānato,
 29 sālvāhasasāni navūni tu suvā pāna
 Chaddantadabato yeva āharimāni dūne dūne
 30 Te sālī nittus' ākāne ākhandevāni tādūle
 ākāmāni mūsikā, tehi bhattāni rājākulā āhu
 31 Akāmāni satāni tassa madhūni madhūmakakkhikā
 tathā kammārāsālāni acchā kutāni pātayūni
 32 Kāvālikā sakūnikā manūṇā madhuvassasā
 ākāmāni tassāḡḡvāni rāṇi madhuvassasitāni
 33 Rājābhīstāni so 'soko kumārāni Tissasavhāyāni
 kanittāhakam sodariyāni uparajje 'bhiseceyā

- 34 Pita sattvisahassāni brāhmaṇe brahmayajñakṛtikhe
bhogeṣi, so pi yeva tīni vassāni bhōjayi
35 Divānupāsanaṃ tesam Āsoko pavivesane
“viceyyadānaṃ dassaṃ” ti amāce sammyojayi,
36 ānāpāyitvā matīnaṃ nānāpāsāndike viṣuṃ
vīmanasitvā msaṃjāyā bhōjāpetvā viṣajjāyī
37 Kāle vātūyanagato santam racchāgātā yatiṃ
Nigrodhasāmaneraṃ so disvā cittam paśādāyī
38 Binduśīrasa puttānaṃ sabbesaṃ jettābhātuno
Sumaṇassa kumārassa puttō so hi kumārako
39 Āsoko pitaraṃ diṇnaṃ rajjāṃ Ujjeniyāṃ hi so
hitvāgato Puppāpurāṃ Binduśāre gīṇakhe,
40 katvā purāṃ sakāyattāṃ mate pitaraṃ bhātaraṃ
ghāteṭvā jettāhakāṃ rajjāṃ aggaheṣi pure vare
41 Sumaṇassa kumārassa devī tammaṇikā tato
gabbhīni nikkhāmitvāna pācinadvārato bahū
42 candaḷāgāṃ agamā, tattha nigrodhadēvatā
tam āmanāyā nāmena māpetvā gharakāṃ adā
43 Tādāhe va varāṃ puttāṃ vijāyitvā sutassa sā
Nigrodho ti akā nāmaṃ devatānuggahānugā
44 Disvā tam jettācandaḷo attano sāmīṃ vīyā
mānānto tam upatthāsi sattaṃvassāni sādhuṃkām
45 Tam Mhāvaruṇatthēro tadā disvā kumārakāṃ
upamassāyasaṃpannaṃ arāhaṃ pucchā mātaraṃ,
46 pabbājesi, khuragge so arāhattāṃ apāpuṃ
Dassanāyopagacchantaṃ so tato mātudevīyā
47 dakkhīnaṃ dūvareṇa pavasitvā puruttamaṃ
tamgāmaggaṃmaṃ aggaṇa yāti rajjagane tadā,
48 santāyā iriyāyā, smīṃ paṣādi sā mahāpātī,
pubbe tu samuvāsena pemam eṣamīṃ ajāyatha
49 Pubbe kira tāyo āsuṃ bhātaro madhuvāṇṇā,
eko madhūṃ vikkimāti, āharaṇti madhūṃ dūve
50 Eko paccēkassambuddho vanarogaturō ahu,
aṇño paccēkassambuddho tadattāṃ madhuvattukō
51 Pīṇacārīkavattēna nagaraṃ pāvīsi tadā
Tittāṃ jalattāṃ gacchantaṃ ekā cētī tam addasa
52 pucchitvā madhuvāṇṇatāṃ natvā hatthēna ādisi
“eso madhvāpano bhante, tattha gaccha” ti tam bravi.

- 53 Tattva pattassa buddhassa vāṃjo so pasādaṃ
vissandayanto mukhato patāpūram madhum adā
Punam ca uppatantam ca patitam ca mahitale
diva madhum pasanno so evam panidahi tadā.
54 “Jambudīpe ekarājyam dānenānena hotu me,
ākāse yojane ānā bhūmīyam yojane tu ca”
55 Bhātare āgate āha “edisassa madhum adam,
anumodatha tumhe tam, tumhākam ca yato madhu”
56 Jetho āha atuttho so “candalo nūna so siyā,
mvasenti hi candālā kāsāyāmi sadā” iti,
57 majjho “paccekabuddham tam khipa pārāmanave” iti
Patitānaṃvaco tassā sutvā te cānumodisum
58 Apānadesikā sā tu devitām tassā patthayi
adissamaṇassamādhī ca rūpam aṭṭamanorāman
59 Asoko madhudo, ‘samdhimittā devī tu cetikā,
candālāvādī Nigrodho, Tisso so pārāvādiko
60 Candālāvādī candālāgāme āsi yato tu so,
61 patthesi mokkham mokkham ca satāvasso va pāpuni
Nivittāpemo tassum so rājātituturo tato
62 pakkosāpesi tam, so tu santāvutti upāgami
63 “Nisida tātaṇurūpe āsane” t’ āha bhūpati,
adivā bhikkhum aṭṭham so sihāsanaṃ upāgami
64 Tassum pallānkam āyante rājā iti vicintayi
65 “ājāyam sāmanero me gharē hessati sāmiko”
Alambitvā karam raṇṇo so pallānkam samāruhi,
66 misidī rājapallānke setaccchattassa hetthato
67 Diva tāthā nisumam tam Asoko so mahipati
samabhāvetvāna gūmato tuttho tiva tadā ahu
68 Attano patiyattena khajjabhojēna tappiyā
sambuddhabhāsitaṃ dhammam sāmaneraṃ apucchī tam
69 Tassappamādaṃvaggam so sāmanero abhāsatha
tam sutvā bhūmipālo so pasanno jmasāsane
70 “attā te miccabhātāmi dāmmi tātā” ti āha tam,
71 ‘upajjhāyassa me rājā tam dāmmi” ti āha so
Puna attahasu dīnnesu tān’ adācariyassa so,
Puna attahasu dīnnesu bhikkhusamgassā tān’ adā
dvattimsa bhikkhū adāya dutiye divase gato

72 sabattā tapito ratiā dhamman deśya bhūpatu
sāraṇe su sileṣu thāpeṣu samahīṇaṃ

Vigrodhaśāntanūpādassanum utthitum.

- 73 Tato rāḥa paṇṇo so diggheṇa dīne dīne
bhikkhū sattiṃsaḥṣāṇi anupubbena vaddhāyi
Tittiyānaṃ saḥṣāṇi mikkaḍḍhiṭṭvāna sattiḥ so
sattiḥ bhikkhūsaḥṣāṇi gḥiṇe niccaṃ abhoyāyi
Sattiḥ bhikkhūsaḥṣāṇi bhogevuṃ tūṭito hi so
patiyāḍāpāyivāna khajjabhōjyaṃ mahārāḥaṃ
bhūṣāpētvāna nagarāṃ gantvā saṃgḥaṃ mīmanāyā
gḥiṇaṃ neṭvāna bhogēvā datvā sāmaṇākaṃ bahūṃ
"sattihāraṃ deṣito dhammo kittako?" ti apucchēbhā,
Vyākāśi Moggalliputto "Tissatthero tadassā tam
Sutvāna "caturāstī dhammākkhāndhā" ti so 'bravi
"pūjemi te 'haṃ paṇḍekāṃ vihāreṇā" ti bhūpātī
Datvā tadā cīṇaṃ avitthīṇaṃ akotīṃ mahīpātī
pureṣu catuṃāstīsīsaḥṣeṣu mahīṭale
tattā tattiheva rājūḥi viḥāre ārabhīṭāpāyi,
sayāṃ Asokāīṇaṃ tu kārāpēṭuṃ samārabhī
Ratanaṭṭāyānigīḍḍhiṇāṇaṃ ti sāsane
paṇḍekāṃ satasaḥṣāṇaṃ so āḍasi dīne dīne
Dhāneṇa buddhadhāneṇa thūpāpūjā anekādhā
anekēsu viḥāreṣu aneke akāraṃ sadā,
dhāneṇa dhammadhāneṇa paṇḍāyē caturo vare
dhammadhāraṇaṃ bhikkhūṇaṃ upaneṣuṃ sadā nare.
84 Anotatodakājēsu saṃgḥeṣu caturo adā,
tēpitakāṇaṃ thēraṇaṃ sattihiyēkaṃ dīne dīne,
ekāṃ Asamdhimittāyā deviyā tu adāpāyi,
sayāṃ paṇa duve yeva paribhūṇī mahīpātī
86 Sattiḥbhikkhūsaḥṣāṇaṃ dantakattāṃ dīne dīne
solasitthīsaḥṣāṇaṃ adā nagalattāvāyāṃ
87 Athekadivasaṃ rājā catuṣāṃbuddhadassanāṃ
kappāyukāṃ Mahākalāṃ nagarājyaṃ mahiddhikāṃ
88 sunittvāna tam ānetuṃ sonnasāṃkhalābādhāṇāṃ
pesayitvā tam ānetvā setaccchattassa hēthato
89 Pallāṇkāmaḥi mīsidētvā nāṇāpūpēḥi pūjīyā
solasitthīsaḥṣeḥi parivāṇīyā abravī

- 90 "saddhammacakkavattissa sabbañussa mahesino rūpam anantañānassa dasseli mama bho" iti.
 91. Dvattimsalasakhanūpetam asitivyājanujalam
 vyāmapabhaparikkhittam ketumālābhiso bhutam
 nummāyi nāgarāḥ so buddharūpam manoranam
 Tam disvātipasādasā vimhāyassa ca purito
 "etena nummitam rūpam idissam, idissam nu kho
 Tathāgatassa rūpam" ti asi pitumatanunato
 94. Akkhipujam ti samhātā tam satthānam naranaram
 mahāmāham mahārājā kārapesi mahiddhiko

95. Bhvam mahānubhavo ca saddho cāpi mahīpati
 thero ca āloggalīputto ditthā pubbe vasihi te
 96. Dvaye samgāhe therā pekkhanatānagatam hi te
 sāsano paddavam tassā rañño kālamhi addasum.
 97. Pekkhanā sakale loke tadupaddava ghatākam
 Tissa vārahmanam addakkhum acurattihāyijitvām
 Te tam samupāsāmkama āyācumsu mahāmatim
 98. Te tam samupāsāmkama āyācumsu mahāmatim
 manusse su papajjitvā tadupaddava ghatānam
 99. Adā patinām tesam so sāsano yojanattuko
 Siggaram Candavajum ca avocum dahare yati
 100. "Atthārasādhikā vassasatā upari hessati
 upaddavo sāsanasā na sambhossāma tam mayam
 101. Imam tumhe 'bhikaranam nopagacchittha bhikkhavo,
 dandākkammārāhā tasmā, dandākkammam idam hi vo'
 102. Sāsano yojanattihāya Tisso brahūā mahāmati
 Moggallābhā mānāghare patisamdhum gahessati,
 103. kale tumhesu eko tam pabbajetu kumārakam,
 eko sambuddha vacanam uggañhāpetu sādhu kam."
 104. Abū Upāthierassa thero saddhivihāriko
 Dasako, Sonako tassā, dve therā Sonakass' ime
 105. Abū Vesāliyam pubbe Dasako nama sotthiyo,
 tissasasatājettho so vassam ācariyamhike
 106. dvādasāvassiko yeva vedapārāgato ca iam
 sāsiso Vāhikārame vasantam katasamgaham
 107. Upāthieram passitvā misiditvā tadamhike
 vedesu gañṇihittānam pucchū, so tāni vyākari

Sāsanappaveso nithito.

- 108 "Sabbadhammanūpatito ekadhammo pi mānava,
sabbde dhammā osaranti ekadhammāhi, ko nu so ?"
Iccāha nāma samdhāya therō, mānava ko tu so
"dehi" ti āha, "so āha, "dema no vesadhāmo"
Gurum apucchi mantattham mataram pitaram tathā
Mānavānam sateh' esa tñhi therassa santike
pabbajitvāna kalena upasampajji mānavo.
112 Khināsvasahassam so Dāsakatttherajetthakam
Upālithero vācesi sakalam pitakattayam
Ganaāvitivattā te sesāryaputthujjanā,
pitakān' uggañhitāni yehi therassa santike
114 Kāsiu Sonako nāma satthavāhasuto āhu,
Giribajam vanijjāya gato matāpitūhi so
115 Agā Veluvanam pañcadassavasso kumārako,
mānava pañcapaṇḍāsa parivārya tam gata
116 Saganam Dāsakam theram tattha disvā pasidīya
pabbajjam yāci, so āha "tavāpuccha gurum" iti
117 Bhattatattayam abhūñjitvā Sonako so kumārako
matāpitūhi karetvā pabbajjānūññam āgato
118 saddhum tehi kumārehi Dāsakatttherasañtike
pabbajja upasampajja uggañhi pitakattayam
119 Khināsvasahassassa therassa gamanassa so
āhosi pitakānūssā jēthako Sonako yañ
120 Ahosi Sigavo nāma pure Pātalināmake
paṇḍāvāmaaccatānayo, attthārasasamo tu so
121 pāsadesu vasam tñsu chāladdhaññusāddhūsu
amaaccaputtam ādāya Candavajjim sabhāyakam
purnānam dasaddhehi satehi parivārito
122 gantvāna Kukkuṭāramam Sonakatttheram addasa.
Samāpatissamāpannam nūsnam samvutindriyam
123 vandite nālapantam tam itatvā samgham apucchi tam.
"Samāpatissamāpannā nālapanti" ti āhu te
124 "Katham nu vuttābhanā ?" ti vuttā āhamasu bhikkhavo
"pakkosanāya satthūssa samghapakkosanāya ca
125 yathābhikkhalapariucchēdā ayukkhayavāsena ca
vuttābhanā" ti vātvāna tesam disvā' pamussayam
pāhesum samghavacanāma, vuttāya sa tñhim agā.

- 127 Kumāro pucchī "Kū bhante nālapitthā?" ti āha so
 "bhūṇimha bhūṇitabbam" ti āha "bhoyetha no api".
 āha "amhādise jāte sakka bhoyayitum" iti,
 128 ātāpitu anuññāya so kumāro 'tha Siggavo
 Candavajji ca te pañca satāni purisā pi ca
 pabbajitvā 'pasampajjun Sonakatherasantike,
 130 upajjhāyāntike yeva te duve pitakatthayam
 ugghaḥsum ussāhena cha 'bhinnā pāpunimsu ca
 131 Nātvā Tissapattisamdhim tato pabhūti Siggavo
 therō so sattha vassāni tam gharāni upasamkhami
 132 "Gacchā" ti vācāmatāni pi sattha vassāni nālabhi,
 alattha atthāne vasse "gacchā" ti vacanāni tahi
 133 Tam nikkhantam pavasiṇto disvā Aloḡgalibrahmaṇo
 "kūnci laddham gharē no?" ti pucchī, "āma" ti so 'bravi
 134 Gharāni gantvā pucchitvā dutiye divase tato
 musāvādēna niggañhi therāni gharāni upāgatāni
 135 Therassa vacanāni sutvā so pasāmanāno diyo
 attano pākato tassā miccam bhikkhāni pavattayī
 136 Kamenassa paṭidimsu sabbe pi gharānānusa,
 bhoyāpēsi diyo miccam misidāpya tam gharē
 137 Evāni kamēna gacchante kālē solasa vassiko
 āhu Tissakumārō so ti vevododaddiparāgo
 138 Therō "kathāsamuttāhāni hessat' evam" ti tam ghaḡe
 āsanāni na dassēsi thapētvā mānavāsāni
 139 Brahmāloka āgatā sucākāno āhosi so,
 tasmā so tassā pallānko vāsāyitvā jagiyati
 140 Aññāsanāni apassanto thite therē sasambhāno
 tassā tam āsanāni tassā paññāpēsi gharē jāno
 141 Disvā tattha nisīmanāni tam āgamanācariyāntikā
 kūjhitvā mānavo vācam āmanāpāni udīrayī
 142 Therō "mānava kūni manāni jānāsī?" ti tam ābravi,
 tam eva pucchāni therassa pacāropēsi mānavo
 143 "Jānāmi" ti paññitāte therē therāni apucchī so
 gantthitāhāni vedēsu, tassā therō vīyākāni.
 144 Gahāittho yeva therō so vedapārāgato āhu,
 145 na vīyākāleyya kūni tassā pabhinnapattisambhido?

145 "Tassā cittāni upajjati na nurujjati, tassā cittāni
 nurujjissati n' uppajjissati" Tassā vā pana cittāni

urujjissati n' uppaṇissati, tassa cittaṃ uppaṇṇati
na nrujḥati" ti

146. Tam cittayamake paṇḥam pucchī therō viśārado,

andhakāro vīya ahu tassa so, tam avoca so

147. "bhikkhu ko naṃsa manto ?" ti, "buddhamanto" ti so

bravi,

"dehi" ti vutte "no vesadhāro dhammi tam" iti

148. Mātāpitrūhi 'nuñṇāto mantatbhāya sa pabbajī,

kammattāṇṇam ada therō pabbajetvā yathāraham

149. bhāvanam anuyunḍanto acirena mahāmati

150. sotāpatṭiphalam patto, therō ṇatvāna tam tatthā

pesesi Candavajjissa therassanṭikam uggaham

kātum sutṭābhiddhammānam, so tatth' aka taduggaham

151. Upasampādāyitvā tam kāle so Siggavo yaṭi

vīṇayam uggahāpesi puna sesadvāyam pi ca

152. Tāto so Tissaḍḍaharo ārabhītvā vipassanam

153. Atva pākato āsi cando va suriyo va so,

loko tassa vāco 'maññi sambuddhassa vāco vīya

Moggallānputtasāhasevodayo nillilo.

154. Ekāham uparājā so addakkhi migavāṃ gato

kīlāmaṇe mige 'rañṇe, disvā etam vicintāyi

155. "maggāpi evam kīlānti arañṇe timagocce,

na klissanti kiṃ bhikkhū sukkhābhāravīhāro ?"

156. Attano cūṭitāṃ rañṇo ārocceṣi gharaṃ gato,

samāḍipetum tu satṭhāṃ rājyaṃ tassa adāsi so

157. "Anubhoḥi imāṃ rājyaṃ satṭhāṃ tvāṃ kumāraka,

tato tam ghātāyissāmi" iccāvoca mahāpāti

158. Abhittamhi satṭhāhe "tvāṃ kenāsi kiso ?" iti

"Māraṇassa bhāyena" ti vutte rājāha tam puma

159. "satṭhāḥāṃ marissam ti tvāṃ na kīl, ime kathāṃ

klissanti yaṭi tāta sadā māraṇasamāro ?"

160. Laccavāṃ bhātaraṃ vutto sāsanaṃ pasīdi so

Kāleṇa migavāṃ gantvā therāṃ addakkhi samyātāṃ

161. nisūṇṇam rukkhāṇṇāṃ so Alahādhammarakkhitaṃ

sūlasakbhāya nāgeṇa vījyantāṃ anāsavaṃ.

162. "Ayaṃ therō vīyāṇaṃ pi pabbajja jmasasane

viharissam kaddāraṇṇe ?" iti cintāyi paṇṇāvā

- 163 Thero tassā pasādattham uppativā vhiyassā
gantvā Asokāramassā pokkharānā jāle thito
ākāse thapayitvāna cīvāraṇi vāraṇi so
ogāhitvā pokkharāraṇi gattāni parisiṇcathā
Tāṃ iddhiṃ uparājā so disvātivā pasādiyā
“ajjevā pabbajissāṃ” ti buddhiṃ cākāsī buddhiṃ
Upasāmkāmitvā rājāraṇa pabbajjāṃ yāci sādaro,
nivāretum āsakkonto tāṃ ādāyā mahipatī
mahatā parivāreṇa vīhāraṇa āgamaṃsi tāṃ
Pabbajjī so Mahādharmāraakkhittāherasāntikē,
saddhiṃ tēna catuṣsatassāhaṣṣāni nare pi ca,
anupabbajjitānaṃ tu gāmaṇā ca na vijjati
169 Bhāgīneyo nāmaṇassā Aggibrahma ti viṣutto
āhoṣi rāṇo dhītāyā Saṃghāmitāyā sāmiko
Tassā tassā suto cāpi Sumāno nāma nāmato
yācitvā so pi rājānaṃ uparājēna pabbajjī
171 Uparājassā pabbajjā tassāsoḷassā rājāno
catutthē āsi vassē sū mahājāmahitodāyā,
tatthevā upasāmpāno sampaṇaupamissāyo
172 ghatento uparājā so chālabhīṇo ‘rahā ahu.
Vihāre to samārauddhē sabbe sabbapuresu pi
173 sādhuḷakāṃ tīhi vassēhi nittāpessuṃ manorame,
therassā Indaguttassā kammaḍdhittāyākassā tu
174 iddhiyā cāsu nittāsi Asokāramassāvhaṇo
175 Jīvena paribhūttesu thāmesu ca tāhiṃ tāhiṃ
cetiyāni ākāreṣi rāmaṇiyāni bhūpātī
176 Purehi catuṣṣāstissāhaṣṣēhi samānātato
lekhē ekāhaṃ ānesuṃ “vīhāre nittāsi” ti
177 Lekhē sutvā mahārājā mahātejjidhivīḷakkāmo
kātukāmo sākāṃ yevā sabbāramamahāham
178 pure bhēriṃ carāpēsi. “sattāme divasē ito
sabbāramamahāho hotu sabbadesesu sabbathā
179 Yojane yojane dentu mahādānaṃ mahitāle,
karonantu gāmaṭṭhānaṃ maggānaṃ ca vībhūssaṇaṃ
180 Vihāresu ca sabbesu bhikkhūssaṃghassā sabbathā
mahādānaṃ vattento yathābhikkālaṃ yathābhālaṃ
181 dipamālāpupphamālālaṃkāre ca tāhiṃ tāhiṃ,
turiyēhi ca sabbēhi upahāraṇaṃ ānekkadā.

- 201 Uparāssa pabbajjākkālato pabbuti hi so
 sā cāpi Aggibrahmaṇṇa pabbajjākkatamaṇḍayā
 Uparājjam Mahindassa dātukāmo pi bhūpatī
 tato pi adbhikā sā ti pabbajjam yeva rocayī
 203 Piyaṃ puttam Mahindam ca buddhīrūpabaloditam
 pabbajjāpesi sammaham Saṃghamittam ca dhitaram
 Tada vīsativasso so Mahindo rājāmandano,
 Saṃghamittā rājadhītā atthārassasamā tādā
 Tadāhe va ahū tassā pabbajjā upasāmpadā,
 pabbajjā sikkhadānam ca tassā ca tadāhū ahū
 Uparājjāyo kumārassa ahū Moggalissavhāyo,
 pabbajjesi Mahādevatthēro, Majjhāntiko pana
 kammaavācam akā, tasmim so 'pasāmpadamandale
 arāhatam mahāsatto patto sapatisambhidam
 Saṃghamittay' uparājjāyā Dhammapālā ti vīssutā,
 ācariyā Āyupālā, kāle sāsī anāsavā
 209 Ubho sāsānapajjotā Lanakkādiropakkāmino
 chātthē vasse pabbajjimsu Dhammāsokassa rājino
 Mahāmahindo vassehū tīhi dipappasādako
 pitakatāyā uggāhū uparājjāyassa santike
 Sā bhikkhūnī candalekkhā, Mahindo bhikkhū suriyō
 sambuddhasāsānākkāsam te sadā sobhayum tadā
 212 Pubbe Pātāliputtamhā vane vanacaro caram
 Kuntikimariyā saddhim samvāsam kappayī kira,
 tena samvāsam anvāyā sā puttē janayī duve,
 Tisso jettō, kamittō tu Summittō nāma nāmato
 214 Mahāvārūnatthērassa kāle pabbajjā santike
 arāhatam pāpunimsu chālabhūṇiṇṇaṇṇam ubho
 Pādē kītavīseṇāsī phuttō jettō savedanō,
 āha puttō kamittēna bhesajjam pasatam ghatam,
 216 theho nivedanam rāṇṇo gilānapaccaye pi ca
 sappattham ca caranam pacchābhāttam patikkhipi
 217 "Pindāyā ce caram sappim labhase tvam, tam āhara"
 iccāha Tissatthēro so Summittam thēram uttamam
 218 Pindāyā caratā tena na laddham pasatam ghatam,
 sappikummhāsatenāpi vyādhi jato asādhīyo
 219 Teneva vyādhiṇā thēro patto āyulakkhayanthikam,
 7B ovaḍitvāppamadēna nibbātum mānasam akā

- 220 Ākāsaṃhi msiditvā tejoḥjānavaṣṇa so
yathārtnei adhitthāya sarīraṃ paṇṇibuto
221 Jāla sarīraṃ mikkhaṃna nūṇaṃsaṇṇālikāṃ dāhi
theṇṇsa sakkāṃ kāmā, atthikāṃ te no dāhi
222 Tathā nibbutiṃ eṭassa sutvā theṇṇsa bhūpati
ugamūsi sakkāraṇaṃ janoḥjāpavārito
223 Hatthikkhāṇḍhatthito rājā tām' atthiṃ' avaropayi,
kāreva dhātusakkāṃaṃ saṃgahaṃ vyādhiṃ apucchī tām
224 Tām sutvā jātasaṃvago pūṇadvāsesu bhūpati
kāreva polkharāṇiṇo te bhesajjānaṃ pūṇāpaya
225 dāpesi bhikkhusaṃgahaṃsa bhesajjāṇe dīṇe dīṇe
"mā hotu bhikkhusaṃgahaṃsa bhesajjāṇe dullaḥham" iti
226 Sumittathero nibbāyi caṇṇikaṇto va caṇṇikame,
pasidi sāsane 'tīva teṇāpi ca mahājāno
227 Kūṇtiputtā duve theṇā te lokahitakāraṇo
nibbāyimsu āsokassa iṇṇiṇo vassāṇhi atthiṇe
228 Tāto pabbhūti saṃgahaṃsa lābhō 'tīva mahā aṇu,
pacchā paṇaṇi ca jaṇā yasmā lābhāṃ pavatṭayum
229 pāṇinālābhāsakkāre tittihya lābhakāraṇā
sayam kāsāyāṃ ādāya vassimsu saha bhikkhūhi
230 Yathāsakkāṃ ca te vādaṃ buddhivādaṃ te dipayim,
yathāsakkāṃ ca kiriyāṃ akāṃsu yathārtnei
231 Tāto āloggaḥputto so theṇo thirugunodayo
sāsaṇabuddhaṃ uppaṇaṃ dīṇvā tām atikkakkhilāṃ
232 tassopasaṃaṇe kālāṃ dighadassī apekkhiya
datvā Māhindaṭṭherassa mahābhikkhugahaṃ sakāṃ
233 uddham Gaṅgāya eko va āhoggaṇṇāhi pādbate
vihāsi satṭavaṃsaṃ viṇeṇaṃ aṇḍurūhayaṃ
234 Tittihyaṇaṃ bahuttā ca dubbacattā ca bhikkhavo
tesaṃ kātum na sakkhimsu dhammeṇa patissedhānaṃ,
235 teṇeva jāmbudīpaṃhi sabhāraṃmesu bhikkhavo
satṭa vaṃsaṃ nākaṃsu uposathapavāraṇaṃ
236 Tām sutvā mahārājā Dharmmāsoko mahāyaso
ekam amaccam pesesi āsokāraṇaṃ uttamaṃ
237 "Gaṇtvādhikāraṇaṃ eṭaṃ vūpasamaṃ uposathāṃ
kārehi bhikkhusaṃgahaṃ māmāraṇe tūvaṃ" iti
238 Gaṇtvāna saṃnipātētvā bhikkhusaṃgahaṃ sa dummāsi
"uposathāṃ karoṭhā" ti sāvesi rājasaṃsaṃ

- 239 "Uposatham tittihyehi na kaoma mayam" iti
avoca bhikkhusamgbo tam amaccam mulhamānasam
So 'macco katipayānam theiānam patipāṭiyā
acchindi asupā sisam "kāremiṭi uposatham"
241 Rajabhātā Tissatthero tam disvā kuriyam lahum
gantvāna tassā āsanne āsanamhi misdi so
242 Theiān disvā amacco so gantvā rañño mivedayi
sabbam pavattim, tam sutvā jātadāho mahipatī
243 siḡham gantvā bhikkhusamggham puechi ubbiggamaṇaso
"evam katenā kammēnā kassā pāpam siyā?" iti
244 Tesam aparuditā keci "pāpam tuiyam" ti, keci tu
"ubhinnam eā" ti āhamsu, "natthi tuiyam" ti panditā
245 Tam sutvāha mahārajā "samattbo bhikkhu atthi nu
vinnatiṃ me vupodevā kātum sāsanapaggaham?"
246 "Attthi Aloḡgabputto so Tissattthiēo iatthesabha"
icābha samggho rājānam, rajā tattthiāsi sādāo
247 Vissum bhikkhusabhasseṇa catuō parivāritē
thiē, narasabhasseṇa amacco catuō tattā
248 tadabhe yeva pesesi attāno vacanēna so
thiēam ānetum, etehi tattā vutto sa nāgami
249 Tam sutvā puna attthattā thiē 'macce eā pesayī
vissum sabassappurise, pubbe viyā sa nāgami
250 Rājā puechi "katham thiēro āgaccheyyā nu kho?" iti
bhikkhū āhamsu theiāssa tassāggamanakāranam
251 "bohi bhante upattthambho kātum sāsanapaggaham,
iti vutte mahārajā thiēro ehi so" iti
252 Puna pi thiē 'macce eā rājā solasa solasa
vissum sabassappurise tattā vatvāna pesayī,
253 "thēro mahallakattē pi nāiohissati yānakam,
thiēram Ganggāyā nāvāyā ānetā" ti eā abravī
254 Gantvā te tam tatthāvocum, so tam sutvā va utthahi
Nāvāyā theiāram ānesum rājā pacceggaṃ tihum
255 Jānumattam jālam rājā gāhivā dakkhinnam karam
nāvāyā otaranāssa theiāssādā sagāro
256 Dakkhinnam dakkhimeyyo so karam rañño 'nukampako
ālambitvānukampāyā thiēro nāvāyā otai
257 Rājā theiāram nayitvāna nuyānam Rativaddhamam
thiēnassa pāde dhovivā malakkhetvā eā misidiyā

- 277 Mahākaṣapaṭhero ca Vasaṭṭhero ca kārayum
yathā te dhammasaṃgītiṃ, Tissaṭṭhero pi tam tathā
278 Kathavaṭṭhuppakaraṇaṃ paravāḍāpamaddaṇaṃ
abhaṣi Tissaṭṭhero ca tasmim saṃgītiṃandaḷe
279 Evaṃ bhikkhusaḥsaṇa rakkhāyāsokarājumo
ayaṃ navahi māsehi dhammasaṃgītiṃ nittithā
280 Raṇṇo sattarase vasse dvāsatatissamo isi
mahāpavārāṇāya so saṃgītiṃ tam samāpayi
281 Sādhukāraṃ dadanti va sāsaṇatthitīkaraṇe
saṃgītipariyosāṇe akampiṭṭha mahāmaḥhi
282 Hitvā seṭṭhaṃ brahṃavivāṇaṃ pi maanuññaṃ
jeggucchaṃ so sāsaṇaḥetu naraḷokam
āgammākaḥ sāsaṇakiccāṃ katakiccō,
ko nāṃ' aṇṇo sāsaṇakiccāṃhi pamaṃje ? ti

Sujānapasādasamvegatthāya kate Mahāvamsa
Tūṇiyasaṃgīti nāma pañcamaṃ paricchedo

(*Dvādasamo Paricchedo*)

- 1 Thero Moggaliputto so jinasāsaṇajotako
mittāpētvāna saṃgītiṃ pekkhamaṇo anāgataṃ
2 sāsaṇassa patitthānaṃ paccaṇṭesu apēkkhiya
peseṣi katikīe māse te te there tālīm tālīm
3 Therāṃ Kasmiragandhāraṃ Mājjhantīkaṃ apesaṃyī,
apesaṃyī Mahādevaṭṭherāṃ Mahisamaṇḍalaṃ
4 Vanaṇsaṃ apeseṣi therāṃ Rakkhitaṇāmaḷakam,
tathāparantaḷakam Yonaṃ Dhammarakkhitaṇāmaḷakam
5 Mahāraṭṭhaṃ Mahādharmmarakkhitaṭṭheraṇāmaḷakam
Mahāraḷakkhitaṭṭheraṃ tu Yonaḷokam apesaṃyī
6 Peseṣi Mājjhimaṃ therāṃ Himavantaḷadesakaṃ,
Suvannaḷbhumim there dve Sonam Uttaraṃ eva ca
7 Mahāmaḥindaṭherāṃ tam therāṃ Itthiyaṃ Uttiyaṃ
8 Samḷalaṃ Bhaddasālaṃ caṣake saddhivivāṇāke
“Lanḷkāḍipe maanuññaṃhi maanuññaṃ jinasāsaṇaṃ
9 Tada Kasmiragandhāre pakkaṃ saṇsaṃ maḥiddhiko
Aravāḷo nāgārājā vassaṃ karaḷasaṃmṭhitaṃ
10 vassaḷpētvā samuddasaṃm sabbaṃ khipati dāruṇo
Tatra Mājjhantīkatthero khippaṃ gantaṃ viḷāyasaḷ

30. Cattāḷisa saḥassaṃ dhammacakkhum viśodhayum,
cattāḷisa saḥassaṃ pabbajjimsu tadantike
31 Gantvāna Rakkhitaṭṭhero Vamaṇāsam nabbe tṭhito
samyuttam amataṭṭeggaṃ kathesi janamañjhaḃgo
32. Sattṭhimaṇasaḥassaṃ dhammābhisaṃmayo abhū,
sattatimsasasahassamatṭa pabbajjimsu tadantike
33 Vihāraṃ paṇcasatam tasmim deṣe patitṭhaḃ,
patitṭhāpesi tathēvaṃ tṭhero so jmaṣaṃnam
34 Gantvāparantakam tṭhero Yonako Dhammārakkhito
aggrikkhaṇḍhoppamaṃ suttaṃ kathetvā janamañjhaḃgo
35 so sattatimsasasahassāni paṇe tathā samāgate
dhammāmatam apāyesī dhammādhārmikesu kovido
36 Puttaṇam saḥassaṃ ca itṭhīyo ca tato 'dhiḃkā
khaṭṭiyāṇam kulā yeva nikkhamitvāna pabbajjum
37 Mahāiatṭham isi gantvā so Mahāābhārmārakkhito
mahānāṭaradakassapavḃham jātakam kathayī taḃhum
38 Maḃḃapḃhalam pāpunnimsu catuṣāsīti saḥassakā
teraṃ tu saḥassaṃ pabbajjimsu tadantike
39 Gantvāna Yonavisayam so Mahārakkhito isi
kalakārāmasuttantaṃ kathesi janamañjhaḃgo
40 Pānasatasaḥassaṃ saḥassaṃ ca sattatī
maḃḃapḃhalam pāpunnimsu, dasasasahassāni pabbajjum
41 Gantvā catṭhi tṭhereḃi deṣesi Mañjḃumo isi
Himavantaḃpaḃdesasam dhammacakkappaṃvattanaṃ
42 Maḃḃapḃhalam pāpunnimsu asitpānakkotiyo
Viṣum te paṇca ratṭhāni paṇca tṭherā paṣadayum,
43 purisaṃ satasaḥassaṃi ekeḃkassēva santike
pabbajjimsu paṣāḃdena sammāsaṃpūddhasāsane
44 Saddhīm Uttaraṭṭherena Sonatṭhero mahāddhiko
Suvaṇṇābhūmim agamā, tasmim tṭi samaye paṇa
45 Jāte jāte rājageḃhe dāraḃke ruddarakkḃhasi
samuddato nikkhamitvā bhakkḃhāyitvāna gacchati.
46 Tasmim khane rājageḃhe jāto ḃoti kumārako,
tṭhere manussaṃ paṣsitvā "rakkḃhasāṇam saḃhāyakaḃ"
47. itṭi cintiyā māietum sāyudḃhā upasamakamum
"Kum etam ?" tṭi ca puecḃhitvā tṭherā te evam abhū tē:
48. "saṃmaṇā mayam silāvaṇṭā, na rakkḃhasisasaḃhāyakaḃ"
Rakkḃhasi sā sapaiṣa nikkhantaḃ ḃoti sāgara,

- 49 tam disvāna mahāīṣvāna viṇavimsu mahājanā
 Diguṇo rakkhase tthero māpayitvā bhayānake
 tam rakkhāsmi sapaṭisaṃ parikkhipi samantato,
 "idaṃ mīhī laddham" ti mantvā bhīṭa palāyi sā
 50 Tassa devasa ārikkhāna thāpetvāna samantato
 tasmim samāgāme tthero brahminājālaṃ adeśayi
 51 Sāraṇesu ca sīlesu attthāmsu bahavo jana
 sattihiyā tu sabaśānaṃ dhamaṃvibhāsmaṃyo ahu
 52 Addhuddhāni sahaśsaṃ pabbajjānu kulaḍḍarakā,
 pabbajjimsu diyaḍḍhāni tu sahaśsaṃ kulaḍḍhitāro
 53 Tāto pabbhūti samjāte rājagehe kumārake
 54 Tattāha karmisu rājāno Sonuttarasānāmake
 55 Mābādayassāpi jinaṃssa kaddhānaṃ
 vihiyā pattāma anutāma sukhaṃ pi te
 karmisu lokassa hitāma tāhuṃ tāhuṃ
 bhāveyya ko lokahite pamāḍava? ti
- Sujānapasāḍasaṃvegatthāya kate Mahāvāmsase
 Nāṇadesapāsādo nāma dvāḍasaṃmo paricchedo

(*Terasamo Puricchedo*)

- 1 Mahāmaḥindathero so tadā dvāḍasavassiko
 upajjhāyena ānatto samgheṇa ca mahāmaṇi
 2 Lāṅkāḍīpam pasāḍetum kalam pekkhāma vicintayi
 "vuddho Mūtasivo rājā, rājā hotu suto" iti
 3 Tādāntare nāṭīganaṃ dattvāna mānasāna
 upajjhāyāma ca samgheṇa ca vānditvāpucchā bhūpatim,
 4 āḍāya caturō tthere Saṃgheṇamittāya atrayāma
 Sumānaṃ sāmānerāma ca cālabhābhūṇāma mahāḍḍhikāma
 5 Nāṭīnaṃ saṃgheṇaṃ kātum āgamaṃ Dakkhiṇāgirim,
 tathā tassā carantassā cāhamāsaṃ sāmāṭṭikāma
 6 Kameṇa Vedisaṃgim nagarāma mātu Deviyā
 sampatto mātarāma passi, Devī disvā piyāma sutāma
 7 bhōjayitvā sapaṭisaṃ attānaṃ yeva kārītāma
 viḥāraṃ Vedisaṃgim ttherāma āropayi subhāma
 8 Avāntarattāma bhūṇjanto pitaraṃ dīnaṃ attāna
 so Asokakumārō hi Ujjenīgamaṇāṃ pura
 9 Vedise nagare vāsāma upagantvā tāhuṃ subhāma
 Devim nāma labhītvāna kumārāma seṭṭhiddhitāma

- 10 samvāsam tāya kappesi, gabbhāṃ gaṇhīya tēna sā
Ujjeniyāṃ kumārāṃ tām Mahindāṃ jaṇayī subhāṃ,
vassadvayāṃ atikkāmma Saṃghāmitāṃ ca dhītārāṃ
11 Tasmim kālē vasaṭi sā Vedise nagare taḥim
Thero tattha misiditvā kālāññu iti cintayī
12 “pitaraṃ me samānatāṃ abhiśekamāhussavaṃ
Devānaṃpiyatissso so mahārājānubhotu ca
13 vattihuttayagune cāpi sutvā jānātu dūtato,
14 ārohaṭu Missakānagāṃ jettāmaśasas’ uposaṭhe,
” tadāhe va gāmissāma Lankādiṇṇavarāṃ mayāṃ ”
15 Mahindo upasāṃkama Mahindattheraṃ uttamaṃ
”yāhi Lankāṃ pasādetum, sambuddhēnaṇṇi vyākato,
16 mayāṃ pi tatth’ upatthāmbhā bhavissāma” ti abravī
Devīyā bhagunidhītu puttō Bhaṇḍukāṇāmaḷko
17 therena Devīyā dhammāṃ sutvā desitaṃ eva tu
anagāṃpihalāṃ patvā vasi theerasaṃ santike
18 Tattha māsaṃ vasiṭvāna jettāmaśasas’ uposaṭhe
thero catūhi therehi Sumānenātha Bhaṇḍuma
19 saddhima tēna gahatthēna naratāṇatthetuma
tasmaṃ vhiārē ākāsaṃ uggaṇṭvā so mahiddhiko
20 gāneveva idhāgāmma rāmaṃ Missakapabbaṭe
atthāsi Silakūtāmbhi ruccarāmbatthale vare
Lankāpasādanagūneva vyākato so
Lankāhītāya muninā sayitēna ante
Lankāya sathusadiso hitaḷhetu tassā
Lankāmaruḷhi mahito’ bhūmisidi tatthāhi
Sujānapasādasamvegatthāya kate Mahāvāse
Mahindāgāmaṇo nāma tērasaṃ paricchēdo
(*Cuddasāmo Paricchēdo*)
1 Devānaṃpiyatissso so rājā salakkhiṭāṃ
datvā nagaravāsīnaṃ migavaṃ klhiṭum aḡḡ
2 Cātthiśasasasēhi narehi parivārito
dhāvānto padasā yeva aḡamaḡ Missakāṃ nagāṃ
3 There dassētum icchānto devo tasmim mahidhāre
gumbāṃ bhakkhāyamaṇo va atthāḡ gokāmaruṇṇapavā
4 Rājā disvā “pamattāṃ tām na yuttāṃ vijjhītum” iti
jyāssaddam akā, dhāvī gokāṃno pabbatāntarāṃ

- 5 Kāyāniddhāvi so dhiṇvaṇi therānaṃ saṇṭhikāṃ guto,
thera dithhe naṇḍena saṇṭhānaṃ antaṇḍhāyi so
thero "bāhūsu dithhesu atibhāvissatī" ti so
attānaṃ eva dassesi, passitvā taṃ mahīpati
bhito attāsi, taṃ therō "ehi Tissa" ti abhavi
Tisso ti vacanēva rājā "yakkho" ti cintayi
"Saṇṇānaṃ māyānaṃ mahāājā dhammanāḷassā sāvaka,
taveva annakampāya jāmbudīpā idhāgata"
- 9 iccāha theho taṃ suttvā rājā vītābhayo ahu,
vartitvā sakkinisandesaṃ "saṇṇāna" iti nicchito
dhiṇvaṇi saraṃ ca nikkippa upasamkamma taṃ isin
~annupadamāno therena so misidī tadantike
Tadā tassa maṇussa te āgamaṃ parivārayuṃ,
Tadā sse ca dassesi mahāthēro saḷāgate
Te pi disvābhavi rājā "kadda me āgata" iti,
"māyā saddhīm" ti therena vutte pucchī idam puna
"saṇṇi idisakā aññe jāmbudīpe yati?" iti
Aha "kāsāyapajjoto jāmbudīpo, taḥṃ pane
tevyajā iddhīpatā ca cetopariyakovidā
dibbasotā ca aṇḍhanto baṇḍi buddhassā sāvaka"
- 15 Pucchī "kenāgatatthiā?" ti, "na thaleṇa na vāṇā
āgatāmihi "ti vutte so vijānaṃ nabhassāgamaṃ
Vinassanaṃ so mahāpārāṇo saṇḥama apucchī taṃ,
puttho puttō viyākāsi taṃ taṃ parāṇaṃ mahīpati
"Rukkho 'yaṃ rājā kināma?" "Ambo nāma ayaṃ taru"
"Imaṃ muniyā atthi' ambo?" "Saṇṇi ambatārū baṇḍi"
"Imaṃ ca ambānaṃ te caṃbe muniyattī mahīvuhā?"
"Saṇṇi bhante baṇḍi rukkha, aṇḍambā pane te tarū"
"Aññe ambe aṇḍambē ca muniyattī mahīvuhā?"
"Ayaṃ bhante ambārūkkho" "Paṇḍito 'si naṇḍassā"
"Saṇṇi te nātaka rājā?" "Saṇṇi bhante baṇḍi jāna"
"Saṇṇi aṇṇātaka rājā?" "Saṇṇi te nātito baṇḍi"
"Nātaka te ca aññe ca muniyāṇo pi atthi nu?"
"Aha eva bhante" "Sādhu, tvam paṇḍito 'si naṇḍassā"
- 22 Paṇḍito ti vīditvāna cūḷahattīpadopamaṃ
sutantaṃ desayī therō mahīpassā mahāmati
Desaṇḍapariyosāne saddhīm tehi naṇḍe so
cattāḷissasahassehi saraṇesu pātībhāhi
- 23.

24. Bhattābhāraṃ sāyaṇhe rañño abhiharum tadā,
 "na bhūṇissant' une dāni" iti jānaṃ pi bhūṇati
 "pucchitum yeva yuttam" ti bhāttēna pucchī te isi.
 "Na bhūṇījāma idāni" ti vutto kālāṃ ca pucchī so.
 Kāle vutte 'bravi evaṃ "gacchāma nagaram" iti
 "Tvaṃ gacche māhārājya, vassissāma mayāṃ idha"
 "Evaṃ sati kumārō 'yaṃ amhēhi sāha gacchatu"
 "Ayaṃ hi āgataphalo rāja viṇṇātassano
 28. apekkhamāno pabbajjāṃ vasaṭu 'mhāka santike,
 idāṃ pabbajjessāma unaṃ, tvaṃ gacche bhūṃpa"
 "Pāto rathāṃ pesayissam, tumhe tāthā thitā purāṃ
 yāthā" ti there vanditvā Bhaṇḍum netvēkamaññitikaṃ
 pucchī thēradhikāraṃ so, rañño sabbaṃ abhāsi so
 Therāṃ natvātittittho so "Iābhā me" iti cintayī
 31. Bhaṇḍussa ghibbhāvenā gatāsaṃko naṇissaro
 aññāsi nara bhāvaṃ so "Pabbājeyma unaṃ" iti
 32. therō taṃgāmasinīyāṃ tasmaṃ yeva gane akā
 Bhaṇḍukassa kumārassa pabbajjāṃ upasampadāṃ,
 tasmaṃ yeva khāne so ca arāhattāṃ apāpumi
 33. Sumanaṃ sannaṇeraṃ taṃ theho āmanatvī tato
 "dhammassavaṇakālaṃ tvaṃ ghoṣehi" ti, apucchī so
 "sāvento kittakāṃ thānaṃ bhānte ghoṣeṃ" abhaṃ ?" iti
 35. "Sakālaṃ Tāmbapaṇṇiṃ" ti vutte thērena iddhīvā
 sāvento sakālaṃ Tāṃkaṃ dhammakālaṃ aghosayī
 36. Rājā Nāgacātukke so sonḍipasse misidīya
 bhūṇijanto taṃ ravaṃ sutvā thēraññitikaṃ apesayī
 37. "upaddavo nu atthi ?" ti, āha "natthi upaddavo,
 sotum sambuddhāvacaṇaṃ kālō ghoṣāpito" iti
 38. Samāneravaṃ sutvā bhūṇiṃ devā āghosayum,
 evaṃ kamēna so saddo pihaṃmalokāṃ samāruhi
 39. Teṇa ghoṣena devānaṃ samuppatto māhā abhū,
 samagattasuttaṃ desesi theho tasmaṃ samāgama
 40. Asamkhīyānaṃ devānaṃ dhammābhīsaṃmayo abhū,
 bahuṃ nāgā supamaṃ ca saraṇesu patittihahum
 41. Vāthedaṃ Sāriputtassa suttaṃ thēraṃssa bhāṣato,
 tāthā Alahundathēiassa abhū devasamāgamaṃ
 42. Rājā pabbhāte pāhesi rathāṃ, sātāhi so gato
 "ārohaṭṭha rathāṃ, yānaṃ nagaraṃ" iti te 'bravi

13. "Nārohama iatham, gaccha, gacchāma tava pacchato" iti vātvāna paccetvā sārathim suமானோதhta velāsam abbhugguntvā te uggrassa puatthato Patthamattipūpathānamhi otaimsu mahiddhika Theerhi pathamotimattihānamahi katacetiyaṃ aṇṇāpi vuccate teṇa evaṃ Patthamācetiyaṃ Kāṇḍa theiggaṃmaṃ sutvā raṇṇo antepuṇittihyo theradassanaṃ iccubṇuṃ yaṣṇā, tasmā mahipati anto va iḍāvaṃtthussa iaminam kāresi maṇḍapam satehi vattiḍappupphēhi chāditaṃ samalamkaṭam, uccāseyyāvirāmaṇaṃ sutatthā theerasantike kaṇḍhi "uccāsaṃ theero misīdeyya nu kho?" ti ca Tadantare sārathi so there disvā tahiṃ thite cīvaraṃ pārupante te aṭivimhitaṃmāṇaso gantvā raṇṇo nivedesi, sutvā sabbaṃ mahipati "maṣṇaṃ va karissanti pīṭhakeṣu" ti micchito "susādhu bhūmmaṃtthiaraṇaṃ paṇṇāpucchā" ti bhāsiya gantvā patipathāṃ theere sakkaṇṇaṃ abbhivādya Māhamaṇḍalhevassa hatthato pattham ādiya sakkarappujāvidhiṃ purāṃ theeraṃ pavesaṃ Disvā āsanapāṇattham nemitthā vyākaraṇaṃ iti "gahitā pathavimhehi, dipe hessanti issarā" Nārado pūjayaṃto te there antepuraṃ naṃ, tatthā te dussapīṭheṣu misīdimṣu yaṭhāiham, te yāguḅkhaṃjabbhojhehi ṣaṃyaṃ rājā atappaya Nitthite bhattakiccamhi ṣaṃyaṃ upamaṇḍiya kamūṭthassoparāyassa Māhamaṇḍassa jākikam vasaṇṭuṃ rājagehe va pakkaṇṇāpeṣi cānuṃam Agamma Anulā devī paṇṇatthiṣatēhi sā theere vandiya pūjētvā ekamaṇṭam upāviṣi Petavaṭṭhūṃ viṃāṇaṃ ca saaccaṣaṃyuttam eva ca deesi theero, tā itthi pathamaṃ phalaṃ aṇṇagaṃ Hīyo dūtthamaṇṇuṣsehi sutvā theeraṃgane baṇṇi theradassanaṃ iccāntā samāggantvāna nāgarā rajadavāre mahāsaddam akaraṇaṃ, taṃ mahipati sutvā pucchaya jāṇitvā āha tesaṃ hitattikho "sabbesaṃ idha saṃbādhō, sālāṃ maṇḍalabhātthino soḍḍheṇṭu, tatthā dakkhenti there 'me nāgarā'" iti

- 62 Sodhetvā hatthisaḷaṃ tam vitanādhi sajjukam
alamkariṭvā sayanaṃ paṇḍāpesum yaṭṭarāham
63 Satthero taṭṭha gantvāna mahāthero misidya
so devadūtasuttantaṃ kathesi kathiko mahā
64 Tam sutvāna paṣidimsu nāgara te samāgata,
tesu paṇasaḥassam tu paṭhamam phalam ajjagā
65 Laṇkādiṇe so satthunakkappo akappo
Laṇkādhittihāne dāṇesu thānesu therō
dhammam bhāsitaṃ dipabhāsaya evam
saddhammotāram kārayi dipadipo ti

Sujānapasādasamvegatthāya kate Mahāvamsa
Nagarappavesanam nāma cūddasamo paricchedo

(*Paricaddasamo Paricchedo*)

- 1 “Hatthisaḷa pi sambādho” iti taṭṭha samāgata
te Nandanaṃ ramme dakkhinaḍvārato bahi
2 rājuyyāne ghanacchāye sitāle nīlasaddale
paṇḍāpesum āsanaṃ therānaṃ sādaraṃ nara,
3 nikkhamma dakkhinaḍvārā therō taṭṭha nisidi ca
Mahākulinā cāgamaṃ itthiyo bahukaṃ tahiṃ
4 theram upanisiḍimsu uyānaṃ purayanūyo,
bālapanḍitasuttantaṃ tāsam therō adesayi
5 Sahaṃsittihīyo tāsū paṭhamam phalam ajjagum
Evaṃ taṭṭheva uyāne sāyanhassamāyo ahu
6 Tato therā nikkhamimsu “yāma tam pabbatam” iti
Tam raṇṇo pativedesum, siḍham rājā upāgami,
7 upāgamaṃ braṇi theram “sāyam, dūro ca pabbato,
idheva Nandanaṃ uyāne nivaso phāsuko” iti
8 “Purasā accāsanantaṃ āsāruppaṃ” ti bhāsita
“Mahameghavānuyyānaṃ natidūrāttisaṇṭhike
9 rammaṃ chāyudakkupetaṃ, nivaso taṭṭha rocātu,
nivatitabbam bhante” ti, therō taṭṭha nivatāyi
10 Tasmim nivatataṭṭhānaṃhi Kadambaṇḍiyanṭhike
Nivatācetiyaṃ nāma katam vuccati cetiyaṃ
11 Tam Nandanaṃ dakkhinaṃ sayam theram ratthesabho
Mahameghavānuyyānaṃ pācinaḍvārakam payi
12 Taṭṭha rājagḥare ramme maṇḍcapittihāni saddhukam
sādhūni samtharāpetvā, “vasathetha sukhāham” iti

32	Tasseva rājagehasssa gantvāna dvārakotthakam tattakēh' eva pupphēhi tam thānam pūjāyi isi
33	Tadāpi pathavi kampi, hatthhalomo atīva so ījā tam kāraṇam puechi, therō tassāha kāraṇam "imaṃhi kappe buddhānam tinnamaṇṇam bodhiṃvukkhaṭo ānetvā dakkhiṇā sakkhā ropitā idha bhūmipā, tathāgatasā aṃhākam bodhisakkhā pi dakkhiṇā imasmaṇ yeva thānaṃhi patitthissati bhūmipā."
36	Tato 'gama mahāthēro Mahāmaucalālakam, tattakān' eva pupphāni tasmaṇ thāne samokki Tattāpi pathavi kampi, puttō tassāha kāraṇam "saṃghe" uposathāgāram idha he"ssati bhūmipā"
38	Paṇḍamaṇḍalākattānaṃ tato 'gama mahāmatī, supakkam ambapakkam ca vamaṇḍandharasutāmaṃ mahāntam upanāmesī raṭṭho uyyānapālako, tam theras' upanāmesī rājā atimānoramaṃ thero nāsidanākāram dāsesī janatāhito, attharāpesī tattheva rājā attharaṇam varāma Adā tattā nisinassā therassambam māhīpā, thero tam paribhūṇijitvā ropanattāyā rājāmo ambattālikam adā, rājā tam sayam tattāha ropāyi, hatthe tassopari therō dho"vī tassā virūhiyā.
43	Tam khaṇam yeva vijāmaṇā tamhā nikkhamaṃ aṅkuro kameṇātmahārurkko patthaphaladharo ahu Tam patthāriyam disvā parissāyama sarājāka namassamaṇā atthāsi therē hatthātanurūhā thero tadā pupphamutthi attāha tattāha samokki, tattāpi pathavi kampi, puttō tassāha kāraṇam "saṃghe" uppannābhānaṃ anekesam naraḍḍhipā saṃgama bhājanattānaṃ idam thānaṃ bhāvissati"
47	Tato gantvā Catussālaṭṭhānaṃ tattāha samokki tattakān' eva pupphāni, kampi tattāpi medhi. Tamaṃpakāraṇam puechi ījā, therō vijākaṇi "tinnamaṇṇam pubbapuddhānaṃ ījijjyānapatiggāhe dāna"vatthun' āhātāni dipavāsāhi sabhato idha thapetvā bhōjesum sasamghe sugate tayo Idāni paṇa ettheva Catussāla bhāvissati, saṃghe"ssā idha bhāttaggaṃ bhāvissati naraḍḍhipā"
50	

- 51 Mahāthūpattiñāṭṭhānam thānāthānāvīdu tato
 agamāsi mahāthēro Mahindo dipavaddhano.
 52. Tadā anto parikkhōpe rājyūyānassa khuddikā
 Kakudhāvāṭṭa ahū vāpi, tassopari jālanāṭṭikā
 thūparāham thālatthānam ahū, thēre tathūm gāte
 rāṇo cāmapakapupphānam putākā' eṭṭha āharum.
 54. Tāni cāmapakapupphāni rājā thēress' upānāyi,
 thēro cāmapakapupphēhi tēhi pūjesi tam thālam
 55. Tatthāpi pathavi kampi, rājā tamkampaṭākāranam
 pucchi, thēro 'nupubbena āha tamkampaṭākāranam.
 56. "Idam thānam mahārāja catubuddhamisevitam
 thūparāham hitatthāyā sukhāttbhāyā ca pāṇīnam
 57. Imāmi kappe pathamam Kakusaṇḍho jino ahū
 sabbadhammavīdu eṭṭhā sabbalokānupakampako.
 58. Mahāṭṭhāvāyānāsi Mahāmeghāvānam idam,
 nāgarāma Abhayaṇa nāma puratthimadīśā' ahū,
 59. Kadambanadīyā pāre tatthā rājābhāyo ahū,
 nāmena Ojādiṇo ti ayaṇa dīpo tadā ahū,
 60. rakkhāsēhi jamaśseṭṭhā rogo pajjarako ahū
 Kakusaṇḍho dasabalo disvāna tam upaddavam
 61. tam hantvā eṭṭavānāyā pavaṭṭim sāsanaṇṇa ca
 kātum imasmiṇ dipasmiṇ karuṇābalacodito
 62. cattāṭṭhasāhāsēhi tādāhi parivārito
 nabhāsāgama eṭṭhāsi Devakūṭamhi pabbate.
 63. Samvuddhassānubhāvena rogo pajjarako idha
 upasanto mahārāja dipamhi sakāle tadā
 64. Tatthā thito adhiṭṭhāsi nānissara munissaro.
 "sabbō maṃ ayaṇa passantu Ojādiṇamhi mānuṣā,
 65. āgantukāmaṣ sabbō va mānuṣṣe māma saṇṭhikāma
 āgacchēntu akicchēna khippamā ca" ti mahānamu.
 66. Obhāsantam munindam tam obhāsantam ca pabbatam
 rājā ca āgārā cēva disvā khippam upāgānam
 67. Devatābaldānāṭṭhāma mānuṣṣā ca tathūm gātā
 devatā itī mānimsu sasaṃgaham lokānāyākāma
 68. Rājā so munirājā tam eṭṭhāṭṭho 'bhivādīyā
 munāntayitvā bhāttēna ānetvā purasāntikāma
 69. sasaṃgahassa munindassa misajjārahāma uttamam
 ramānīyāma idam thānam asaṃbādhāma ti cintīyā

70 kārte maṇḍape rāme paḷlaṅkesu vāresu tam

nisidāpesi sambuddham sasamggham idha bhūpati

71 Nissimam idha passantu sasamggham lokanāyakaṃ

diṇe maṇussa ānesu paṇḍākaṇe samantato,

72 attāno khajjabhojehi tēhi tēhi' ābhatehi ca

samāpāpesi sasamggham tam rājā so lokanāyakaṃ

73. Idheva pacchābhātā tam nissimassa jṃassa so

Mahātittakam uyyānam rājādā dakkhiṇam varam

74 Akālapupphālamkāre Mahātittavane tadā

patiḅḅhite buddheṇa akampittha mahāmāhi

75 Ettheva so nisiditvā dhammam desesi nāyako,

cattāḷissasāhassāni patte maggaḅhalaṃ natā

76 Divāvihāram katvāna Mahātittavane jṃo

77. sāyanhasamaye gantvā bodhittānārāham mahim,

nisimno tattha appetvā samādhiṃ vuttito tato

iti gñtesi sambuddho hitattham dipavāsinaṃ

78 "ādāya dakkhiṇam sālakaṃ bodhito me surisato

79 āgacchatu Rucānanda bhikkhuni sābhābhikkhuni "

Tassa tam citāma ānāya sā tēhi tadānātarā

gabhetvā tattha rājānam upasamkamma tam tarum

80 lekham dakkhiṇasākhāya dāpetvāna mahāiddhikā

manosilāya cchiṇṇam tam tthim hemakātāhake

81 iddhīya bodhiṃ ādāya sā paṇḍeasatābhikkhuni

idhānetvā mahārājā devatāparivāritā

82 sasvannakātāham tam sambuddheṇa passante

thāpesi dakkhiṇe hatthe, tam gahetvā tatthāgato

83 patittāpetum pādāsi bodhiṃ ratiṃ 'bhāyassa, tam

Mahātittāhamhi uyyāne patittāpesi bhūpati

84. Tāto gantvāna sambuddho ito uttarato pana

85. Surisamālake rāme nisiditvā tatthāgato

86. janasssa dhammam desesi, dhammābhissamayō taḥim

viśatīyā saḥassānaṃ pāṇānaṃ āsi bhūmipā

87. Tāto pi uttarāṃ gantvā Thūpārāmaṃ jṃo,

nisimno tattha appetvā samādhiṃ vuttito tato

88. dhammam desesi sambuddho parisiya, taḥim pana

dasapannasāhassāni pattaṃmaggaḅhalaṃ' aḥum

89. Attāno dhammakālikāṃ maṇussānaṃ namassitum

datvā saparivāram tam thāpetvā idha bhikkhūnam

89	saha bhikkhuhassa ⁿⁱ Mahādevani ca sāvaka ⁿⁱ thapevā idha sambuddho tato pācivato pa ⁿⁱ
90.	thito Kāma ⁿⁱ ālambhi jama ⁿⁱ samam ⁿⁱ asāya ⁿⁱ sāma ⁿⁱ ghe ⁿⁱ nabhā ⁿⁱ uggantvā dambudipam jmo agā ⁿⁱ
91	Ima ⁿⁱ hi kape ⁿⁱ dntiyam Kōṇāgamānāyako ⁿⁱ ahu sabba ⁿⁱ vā dī ⁿⁱ suttā ⁿⁱ sabbalokānukampako ⁿⁱ
92	Mahānomav ⁿⁱ h vā ⁿⁱ asi Mahāmeghāvā ⁿⁱ nam idam, Vaddhamānāpura ⁿⁱ nam āma ⁿⁱ dakkhiṇāya ⁿⁱ dī ⁿⁱ sā ⁿⁱ ’ ahu,
93	Samiddho nāma nāme ⁿⁱ va tathā tādā ahu, nāme ⁿⁱ va Vāradīpo ti aya ⁿⁱ dīpo tādā ahu,
94	dubbutt ⁿⁱ hupaddav ^o c ^{ti} thā Vāradīpe tādā ahu dīno sa Kōṇāgamāno divāna ⁿⁱ tam upaddavā ⁿⁱ
95	ta ⁿⁱ hantvā sattav ⁿⁱ mayam pavutt ⁿⁱ sāsama ⁿⁱ ssa ca kā ⁿⁱ am māsami ⁿⁱ dīpa ⁿⁱ nam kā ⁿⁱ ma ⁿⁱ dā ⁿⁱ codito
96	ti ⁿⁱ sa ⁿⁱ bhikkhusa ⁿⁱ hasc ^{ti} hi tād ⁿⁱ hi parivā ⁿⁱ to nabha ⁿⁱ s ⁿⁱ gga ⁿⁱ mmā ⁿⁱ att ⁿⁱ hā ⁿⁱ si na ⁿⁱ ge Sū ⁿⁱ ma ⁿⁱ nakū ⁿⁱ tke
97	Sambuddha ⁿⁱ -sā ⁿⁱ n ⁿⁱ bhā ⁿⁱ ve ⁿⁱ va dubbutt ⁿⁱ hi sū ⁿⁱ k ⁿⁱ ḷaya ⁿⁱ m agā ⁿⁱ , sā ⁿⁱ ma ⁿⁱ ntara ⁿⁱ d ⁿⁱ hā ⁿⁱ na ⁿⁱ ntā ⁿⁱ suvutt ⁿⁱ hi ca tādā ahu
98	Tathā ⁿⁱ thito ad ⁿⁱ hi ⁿⁱ t ⁿⁱ hā ⁿⁱ si na ⁿⁱ ris ⁿⁱ sa ⁿⁱ ra ⁿⁱ mu ⁿⁱ nissaro ⁿⁱ “sabbe ⁿⁱ ma ⁿⁱ ni a ⁿⁱ ya ⁿⁱ passa ⁿⁱ ntu Vāra ⁿⁱ dīpa ⁿⁱ ni mā ⁿⁱ nā ⁿⁱ sā ⁿⁱ ,
99	āga ⁿⁱ ntukā ⁿⁱ ni ⁿⁱ sabbe ⁿⁱ va ma ⁿⁱ nussā ⁿⁱ ma ⁿⁱ ma ⁿⁱ sa ⁿⁱ nika ⁿⁱ m āga ⁿⁱ cc ⁿⁱ hā ⁿⁱ ntu ak ⁿⁱ ke ⁿⁱ hena ⁿⁱ k ⁿⁱ hippa ⁿⁱ m ca “ti mā ⁿⁱ hā ⁿⁱ mu ⁿⁱ ni
100	Obhā ⁿⁱ sā ⁿⁱ nta ⁿⁱ m mu ⁿⁱ nida ⁿⁱ m tam obhā ⁿⁱ sa ⁿⁱ nta ⁿⁱ m ca pabba ⁿⁱ tā ⁿⁱ m rāja ⁿⁱ ca nāga ⁿⁱ rā ⁿⁱ ceva d ⁿⁱ svā ⁿⁱ k ⁿⁱ hippa ⁿⁱ m upāga ⁿⁱ mu ⁿⁱ m
101	Devatā ⁿⁱ ba ⁿⁱ dhā ⁿⁱ na ⁿⁱ t ⁿⁱ thā ⁿⁱ m ma ⁿⁱ nussā ⁿⁱ ca ta ⁿⁱ hi ⁿⁱ gā ⁿⁱ tā ⁿⁱ devatā ⁿⁱ it ⁿⁱ ma ⁿⁱ hā ⁿⁱ mu ⁿⁱ ni ⁿⁱ sasa ⁿⁱ mg ⁿⁱ hā ⁿⁱ m lo ⁿⁱ kā ⁿⁱ nāyaka ⁿⁱ m
102	Rāja ⁿⁱ so mu ⁿⁱ n ⁿⁱ rāja ⁿⁱ m ta ⁿⁱ m at ⁿⁱ thā ⁿⁱ t ⁿⁱ tho ⁿⁱ ’bhivā ⁿⁱ dya ⁿⁱ ma ⁿⁱ ma ⁿⁱ ntayitvā bhā ⁿⁱ t ⁿⁱ ona ⁿⁱ ā ⁿⁱ netvā pu ⁿⁱ rasa ⁿⁱ ntika ⁿⁱ m
103	sasa ⁿⁱ mg ⁿⁱ hā ⁿⁱ ssa mu ⁿⁱ nida ⁿⁱ ssa ⁿⁱ n ⁿⁱ sajja ⁿⁱ rā ⁿⁱ hā ⁿⁱ m ut ⁿⁱ t ⁿⁱ ta ⁿⁱ m ra ⁿⁱ ma ⁿⁱ nāya ⁿⁱ m ida ⁿⁱ m bhā ⁿⁱ na ⁿⁱ m āsa ⁿⁱ mbā ⁿⁱ dha ⁿⁱ m ti c ⁿⁱ ntiya ⁿⁱ
104	kā ⁿⁱ rte ma ⁿⁱ ndape ⁿⁱ ta ⁿⁱ ma ⁿⁱ pe palla ⁿⁱ nke ⁿⁱ su va ⁿⁱ resu ta ⁿⁱ m n ⁿⁱ si ⁿⁱ dā ⁿⁱ p ⁿⁱ esi sa ⁿⁱ mbuddha ⁿⁱ m sasa ⁿⁱ mg ⁿⁱ hā ⁿⁱ m idha bhū ⁿⁱ pā ⁿⁱ ti
105	N ⁿⁱ si ⁿⁱ na ⁿⁱ m idha passa ⁿⁱ ntā ⁿⁱ sasa ⁿⁱ mg ⁿⁱ hā ⁿⁱ m lo ⁿⁱ kā ⁿⁱ nāyaka ⁿⁱ m dīpe ⁿⁱ ma ⁿⁱ nussā ⁿⁱ ā ⁿⁱ nesu ⁿⁱ m pa ⁿⁱ ma ⁿⁱ nakā ⁿⁱ re ⁿⁱ sa ⁿⁱ ma ⁿⁱ ntā ⁿⁱ to,
106	attā ⁿⁱ no k ⁿⁱ haja ⁿⁱ j ⁿⁱ abh ⁿⁱ oj ⁿⁱ je ⁿⁱ hi tēhi tēh’ ā ⁿⁱ bha ⁿⁱ tēhi ca sa ⁿⁱ ma ⁿⁱ ntap ⁿⁱ esi sasa ⁿⁱ mg ⁿⁱ hā ⁿⁱ m ta ⁿⁱ m rāja ⁿⁱ so lo ⁿⁱ kā ⁿⁱ nāyaka ⁿⁱ m
107	Id ⁿⁱ he ⁿⁱ va pa ⁿⁱ ce ⁿⁱ hā ⁿⁱ bha ⁿⁱ tā ⁿⁱ m ta ⁿⁱ m m ⁿⁱ si ⁿⁱ ma ⁿⁱ ssa ⁿⁱ j ⁿⁱ ma ⁿⁱ ssa so Mā ⁿⁱ hā ⁿⁱ no ⁿⁱ ma ⁿⁱ kā ⁿⁱ m u ⁿⁱ yyā ⁿⁱ na ⁿⁱ m rāja ⁿⁱ dā ⁿⁱ dāk ⁿⁱ k ⁿⁱ khā ⁿⁱ ma ⁿⁱ va ⁿⁱ ra ⁿⁱ m

- 116
108. Alālapupphalāmkāre Mahānomāvaṇe taḍa
paṭiggaḥite buddhena akampittha mahāmahi
Ettheva so nisiditvā dhammam desesi nāyako,
taḍa timsasasāssāni patṭa maggaḥpalam nara
Divāvihāram katvāna Mahānomāvaṇe jmo
sāyanhasamāye gantvā pubbaḍoḍhitṭhām maḥm,
nisimno tāttha appetvā samādhūm vuttṭito tato
iti cūṭhesi sambuddho hitattṭham dipavaṇsam
“āḍāya dakkhiṇam sākham māmōdumbaraḍoḍhito
āyatū Kanṭakānanda bhikkhūni saḥabbhikkhūni”
Tassa tam cittam aṇṇāya sa thevī tadānātarām
gahetvā tāttha rājānam upasāmnikamma tam tarum
lekhā dakkhiṇasākhāya dāpetvāna mahiddhikā
maṇosīlāya cūṇām tam tṭhām hemakattāke
iddhīya bodhūm āḍāya sa paṇḍasatābhikkhūni
iddhāgantvā mahārājya devatāparivartitā
sasuvānakkattāham tam sambuddhena pasārite
thāpesi dakkhiṇe hatṭhe, tam gahetvā tathāgato
patitthāpetum so raṇṇo ‘da Samiddhasa, tam taḥm
Mahānomāmi uyyāne patitthāpesi bhūṇpati
Tato gantvāna sambuddho Sūrisāmaḷakuttare
jānassa dhammam desesi nisimno Nāgamaḷake
Tam dhammaḍesaṇam sutvā dhammābhissamayō taḥm
vīsatīyā saḥasāssānam pāṇānam āsi bhūṇpati
Pubbaḍoḍdhānisimam tam thānam gantvā paṇ’ uttarām,
nisimno tāttha appetvā samādhūm vuttṭito tato
dhammam desesi sambuddho parīsāya, taḥm paṇa
dasapānasāhassāni patṭamaḡgaḥpalaṇ’ aḥm.
122. Kāyabandhamaḍḍātum so mānussehi nāmaṇṇitum
datvā saparivāram tam thāpetvā idha bhikkhūnum
123. saḥa bhikkhusaḥasena Mahāsumbām ca sāvakaṇ
thāpetvā idha sambuddho oram Kātamaḷato
124. thātva Sūdassane mālē jaṇam samānussāya
sasamgḡho nabham uggaṇtvā jāmbuggipam jmo aḡḡ
125. Imāmi kappe tatiyaṇ Kassapo gottato jmo
126. aḥu sabḍavīdū satṭhā sabḍalokānukampako
Māhameḡghavaṇam āsi Māhāsāḡgarānāmakam
Vīsaḷam nāma nāgārāṇa pāḡḡḡmāḡḡva dīṇā’ aḥm

127. Jayanto nāma nāmena tattha rājā tadā ahu,
nāmena Mandadipo ti ayam dipo tadā ahu.
128. Tada Jayant rājā ca rājā kaniṭṭhabhātū ca
yuddham upattihūti tsi bhinnasāma suttahimsanam
129. Kasapo so dasabalo tena yuddhena pānam
mahantam vyasanam diva mahākāruniko mun
tam hantvā sattavimayam pavattim sāsana-sa ca
130. katum manasam dipasmin karunibhacodito
131. vīriya-sahas-seli tādāhi parivārito
nabhasāgama aṭṭhasi Subhakkittanihi pabbate
132. Tattha tito adbhittāsī natissara munissaro
"sabbhe man ajja pasantu Mandadipamhi munissā,
133. āgantukāna-sabbhe va manussā nama santikam
āgacchantu akiccheva khippam ca" ti mahāmun
134. Obhasanta munindam tam obhāsenta ca pabbatam
rājā ca nāgata ceva disvā khippam upāgaman
135. devatā bahābhānatthani tam pabbatam upāgata
devatā itī munivimisa sasamgham lokanāyakaṃ,
136. rājā ca so kumāro ca yuddham ujjhimsu vimhūta
Rājā so munivijaya tam abhiattho 'bhivādīya
munantayitvā bhāttena ānetvā purasantikam
138. sasamghassa munindassa nisajjābham uttaman
raunijam idam bhānam asambuddham ti cintiya
139. kāmāte manāpe rumāpe pallākesu vaesū tam
nisidāpesi samibuddham sasamgham idha bhūpātī
140. Nisinnam idha passanta sasamgham lokanāyakaṃ
dipe manussa ānesum pānukāre samantato,
141. attano khayabhojyehi tchi tchi' abhātehi ca
santāpāpāsa samamgham tum iṃja so lokanāyakaṃ
142. Idheva paccobhātā tam nisinnassa jnassā so
Mahāsāgarā uyyūnam rājūda dakkhiṇam varāma
143. Akālapupphālamkāre Mahāsāgarakāma
pāggahito buddhena akampittha mahāmahi
144. Ittheva so nisiditvā dhammam desesi nāyako,
tada vīsasabassāni patā maggaṇṇāma nara
146. Divāvihāraṃ katvāna Mahāsāgarakāma
sāyanhe sugato gantvā pūbbabodhittittham maham

- 146 musmo tattā appetvā samādhiṃ vuttito tato
 iti cantesi sambuddho hitattāṃ dipavāsinaṃ
 147 "ādāya dakkhiṇaṃ sakkhaṃ mama nigrodhabodhito
 Sudhammā bhikkhuni etu idāṃ sahābhikkhuni"
 148 Tassa taṃ cittaṃ aññāya sā therī tadanaṃtarāṃ
 gahetvā tattā rājāṇaṃ upasasamkamma taṃ taruṃ
 149 lekhaṃ dakkhiṇasākkhāya dāpetvāṃ mahādhikā
 manosiḷāya cchiṇṇaṃ taṃ thitāṃ hemakattāhake
 150 iddhīya bodhiṃ ādāya sā pañcasattābhikkhuni
 iddhānetvā mahārājā devatāparivārā
 151 sasuvannakattāṃ taṃ sambuddheṇa pasārite
 thāpesi dakkhiṇe hatthe, taṃ gahetvā tatthāgato
 152 patitthāpetuṃ rañño 'de jāyāntassa, sa taṃ taṃ
 Mahāsāgarayūyāṇe patitthāpesi bhūpati
 153 Tato gantvāṇa sambuddho Nāgamaḷakauttare
 jānassa dhammaṃ desesi musmo 'sokamālake
 154 Tāṃ dhammadessanaṃ sutvā dhammābhisaṃayo taṃ
 ahū paṇasāhassāṇaṃ catunnaṃ manujādhīpa
 155 Pubbapuddhamisinaṃ taṃ thāṇaṃ gantvā paṇ'
 uttaraṃ, musmo tattā appetvā samādhiṃ vuttito tato
 156 dhammaṃ desesi sambuddho parissāya, taṃ paṇa
 dasapañasāhassāṇaṃ patamaḡgaphalaṃ' ahūṃ
 157 Jālasātikadhātūṃ so manussesu namassati
 datvā saṃparivārāṃ taṃ thāpetvā idha bhikkhūṃ
 158 sāha bhikkhusaḥsena Sabbaṇandaṃ ca sāvakaṃ
 thāpetvā nadito oraṃ so Sudassanaṃālato
 159 Somassee mālakaṃ jaṇaṃ samannasāya
 sasamḡho nabhaṃ uggantvā Jambudīpaṃ jmo aḡgā
 160 Ahu maṃsuṃ kappasūṃ catuttāṃ Gotama jmo
 sabbadhammaṃ vidu sattiā sabbalokānukampako
 161 Patthamaṃ so idhāgantvā yakkhāṇiddhammaṃ aḡkā,
 dutiyaṃ punar āgamaṃ nāgāṇaṃ damanaṃ aḡkā
 162 Kalyāṇyaṃ Māmaḡkkaḡgenābhīṃmananto
 tatthāṃ punar āgamaṃ sasamḡho tattā bhūñjya
 163 pubbaḡodhithāṇaṃ thūpatthāṇaṃ idāṃ pi ca
 paribhogaddhātutthāṇaṃ ca misajjāyopabhuñjya
 164 Pubbaḡuddhātthāṇaṃ oraṃ gantvā mahāṃsuṃ
 Lanḡkādipe lokādīpo manussābhāvato tādā

- 165 dipattihadev-asamgham ca māge ca anusāsya
 166 Ivaṃ bhānam idam rājā cutubuddhimuśovitam,
 buddhasāstiraḍḍhatīnam donadḍhatīniddhānevā
 167 vīśatāna-sattheco līkhamāhīti viśanto
 168 "Ahaṃ eva kārāṇeśāmi" iecāha paṭhavissaro
 "Iddhamānāmi kiccāmi bahūmi tava bhūmiṃ pa,
 169 tāmi kātēhi, natīā te kāreṣaṭi imāmi paṇa,
 Mahānāga-sa te bhātīti uparīṇassa atṛaṇo
 170. Parībhāṇy akatissō ti rājā heṣaṭi 'māgato,
 rājā Gotthābhāyo nāma tassa putto bhāviṣaṭi,
 171 tassa putto Kākāy annatissō nāma bhāviṣaṭi
 172 Duttahagāmanasiddhena paṭato "bhāyanāṇṇako
 kāreṣaṭi idha thīpaṃ mahātēgīddivīkkaṃo"
 173 Iecāha thero, therassa vacanen' idha bhūpaṭi
 u-sāpeṣi sīlāthānibhāṃ tam pavatīmi hikhāṇṇiya
 174 Mahāmeghāvānaṃ raṇṇināmi Tissatīdāma mahāmatī
 175 Māhāmahindatthēro so paṭiggēṇṇya mahāiddhiko
 akkaṃpo kaṃpaṇyitvāna mahim thāneṣu atthāsu
 pindāya pavitvāna nagaraṃ sārāṇupamaṃ
 176 raṇṇo ghāre bhāttakīcekaṃ katvā nikkhāmaṃ māndirā
 nusaṇṇa Māndanavane aggīkikhānādhopamaṃ tām
 177 suttāṃ jaṇassa deṣetvā saṇṇassāmaṇṇuse tām
 pūpaṇyitvā māggaphalaṃ Māhāmeghāvane vasi
 178 Tātīye divāse thero rājagēhamaṃhi bhūṇṇiya
 nusaṇṇa Māndanavane deṣyāsīvisūpamaṃ
 179 pāpāṇyitvābhissamāyaṃ saḥassaṇpurise tato
 180 Tissatīmaṃ agā thero, rājā ca sutadeṣaṃo
 theraṃ upaṇisiditvā so pucchī "jmaṣṣaṇaṃ
 181 patitthitāṃ nu bhānte?" ti "Na tāva māṇṇṇādhīpa,
 uposaṭṭhādīkamaṃmatthāṃ jmaṇāṇṇiya jamaṇādhīpa
 182 sīmaṇṇa idha baḍḍhāya paṭitthiṣṣaṭi sāsamaṃ"
 183 iecābravi mahāthero, tam rājā idam abravī
 "saṃbuddhāṇṇya anto 'haṃ vaṣiṣṣāmi jutamdhara,
 184 tasmaṭ katvā purāṃ anto sīmaṃ baṇḍhāttha saṇṇukāṃ"
 185 Iecābravi mahārajā, thero tam idam abravī

184. "evam sati tuvaṃ yeva paḷāna pāthavissara
 185. "Sādhu" ti vātvā bhūmindo devindo vya Nandana
 186. Mahameghavannārāṃ pāvīsī manduram sakam
 Catutthe divase therō raṇṇo gehamhi bhunṇiya
 187. musajja Nandana vane deses' anamata ggyam
 Pāyevā matapānam so saha ssa manuse tahi
 Mahameghavannārāṃ mahāthēro upāgama
 188. Pāto bheruṃ carāpetvā mandayitvā puṇṇa varam
 vāṭṭa gāṃma ggaṃ ca vāṭṭam ca samantato
 189. rathessa bho rathattho so sabbālaṃkārā bhūsiso
 sahaṃmaeco sahorodho sayogga balavāḷano
 190. mahāṭṭa parivārena sakārāmaṃ upāgama
 191. Tattha there upāgantvā vandi vā vandaṃ rāḷhe
 patitthakam kārāyānto Kadambanadiyā va so
 sitavattum kurumāno naduṃ pātvā samāpaya
 192. Raṇṇā dinnāya sitāya nūmitte parikkittiya,
 dvatimsamālaṅkāttham ca Thūpārāmattham eva ca
 193. nūmitte kṛttayitvā mahāthēro mahāmatī
 sīman taranūmitte ca kṛttayitvā yaṭṭhāvḍhi
 194. abandhi sabbasimāyo tasmuṃ yeva dīne vasi,
 mahāmāhi akam pītthā sīmābandhe samāpīte
 195. Paṇṇame divase therō raṇṇo gehamhi bhunṇiya
 musajja Nandana vane suttaṃ khaḷḷayālikam
 196. mahājanassa desetvā saha ssaṃ manuse tahi
 pāyevā amatam paṇam Mahameghavane vasi
 197. Chātthe pi divase therō raṇṇo gehamhi bhunṇiya
 musajja Nandana vane suttaṃ gomayapundikam
 198. desayitvā desanāṇṇu saha ssaṃ yeva manuse
 pāpāyitvā bhissamāyaṃ Mahameghavane vasi
 199. Sattame divase therō rājagehamhi bhunṇiya
 musajja Nandana vane dhamma cakka pparavattāma
 200. suttaṃ desayitvā saha ssaṃ yeva manuse
 pāpāyitvā bhissamāyaṃ Mahameghavane vasi,
 201. evam hi addhaṃ avasāha ssaṃ juttundha
 202. kārāyitvā bhissamāyaṃ divaseh' eva satthāhi
 Tam Mahānandaṃ vuccate tene tādinā
 sāsana jottatthānaṃ itī Jotivānaṃ itī

203. Tisāramahi karesi rāḡa therassa ādito
 pāsādo kālākābhāso āsi so, tena tam tahi
 Kālapāsādapaṇṇam itti samikham upāgataṃ
 Tāto mahābhodhiḡham lohapāsādam eva ca
 sādāggam ca karesi bhāttasāham ca sādhuḡkam
 Bahum puvēnam sādhu pokkham pi ca
 ruttthānadhvātthānapubhūtiṃ ca kāyā
 Tassa mahātapāssa mahānapokkhamānitate
 Samhātapaṇṇam itti puvēnam pavuccati
 Tassa cakkamittāne dīpaḍḍipasse sādhuṃ
 vuccate puvēnam tam Dīghacakkamanam itti
 Aggaphalaśamāpatṭam samāpajji yāhim tu so
 Phalaggapaṇṇam itti cāmi tena pavuccati
 Apasāya apasēnam therō yāthi misīdi so
 Therāpassayapaṇṇam etam tena pavuccati
 Bāhū maruḡant yāthā upāsimso uppeca tam
 teneva tam Maṇḡḡṇapaṇṇam itti vuccati
 Sēnāpatī tassā raṇṇi therassa Dīghasandano
 karesi colāpāsādam mahātthāmbhehi atthahi,
 Dīghasandaseṇāpatīpavēnam itti tam tahi
 vuccate puvēnam tam pamukham pamukhākaram
 Devānampiyavacaṇopagāḡḡhiṇāṃ
 Laukāyam patthānam imam Mahāvihāram
 rāḡa so suṇati Mahāmahindathieram
 āgamaḡmalamaṭṭam etthi kāyayitthi
 Suganpāsādasamvgeṭṭhāya kate Mahāvamsse
 Mahāvihārapaṭṭiggaṇo nāma paṇṇarasamo paricehedeo.

(*Solasamo Paricehedeo*)

- 4 vibhākarānam iccham tatthā Cetiyaṇabate
 niddhamma puriṇadvaṇṇa agā Cetiyaṇabbatam
 Theram tatthā gatam sutvā rathāham āruyha bhūṇati
 devīyo dve ca ādāya theassānupadam agā
 Kantakaṇṇeṭṭiyatthānam paito tadahē va so
 kammaṇi ārabhāṇetvā leṇāmi atthasatthiyo
 12 Kantakaṇṇeṭṭiyatthānam paito tadahē va so
 13 agamāsi puram rāḡa, therā tattheva te vassam,
 kāle pindāya nagaram pavisaṇtānukampakā

- 14 Nitthite lenakammamhi asālhappunamāsiyam
gantvā adāsi thierānam rājā vihāradakkhīnam
15. Dvattimsamālakānam ca viharassā ca tassā kha
stīm simātiḡo thero bandhivā tadāhe va so
tesam pabbajjapēkkhānam akāsi upasampadam
16. sabbesam sabbapathānam baddhe Tumbarumālāke

(Sattarasamo Paṇicchedo)

9. Thero 'tha rājakulato gantvā Cetiyaṇapabbatam
amatayi sāmāneram Sumānam sumānogatim
10. "ehi tvam bhadrā Sumāna, gantvā Puppahapurāṇ varam
āyyakam te mahārājāṃ eva no vacanam vada
11. sabāyo te mahārājā mahārājā Maruppiyo
pasanno buddhasamāye thūpam karetum icchati,
12. mummō dhātuyo dehi pattam bhuttam ca satthūna,
sattiraddhātuyo santi bahavo hi tavānṭhike
16. "Evaṃ bhante" ti vātvā so sāmānero mahiddhiko
tamkhanam yeva āgamaṃ Dhammāsoḡakassā santikam
17. salāmulamhi thāpītam mahābodhūm tām subhām
kattikācchānapūjāhi pūjyāntam ca addasa
18. Therassā vacanam vātvā rājato laddhaddhātuyo
pattapurā gāhevāna Hīmasāntam upagāmi.
19. Hīmasānto thāpetvāna saddhātum pattam uttānam
devindasāntikam gantvā therassā vacanam bhāmi
20. Cūlāmañcetiyaṃhā gāhevā dakkhīnakkhākam
sāmānerassā pādāsi Sakko devānam issaro
21. Tam dhātum dhātupattam ca ādāya Sumāno tato
āgamaṃ Cetiyaḡgīram therasādāsi tam yati
22. Mahānāgāvaṇṇyānam vuttēna vidhūnāgāma
sāyāṇhasamāye rājā rājasenāpurakkhato
23. Thāpēsi dhātuyo sabbā thero tātthēva pabbate,
Alissakam pabbatam tasmā āhu Cetiyaṇapabbatam
24. Thāpetvā dhātupattam tam thero Cetiyaṇapabbate
gāhevā akkhākam dhātum samketam sāgano 'gama
25. "Sācāyam mummō dhātū, chāttam namātū me sāyam,
jānūkehi karti thātū, dhātucānḡotako ayaṃ
26. itti rājā vīnṭesi, cīntitā tam tātthā āhu
sīrasūmm me patitthātū āgāmma sabhā ddhātuyā"

- 27 Amareñbhin nro vaññan hattho 'ti bhūpati,
 28 Itarho hatthi kotte madam dā kampaññha meññi,
 29 pūreññamena dāyena pūreññā pūnam subhām
 30 dakkhena cā dāyena makkhamvā tato pūma
 31 bhūpīrime cāyassa thānato paccato kalam
 32 mibhūyā mūlāna bodhittāne mivattiya
 33 pūreññāvadano arthā thūpattānaññam tadā hi tam
 34 laddhābhūyāpāpā tiddāyāññi vīratam ahi
 35 Amassadevo deva hi tam thānam rakkhitam suñam
 36 soddhīpāyā lābhīsvīrā tamkhamam yeva sādhamkam
 37 dhūvopopamāthāyā ārabhi hatthikhamādhato,
 38 Nāgo na ecchi tam rājā therañ pucchittha tamamamam
 39 "Atto no khimhassamake thāne thupamam icchati,
 40 dhūvopopamam tena tena n' ittham" ti so bravi
 41 Anupetvā khānam yeva sukkhāto 'bhūyavāpito
 42 sukkhakaddamakkhamādhū cūmpeññāna tamamam
 43 alimbakareññā bahubhā rājā tam thānam uttamam
 44 opopetvā hatthikhamādhā dhātum tattha thāpessī tam
 45 Phīrāraakkhamam samvādhāyā thāpeta tattha hatthamam
 46 dhātūthūpāssa karame rājā turtamānāso
 47 bāhi mamassā vopetvā utthikkārame bahum
 48 dhātūkkāram vīcintento sāmācāro pāpāsi puram
 49 Mahāsamādhāturo hi Mahāmegghavānam subhām
 50 saggāmo abhiggantvāna tattha vāsāna akappayā
 51 Kattum māgo 'mupayyāti tam thānam so sādhiññakam,
 52 bodhittānaññi sālāya divyā thāti sādhiññako
 53 Vattimassa ca-soparito thūpam therañnatānugo
 54 janghāññatam cūmpeññā katipāññena bhūpati
 55 tattha dhātūpattitthānam ghosāpētvā upāgamā,
 56 tato tato sammitā ca samāgami mahājano

(*Visuḥṇo Puricchedo*)

- 7 Devānampiyavīssō tu rājā dhāmmagūne rāto
 8 Mahāvīhāre navakammam tatthā Cētyapabbate
 9 Thūpānaime ca navakammam nibbhāpētvā yathāraham
 10 dipapāsādakam therañ pucchī pucchitakovidam

- 9 “kārapessām’ aham bhante vihāre subahū idha,
 patittahapetum thūpesu kathāmi jaccāmi dhātuyo ?”
 10 “Sambuddhapattāmi purevā Sumānena hata idha
 Cetiya-pabbate rājā thapita atthi dhātuyo,
 11 hatthikkhandhe thapetvā tā dhūtuyo idha āhara.”
 12. Vihāre kārayitvāna thāne yojanayojane
 dhātuyo tāttha thūpesu midhāpesi yathārahāmi
 13 Sambuddhabhūtapattāmi tu rājā vatthugghare subhē
 thapayitvāna pūjesi nānāpūjāhi sabba dā
 14 Pañcasātehi ssa rehi mahāthērasa santeke
 pabbajja vasitattāne Issarasamānako ahu
 15 Pañcasātehi vassehi mahāthērasa santeke
 pabbajja vasitattāne tāttha Vessagiri ahu
 16 Vā yā Mahāmahindena thērena vasitā guhā,
 sapabbate vihāre sa sa Mahānāgula ahu.
 17 Mahāvihāram pathāmi, dutiyā Cetiya-vahayāmi,
 Thūparāmi tu tatiyā thūpapubbamgamāmi subhāmi,
 18 catutthāmi tu mahāboddhipatittāpāmi eva ca,
 thūpatthāmi yabbutassā pathāmi pāna sādāmi
 19 Mahācetiya-vihāramhi silāyūpassā carāmi
 sambuddhāgādhātussā patittāpāmi eva ca,
 20 Issarasāmi chātthāmi, Tissavāpāmi tu satthāmi,
 atthāmi Pathāmi thūpāmi, navāmi Vessasavahayāmi,
 21 Upāsikavahayāmi rāmi tāttha Hatthālikavahayāmi
 bhikkhunūpassayē dāve’ me bhikkhunūpāsikāmi,
 22. Hatthālikāke osaritvā bhikkhunūmi upassayē
 gantvāna bhikkhunūsamgāhena bhāttaggahānāka
 23 Mahāpālānāka bhātthāsi sūpācāmi subhāmi
 sabbo-pakkarānopetāmi sampannāpārāmi,
 24 tāttha bhikkhunūpassā sapārāmi uttāmi
 pavāraṇāya dāmi ca anuvassāmi eva ca,
 25. Nāgādi-pē Jambukolā-vihāram tāmi pathāmi,
 Tissamahāvihāram ca, Pañnāsi sūpācāmi eva ca
 26 iti etāmi kāmāmi Lankā-jānāmi tātthiko
 Devānam-pi-yatissā so Lankā-pūjā-pānāva

1	1 to rājā vācānti tvaṃ sūtam
2	"māthipūno sādāpūno pāṇḍayā katanucchayo dhippā adāko theto rājno vyākāssa me evam kīrtita māttī te bhūtagāman bhīṣṇī
3	māthipūno māthipūno Somanātho manomāman vīram bhīṣṇī māthipūno katevānti māgāte
4	pama npos rājāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam mānāntam
5	Iti cāntvā bhūmānto bhīṣṇī evam bhāṣāntam pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
6	so'annapātī mānānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
7	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
8	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
9	samprāntam katanucchayo bhīṣṇī evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
10	pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
11	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
12	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
13	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
14	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
15	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
16	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
17	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo
18	Iti āvānto rājānto mānānto mānānto pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo pāṇḍayānto rājānto evam katanucchayo

- 19 nivatthivāna āgantvā patam samgghassa dassayum,
 samggho patam gahetvā tam pāhesi rājasantikam
 Tam disvā sumano rājā āgammāram uttamam
 ālekhatulyam kāresi Lohapāsādam uttamam
 Kammārambhanaakāle va catudvāramhi cāgavā
 attahattha satasahasāni hiraññāni thapāpiya,
 putasahasāvattāni dvāradvāre thapāpiya
 gulatelasakkarāmadhupura ca nekaçātiyo,
 "amūlakam kammam ettha na kātābham" ti bhāsiya
 āgghāpetvā katam kammam tesam mūlam adāpayi.
 24 Hatthasatam hatthasatam āsi ekekapaßsato,
 uccato tattako yeva pāsādo so catummunkho
 Tasmim pāsādasettasmi ahesum nava bhūmiyo,
 ekekissā bhūmiyā ca kūtāgārasatāni ca
 Kūtāgāraṃ sabbaṃ sajjhuna khaçitān' ahuṃ,
 pavālaveditā tesam nānaratānabbhūsitā,
 nānaratānaçittāni tāsam padumakāni pi,
 sajjhukunkinikāpantiparikkitā ca tā ahuṃ
 28 Sabassam tattha pāsāde gabbhā āsum susamkhātā
 nānaratānaçittā sihapāṇiyarabbhūsitā
 29 Nativāhaṇayānam tu sutvā Vessavaṇassa so
 tadākāram akāresi majjhe ratanamandapam
 30 Siḥavyagghādurūpehi devatārūpakehi ca
 ahu ratanamayeh' esa thambhehi ca vibhūsitō,
 muttājālaparikkhepo mandapante samantato
 pavālaveditā cettha pubbевuttaviddhā ahu
 32 Sattaratānaçittassa vemaṇjhe mandapassa tu
 tucro dantapallānko rammo phalikasamtharo,
 33 dantamayāpassaye' ttha suvanamayasuṇiyo
 sajjhunyaṃ cañdimā ca tārā ca muttakāmayā,
 34 nānaratānapadumāni tattha tattha yathārahām
 jātakāni ca tattheva āsum sonalatatāre
 35 Mahagghapacacattahare pallāke' tīmanohare
 manoharāsi thapitā tucce dantavāṇi,
 36 pavālapādūkam tattha phalikkamhi patitthitam
 setacchattāni sajjhupadānam pallānkokopari sobhātā
 37 Sattaratānamayān' ettha attāmaṇṇgalikāni ca
 catuppadānam panti ca manumuttantārā ahuṃ

- 38 rajatānam ca ghanithānam panti cātanta lambitā
 Pāsāda chātapaḥḥānānāpāsum anagghikā
 Mahāggāham paññāpāpesi mānācapitāham yathārahānam,
 tathēva bhūmānāttānam kamballānam ca mahārahānam
 40 Ācūmakūmbhi sovaṇṇā ulunko ca ahu tābhi,
 pāsādaparibhogesu scesu ca katthā va kā?
 41 Cārupākāraparivāro so catudvārākoṭṭhako
 pāsādo 'lāmkato sobhi tāvānmasābhā viyā
 42 Tāmbalohitthakāh' eso pāsādo chādito ahu,
 Lohapāsādavohāro tena tassā ajāyathā

(*Alīhaviśatīmo Paricchedo*)

- 1 'Tato so sātasaḥassam viśājjhēvē mābhipati
 kārāpesi mahābodhipūjā sūlāram uttāman
 2 'Tato puam pavisaṇto thūpatthāne nivesitāman
 passāvāna silāyūpam sarivē pubbakāman sūman
 3 "kāressāmi Mahāthūpam" iti hattho mahāṭṭalāman
 āruyha bhāttāman bhūjivē sāyito iti cūṭayī.
 4 "Dāmaḥ māddamāneṇa loke 'yāman pīlito māyā,
 na sakkā balāman uddhatūman, tāman vajjiyā balāman aḥam
 5 kārayāṇto Mahāthūpam kātthāman dhammeṇa itthakkā
 uppādessāmi?" Iccēvaṇ cūṭayāntassā cūṭitāman
 6 cātāttāman devatājāman, tāto kolāhālāman ahu
 deveṣu, natvē tāman Sakko Viśākāmmāman abhāvī
 7 "itthakkātthāman cēṭiyassā rājā cūṭesi Gāmaṇi,
 gantvē purā yojānāmanhi Gāmbhūjanādiyāntike
 8 māpehi itthakkāman tāttā " Iti Sakkeṇa bhāṇto
 Viśākāmmāman idbhāggāmmā māpesi tāttā itthakkā
 9 Pabbāte luddako tāttā sūnakkhehi vānāman aggā,
 godhārūpeṇa dāssesi luddakkāman bhūmānādevatā
 10 Luddo tāman ānubandhāṇto gantvē disvāna itthakkā
 āntarābhīyā godhāyā itti cūṭesi so tābhi.
 11 "kāreṭukāmmāno kīraṇo Mahāthūpam mābhipati,
 upāyānāman idāman tassā" itti gantvē nivedayī
 12 'Tassā tāman vācānāman sūtvā piyāman jānābhīṭappiyō
 rājā kārēsi sakkāttāman mābāntāman tūttāmanāso
 13 Purā pubbuttare dese yojānāttāyāmanāttakkē
 Ācārāvitthīgāmmāmanhi solāsa kārttase tāle

- 14 suvaṇṇabījāṇ' utthiṃsu viṇḍhāṇi paṇḍānato
 vīdatthvukkattāṇāṇāṃ āṇḍulimāṇāṃ bhetthato
 15 suvaṇṇapūṇaṃ tām bhūṃṃ diṣṭvā taṃgāmaṇḍāsikkā
 suvaṇṇapātīyāḍḍāya gantvā raṇṇo nivedaṃ
 16 pura paṇḍapassasāṃhi sattaṃyojanamattāke
 gaṇḍapāṇe Taṃbapitthe taṃbaloḥaṃ samuttāhi
 17 Taṃgāṃkikā taṃbaloḥabījāṃ āḍḍāya pātīyā
 rājāṇaṃ upasāṃkamaṃ tām attāṃ ca nivedaṃ.
 18 Pubbadakkhīṇadesāṃhi purato catuṃyojanē
 Suṃṇavaṇḍapīgāṃhi utthāṃsu māṇi bahū,
 19 uppalakuruvvīṇḍehi mīssake te ca gāṃkikā
 āḍḍāya pātīyā eva gantvā raṇṇo nivedaṃ
 20 Purato dakkhīṇe passe attāṃyojanamattāke
 Ambatthakolāleṇaṃhi rajatāṃ upapajjātha
 21 Nāgarevaṇṇo eko āḍḍāya sakate bahū
 Malayā siṃgaverāḍḍu āṇetum Mālayāṃ gāto
 22 Leṇassa aṇḍitūṇaṃhi sakatāṃ thapāpīyā
 patodadārūṇicchanto āṇḍiḥo tām māḍidharaṃ
 23 cātīpaṇḍāṇekapakkāṃ pakkaḍbhāreṇa ṇāmītaṃ
 diṣṭvā paṇḍasāyattīṃ ca paṇḍānattāṃ ca tām phalaṃ,
 24 vāntē tām vāsīyā chetvā "dassāṃ" āggaṃ "ti cūṇṭīyā
 kālaṃ ghosesi saddhāya, cattāro 'ṇḍavaṇḍāggaṃ.
 25 Hattīho so te 'bhivādetvā mīṣidāpīyā sādāro
 vāsīyā vāṇṭasāṃmāntā taṇaṃ ohetvā apasāyaṃ
 26 lūṇḍivāṇṭāpūṇaṃ tām yūṣaṃ pattehi āḍīyā
 caturo yūṣapūre te patte tesāṃ āḍāsī so
 27 Te tām gahetvā pakkaṃṇuṃ, kālaṃ ghosesi so paṇḍā,
 āṇṇē khīṇāsavā thērā cattāro tātthā āggaṃ
 28 Tesāṃ patte gahetvā so paṇḍasāṃmīḍāhi pūṇīyā
 pādāsī tesāṃ, pakkaṃṇuṃ tayo, eko na pakkaṃ
 29 Rājatāṃ tassā dassetum orohitvā tato hi so
 nāsājya leṇḍasāṃmāṇi tē mīṇṇā paṇḍiṇḍātha
 30. Sesa mīṇṇā vāṇṇo pi bhūṇḍīṇṭvā yāṇḍādatthākaṃ
 bhāṇḍikkāya gahetvāṇa sesa thērāpādāṇṇuṃgo
 31 gantvāṇa thērāṃ passitvā veyyāvācaṃ ākāsī ca,
 thēro leṇḍāpūṇḍāṇa tassā māggāṃ āṇḍāpīyā
 32 "āṇḍāsā mīṇṇā tvāṃ pi gacch' idāṃ upāsāka "
- Thērāṃ vāṇḍīyā so tēṇa gacchānto leṇaṃ āḍḍassa

13. *Leṇadvāramhi thāvān pmsivā rajatām pi so*
vāsvā āhantvāna rajatām ti vijāmya
 14. *gāhetvākam sajjhupindam gantvāna sakatantikam*
sak itām thapāpetvā sajjhupindam tam ādya
 15. *labham Anuvāddhapuṇam āgamaṃ vaṭṭvāṃso*
dasstvā rajatām raṭṭho tam attham eva mvedayi
 16. *Imato pacchime passe paṭicayojanamatthake*
Uruvalapatane muttā mahāmāhikamattiyō
 17. *paṇḍitārikā satthasakāṭa thalam okkamum*
Kevalā ita saṃekkhivā iṭṭham katvāna ekato
 18. *paṭivā idy itvāna muttā saḥapaṇḍikā*
 19. *rajānam upasamikkamma tam attham pi mvedayum*
 20. *Imato uttare passe suttaṃyojanamatthake*
Peḥvāpikagāmasa vāpīpakkantukandare
 21. *jayimsu vāḷukāpitthe cattāro uttamaṃ mami*
mādapotāpamānaṃ ummāpūpphambhā subhā
 22. *Te divsā sunakkahuddo āgantvā rūjasaṇṭikam*
 23. *“evartipā mami ditiḥā mayā” iti mivedayi*
 24. *Itthakkādim etāṃ mahāpunnīṇo mahāpāṭi*
 25. *Mahāthūpattham uppannāṃ’ assosi tadāhe va so*
 26. *Yathānam ṇipam sukkaṃ tam teṣam katvā sammāso*
 27. *te eva nikkhike katvā sabbāṃ āhāripāyā*

(*Ellūnūlūmsalimo Paricchedo*)

1. *Evam samatte saṃbhāte Vesaḷhe punnamāsiyam*
patte Viśākhamaḷkhiatṭe Mahāthūpattham ārabhi
 2. *Hāretvā hi tam yūpaṃ thūpatthānam akkhaṇayi*
sattahatthe mahāpāḷo thūpaṃ kātum anekadhā,
 3. *Yodhēhi āhārapetvā gulapāsānake tabhiṃ*
kūṭēhi pahārapetvā pāsāne cunnite abha
 4. *camāvamaddhapādehi mahāhātthēhi maddayi*
 5. *Abhūmīyā thūabhiḥvattam atthānāpavācakkhamo*
Abhāsaḃgāpatatāthāne satatāntake
 6. *matthikā sukliumā tattha samantā vimseyojane*
 7. *navāntamatthikā t’ eṣa sukkhumatā pavuccati,*
 8. *khināsaṃvā sāmānerā matthikā āharum tato*
 9. *Matthikā attharāpesi tattha pāsānakotime,*
 10. *ittihakā attharāpesi matthiko*

- 8 tassopari kharasudham, kuruvindam tato 'pari,
tassopari ayojalam, marumbam tu tato 'pari
9 āhatam sāmanerehi Himavanta sugandhakam
Santtharāpesi bhūmundo phalīkam tu tato 'pari,
10 silāyo samtharāpesi phalīkāsamtharopari,
sabbattha matthikā kice navanītavhaya āhu
Niyāsena kappitthasssa sammitena rasodake
atthangulam bahala to lohapatam silopari,
12 manosilāya tilatelasammitāya tato 'pari
satthangulam sajjunpatam samtharēsi ratthesabho
13 Mahāthūpapatitthānatthāne evam mahīpati
karetvā parīkammāni vipassanena cetasa
14 Asāhasukkapaḥkasssa divasāmbi catuddase
karetvā bhikkhusaṃgasssa sammuttāma idam vadi
15 Mahācetiyaatthāya bhādanta māngalitthakam
patitthapessam sve, ettha sabbo saṃgho sametu no
29 Nānādesa pi āgārechum bahavo bhikkhavo idha,
idha dipattihasaṃgasssa kā kathā va idhāgāme ?

(*Timsatimo Paricchedo*)

- 5 Tāto bherum carāpetvā itthakāvaḍḍhaki lahum
sammuttēsi, te āsum pañcamatthasāni pi
6 "Kātham karissasi ?" t'eko pucchito āha bhūpatum
"Pessiyānam satam laddha pamsunam sakatam āham
7 khepayissāmi ekāham" "Tam rājā patibāhaya
Tāto upadaddhupaddham ca pamsu dve ammanāni ca
8 āhamasu, rājā patibāhi caturo te pi vaḍḍhaki
Atheko pandito vyatto vaḍḍhaki āha bhūpatum
9 "udūkkhale kotāyitvā āham suppehi vattham
pimsāpayitvā nissade ekam pamsunam ammanam"
10 Iti vutto amunhāsi tinnādin' ettha no siyum
cetiyaṃhiti bhūmundo Indatūlyaparakkam
11 "Kimsamthānam cetiyam tam karissasi tuvaṃ ?" iti
pucchi tam, tamkhamam yeva Vissakammam tam āvāsi.
12 Sovannapātum toyasssa pūrāpetvāna vaḍḍhaki
pānū vāram ādāya vāripitthiyam āham,
13 phalīkagōlasadassam mahābubbulam utthāpi
14 Ah' "Idissam karissam" ti, tussitvā tasssa bhūpati

- 33 "Jānāsi tam tvam ttheram ?" ti vutto "āma" ti bhāsi so
 Tam nāpamattāham appesi balattāham tassā bhūpati,
 34 balattāho tena tam nātvā i jānūnūnāy' upāgato,
 Kattāhālaaparivene ttherāma passiyā mānīyā
 35 ttherassa gamanāham ca gattattāhamā ca jāmyā
 "tunnhehi sāha gacchāmi sakāma gāma" ti bhāsiyā
 36 iānāso sabbam nivedesi, rājā tassā adāpāyī
 vatthāyugāma sahasassaggāham mahāggāham rāttākamabalāma
 37 sāmānake parikkhāre bahūke sakkhāram pi ca
 sugandhātalanālin ca dāpetvā anusāsī tam
 38 Ttherena sāha gantvā so dissante Piyaaggallake
 ttherāma sitāyā chāyāyā sodakāyā misidīyā
 39 sakkhārāpānākamā datvā padē telēna mākkhiyā
 upāhānāhi yojētvā parikkhāre upāmayī
 40 "Kūlupakassā ttherassa gāhītā me me mayā,
 vatthāyugāma tu puttassā sabbam dāmi dādamī vo"
 41 iti vatvāna datvā te galietvā gacchato puna
 vānditvā rājāvācasā rānāso samedesam āha so
 42 Mahābhūpe kayirāmanāne bhātiyā kammakārakā
 anekasamākhā hi janā pasāma sugatim gātā
 43 Cittāppasādamattēna sugatē gati uttāma
 labbhātīti viditvāna tthūpapūjāma kare buddho
 44 Etthēva bhātiyā kammāma karitvā itthiyo duve
 tāvatimsamāhi nibbatā Mahābhūpāmahi nittihite
 45 āvājiyitvā pubbakammāma dttthakammāpāhale ubho
 gandhāmaśādiyitvāna tthūpāma pūjetum āgātā,
 46 gandhāmaśāhi pūjetvā cetiyāma abhivānādisum
 Tassam khāne Bhātiyāma kāvāsī tthero Mahāsiavo
 47 rāttibhāge Mahābhūpāma vāndissāmiti āgato.
 48 Tā disvāna mahāssattāpāma nūkkhāma upassito
 ādassāyitvā attāna ma passāma samāpattim ābhūvāta,
 49 thātā tassā vānāpāyā pariyosāne āpucchī tā
 "bhāssate sakālo dīpo debhobhāsena vo idha,
 50 kim nu kammāma karitvāna devalolokāma ito gātā ?"
 51 Mahābhūpe katāma kammāma tassā āhāma su devatā,
 evāma tatthāggate yeva passādo hi mahāpphālo
 Pūpphāddhāmatthāyāma tthūpe itthākkāhi citāma citāma
 samāma pāthāyā kātā iddhamānto' vassādayāma

- 52 Navavāre citam evam ośadāyimsi te.
 atha rājā bhīkṣusamgīhasammpātām akārayi
 tatthāstī sahasāni sammpātāni bhīkṣavo
 Rājā samgīham upāgāma piṇḍevā abhivandīya
 itthakosidāne hetum piṇḍehi, samgīho viyākāsi
 “nositānattāni thūpasā iddhiṃnantehi bhīkṣuṇiṃ
 katanī eṭam mahāiṇḍāya, na idāni karissāe,
 aṇṇattānī akutvā tvam mahāthūpam samāpaya”
 Tam sutvā sumano rājā thūpe kaṃmaṃ akārayi.
 Puppādhānēsu dasaṃ itthakā dasakotiyo
 Bhīkṣusamgīho sāmānere Uttāram Sumaṃ pi ca
 “cetiyaḍḍhātugabbhattāni pāsāne medavamaṃke
 āharuthā” ti yojessuṃ, te gantvā Uttāram Kuṃm
 asitiratanāyāmaṃvittitthāre iavibhāsure
 59 attānṅulāni bahule gantḥipuppāniḍhe subhe
 cha medavamaṃpāsāne āharimsu gāhane tato
 Puppādhānassa upari majjhe ekaṃ rupātīya
 catuppassaṃhi caturo maṇḍasā viya yojīya
 60 ekam pīḍānattāya disābhāge purattānī
 adassanaṃ karitvā te thapayimsu mahiddhikā
 61 Majjāhāni dīḍḍugabbhassa tassā rājā akārayi
 ratanaṃyāṃ bodhuṃkkham sabbākāraṃanoraṃam
 62 Attārasaratāniko khaṇḍho saḥkṣassa paṇḍa ca,
 pavālaṃyāmaṇḍo so indaṇṇīe patitthito,
 63 susuddharaṇatatakkhaṇḍho maṇipattehi sobhito
 hemamāyapandupattaphalo pavālaanukuro
 64 Attā māṅgalikāṇ’ assa khaṇḍhe pupphalata pi ca
 catuppadānaṃ paṇṇi ca haṃsapanti ca sobhaṇā
 65 Uddham cāruvitānante muttākīṇikīṇikajālakaṃ
 suvaṃnaghaṇṭāpanti ca dāmaṇi ca tāḥim tāḥim,
 66 vitānacaṭukonaṃhi muttādāmaḥkalāpako
 navasatasaḥsasaggāho ekeko āsi lāmbito
 67 Ravicaṇḍatāraruṇāni nāṇāpadumakāni ca
 ratanehi katan’ eva vitāne appīṭāni’ ahuṃ,
 68 attḥuttarasahasāni vatthāni vivīdhāni ca
 mahagghānānāraṅgaṇi vitāne lāmbitāni’ ahuṃ
 69 Bodhim parikkhipitvāna nānāratanaṃvedikā,
 mahāmalakāmaṇṇutthāni samthāro tu tadānitare

- 71 nānāratanapupphānam catugandhūdakassa ca
 punnāpunnagghatapanī bodhimūle katā ahuṃ
 72 Bodhipacīnapaṇīatthe pallānke kotiaaggahake
 sovaṇṇabuddhapaṭimam usiḍāpesi bhāsuaṃ,
 73 sarīrāvayaṃvā tassā paṭimāya yaṭhārāham
 nāṇāvāṇṇehi ratāṇehi katā suruncurā ahuṃ
 74 Mahābrahmacchāritto taṭṭha rajatācchātṭhārako,
 75 Vijayuttarasānkhena Sakko ca abhiṣekado,
 Vināhattho Pañcasikkho, Kālaṇāgo saṇāṭaki,
 76 saḥassasahattho Māro ca saḥatthī saḥakimkaro
 Paṇṇapallānkanibbha sesasatṭhādisasu pi
 77 kotikotidhānagghā ca pallānka atṭhatā ahuṃ
 Bodhim ussisake katvā nāṇāsatāṇamaṇḍitaṃ
 78 kotidhānagghakam yeva paṇḍitaṃ sayāṇam abhū
 Sattasatṭhāthāṇesu taṭṭha taṭṭha yaṭhārāham
 79 adhikāre akkāresi Brahmāyācāṇam eva ca
 dharmācakkappaṇavattim ca Yasaṇḍabājāṇam pi ca,
 Bhaddavaḍḍigiyapaḍbājāṇam jaṭṭhāṇam dāmaṇam pi ca,
 80 Bimbisāraggaṇam cāpi, Kājāggaḍappavesāṇam,
 Veluvānassa gabaṇam asitisāṇvake taṭṭha,
 81 Kappilavattihuggaṇam taṭṭheva ratāṇacāṇikkamam,
 Rāhulāṇḍapabājāṇam gabaṇam jetaṇnassa ca,
 82 ambamūle pāṭihīram, tāvatimsāṇhi desāṇam,
 devorohāṇapāṭihīram, theṇapaṇḥasāṇaggaṇam,
 83 Mahāsāṇayasuṭṭāṇam Rāhulovādāṇam eva ca,
 Mahāmaṇḍalasuṭṭāṇam ca, Dhāṇapālāsāṇaggaṇam,
 84 Alavakāṇḍulimālā-Apālāḍāmaṇam pi ca,
 Pārāyaṇakassamittim āyuvossajjāṇam taṭṭha,
 85 sūkarāṇḍaddavaḍḍāḥam sūṇḍivāṇḍayugassā ca,
 86 paṣaṇṇanodakkappaṇam ca paṇṇibbāṇam eva ca,
 87 devaṇṇāṇussappaṇḍevāṃ, theṇaṇa paḍāvāṇḍāṇam,
 dāḥāṇam, aḍḍimibbāṇam taṭṭha saḥkātāṇam eva ca,
 87 dhātuvibhāṇḍam Donena paṣāḍājāṇakam ca
 88 yebbhuyyena akkāresi jātākāṇi sūjātimsā
 88 Vessāṇṭarājātākāṇi tu vitṭhāṇena akkārayi,
 89 Tustāpaṇḍito yāṃva bodhimaṇḍam taṭṭheva ca
 Catuddisāṇam te catṭhāro mahārajāṭṭhita ahuṃ.
 tēttimsā devaputtā ca dvatṭimsā ca kumārāyo

- 90 yakkhasenāpati atthavāsati ca tato 'pam,
 anjāhpaggahā devā, pupphapunnagghatā tato,
 naccakā devatā ceva, turyavādakadevatā,
 ādasagāhikā devā pupphasālikādhara tāhā,
 padumadiggāhikā devā aññe devā ca nekkadhā,
 ratanaggihyaṇṇānti ca dhammacakkānam eva ca,
 khaṇḍagaddharaṇṇa devapānti deva patidhara tāhā
 Tessaṃ sise pañcahatthā gandhātelassa puritā
 dukūlavatātikāpātī sadā pajjalitā abhum
 94 Phalikkagghiyā catukkanne ekelā ca mahānam
 suvaṇṇamānūttānam rāsīyo vajirasā ca
 95 catukkanneṣu cattāro katāhesuṃ pabhassara
 āledavāmanakapāsānabhittiyā yeva ujjaḷā
 96 vajjulitā appitā āsuṃ dhātugabbhe vibhūsitā
 Rūpakān' ettha sabbaṃ dhātugabbhe māporame
 97 ghanakkottimāheṇassā kāṛṇṇesi mahipatī
 98 Indagutto mahābherō chalaḇhīṇō mahāmatī
 kamminādhutthāyako ettha sabbaṃ samvidāhi imā
 99 Sabbāṃ rūjiddhiyā etāṃ devatāṃ ca iddhiyā
 iddhiyā ariyāṃ ca asambādham patitthitam

(*Tellimśalmo Paricchedo*)

- 1 Dutthagāmaṇarañño tu rajje phitā jana abhum,
 Sāhiraṇṇakumāro tu tassasī viṣṣuto suto
 2 Ativa dhañño so āsī puññakammamarato sadā,
 ativa cāruṇṇāyā satto candāliyā ahū
 3 Asokamāliādevim tam sambaddham pubbaḷṇiyā
 rūpenātipiṇṇāyānto so rajjam neva kāmayī
 4 Dutthagāmaṇibhātato Saddhātisso tadaccāyā
 rajjam kāṇesi abhissitto atthārasa samāsamō
 5 Chātṭakammam suḍḍakammam hatthipākāram eva ca
 Mahāthūṇpassa kāṇesi so saddhākkatānāmakō
 6 Dipena Lohapāsādo uddayhittā susamkhatō,
 kāṇesi Lohapāsādam so satṭabhumikam puna,
 7 navutisatassaggho pāsādo āsī so tadā
 8 Dakkhināgurvīhāram Kallakāḷeṇam ca kārayī
 Kalambakavīhāram ca tāhā Pettanagvālikam
 Velanḡavittihikam ceva Dubbalavāpitisakam

- 9 Dūratissakavāpim ca tathā Mātuvihāraṇakam,
kāresi ca Dīghavāpim vihāram yojanayojane
10 Dīghavāpivihāram ca kāresi saha cetiyam,
nānāratanakacchannam tathā kāresi cetīye,
11 sammāhiyam sammāhiyam tathā rathacalakapamānakam
sovanamālam kāretvā jaggāpesi manoramam
12 Caturāsītisāhassānam dhammakkhandhanam issaro
gatursāsītisāhassāni pūjā cāpi akārayi
13 Evaṃ pūññāni katvā so anekāni mahipati
kāyassa bhedā devesu 'Tusites' upapajjatha
14 Saddhātisse mahārāje vasaṇte Dīghavāpīyam
Lāṇjātisso jettāsuto Gūṭkumbhilaṇṇakam
15 Vihāram kārayi rammam, tamkānittāsuto pana
Thūlatthano akāresi vihāram Kandaravhayam
16 Pitara Thūlatthanaṅko bhātusannitkam āyata
sahēvēgga vihārasa sammagghabhogatttham attano
17 Saddhātisse uparate sabbe 'macce' sammagga
Thūpārāme bhikkhusammaggham sakalam sammupātīya
18 sammagghānunnāya rattihasa rakkhannatttham kumārakam
abhisinnum Thūlatthanam, tam sutvā Lāṇjātissako
19 Idhāggantvā gahetvā tam sayam rajjam akārayi,
māsam ceva dasāham ca rājā Thūlatthano pana,
20 Tisso sammā Lāṇjātisso sammaghe hutvā anādarō
"na jānimsu yathāvuḍḍham" iti tam parihāpaya
21 Pacceha sammagham khamāpetvā dandakammatttham issaro
tini sataśāhassāni datvāna Uruceṭīye
22 silamayāni kāresi pupphāddhānāni tīni so,
atho sataśāhassena cināpesi ca antara
23 Mahātibhūpatibhūpārāmanam bhūmim bhūmissaro sammam.
Thūpārāme ca thūpassa silākāṇḍukam uttamam
24 Thūpārāmaṇṇassa purato silāthūpākam eva ca
Lāṇjākāsanaṇṇasālam ca bhikkhusammagghassa kārayi
25 Kāṇḍukam Khandhakathūpe kārāpesi silamayam,
datvāna sataśāhassam vihare Cetiyaavhaye
26 Gūṭkumbhilaṇṇamassa vihārasa mahamhi so
satthibhikkhusahassānam chācivaram adāpaya
27 Arttthavīhāram kāresi tathā Kuṇjajāhinakam,
gāmikānam ca bhikkhunnam bhesajjāni adāpaya,

28 kimecchakam tandalam ca bhikkhuniṇam adāpayi

29 Sāma navaddhamāsam ca rajyam so kārayi idha

30 Lāṇyakatissamhi mate kanthho tassā kārayi

31 rajyam chaleva vassāmi Khallātanaḡaṇāmaako

32 Lohapāsādaparivāre pāsāde 'tīmanorame

33 Lohapāsādasobhattham eso dvattimsa kārayi

34 Mahāthūpassa parito cātuno Hemamālino

35 vālikanganamariyādam pākāram ca akārayi

36 So ca Kurundavāsokavīhāram ca akārayi,

37 puññakammāni caññāni kārapesi mahīpati

38 Kammahārattako nāma senāpati mahīpati

39 Khallātanaḡarājānam nagare yeva aggaḥi

40 Tassā rañño kanthho tu Vattagāmanamāmaako

41 tam dutthasenaḡapatikam hanvā rajyam akārayi

42 Khallātanaḡarāḡṇo so puttakam sakabhātuno

43 Mahācūlikamānam tain puttathāne thāpesi ca,

44 tamātarain Anulādevin mahesin ca akāsi so

45 Pīttithāne thītattāssa Pītrajā ti cabravum

46 Evm rajye 'bhisitassā tassā māsamhi pañcāme

47 Rohane kulānagare eko brāhmanācetaako

48 Tisso nāma brāhmanassā vāco sutvā apandito

49 coro ahū, mahā tassā parivāro ahosi ca

50 Saganā satta Dāmiḡa Mahāttithāmihi oṭarum

51 Tada Brāhmanācētisso ca te satta Dāmiḡi pi ca

52 chaṭṭattathāya viśayjesum lekhim bhūpatīsantikam

53 rājā Brāhmanācētissassā lekhim pesesi nītimā

54 "rajyam tava idān' eva, gaṇha tvam Dāmiḡe" iti

55 Sādhitu so Dāmiḡeḥi yujjhi, gaṇhimsu te tu tam

56 Tato te Dāmiḡa yuddham raññā sahā pavattayum,

57 Kolaṇvālakasāmanāṭ yuddhe rājā parājito

58 Tam divāna pulāyanṭam migaṇtho Cīrṇāmaako

59 "pulāyati mahābhālāsiḡhālo" ti bhūsam ravi

60 Tam sutvāna mahārājā "siddhe māma manorathe

61 vīhāram ettha kāṇesam" iccevaṇ cintayī taddā

62 Sagabbbham Anulādevin aggaḥi 'rakkhayā' iti

63 Mahācūlikam Mahānāḡakumārān cāpi rakkhayā'

64 iṭṭhaṇsa labbhāvattāham dātvā cūḡāmanin subham

65 oṭārayi Somanādevin cīrṇāmanīyā bhūpati

- 47 Uddhāya gamane yeva puttakaṃ dve ca devīyo
gāhāyitvāna mikkhanto sanḷito so parājito
48 asaḷkumitvā gāhetum pattāna bhuttāna jīnena tam
palāyitvā Vessagiriyaṇe abhinīhi so
49 Kuppikālamahāṭṭissatthero disvā taṃ tu tam
bhattāna pādā anāmatthāna pīnadānaṃ vivajjīya,
atha ketakapattānaṃhi likhītvā haṭṭhamānaṃso
50 samgābhogāna vīhāressa tassa pādā mahīpati
Tato gantvā Sīlāsobbhakataḷakāmaṃhi vasi, tato
gantvāna Mātuvēlanage Sāmagāllasāmaṃpago
52 tathāddasa dīṭṭhapubbāna theraṃ, therō mahīpatum
upatthāḷakassa appesi Tānasivassa sādhuḷkaṃ
53 Tassa so Tānasivassa tathāḷikassānāṭhike taṃ
rājā cūddasa vassāna vasi tena upatthito
54 Sattasū Dāmaḷlēsveko Somaḍevūna madāvaham
rāgaratto gāhetvāna paratīraṃ agā jaṃum
55 Eko pattāna dasabālassa Anuādhappure thūtaṃ
āḍāya tena samutūtho paratīraṃ agā jaṃum
56 Pulahattīho tu Dāmaḷlo tūna vassānaṃ kārayi
rājāna senāpatīnaṃ katvā Dāmaḷlaṃ Bāhiyavāhiyaṃ -
57 Pulahattīhaṃ gāhetvā taṃ duve vassānaṃ Bāhiyo
rājānaṃ kārayi, tassāpi Pānāyamaḷaro camūpati
58 Bāhiyaṃ taṃ gāhetvā so rājāsi Pānāyamaḷaro
sattā vassānaṃ, tassāpi Pulāyamaḷaro camūpati
59 Pānāyamaḷaraṃ gāhetvā so rājāsi Pulāyamaḷaro
sattā māsaṃ, tassāpi Dāṭṭhiko tu camūpati
60 Pulāyamaḷaraṃ gāhetvā so Dāṭṭhiko Dāmaḷlo Pāna
rājāna Anuādhappure duve vassānaṃ kārayi
61 Evaṃ Dāmaḷlārājūnaṃ tesāna pādānaṃ eva hi
hoṇṭi cūddasa vassānaṃ sattā māsaṃ ca uttaraṃ
62 Gāṭāya tu nivāpattīhaṃ Mālaye 'nūḷadevīyā
bhāriyā Tānasivassa pādā pahāri pacchīyaṃ
63 Kuṃjhitvā rodamaṇā sa rājānaṃ upasāmaḷkaṃ,
taṃ sutvā Tānasivo so dāmaṃ āḍāya mikkhānaṃ
64 Devīyā vacānaṃ sutvā tassa āgamaṇā purā
dīputtāna devīna āḍāya tato rājāpi niggaṃ
65 Dāmaṃ samādhāya āyantaṃ Sīvaṃ vijjhi mahāsiṃvo,
rājā naṃnaṃ sāvāyitvā akāsi jānaṃsaṃgahāṃ,

- 66 alatta athhamaṇṇe ca mahante yodhassamante,
parivāto mabā āsi parihāro ca iḍḍino
Kupikkalamahāṭṭissatheraṃ disvā mahāyaso
Aḇhagallavīhāraṃhi buddhapūjāṃ akārayi
Vatthunṇa soḍḍhetum āruḷhe Akāsaḇḇetiyanaggaṃ
Kappisise amaccanhi orohante mahipati
arohanṭo sadeviko disvā magge nisinnakam
“na nīpanno” ti kujjhivā Kappisissaṃ aghāṭayī
Sesa suttā amaccā pi nibbinnā tena rājā
tassantikā palāyivā pakkamanta yathānuci
71. magge viluttā corohi vihāraṃ Hambugallakam
pavisitvāna addakkhūṃ Tissattheraṃ bahussutam
Cātummākāyīkathiro so yathā laddhāni dāpayi
vatthapḥānitātelāni tannulā pāhunā tatthā
73 Assatthakāle thero so “kuhiṃ yāthā?” ti pucchī te,
attānaṃ āvikatvā te tam pavattim nivedayum
74 “Kāretum kehi sakkā nu jinasāsanapaggaham
Dammilehi vātha rañña?” iti puttā tu te papa
75 “rañña sakkā” ti āhamsu, samñāpetvāna te iti
ubho Tissammahāṭṭissathera āḍaya te tato
76 rājino santikam netvā aññamaññaṃ khamāpayum,
rājā ca te amaccā ca there evaṃ ayācissum
77 “Siddhe kamme pesite no gantabbam santikam” iti
Thera dātvā patinṇam te yathāthānaṃ aggaḇḇhissum
Therā Anurādhapūjāṃ āgantvāna mahāyaso
78 Rājā Damhikam Dammilam hanvā sayam rājāṃ akārayi
Tato Nigantvāraṃ tam viddhamsetvā mahipati
79 vihāraṃ kārāyī tatthā dvādasaparivenakam
Mahāvīhārapatitthānā dvisu vassasateṃ ca
80 sattarasasu vassesu dassamāḍḍhikeṃ ca
tatthā dīnesu dassasu atikkanteṃ sādaro
81 Abhayagiri-vihāraṃ so patitthāpesi bhūpati
Pakkosayitvā te there tesu pubbupakāraṃ
82 tam Mahāṭṭissattherassa vihāraṃ mādado adā
Gutissa yasma ārame rājā kareṃ so ‘bhayo
83 tasmābhayaḇḇirī tveva vihāro nāmato abhū
84 Anāpetvā Somadeviṃ yathāthāne thāpesi so,
tassa tamāmakaṃ kavā Somāraṃam akārayi

[illegible]

pañābhīy'issariyam karoṭi paṇṇo,
vipulam aṇi kubbuddhiṃ laddhābhogaṃ
ubhayaṇitāṃ na karoṭi bhogaṇuddho ti.

Iti saṃjñāpṛasādaśamvegatthiṃyā kate Mahāvamsa
 Dasaṛājako nāma tēttimsattho paricchedo

УНЛАГАХЛАМЭЛ

(*Rechtschaffenheit*)

1.	Īṅkīśvāro jayatu vāṇarājagāmi Bhogmadabhogatucirayatataprabāhu Sādhūpacāramato gūṇasaṁvīṇāso Dharmānīto vigatākodhāmadāvalapo Yo subhavalokamāhito karuṇādīhivāso Mokkhaḥkaro rāviḥḥḥambataparumacando Kēyodadhiṁ suvipulāṁ sakulāṁ vibuddho Lokuttarāṁ namathā tūṁ sīrāṇṇaṁ mundaṁ 3.	Sopāṇuṇḍāṁ amulāṁ tīrāḍālayassa Sāṁsārāḍḍagāsaṁvuttarāṇyāsetuṁ Sabbāgattibhayaavivajjitakāhamaḍḍagāṁ Dharmāṇaṁ namassathā sādā mundaṁ paṇṇitāṁ 1	Devaṁ tad appaṁ apī yathā pa-saṁvaccitā Dātā nātā phalaṁ uttarāṇaṁ labhante Tāṁ sabbaḍā dā-abaleṇ' apī suppa-sattāṁ Saṅghaṁ namas-sathā sadāṁvuttipaṇḍitaṁ 2.	Tegobaleṇa mīthāṇā ratanattayāssa Iokattayam samādhiṅgacchariyeṇa mokkhaṇaṁ Tikkhaṇaṁ c' utthi ca sāmā ratanattayāssa Tasmaṁ sadā bhagabhaṁ mī ratanattayāṁ bhū-

(12) முற்று)

6. Banks are prohibited from
 receiving payment from
 individuals or businesses
 for an advance on their
 income tax refund.
 7. Banks are prohibited from
 selling or transferring
 to a third party a
 "strategic account" made
 in violation of the
 provisions of the
 Internal Revenue Code.

- Lanādhīpam guṇādhamam kusale saḥāyam
 Āgama saṁcārāḥa dhammam alam pamādam
 8 Dhammo tilokasārano paramo rasanam
 Dhammo mahaggaharāṇo ratānesu loke
 Dhammo have tībhavadukkhavimāsaḥetu
 Dhammam samācārāḥa jāgarikānuyuttā
 Niddam vinodayāḥa bhāvayaḥ' appameyyam
 9 Dukkham amiccāṇa api ceḥa anattāḥa ca
 Dehe ratim jāḥaḥa jājaraḥajāḥabhe
 Dhammam samācārāḥa jāgarikānuyuttā
 Okāsam aḥja mama n'atthi suve karissam
 10 Dhammam itihālasatā kusālappayoge
 Nālam tiyaddhūsu tathā bhuvanaḥtaye ca
 Kāmam na c' atthi manujō maraṇāḥ pamutto
 11 Kḥitto yaḥaḥ nabhasi kenacid eva leddu
 Bhūmim samāpatati bhārāḥayā khānena
 Jātataḥ eva kḥalu kāraṇam ekam eva
 Lokam sadā nanu dhūvam maraṇāyā gantum
 12 Kāmam naraḥsa pātato gummuddhamaḥto
 Majjhe na kḥuci bhayamissaraṇāyā hetu
 Kāmam vajanti maraṇam tībhavesu satā
 Bhoge ratim pajāḥaḥapi ca jivite ca
 13 Kāmam patanti mahiyā kḥalu vassaḥdhārā
 Vijjullatāvitāḥameggḥamukḥa pamuttā
 Evam naraḥ maraṇabhināpāḥamajjhe
 Kāmam patanti na hi koci bhavesu micco
 14 Velāḥate patutārorutaraṇgamāḥā
 Nāsam vajanti satatam salāḥāyassa
 Nāsam tathā samupayanti naraḥmaraṇam
 Pāṇam dāḥumātāre maraṇodadhūmhi.
 15 Rūddho pi so ratḥaḥvāraḥsa gajāḥdhīpehi
 Yodḥehi cāpi sabāḥehi ca sāyudḥehi
 Lokam vivāḥicīyā sadā maraṇūsāḥho so
 Kāmam nihanti bhuvanaḥtāyāsāḥisandam
 Bho māḥuteṇa mahatā vīḥato padīpo
 16 Bho māḥuteṇa mahatā vīḥato padīpo
 Kḥippam viḥāsamukḥam eti mahāppāḥho pi
 Loke tathā maraṇaḥcandaḥsamitānena
 Kḥippam viḥāsamukḥam eti mahāppāḥho pi

- 17 Kāṇḍajñāpābhiṭṭhāpīṇḍavā ca
Sṛāpūc mānukhe vīṭāṇḍaḥ
Ṭāṣaṇ gāṭṭa jṅgati ke mānā pāmṭā
Lakṣhi ca sāḡapātā sudhātāḥ ca
Sampattīyo ca vīṇḍā pī ṭīpasobhā
Sabbā ca tā api ca mitṭasūtā ca dātā
Ke vā pī kam mīḡatā mānāṇaṇ vāpantāṇ
19 Brāhṇā surā suraḡṇā ca māhāṇḍhāvā
Candhabbākaṇṇamāthoṇḡḡakṭhā ca
Ṭe cāpare ca mānagḡasikṭhāya subbe
Ante putāntī salābhā va khīṇḡpūṇā
Ye Sārpṇṭapāṇṭhā mīṇṭṭāvāḥ ca
20 Suddhā sadāsavāṇṇā pāmṇṭḍhīpattā
Ṭe cāpī māccu albhāṇṇṭhāṇṇamīṇḡḡ
Ḍīpā-mī-vaṇṇāḥ kṭhāyātāṇ upetā
21 Buddhā pī boddhakāṇṇāḥ mīṇṭṭetā
Battimṭsalāḥ khīṇṇavīṭāṇḡpasobhā
Sabbāsavāḥ kṭhāyātāḥ pī ca lokāṇṭṭhā
Sammadditā mīṇṇamāṭṭamāḡḡaḡeṇa
22 Kogṭṭuresu kārṇṇāḥ nā jātātīsu
Kīṇḍāpāṇṇesu sūkumāṭṭakumāṭṭakeṇu
Lokāṇi sadā hānātī māccu māhā ḡṇṇḍo
Ḍāvāṇḡlo vāṇṇaṇ vāvāṇṭo aṇṇaṇ
23 Āpūṇṇatā nā salheṇa jūḷāḷāyasa
Kāṭṭhāssa cāpī bahūtāḥ nā hūṭṭāssa
Bhūṭṭāṇa so ṭībhīvaṇṇaṇ pī tātṭhā aṇṇaṇ
24 Bho mīḡamīḡhītāyā vīṇṭso alḡhāṇṇo
Loko patīty api hi māccuṇṇukhe subhīṇe
Bhogē ratīṇṇaṇṇāṭṭī vīḡhīṇḡpūṇṇo
Dolātāṇḡḡaḡapale supīṇḡpāṇṇeḡyo
25 Ekko pī māccuṇṇe abhīḡhāṇṇuṇṇaṇ alāṇṇ ṭīlokaṇi
Kām mīḍḍayā api jātāmāṇṇāṇṇūyāṭṭī
Ko vā kāṇḡyā vībhāvesu ca jīvītāṇaṇ
Ḍāto nāṇo supīṇṇāṇḡḡaṇṇamībhīṇeṇu
26 Nīcātūṇaṇ jṅgād idāṇi sabbhāyāṇi sāsokāṇi
Ḍīsvā ca kodhamāḍḍamohajarṭṭhīḡ

- 27 So dāruno na marano vata tām dhur-atthu
 Bho bho na passatha jarāsiddharām hi maccum
 Ahāṇṇamānam akhīlam satatam tilokam
 Kum niddayaṃ nayatha vitabbayaṃ tiyāmam
 Dhammam sadāsavannudam carath' appamattā.
 Bhāvettha bho maraṇamāravajjanāya
 Loke sadā maraṇasaṇṇam imam yataṭṭā
 Evaṃ hi bhāvanarattassa narassa tassa
 Tanhā pahiyati saritaggatā asesa

(*Anuccalalchūnam*)

- 29 Rūpam jaraṃ piyatarām malinīkaroti
 Sabbam balaṃ harati attāni ghorarogo
 Nānupabbhogaparurakkhitaṃ attabbavam
 Bho maccu samharati kim phalaṃ attabbāve
 Kammaniḷāpahaṭarogātaraṅgabhaṅge
 Samasārasāgarāmunikhe vitate vipama
 Mā mā pamaḍam akaroṭha karottha mokkham
 Dukkhoḍayaṃ nānu pamaḍamayāṃ narāṇam
 Bhogaṃ ca mittasutaporisabbandhavā ca
 Nāri ca jivitasamaṃ api khetṭavattbu
 Sabbāni tāni paralokam ito vajanāma
 Nānubbajanti kusalākusalam va loke
 Bho vijjucāṇacalatāre bhavasaḍḍagarāmi
 Khittā purākatamaḥāpavānena tēna
 Kāmaṃ vibhijjati khānena saritānāvā
 Hatthe karottha paramam guṇahatṭhasāram
 Nigamaṃ vibhijjāt' iha amakabbajāṇam va
 Samrakkhito pi bahuddhā iha attabbāvo
 Dhammam samācārathā saḍḍagatippatṭham
 Dhammam sugummaṃ iha-m-eva phalaṃ dadāti
 Kantvā sadā piyātare divi devarajje
 Tamhā cavaṃti vibuddhā api khīnapuṇṇā
 Sabbam sukham divi bhuvīha viyogamittāma
 Ko paṇāvā bhavasuḥhesu ratim kareyya
 Buddho sasāvakkagano jagadekekamaṭho
 Tārāvaḷiparivuto pi ca punnacecanda

- Indo pi devamalkutāṅkṭapādakaṅjo
 36 Kō phēnapīdanāsamo tībhaveṣu jāto.
 Līlāvatāmsam api yobbanarūpasobham
 Attūpamam piyājānena ca sampayogam
 Disvā ca vijjucapalam kurute pamādam
 Bho mohanomhītajāno bhavarāgaratto.
 37 Putto pītā bhavati mātū patihā putto
 Nārī kadāci jāmāni ca pītā ca putto
 Eṭvam sadā viparivattati jīvaloko
 Citte sadācāpale khalu jāturamge
 38 Rantvā pure vividhaphullalāṅkulēhi
 Devā pi Nāndānavane surasundarīhi
 Te ve kadā vitatākkantākasānkatēsu
 Bho kotisimbālvaneṣu phūsanāti dukkham
 39 Bhutvā sūddhammam api kaṇḍacānabhājaneṣu
 Sagge pure suravareṭṭa parāmidḍhiṭṭhā
 Te cāpi pajjalitālohaṅgulām gilānti
 Kāmam kadāci narakāliyaavāsābhūtā
 40 Bhutvā natissaravareṭṭa ca māhim aśesam
 Devādhīpā ca divi dibbasukkhān surāmmam
 Vāsān kadāci khurasaṇḍābhūtāleṣu
 Ke vā mahārathaggaṇānugatā divihā
 41 Devaṅganālālita-bhīmnataraṅgamālā
 Gange mahissarajātāmakutānuyātē
 Rantvā pure suravareṭṭa pamāḍāsahāyā
 Te cāpi ghoraṭaravetāram paṭānti
 42 Phullāni pallavālāṭṭhālasānkhulāni
 Rāmāni cāndānavānāni mānorāmāni
 Dibbacchārālāṭṭapunnadārīmukkhāni
 Kelāsamervusikharāni ca yānti nāsam
 43 Dolānālāṭṭataraṅgasamā hi bhogā
 Vijjupabāḍācāpālāni ca jīvāni
 Māyāmaritciyālasomassamānān sarīram
 Kō jīvite ca vibhave ca kareyya tāgam
 44

(*Dukkha-Lakkhaṇam*)

44 Km dukkhān atthi na bhavesu ca dāruṇeṣu
 Satto pi tassā vīdhiṭṭhāssā na bhājanā ko

- Jāto yathā maraṇarogajarābhūto
 Ko sajjano bhavaratṭha piḍayey' abālo
 Ko vā pi pajjalitalohagūlam gahetum
 Sakko kathañcid api pāntalena bhīnam
 Dukkhaṇodāyam asuṇissavānam amatam
 Ko kāmaye 'tha khālū deham imam abālo
 Loke na macūsamaṃ atthi bhāyam natānam
 Na vyādhidukkhasamaṃ atthi ca kinci dukkham
 Evaṃ virūpakarānam na jaiśasamaṃ
 Mōheṇa bho ratim upeti tathā pi dehe
 Nissarato nalamalikkadassamaṃ
 Attānam eva parihāṇāti attaheto
 Samposito pi kusahāya ivākkatāṇi
 Kāyo na yassa anugacchati kālākerē
 Tam phēnapadasādisam viśasulākapāma
 Toyanālinimahi-uraḡḍhivāsam
 Jīmaḷāyam vā paridubbalaṃ attabhāvaṃ
 Divā naro katham upeti ratim sapāṇi
 Ayukkhāyam samupayāti khane khane pi
 Anveti maccu hanaṇāya jarāsiṇāni
 Kālam tathā na parivattati tam attāma
 Dukkham idaṃ naṃ bhavesu vicintāmyaṃ
 Appāyukassa mānaṃ sulabham bhavesu
 Digbhāyukassa ca jarā vyasanaṃ c' anekam
 Evaṃ bhāve ubhayato pi ca dukkham eva
 Dhammaṃ samācārathā dukkhaṃ viśasāmya
 Dukkhaḡgnaṃ sumahatā paripītesu
 Lokatthāyassa vasaṭo bhāvaḡcāikesu
 Sabbatthaṃ sugattassa pamaḡḍakālo
 Bho bho na hoti paramaṃ kusalaṃ cintāha-
 Appam sukhāya jālāvo vya bho tūnaḡḡe
 Dukkhaṃ tu sāḡḡarajalam vya sabdaloke
 Samkappāṇā tad api hoti sabbhāvaṭo hi
 Sabbam tilokam api kevaladukkham eva
 Kāyo na yassa anugacchati kāyāheto
 Bālo anekavīdhaṃ ācārathā dukkham
 Kāyo sadā kalimāḷākalim hi loke
 Kāye rato avīratam vyasanaṃ paretī.

- (መጠጠጣሪያጥንቃቄዎች)

- [illegible]

63. Dehe sabhāvarāhite parikkappasiddhe
 Attā na vijjati hi viju-m-iv' antakkikhe
 Bhāvethe bhāvanarata vīgatappamāda
 Sabbāsavappahanāya anattasaññam

(*Asubhalaḥkhanam*)

- 64 Lalākarissarudhiraśsuvasānulttam
 Deham imam kaḥmaḷākaḥlām aśāram
 Sattā sadā pariharanti jigucchaniyam
 Nāsaññi paripunnaghatam yat' eva
 Nhatvā jalām hi sakalam catuśāgarassa
 Merupamānam epi gandham anuttarañ ca
 Pappoti n' eva manujō hi suem kadaci
 Kim bho vipassetha guṇam kum attabāve
 Deham tad eva vividdhasuśāniddham
 Deham tad eva vadhabandhanarogabhūtam
 Deham tad eva navaddhāparibhinnagandam
 Deham vma bhayākaram na susānam atthi
 Antogatam yadi ca muttakarissabhāgam
 Dehā bahim aticareyya vimikkhamitvā
 Mātā pitā vikaruṇā ca vmatthapemā
 Kāmam bhāveyya kimu bandhusutā ca dārā
 Deham yatthā navammukham kumissanghageham
 Mamsatthiśsedarudhiraḥlām vīgandham
 Rosenti ye vividhappāpam ih' ācaritvā
 Te moliṭā maranaddhammam abo vat' evam
 Gandūpame vividharogamivāsabhūte
 Kāye sadā rudhnamuttakarissappunne
 Yo ettha nandati naro sasigālabhakke
 Kāmam hi socati paratthā sa balaбуддhi
 Bho phenapimdasadiṣo viya sārāhino
 Mithālayo viya sadā patikūlagandho
 Āsivāsālayambho sabhayo sadukkho
 Deho sadā savati lonagghato va bhūmo
 Jātam yatthā na kamalam bhuvī mandaniyam
 Panakesu bho asuetoṇyassamākullesu
 Jātam tatthā parāhitaṃ pi ca dehābhūtam
 Tan mandaniyam iha jātu na hoti loke.

72 Dvattimsabhāgaparipūṇatāo viseso

Kāyo yathā hi naranāṭṭigunnassa loke

Kāyesu kim phalaṃ ih' atthi ca paṇḍitānaṃ

Kāmaṃ tad eva maṇu hoti paropakkāmaṃ

73 Posaṇa paṇḍitatarena tathāpi dehaṃ

Sabbattāṇaṃ enataraṃ paripūṇāṇiyam

Dhammaṃ careyya sucitraṃ khilaṃ jīvaṇṇo

Dhammo have manivaro iva kāmaḍo bho

74. Khe yathā suparibhūvitavosaḍḍhaṃhi

Sneheṇa osadhābalaṃ paribhāsate va

Dhammaṃ tathā iha samācariṭṭaṃ hi loke

Chāyā va yūti paralokam ito vajanṭam

75 Kāyassa bho vitacetasso yathānukūlaṃ

Chāyā vibhāti ruccimālaḍappane tu

Ikattvā tath' eva paṇamaṃ kusalaṃ parattha

Sambhūṣitā iva bhavanti phaleṇa tena

76 Dehe tathā viddhadudukkhamivāsabhūte

Allobhā pamāḍavasaṅgā sukkhasaṇṇāṃulā

Tikkhe yathā khuramukhe madhu lehamāṇo

Bālhaṇ ca dukkhaṃ adhiṅgacchati hinapaṇṇo

77 Saṅkapparaṅgavīhate nivat' attha bhāve

Dukkhaṃ sadā samādhigacchati appapaṇṇo

Mūlhaṃssa-m-eva sukkhasaṇṇāṃ ih' atthi loke

Kim pakkam eva maṇu hoti vicāraṇṭhe

(Duccurita-Adinava)

78 Sabbo parapbhogadhaṇḍāṇāvissesaḍhi

Rūpeṇa bho sa makkaraddhajasamibho pi

Yo yobbane pi maraṇam jābhate akāmaṃ

Kāmaṃ parattha parapāṇaharo naṇo hi

79 Yo yācako bhavati bhinnakapālahattho

Mundo dhiggaṅkakkharasatehi ca tajjayaṇto

Bhikkhaṃ sadāṇṇibhavane sa kucelavaṇso

Dehe parattha paravittattharo naṇo hi

80 Itthi na mūṇcati sadā puna itthibhāvaṃ

Nari sadā bhavati so puriso parattha

- Yo ācareyya paṇadāraṃ alaṃghaniyaṃ
 Ghorā ca vindaṭi sadā vyasaṇaṃ c' anekam
 81 Dīno vigaṇḍhavadano ca jālo aparāṇṇo
 Mūgo sadā bhavati appiyadaṣṣano ca
 Pappoti dukkhaṃ atulāṇi ca manussabhūto
 Vācam musā bhanaṭi yo hi aparāṇṇasatto
 82 Ummattakā vigaṭṭalajjagunā bhavanti
 Dīnā sadā vyasaṇasokapaparāyaṇā ca
 Jātā bhavesu vividhesu virūpadehā
 Pīṭvā haḷāhalavīsaṃ va suraṃ vipaṇṇā
 83 Pāpaṃ yena iha ācariṭāni yaṇi
 So vassakotimāhutaṃ anappakāṃ
 Taddhāna ghoram atulāṃ narakesu dukkhaṃ
 Pappoti c' ettha vividhavyasaṇaṃ c' anekam.

(*Catunākkhā*)

- 84 Lokattayesu sakalesu samāna na kīṇi
 Lokassa saṇṭikarāṇaṃ ratanaṭṭayena
 Tattējasaṃ sumahatā jittasabhāpā
 So 'haṃ sadādhigata-sabbasulko bhaveyyam.
 85 Lokattayesu sakalesu ca sabbasattā
 Mittā ca majjhārupubandhujā ca sabbe
 Te sabbadā vigaṭṭarogabhayā viṣoka
 Sabbāṃ sukhāṃ adhigatā muditā bhavanti
 86 Kāyo karisaḍḍharito vīya bhinnakumḍho
 Kāyo sadā kalpmalāvyasaṇādhīvāso
 Kāyo vihaṇṇati ca sabbasukhaṃ ti loka
 Kāyo sadā maraṇarogajarādhīvāso
 87 So yobbane pi thavvito ti ca bālako ti
 Sattē na pekkhanti vihaṇṇati-r-eva maccu
 So 'haṃ thito pi saṃyito pi ca paṭkamaṇto
 Gacchāmi maccuvadānaṃ piyāṃ tathā hi
 88 Evaṃ yathā vihitadosaṃ idaṃ sariraṃ
 Nīcāṃ va taḡgataṃ hadaye kaṭiṭha
 Mettaṃ parittāṃ asubhāṃ maraṇassa niccāṃ
 Bhāveṭṭha bhāvaṇarataṃ sataṃ yaṭattā

(Pāṭiccasamuppādo)

- 89 Dānādīpuniññakūriyaṃ sukhudrāyaṃ
 Katvā ca tam phalaṃ asesam ih' appameyyam
 Deyyam sadā parāhitaṃ sukhāya c' eva
 Kiṃ bho tad eva naṃ iattāgataṃ hi saram
 Hetum viṇā na bhavati hi ca kiñci loke
 Saddo va pāṇṭalaghatanaheṭṭajāto
 Evaṃ ca hetuphalabhaṃvavibhāgaḍḍhino
 Loko udehi ca viṇassati tittḥati ca
 91 Kammasa kāraṇaṃ ayaṃ hi yaṭhā avijjā
 Bho kammanaṃ samādhiḡgacchati jātibhedam
 Jātam paticca ca jaraṃaraṇādīdukkham
 Sattā sadā patilabbhanti anādikāle
 92 Kamman yaṭhā na bhavati hi ca mohaṇāsā
 Kammaṅkhaṃ pi ca na hoti bhavesu jātī
 Jātīkikhaṃ ihā jaraṃaraṇādīdukkham
 Sabbakkhaṃ bhavati dīpa ivāṇiṇa
 93 Yo passasati sataṃ muniḍhamakāyaṃ
 Buddham sa passati naro iti so avoca
 Buddhaṃ ca dhammaṃ amalaṃ ca tilokaṇāthaṃ
 Sampassitum vicinathā pi ca dhammataḥ bho
 94 Sallā va bho sunisitaṃ hadaye nimuggam
 Dosatāyaṃ viṇidhāpāmalena luttam
 Nānāvīdhavassanaḍḍhānaṃ appasaṇṇam
 Paṇḍāmayena balisena nūṭakaroṭhā
 95 Nakampayanti sakala pi ca lokadhammā
 Cittam sadā 'pagatāpapakilesasallam
 Rūpādayo ca viṇidhā viṣayā samaḡgā
 Phuttham va Mānusiḡkharāṃ mahatāṇiṇa
 96 Samasāradukkhāṃ agāneyya yaṭhā munda
 Gambhīrapāramitassāḡgarāṃ uttaritvā
 Neyyam abodhiṃ punaṃ hatamohajālo
 Tasmaṃ sadā parāhitaṃ paramaṃ cūṭṭhā
 97 Ohāya so 'dhiḡgataṃ lokkhasukhāṃ paresam
 Attāya sañcaṃ bhavesu mahabbhāyesu
 Evam sadā parāhitaṃ purato karitvā
 Dharmam mayānucaritaṃ jagatāttḥam eva.

98. Taddhāna dullabhatāraṇ ca manusseyomim
 Sabbam papācārāhitaṃ khamasampadaṇ ca
 Nātvāna asaṁvānudekkhitaṇ ca dhammam
 Ko paṇṇavā anavaram na bhajeyya dhammam.

(Pubbakarua-Pubbaliṇṇa)

Sunātu me, bhante sangho, yadi saṅghassa puttakallam, aham āvaṇṇantaṃ itthamaṇam vinyam puccheyyāmi
 Sunātu me, bhante sangho, yadi saṅghassa puttakallam, aham itthamaṇena vinyam putho viṣṣajeyyāmi

Samuṇṇaṇi padipo ca udakam āmaṇa ca |
 ṬṬosathassa eṭam pubbakaranti vuccati |
 Chanda-pāṇsuddhi utukkhaṇam bhikkhū-gaṇaṃ ca ovaḍo |
 ṬṬosathassa eṭam pubbaliccuṇṇi vuccati. |

Namo tassā Bhagavato arhato Saṃmaṇsaṃbuddhassa
 Sunātu me, bhante sangho, ajjuposatho paṇaṇaso, yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho uposatham kareyya, pāṭimokkham uddiseyya
 Kam saṅghassa pubbakiccam ? Paṇsuddhim āyaṃsanto ārocehi.
 Pāṭimokkham uddisissāmi.

Ṭam sabbeva santa sādhuṇkam suṇoma paṇasikāṇaṃ
 Tassa siyā āpatī, so āvikareyya, asantiyā āpatīyā tūṇhibhavi-
 tabbam, tūṇhibhāvena kho paṇāyaṃsante paṇsuddhāti vedissāmi

Yathā kho paṇa paccakkaputtissa veyyākaraṇam hoti, evamevaṃ
 evarūpāya paṇāya yāvattatīyaṃ anusavītam hoti. Yo paṇa bhikkhū
 yāvattatīyaṃ anusāvīyaṃaṇe saṃmaṇo santim āpatim nāvikaṇeyya
 saṃpaṇāṇaṃsāvāḍassa hoti. Saṃpaṇāṇaṃsāvāḍo kho paṇa-
 yaṃsanto antarāyiko dhammo vutto bhagavata. Tasmā saṃmaṇeṇa
 bhikkhūna āpaṇeṇa viṣuddhāpekkheṇa santi āpatī āvikātabbā,
 āvikatā hiṃsa pāsu hoti

Uddhittham kho āyaṃsanto ndāṇam Ṭattāyaṃsante
 pucchāmi—kaccittha paṇsuddhā ?

Dutiyampi pucchāmi—kaccittha paṇsuddhā ?
 Tatiyampi pucchāmi—kaccittha paṇsuddhā ?

Paṇsuddhetthāyaṃsanto, tasmā tūṇhi, evameṭam dhārayāmi
 || Nidānuddeso ||

Tatime cattaro parājikā dhammā uddesam āgacchanti —

1 Yo pana bhikkhu bhikkhunam sikkhāsāvivassamāpanno sikkham apaccakkhāya dubbalyam anavīkatvā methunam dhammam patiseveyya antamaso turacchānagatāya-hi,—parājiko hoti assamvāso.

2 Yo pana bhikkhu gāma vā arāṇā vā adinnam theyyasān-khātam ādiyeyya, yathārūpe adinnādāne rājāno coram gahetvā haneyyum vā bandhneyyum vā pabbājeyyum vā corō'si balō'si mullo'si thenosi, tathārūpam bhikkhu adinnam ādiyamāno ayampi parājiko hoti assamvāso

3 Yo pana bhikkhu sādicea manussaviggaham jīvītā voropēyya, sattahāṭṭarakam vāssa pariyeseyya, maraṇavannam vā samvannēyya, maraṇāya vā samādāpēyya—ambho purisa, kim tūyhinna pāpakena dujvivitena, matante dujvivitā seyyo'ti iticittamāno cittaśamkappo anekapariyāyena maraṇavannam vā samvannēyya maraṇāya vā samādāpēyya, ayampi parājiko hoti assamvāso

4 Yo pana bhikkhu anabhijānam uttarimanussaddhammam attupānyikam alamariyāḍṇadassanam samuḍācāreyya—ti jānāmi, iti passāmi'ti, tato aparena samānuggāhiyamāno vā assama-nuggāhiyamāno vā āpanno visuddhāpekkho evaṃ vadēyya—ājāmae-vam, āvuso, avacāmi jānāmi, apassāmi passāmi, tuccham musā vāpin ti aññatra adhimāṇā, ayampi parājiko hoti assamvāso

Uddhittā kho āyasmanto cattaro parājikā dhammā, yesam bhikkhuaññataram vā āpajjitvā na labhati bhikkhūhi saddhim samvāsam, yathā pure tathā pacchā parājiko hoti assamvāso

Tattāyasmante pucchāmi—kaccittha parisuddhā?

Dutiyampi pucchāmi—kaccittha parisuddhā?

Tatiyampi pucchāmi—kaccittha parisuddhā?

Parisuddhetthāyasmanto, tasmā tūbhi, evametaṃ dhārayāmi

॥ Parājikuddeso ॥

Ime kho panāyasmanto tērasa sanghādisesā dhammā uddesam āgacchanti —

1 Sathcetānikā sukkavasi'thi aññatra suppannā sanghādiseso

2 Yo pana bhikkhu oṭṭimo viparinataṇa cittaṇa mātugāmena saddhim kāyasamaggam samāpajjeyya hatthagāham vā venigāham vā aññatāressa vā aññatāressa vā angassa parāmasānam, sanghādiseso

3 Yo pana bhikkhu otmno vipamātena cittaṃ mātuḅḅānam-
duttuḅḅānān vācān obhāseyya yathā tām yuvā yuvātān metthunūpasam-
hittān, saṅghādiseso

4 Yo pana bhikkhu otmno vipamātena cittaṃ mātuḅḅānāssa
santike attakāmapāricariyā vāmanā bhāseyya—cāduḅḅānam, bhag-
gānam, pāricariyānam yā mādisān sīhavanān kālyāṇadhammanān bhā-
sānam ctena dhammena parareyyāti metthunūpasamhiteṇa, saṅghā-
diseso

5 Yo pana bhikkhu sañcāritān samāpajjeyya itthiṇyā vā
purisamatim, purisassa vā itthimatim jāyātāne vā jātātāne vā
antamaso tammikānīkāya pi, saṅghādiseso

6 Samāñcīkāya pana bhikkhūna kūtun kāryamānena assāmikān
attuddeśān pamañikā kāretabbā Jāṭidān pamañān—diḅhaso
dvādasā vidatthiyo sugatā,—vīdetthiṇyā, tiyān suttantārā Bhikkhūnā
abhinetabbā vattūdesanāya, teṇ bhikkhūnā vattūn deśetabbān
anārambhān saparikkāmanān, sīnāmbhe ce bhikkhu vattūssum
aparikkāmanāne saññācīkāya kūtun kāreyya, bhikkhu vā anabhī-
vattūdesanāya pamañān vā atikkāmeyya, saṅghādiseso

7 Jāḥālikān pana bhikkhūnā vīḥān kāyāmanāne saṣṣā-
mīkām attuḅḅānān bhikkhū abhinētabbā vattūdesanāya, teṇ
bhikkhūnā vattūn deśetabbān anārambhān saparikkāmanān,
sārambhā ce bhikkhu vattūssum aparikkāmanāne māhālikān vīḥān
kāreyya bhikkhu vā anabhīmeyya vattūdesanāya, saṅghādiseso

8 Yo pana bhikkhu bhikkhūn dūttho doso appatito anūlīkēna
pāṭṭīkēna dhammēna anuddhamseyya appēva nāma nam unamhā bhā-
sānam cāveyyānti, tato aparēna samāyēna samānuggāhīyamāno vā
sā-
māno vā assamānuggāhīyamāno vā anūlīkēnēva tām adbhikāmanā
hoṭi, bhikkhu ca dosān patitthāti, saṅghādiseso

9 Yo pana bhikkhu samāggaṣṣa saṅghāssa bhēdāya parāka-
meyya bhēdanāsamvattānikām vā adbhikāmanā samādāya pāggayhā
tiṭṭhēyya, so bhikkhu bhikkhūnā evamāssa vācānīyo—mā āyasmā
samāggaṣṣa saṅghāssa bhēdāya parākkāmi, bhēdanāsamvattānikām
vā adbhikāmanā samādāya pāggayhā atthāsi Samētiyāssa saṅghēna,

samaggo hi sangho sammodamāno avivadamaṇo ekuddeso pāsū vihāratīti. Evaṃ ca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva pagga-nhēya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvataṭṭhiyaṃ samanu bhāsitaḍḍo tassā patimissaggaṃ yāvataṭṭhiyaṃ ce samanu bhāsīyamāṇo tam patimissajjeyya icchētam kusalāṃ, no ce patimissajjeyya, saṃgahādisso

11 Tass'eva kho pana bhikkhussa bhikkhū honti anuvattakā vaggavāḍakā, eko vā dve vā tayo vā, tē eva vadeyyum—mā, āyas-manto, etam bhikkhum kīnci avacuttā, dhammavādi c'eso bhikkhu, viṇayaavādi c'eso bhikkhu, amhākaṃ c'eso bhikkhu cāndam ca tucce aḍḍaya voharati, jānati no bhāsati, amhākaṃ c'etam khamatīti. Te bhikkhū bhikkhūhi evamassu vacanīyā—mā, āyasanto, evam avacuttā, na c'eso bhikkhu dhammavādi, na c'eso bhikkhu viṇayaavādi, mā āyasmanānāmapi saṃgahabhedo tucittā, sametāyasmanānāṃ sangghena, samaggo hi sangho sammodamāno avivadamaṇo ekuddeso pāsū viharatīti. Evaṃ te bhikkhū bhikkhūhi vuccamaṇa tathēva pagganhēyyum, tē bhikkhū bhikkhūhi yāvataṭṭhiyaṃ samanu bhāsitaḍḍa tassā patimissaggaṃ yāvataṭṭhiyaṃ ce samanu bhāsīyamāṇa tam patimissajjeyyum, iccētam kusalāṃ, no ce patimissajjeyyum, saṃgahādisso

12 Bhikkhu pan'eva dubacajātiko hoti, uddesapariyāpanesū sikkhāpadesu bhikkhūhi sahadhammikāṃ vuccamaṇo attānaṃ avacaniyāṃ karotī mā, āyasanto, kīnci avacuttā kalyāṇaṃ vā pāpakāṃ vā, ahampāyasmanāte na kīnci vakkhāmi kalyāṇaṃ vā pāpakāṃ vā, vīramābhāyasmanāto mama vacanāyāti. So bhikkhu bhikkhūhi evamassu vacanīyō—mā, āyasā, attānaṃ avacaniyāṃ akāsi, vacaniyāmeva, āyasā, attānaṃ karoti, āyasāpi bhikkhu vadetu sahadhammena, bhikkhūpi āyasmanāṃ vakkhanti sahadham-mena, evam sambaddhā hi tassā bhagavato parisa yadidaṃ amāmaṇṇa-vacanaṃ amāmaṇṇavuttāpānenāti. Evaṃ so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva pagganhēya. So bhikkhu bhikkhūhi yāvataṭṭhiyaṃ samanu bhāsitaḍḍo tassā patimissaggaṃ yāvataṭṭhiyaṃ ce samanu bhāsīyamāṇo tam patimissajjeyya iccētam kusalāṃ, no ce patimissajjeyya, saṃgahādisso

13 Bhikkhu pan'eva aññataraṃ gāmaṃ vā nigamaṃ vā upamissāya viharati kuladūsako pāpasamācāro, tassā kho pāpaka samācārā dissanti c'eva suyyanti ca, kulāṃ ca tēna dutthāṃ dissanti c'eva suyyanti ca. So bhikkhūhi evamassu vacanīyō—āyasā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasanto kho pāpaka samācārā dissanti c'eva suyyanti ca, kulāṃ cāyasmanā dutthāṃ dissanti c'eva suyyanti ca, kulāṃ cāyasmanā dutthāṃ dissanti c'eva suyyanti ca, pakkamattāyasmanā avāsa, ahaṃ tē idha vāsenāti. Evaṃ ca

so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo te bhikkhū evaṃ vadeyā—
bhikkhū bhayaḡṃṃo ca bhikkhū tādisikāya āpattiyā ekaccaṃ
pabbajjenti ekaccaṃ na pabbajjenti. So bhikkhu bhikkhūhi evamaṃssa

vaccanti—na āyasmā, evaṃ avaca, na ca bhikkhū chandaḡṃṃo,
na ca bhikkhū dosaḡṃṃo, na ca bhikkhū mohagṃṃo, na ca bhikkhū
bhayaḡṃṃo, āyasmā kho kulaḡṃṃsaka pāpasamācāro, āyasmato kho
pāpaka samācāro dissanti c'eva suyyanti ca, kuṇḡṃ cāyasmā duddhāṃ
dissanti c'eva suyyanti ca pakkamaṇāyasmaṃ munnha āvāsa, ahaṃ te
idha vāsenāhi. Evaṃso so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tatheva
paggahheyya. So bhikkhu bhikkhūhi yavātatiyaṃ samannussarabho
tassa patimssaḡṃṃāya. Yāvatatiyaṃce samannubhāsiyamaṇo tam pati-

missajjeyya iccetaṃ kusalaṃ, no ce patimssaṃjeyya, saṃghāḡṃṃido

Uddettha kho, āyasmanto, teṃsa saṃghāḡṃṃido dhammaṃ, nava
pathamaḡṃṃpatikaṃ, cattaro yāvataṃyaha, yesaṃ bhikkhu aññātamaṃ
vā aññātamaṃ vā āpajjitvā yāvatihaṃ jānaṃ paticeḡṃṃadehi tāvatihaṃ
teṃsa bhikkhuna ākaṃā parivattethabbvaṃ, parivutttha-parivāseṃsa
bhikkhuna uttaraṃ chāttaṃ bhikkhunnānattāya patipajjitabbvaṃ
Cinamānato bhikkhu yattha siyā vīsatiḡṃṃo bhikkhusaṃḡṃho, tattha
so bhikkhu abbhetaḡṃṃo. Ekkena-pi ce uno vīsatiḡṃṃo bhikkhusaṃḡṃho
tam bhikkhuna abbhēyya, so ca bhikkhu amabbhito, te ca bhikkhū
ḡṃṃareyaḡṃ, āyaṃ tattha sāmaṃci

‘Tatthāyasmaṇte pucchāmi—kaccittha paṇisuddha?’

Dutiyampi pucchāmi—kaccittha paṇisuddha?’

Tatīyampi pucchāmi—kaccittha paṇisuddha?’

Paṇisuddhetthāyasmaṇto, tasmaṃ tunhi, evameṃsaṃ dhiṃrayāmi.

|| Saṃghāḡṃṃisuddeso ||

Ime kho paṇāyasmaṇte dve anyatā dhammā uddesaṃ
āḡṃṃachanti —

1 Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhimaṃ eko ekāya raḡṃ

paticeḡṃṃame āsane alamaḡṃṃamaṃye missajjamaṃ kappēyya, tameṃsaṃ
saddhēyyavavacasaṃ upāsikaṃ timaṃ dhammaṃ aññātareṃsaṃ vadēyya-
parājikena vā saṃghāḡṃṃiseseṃsaṃ vā pācittiyeṃsaṃ vā, missajjamaṃ bhikkhu
parājānamaṇo timaṃ dhammaṃ aññātareṃsaṃ kareṃṃabho-parājikena
vā saṃghāḡṃṃiseseṃsaṃ vā pācittiyeṃsaṃ vā, yeṃsa vā sā saddhēyyavavacasaṃ
upāsikaṃ vadēyya teṃsa so bhikkhu kareṃṃabho. Ayamaṃ dhammo anyato

1. To find out the nature of the problem and the people involved in it. 2. To find out the causes of the problem. 3. To find out the people who are affected by the problem. 4. To find out the people who are responsible for the problem. 5. To find out the people who are interested in the problem. 6. To find out the people who are involved in the problem. 7. To find out the people who are affected by the problem. 8. To find out the people who are responsible for the problem. 9. To find out the people who are interested in the problem. 10. To find out the people who are involved in the problem.

7 Tānce añātako gahupatī vā gahupattāni vā uccāhi evāsohi abhīnatthum pavāreyya santutubbhupannam tene bhikkhuno kato evaram sādātubbam, tato ce ullarim andiyeyyā, nissaggiyam pacchīti yam

8 Bhikkhum pañeva uddisa aññāseva gahupattāni vā gapatānyā vā cīvaracetūpannam upakkhānam hoī anome cīvaraceti pānena cīvaram cetāpetvā itthannānam bhikkhū cīvaram uccāhi dessamīti Tatra ca so bhikkhu pubbe appavārito upasārambhavā cīvare vikappam āpajjeyya—sādhū vatte tann āyamaññiññe cīvaram cetāpannena evatūpan vā evatūpan vā cīvaram cetāpetvā uccāhi cīvaram cīvarānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam.

9 Bhikkhum pañeva uddisa aññāseva gahupattāni vā gapatānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam nam vā gahapātānānam vā paccakkāva cīvarānam upokkhamā honti—imehi mayam paccakkāva cīvarānam paccakkāva cīvarānam cetāpetvā itthannānam bhikkhū cīvaram uccāhi cīvaram cīvarānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam. Tatra ca so bhikkhu pubbe appavārito upasārambhavā cīvare vikappam āpajjeyya—sādhū vatte tann āyamaññiññe cīvaram cetāpannena evatūpan vā evatūpan vā cīvaram cetāpetvā uccāhi cīvaram cīvarānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam.

10 Bhikkhum pañeva uddisa aññāseva gahupattāni vā gapatānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam nam vā gahapātānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam. Tatra ca so bhikkhu pubbe appavārito upasārambhavā cīvare vikappam āpajjeyya—sādhū vatte tann āyamaññiññe cīvaram cetāpannena evatūpan vā evatūpan vā cīvaram cetāpetvā uccāhi cīvaram cīvarānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam.

11 Bhikkhum pañeva uddisa aññāseva gahupattāni vā gapatānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam nam vā gahapātānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam. Tatra ca so bhikkhu pubbe appavārito upasārambhavā cīvare vikappam āpajjeyya—sādhū vatte tann āyamaññiññe cīvaram cetāpannena evatūpan vā evatūpan vā cīvaram cetāpetvā uccāhi cīvaram cīvarānākaṃyātam upādāya, nissaggiyam pacchīyam.

(Ivavago Pathamo]

מִן הַיָּמִים הַהֵם וְעַד הַיּוֹם

[illegible]

արհրարած արհրարածսու բհարարարար արարարար - արարար

ප්‍රකාශන අංක 100/2019

տարվա ընթացքում և 2017 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ՝

տարվա ընթացքում հասնում է 100 միլիարդի:

unfounded and untrue, and that the same is not the case with the other two.

התאחדות העובדים הכללית

20 Yo pana bhikhu nānaprakāraṇaṁ kāyaavikkāyaṁ sammā-
pajjeyya, missaggiyaṁ pācetiyaṁ

]]Elakkalonnavaḥṣṣo dutiyo]]

21 Dasāhaparāmaṇaṁ utirekappaṭṭo dhiāetabbo taṁ atikkāmayāto,
missaggiyaṁ pācetiyaṁ

22 Yo pana bhikhu tūpānācābādhinena pātena aññaṁ
naṁ patāṁ cēṭapeyya, missaggiyaṁ pācetiyaṁ

Tena bhikkhuno so paṭṭo bhikhu—parisāya msaḥṣṣitabbo, yo ca
tassa bhikkhuparisāya paṭṭapariyāto so tassa bhikkhuno paṭātabbo—
ayam te bhikkhu paṭṭo yāva bhedaṇāva dhiāetabbo'ti Ayaṁ
tathā sāmi

23 Yaṁ pana tāṁ gāṇānaṁ bhikkhūnaṁ paṭisāyaṇiṇi
bhesaḥṣṣaṇi, seyyatāpidaṁ—sappi naṁvantiṇi telāṁ maddu plāṇitaṁ,
tāṁ paṭiggaheṭvā sātāhaparāmaṇaṁ samiddhikāṭakaṁ pari-
bhūṇitabbaṁ, taṁ atikkāmayāto missaggiyaṁ pācetiyaṁ

24 Māso eso gāḥṇānaṁ bhikkhūnaṁ vassikaṣāṭhikācivānaṁ
pariyēsitabbaṁ, addhamāso eso gāḥṇānaṁ katvā mivāsetabbaṁ
Oreṇa ce māso eso gāḥṇānaṁ vassikaṣāṭhikācivānaṁ pariyēseyya,
oreṇaddhamāso eso gāḥṇānaṁ katvā mivāseyya, missaggiyaṁ pāceti-
yaṁ

25 Yo pana bhikkhu bhikkhussa sāmā cīvānaṁ datvā paṇṇā
kupita anātamaṇo acchindeyya vā acchinḍapeyya vā, missaggiyaṁ
pācetiyaṁ

26 Yo pana bhikkhu sāmā sutāṁ viḍḍapevā tantaṁvāyehi
civāraṁ vāyapeyya, missaggiyaṁ pācetiyaṁ

27 Bhikkhūnaṁ paṇ'eva uddissa aññāṭako gahapati vā gahapataṁ
vā tantaṁvāyehi civāraṁ vāyapeyya, tathā ce so bhikkhu pubbe

appavārito tantaṁvāyē upasamkamitvā cīvare vikappaṁ āpajjeyya—
idaṁ kha, āvuso, cīvāraṁ māṁ uddissa viyyati, āyatānaṁ karotā
vītthātānaṁ appitānaṁ suvitānaṁ suppaṭṭhāyitānaṁ suvitthātānaṁ karotā
taccāhātānaṁ karotā, app'evanāma mayampi āyasaṁvantaṁ kuṇi-
matāṁ anupadajjeyyāmāti, evānaṁ so bhikkhu vātvā kuṇimataṁ
anupadajjeyya antamaso pindapāṭamattampi, missaggiyaṁ pācetiyaṁ

28 Dasāhānaparāmaṇaṁ kattiṭhikācivānaṁ bhikkhūnaṁ paṇ'eva
accekācivāraṁ upajjeyya, accekāṁ māṇḍamaṇeṇa bhikkhūnaṁ paṇ'eva
hetābbaṁ, peṭigāheṭvā yāva cīvarekālāsamaṇaṁ mikkhupitabbaṁ,
tato ce uttaraṁ mikkhipeyya, missaggiyaṁ pācetiyaṁ

29. Upi vassam kho pana katika punnamiyam yāmi kho pana
 cetāratipesu bhikkhu senāsanesu viharanto ākankhamāno tinnam
 cetāratipesu bhikkhu anātarān cīvarān antaragāharitvā mikkhipeyya, siyā ca
 cīvarān bhikkhuno kovidena cīvarena vipparāsāya
 cīvaritparāmanā tena bhikkhūna tena cīvarena vipparasitābham
 tinnocīvarān vipparasēyya anātarā bhikkhusammuttiā missaggyā
 pācetiyyam.

30. Yo pana bhikkhu jānam sanghikam labham parinātam
 uttamo parinimeyya missaggyā pācetiyyam.

[Patavaggo tatiyo.]

Uddetthi kho, āvassanto timsi missaggyā pācetiyyā dhammā
 l'itthay'vassante pucchāmi—kaccittha pārisuddhā
 Dutiya uppi pucchāmi—kaccittha pārisuddhā?
 L'itvampi pucchāmi—kaccittha pārisuddhā?
 Pārisuddhe tthāya-vassanto, tassamā tinnhi, evamevān dhatāyāmi.

[Missaggyā pācetiyyam.]

Ime kho pūnāyassanto dvenavuti pācetiyyā dhammā uddesam
 —

1. Sampajānam-āvaro pācetiyyam.

2. Omāsvāde pācetiyyam.

3. Bhid'khipesūnā pācetiyyam.

4. Yo pana bhikkhu anupāsampannāya padaso dhammā
 ceyya pācetiyyam.

5. Yo pana bhid'khu anupāsampannena uttara-durattā-

tiyya mikkhipeyya, pācetiyyam.

6. Yo pana bhikkhu mānagāmanā sabbācēyyam kappēyya

—

7. Yo pana bhikkhu mānagāmanā uttaram cīvarān v-ādhā-

tiyya d'vā cīvarā viharitvā purisavaggaheva, pācetiyyam.

8. Yo pana bhid'khu anupāsampannā uttara-manussādhā-

tiyya pācetiyyam.

9. Yo pana bhid'khu anupāsampannā apācetiyyam

—

10 Yo pona bluklu puthvun khamava vā lhinipaveva vā
pōtivan

Musiv dāv 120 puthmo

- 11 Bhatv mpatvav vā pōtivan
- 12 Amav dake vhisake pōtivan
- 13 Ljhy mke khy mke pōtivan
- 14 Yo pona bluklu sengmku mte nu vā pitham vā bhisu
vā lochu vā ghyok vā sathmavā sathmipavā vā tūm pakka-
mtonvā vā vaddhava vā vaddhūm vā gacheyva,
- 15 Yo pona bluklu mgleke vhitv savm sathmavā vā
sathmipavā vā tūm pakka mtonvā vā vaddhūm vā vaddhūpaveva
mipuchūm vā gacheyva pōtivan
- 16 Yo pona bluklu mgleke vhitv jāmūm pūbipagatan
bluklu mpatvav vā savm kapeva vā savm vaddhūm bhavissat
so pakka mpatvav vā pōtivan
- 17 Yo pona bluklu bluklu mpatvav kupto anattamano sanghikā
vhitā mkk vdhvā vā mkk vdhvā vā pōtivan
- 18 Yo pona bluklu senghake vhitv ppatvachasakutivā
thivapad m mte nu vā pitham vā sithā abhimsidēva vā
abhimpajevā vā pōtivan
- 19 Mahalakam pona bluklu vā vhitv kavyamānava vā
dvarakosā aggal vhitvavā aloka-sandhipamāyā dvatvachada-
nava paitvā mpatvav vā mte nu vā vaddhūm, tato cc uttam
appahatv mte adhvithvā pōtivan
- 20 Yo pona bluklu jāmūm sapthakam udakam tūmā vā
matkam vā siveya vā sithāpaveva vā pōtivan

[Bhatv mpatvav dūm]

- 21 Yo pona bluklu asumatō bluklu mpatvav ovađeyya,
pōtivan
- 22 Samatō'pi ca bluklu atthamigale sutvō bluklu mpatvav
ovađeyya, pōtivan
- 23 Yo pona bluklu bluklu mpatvav upasankamitvā
bhikkhu mpatvav ovađeyya aññatā samāyā, pōtivan
- Tattāyam samāyō—gīlānā hoti bhikkhūni, aya m tatthā samāyō

- 24 Yo pana bhikkhu evam vadeyya—āmisabhetu bhikkhu
 bhikkhuno ovaḍanti, pācetiyaṃ
 25 Yo pana bhikkhu ānāṭikāya bhikkhunīya cīvaram dadeyya
 ānāṭi pīvatatāka, pācetiyaṃ
 26 Yo pana bhikkhu ānāṭikāya bhikkhunīya cīvaram sibbeyya
 vā sibbapceyya vā, pācetiyaṃ
 27 Yo pana bhikkhu bhikkhunīya saddham samvithāya
 dhammaggaṃ patipajjeyya antamaso gāmantaratampi ānāṭa-
 māvā pācetiyaṃ
 28 Lathiyam samavo—sattagamanīyo hoti maggo sāsankasam-
 tato sippitthavo ayaṃ tatta samayo
 29 Yo pana bhikkhu bhikkhunīya saddham samvithāya
 cīvaram abhinūhēyā uddhagāminim vā adhogāminim vā ānāṭa-
 mavitthava, pācetiyaṃ
 30 Yo pana bhikkhu jānam bhikkhuniparipācitam pindapātam
 oṇḍhūṇṇeyva ānāṭa pubbe ghisamārambhā, pācetiyaṃ
 31 Yo pana bhikkhu bhikkhunīya saddham eko ekāya taho
 m ujjam kappēyya, pācetiyaṃ

[Bhikkhunovādaṃ tatiyaṃ]

- 1 Aṅgānere bhikkhunā eko āvasathapundo bhūṇṇitabbo, tato
 cīvaram bhūṇṇeyya, pācetiyaṃ
 2 Cīvarbhoyam cīvāṭa samayā, pācetiyaṃ
 3 Lathiyam samayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo cīvarakāṭa-
 pācetiyaṃ
 4 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo mahāsamayo
 5 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 6 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 7 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 8 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 9 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 10 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 11 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 12 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 13 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 14 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 15 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 16 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 17 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 18 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 19 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 20 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 21 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 22 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 23 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 24 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 25 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 26 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 27 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 28 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 29 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 30 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 31 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 32 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 33 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 34 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 35 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 36 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 37 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 38 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 39 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 40 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 41 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 42 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 43 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 44 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 45 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 46 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 47 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 48 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 49 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 50 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 51 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 52 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 53 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 54 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 55 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 56 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 57 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 58 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 59 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 60 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 61 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 62 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 63 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 64 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 65 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 66 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 67 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 68 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 69 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 70 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 71 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 72 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 73 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 74 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 75 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 76 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 77 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 78 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 79 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 80 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 81 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 82 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 83 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 84 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 85 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 86 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 87 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 88 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 89 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 90 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 91 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 92 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 93 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 94 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 95 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 96 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 97 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 98 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 99 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo
 100 Cīvaradāmasamayo—gḷāṇ samayo cīvaradāmasamayo

handa bhikkhu khāda vā bhunja vāti jānam āsādanāpekko, bhuttar-

sinn, pācittiyam

37 Yo pana bhikkhu vikkāle khādaniyam vā bhojaniyam vā khādeyya vā bhunjeyya vā, pācittiyam

38 Yo pana bhikkhu sammuddhikkāraṇaṁ khādaniyam vā bhojani-

yam vā khādeyya vā bhunjeyya vā, pācittiyam
39 Yam kho pana tūmi panitabbhogaṇaṁ seyyathidam suppi

navamītam telam maddhu phāmitam maccho mamsam khīram daddhi,
yo pana bhikkhu evareppāmi panitabbhogaṇaṁ agāno attano utthāya

vināpēva bhunjeyya, pācittiyam.
40 Yo pana bhikkhu adinnam nikkhadvānaṁ āhāram āhāreyya

|| Bhoganaavaggo cuttīho ||

41 Yo pana bhikkhu aśelakassa vā paṇibhājakassa vā paṇibhāji-

kāya vā sahatthā khādaniyam vā bhojaniyam vā dadeyya, pācittiyam

42 Yo pana bhikkhu bhikkhum evam vadeyya—ehāvuso

gāmaṁ vā migamaṁ vā pundāya pavassissāmi, tassa dāpetvā vā

adāpetvā vā ujjeyya—gacchāvuso na me taya saddhim katha vā

nisajja vā phāsu hoti, ekakassa mekathā vā nisajja vā phāsu hoti
43 Yo pana bhikkhu sabhogane kule anupakkajja nisajjam

kappeyya, pācittiyam

44 Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhim raho paticchānne

āsane nisajjam kappeyya, pācittiyam
45 Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhim eko ekāya raho

nisajjam kappeyya, pācittiyam

46 Yo pana bhikkhu mmanāto sabhāto samāno santam

bhikkhum adāpetvā purebhāttam vā pacchābhāttam vā kulesu

carittam āpejjeyya aññātra samāya, pācittiyam

47 Agānena bhikkhuna cātummāsapaccayapavānaṁ sādābba

aññātra punapavāraṇāya aññātra niccāpavāraṇāya, tato ce uttarim

sādiyeyya, pācittiyam
48 Yo pana bhikkhu uyyuttam senam dassanāya gaccheyya

aññātra tathāruppaccaya, pācittiyam

19 Sīyā ca tassa bhikkhuno koccidēva paccayo senam gamanāya, diratataratāni tēna bhikkhunaṁ senāya vasitābham tato ce uttāram aseyya, pācittiyam

50 Diratataratāni ce bhikkhu senāya vasamāno uyyodhikam vā balaḡgam vā senābyūbham vā anikadassanam vā gaccheyya, pācittiyam

[Acelakavaggo Pañcama]

51 Surānerayapāne pācittiyam

52 Angulipatodake pācittiyam

53 Uḍake haṣṣadhamme pācittiyam

54 Anādaye pācittiyam

55 Yo pana bhikkhu bhikkhūn bhimsāpeyya pācittiyam

56 Yo pana bhikkhu aglāno visābhanāpekkho jotim samāda-
haya vā samādāhāpeyya vā aññātra tūthānūpapaccayā, pācittiyam

57 Yo pana bhikkhu orenaddhamāsam nahāyeyya aññātra
—mayā, pācittiyam

58 Tattāvaṁ samayo—diyaḍḍho māso seso gñhānānti vassānassa
pattāmo māso iccece addhēyva māśā unha—samayo paritahāsamayo
gḷāṇsamayo kammassamayo addhānaggaṇnamasamayo vātavutthi-
—mayo ayaṁ tattāva samavo

58 Nāvaṁ pana bhikkhunaṁ cīvratābhena tinnam dubban-
nāvaṁ aññātaṁ dubbanākaratānaṁ ādātābham nīlaṁ vā
kaddhānaṁ vā kālāsānaṁ vā Anādaye bhikkhūn tinnam dubban-
natānaṁ aññātaṁ dubbanākaratānaṁ navam cīvānaṁ
paribhūṇeyya, pācittiyam

59 Yo pana bhikkhu bhikkhūssa vā bhikkhūmyā vā sikkhā-
mānāya vā samānerissa vā samānerivā vā sūnaṁ cīvānaṁ vikāpētvā
apaccuddhātāraṁ paribhūṇeyya pācittiyam

60 Yo pana bhikkhu bhikkhūssapattāni vā cīvānaṁ vā nīdānaṁ
vā sūgheṇ vā kāyābaddhānaṁ vā apamādhēyya vā apamādhāpevva
vā uttamaso haṣṣāpekkho pi, pācittiyam

[Sutāpānavaggo Chattho]

61 Yo pana bhikkhu sammāca pānaṁ jīvitaṁ voppeyya,

62 Yo pana bhikkhu jānam sappānakam uḍakam paribhūṇeyya, pācittiyam.

63 Yo pana bhikkhu jānam vatthūddhannam mihāṭṭhikaraṇam punakammāya ukkoteyya, pācittiyam

64 Yo pana bhikkhu bhikkhussa jānam dutthullam āpatim paticehādeyya, pācittiyam

65 Yo pana bhikkhu jānam unavasiṭṭivasam puṅgalam upasam-pādeyya, so ca puṅgalo anupasaṃpanno te ca bhikkhū gārayhā,

idam tasmā pācittiyam

66 Yo pana bhikkhu jānam theyyasatthēna saddhim samvīdhāya ekaddhānamaggam patipajjeyya antamaso gāmantarampi, pācittiyam

67 Yo pana bhikkhu māṭugāmena saddhim samvīdhāya ekaddhānamaggam patipajjeyya antamaso gāmantarampi, pācittiyam

68 Yo pana bhikkhu evaṃ vadēyya—tathābham bhagavatā dhammam desitam ājānāmi yathā ye'ne antariyikā dhammā vuttā

bhagavatā te patisevato nālam antariyāyāti, so bhikkhu bhikkhūhi evamassa vacanīyo—mā āyasmā evaṃ avaca, mā bhagavatā

abbhācikkhi, na hi sādhu bhagavato abbhākkhānam, na hi bhagavā evaṃ vadēyya, anekapariyāyena āvuso antariyikā dhammā antariyikā

vuttā bhagavatā, alāṇca pana te patisevato antariyāyāti. Evāṇca pana so bhikkhu bhikkhūhi vuccamaṇo tathēva paṇḍanheyya, bhikkhu

bhikkhūhi yāvataṭṭhiyam samānubhāsitābbo tassā patimassaggēyāyā vāvatatiyāṇce samānubhāsiyamaṇo tam patimassajjeyya icceṭam

kusalam, no ce patimassajjeyya, pācittiyam

69. Yo pana bhikkhu jānam tathāvāḍḍmā bhikkhūnā alkatānu-dhammena tam dittim āpatimissatthēna saddhim sambhūṇeyya vā samvasēyya vā sabā vā seyyam kappēyya, pācittiyam

70 Samānuddeso'pi ce evaṃ vadēyya—tathābham bhagavatā dhammam desitam ājānāmi yathā ye'ne antariyikā dhammā vuttā

bhagavatā, te patisevato nālam antariyāyāti, so samānuddeso bhikkhūhi evamassa vacanīyo—mā, āvuso samānuddesa, evaṃ avaca,

mā bhagavatā abbhācikkhi, na hi sādhu bhagavato abbhākkhānam, na hi bhagavā evaṃ vadēyya, anekapariyāyena, āvuso samānuddesa,

antariyikā dhammā antariyikā vuttā bhagavatā, alāṇca panate patisevato antariyāyāti. Evāṇca pana so samānuddeso bhikkhūhi

vuccamaṇo tathēva paṇḍanheyya, so samānuddeso bhikkhūhi evamassa vacanīyo—ajjātagge te, āvuso samānuddesa, na c'eva so

bhagavā satthā apadāsitābbo, yampi caṇṇe samānuddesaṃ labhanti bhikkhūhi saddhim dirattatirattam sabaseyyam sāpi te n'atthi,

corā pare vinasīti. Yo pana bhikkhu jānam tathā nāsitam samānud-
deṃ upāpīyeyya vā upatthāpēyya vā sambhujeyya vā saha vā
—etvāmappeyya pācetiyaṃ

[Sappānākavaggo Sattamo.]

71. Yo pana bhikkhu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno
—eva vadeyya—na tāvāhaṃ, āvuso, etasmiṃ sikkhāpade sikkhissāmi
yāve ne ahaṃ bhikkhūmi vyaṭṭham vyaṭṭham paripucchāmiṃti,
sikkhamāneṃ, bhikkhave, bhikkhūnaṃ aṇṇātabbāni paripucch-

itvāni paripāhitaṭṭabbāni, ayaṃ tathā sāmeti

72. Yo pana bhikkhu pāṇinokke uddissamāne evaṃ vadeyya—
kaṃ pūṇiṃ hi khuddānukhuddakehi sikkhāpadehi udditthēhi yāvadevā
lūkaṃcāyā vilesāyā vilesāyā samvattantiṃti, sikkhāpadavivaranamāke

pācetiyaṃ

73. Yo pana bhikkhu anvaḍḍhamāsaṃ pāṇinokke uddissamāne
—evaṃ vadeyyadānēva kho ahaṃ ajātaṃ ayaṃpi kua dhammo
sutvato suttipariyāpamo anvaḍḍhamāsaṃ uddesaṃ āgacchatiṃti,
tāne bhikkhūni aṇṇe bhikkhūni jāneyyāmi nismanapubbāni nuna
bhikkhūni deṃcchikhattuṃ pāṇinokke uddissamāne, ko pana vādo
bhavyo te, me ca tassa bhikkhūno aṇṇānakeṃa munti aṭṭhi, jāṇe
tattātipariyāpamo tāne yāṭṭhāhammo kareṭṭabbō, uttarīkassa
mohō troyetthobho—tassa te āvuso, āṭṭhā tassa te duḥkaddhamāni yāmi
—evaṃ pāṇinokke uddissamāne na sādhammikaṃ atthikavā manasi-

—etvāni. Idha tesmiṃ mehiṃke pācetiyaṃ

74. Yo pana bhikkhu bhikkhūssaṃ kuppito anuttamaṃ pālātaṃ

pācetiyaṃ

75. Yo pana bhikkhu bhikkhūssaṃ kuppito anuttamaṃ pālātaṃ

pācetiyaṃ

76. Yo pana bhikkhu bhikkhūni amūḷheṃa sanghādisseṃne

pācetiyaṃ

77. Yo pana bhikkhu bhikkhūssaṃcāyā vilesāyā vilesāyā
—etvāmappeyya pācetiyaṃ

78. Yo pana bhikkhu bhikkhūni bhāṇaṃ uṇṇātaṃ me bhāṇa-

—etvāmappeyya pācetiyaṃ

datvā pacehā khyannadhamman āpajjeyya, pācittiyam.

chāndam adatvā utthāyāsant īlakamegya, pācittiyam

պաշտօնական փոխանակման փուլում:

82 Կօ քան ի իրար զայն արարածսն իմաստաբան

||Sahadhamnikavago Athhamo ||

anlikhantarijake anggataratana ke pubbe uppatissam—vidito mda-

khilam atikkaneyya, pāṭṭiyam

ճշմարտության և պարզության համար:

prācittiyam

[illegible]

bhāvissati so harissatīti   Ayam tathā sāmici

gāmam paviseyya aññātra tathā upa accāyika karamiyya, pācittiyam

86 ॐ परां धीमहि अर्चन्मयागमं वा दान्तमयागमं वा विष्णु-

87

រក្សាទុកស្រាប់តែ ឯកសារទាំងនេះ ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាទូទៅ ដោយមិនមានការអនុញ្ញាតពីអ្នកផ្តល់សេវា។

atamyā, tam atikkāmayato chedanakkam pācittiyam

kāṭapēyā, uddālanakam pāṭṭiyam

89 Nisidamam pana bhikkhuna kāyamañeṇa paṇāṇikam

viṭṭatthiye, triyam piyaddham, dasā vidutthi, tam atikkāmayato

chedanakam pāṭṭiyam

06

[illegible]

დატბყა,

91 Vasikāssārikānaṃ pana bhikkhūnaṃ kārayamaṇena pamaṃkā-
 retabbā tattridānaṃ pamaṇaṃ—dīghaso eha vidatthiyo sugata-
 rāṭṭhava, tīrāyaṃ addhateyyā, tam atikkāmayato chedanakam
 rekhaṃ vā chedanakam pācetiyyam
 92 Yo pana bhikkhu sugatacivaraṃ pappamaṇaṃ cīvaraṃ kāṭṭheyya
 taddaṃ sugata-sa sugatacivaraṃ pamaṇaṃ—dīghaso nava vidat-
 thivo sugata viditthiva, tīrāyaṃ eha vidatthiyo, idam sugata-sa sugata-
 rāṭṭhapaṃ tīnaṃ

[Kataṃavaggo Xavama]

Udhitā kho āvaṃanto dvenavuttipācetiyyā dhammā Tathā-
 vaṃanto pucchāmi—kaccittha parisuddhā?

Dutiyaṃpi pucchāmi—kaccittha parisuddhā?

Tīrtaṃpi pucchāmi—kaccittha parisuddhā?

Parisuddhetthavaṃanto tasmaṃ tūhi, evamevaṃ dhammā

[Pācetiyyam]

Ime kho paṇyīṃanto carāto pācidesaṇṇā dhammā uddesaṃ
 tathā

1 Yo pana bhikkhu aññatthikāya bhikkhūṇaṃ antaraḡharaṃ
 pācetiyyā tathāro bhikkhūṇā vā bhogaṇṇā vā sahaṭṭhā paṭigga-
 raṃ tathāro bhikkhūṇā vā pācidesatthā vā pācidesaṇṇā tathā
 bhikkhūṇā—

2 Bhikkhū paṇyīṃanti kulesu vā vānāntā bhūḡanti Tatra co sa
 rāṭṭhapaṃ vā vānāntā rāṭṭhā hoti—tāsaṃ sūpaṃ deha, idha
 tathāro bhikkhūṇā bhikkhūṇā bhūḡanti Ekasā vā co bhikkhūṇā
 tathāro bhikkhūṇā bhikkhūṇā bhūḡanti pācidesatthā vā bhikkhūṇā—
 3 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā

4 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā
 5 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā
 6 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā
 7 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā
 8 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā
 9 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā
 10 Bhikkhū paṇyīṃanti dāraṃ tathāro bhikkhūṇā pācidesaṇṇā

va, patidesetabbam tena bhikkhuna—gāryham, āvuso, dhammam
āpajim asappāyam patidesaniyam, tam patidesemiti

4 Yāni kho pana tāni āraṇṇakāni senāsanaṃ sāsanaṃ kasammatāni
sappatibhāyaṃ, yo pana bhikkhu tathārūpesu senāsanesu viharanto
pubbe appatissamvīditam khādaniyam vā bhoganiyam vā ajjhārame
sahatthā patiggahetvā agāṇo khādeyya vā bhujeyya vā, patidese-
tabbam tena bhikkhuna—gāryham, āvuso, dhammam āpajim asap-
pāyam patidesaniyam, tam patidesemiti

Uddittā kho, āyasmanto, cattāro patidesaniyā dhammā Tattha-

yaṃante pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?

Dutiyampi pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?

Tatīyampi pucchāmi—kaccittā paṇisuddhā ?

Paṇisuddhetthāyaṃsmanto, tasmā tūhi, evametam dhārayāmi

॥ Patidesaniyam ॥

Ime kho paṇāyasmanto sekiyā dhammā uddesam āgacchanti —

1 Paṇandalam nivāsesamiti sikkhā karaṇiā

2 Paṇandalam parūpsamiti sikkhā karaṇiā

3 Supaticchanno antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

4 Supaticchanno antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

5 Susamvuto antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

6 Susamvuto antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

7 Okkhitācakkhu antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

8 Okkhitācakkhu antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

9 Na ukkhitācakkhu antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

10 Na ukkhitācakkhu antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

॥ Paṇandalaavaḡgo Paṭhamo ॥

11 Na ujjhaḡghikāya antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

12 Na ujjhaḡghikāya antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

13 Appasaddo antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

14 Appasaddo antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

15 Na kāyappacālakam antaraḡhare gamissamiti sikkhā karaṇiā

16 Na kāyappacālakam antaraḡhare nīsidissamiti sikkhā karaṇiā

17	Na	bāhuppacālakam	antaraḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā
18	Na	bāhuppacālakam	antaraḡhāre	miṣḍissāmiti	sikkhā	karaṇiyā
19	Na	sisappacālakam	antaraḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā
20	Na	sisappacālakam	antaiaḡhare	miṣḍissāmiti	sikkhā	karaṇiyā

॥Na-ujjhaḡḡhikavaḡḡo dutiyo ॥

21	Na	khambhakato	antaiaḡhāre	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā
22	Na	khambhakato	antaraḡhare	miṣḍissāmiti	sikkhā	karaṇiyā
23	Na	ogunthito	antaraḡhare	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā
24	Na	ogunthito	antaiaḡhare	miṣḍissāmiti	sikkhā	karaṇiyā
25	Na	ukkuṭikāya	antaiaḡhāre	gamiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā
26	Na	palāṭṭhikāya	antaraḡhare	miṣḍissāmiti	sikkhā	karaṇiyā
27	Sakkaḡcam	pindapātāṃ	paṭiḡḡaḡheṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
28	Paṭṭasaṇṇi	pindapātāṃ	paṭiḡḡaḡheṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
29	Samaṣṇupakam	pindapātāṃ	paṭiḡḡaḡheṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
30	Samatittikam	pindapātāṃ	paṭiḡḡaḡheṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	

॥Na-khambhakavaḡḡo tatiyo ॥

31	Sakkaḡcam	pindapātāṃ	bhūṇiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
32	Paṭṭasaṇṇi	pindapātāṃ	bhūṇiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
33	Sapadāṇam	pindapātāṃ	bhūṇiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
34	Samaṣṇupakam	pindapātāṃ	bhūṇiṣṣāmiti	sikkhā	karaṇiyā	
35	Na	thūpato	omadditvā	pindapātāṃ	bhūṇiṣṣāmiti	sikkhā
36	Na	supam	vā	vyāḡḡanam	vā	odāṇam
37	Na	supam	vā	odāṇam	vā	agāḡāno
38	Na	ujjhaṇṇasāṇi	paṭṭaṣaṃ	paṭṭam	oḷokasāṇi	sikkhā
						karaṇiyā

39 Nāṭunahantam kabalam karassāmiti sikkhā karaniyā.
40 Pannandalam ālopan karassāmiti sikkhā karaniyā.

§ Sakkaaccaavaḡgo catuttho §

41. Na anāhate kabale mukhadāvāram vivarassāmiti sikkhā karaniyā
42 Na bhūṇyamāno sabbam haṭṭham mulhe pakkhippissāmiti sikkhā karaniyā
43 Na sakabaleṇa mukheṇa vyāhāressāmiti sikkhā karaniyā
44 Na pūṇḍikhepabham bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
45 Na kabalāvaacchedakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
46. Na avagantakārakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
47 Na haṭṭhamuddhūnakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
48 Na sitthāvakārakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
49 Na yvāṇānicchārakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
50 Na capucapukārakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā

§ Nā-anābhatavaḡgo pañcamo §

51 Na surūsurūkākam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
52 Na haṭṭhanūllehakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
53 Na pattanūllehakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā
54 Na oṭṭhanūllehakam bhūṇjissāmiti sikkhā karaniyā.
55 Na sāmisenā haṭṭhena pāṇyathūlākam paṇḡgahessāmiti sikkhā karaniyā
56 Na sasitthakam pattadhovanam antaragāhare chaddessāmiti sikkhā karaniyā
57 Na chāṭṭapānissa aḡlānassa dhammam desissāmiti sikkhā karaniyā
58 Na dandapānissa aḡlānassa dhammam desissāmiti sikkhā karaniyā
59 Na sātthapānissa aḡlānassa dhammam desissāmiti sikkhā karaniyā
60 Na āvudhapānissa aḡlānassa dhammam desissāmiti sikkhā karaniyā

§ Nā-surūsurūkavaḡgo chaṭṭho §

- 61 Na pādunkāṇīlhalassa agghānassa dhammam desissāmiti
sikkhā kaṇhiyā
- 62 Na upāhanārūlhalassa agghānassa dhammam desissāmiti
sikkhā kaṇhiyā
- 63 Na vānagatassa agghānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
- 64 Na vayanagatassa agghānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
- 65 Na pallatthikāya mīmanassa agghānassa dhammam desissāmiti
sikkhā kaṇhiyā
- 66 Na vetthitasissassa agghānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
- 67 Na oḍḍhitassassa agghānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
- 68 Na chamiyā usidivā āsane mīmanassa agghānassa dhammam
desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
- 69 Na nīce āsane mīdīvā uce āsane mīmanassa agghānassa
dhammam desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
- 70 Na thito mīmanassa agghānassa dhammam desissāmiti sikkhā
kaṇhiyā

¶ Na-padukavaggō suttamo ¶

- 71 Na pacchato gacchanto purato gacchantaṇṇassa agghānassa
dhammam desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
- 72 Na uppatheṇa gacchanto patheṇa gacchantaṇṇassa agghānassa
dhammam desissāmiti sikkhā kaṇhiyā
- 73 Na thito agghāno uccāram vāpassāvam vā karissāmiti sikkhā
kaṇhiyā
- 74 Na hante agghāno uccāram vā passāvam vā khalham vā
karissāmiti sikkhā kaṇhiyā
- 75 Na udake agghāno uccāram vā passāvam vā khalham vā
karissāmiti sikkhā kaṇhiyā

¶ Na-paccato-vaggō utthamo ¶

Udditthā kho, āyasmanto, sekhiyā dhammā 'tattbhāyasmanante
 Uccchāmi—kaccettha paṇisuddhā ?
 Dutiyampi pucchāmi—kaccettha paṇisuddhā ?
 'Tatiyampi pucchāmi—kaccettha paṇisuddhā ?
 Paṇisuddhettbhāyasmananto, tasmā tunhi, evamevān dhammāni

||Sekhiyā||

Ime kho paṇāyasmananto satta adbhikkhānassamathā dhammā
 uddesam āgacchanti —

Uppannuppannāni adbhikkhānāni samathāya vūpasamāya
 sammukkhāvīmaḃ dātabbo, satvīmaḃ dātabbo, amūhābhavīmaḃ
 dātabbo, patimāya kāretabbam, yebhūyāsikā, tassapāpyāsikā,
 anavattātakoti

Udditthā kho, āyasmanto, satta adbhikkhānassamathā dhammā
 'tattbhāyasmanante pucchāmi—kaccettha paṇisuddhā ?

Dutiyampi pucchāmi—kaccettha paṇisuddhā ?

'Tatiyampi pucchāmi—kaccettha paṇisuddhā ?

Paṇisuddhettbhāyasmananto, tasmā tunhi, evamevān dhammāni

||Sattadbhikkhānam||

Uddittham kho āyasmanto nidānam, udditthā cattaro pārājikā
 dhammā, udditthā tērasa saṃghādidesa dhammā, udditthā dve anyāta
 dhammā, udditthā timsa missaḃgiyā pacitīyā dhammā, udditthā
 dvēsavuti pacitīyā dhammā, udditthā cattaro pāṭidesanīyā dhammā,
 udditthā sekhiyā dhammā, udditthā satta adbhikkhānassamathā dhammā
 Etakam tassā bhagavato suttagatam sutta-pariyāpannam anvadāli-
 massam uddesam āgacchanti 'Tattā sabbeheva samaggehi sammio-
 damānehi avivadamaṇehi sikkhitabbaṇti

Bhikkhupāṭimokkham nūttaritam

(*Δμαρτυρία*)

I

[illegible]

anānīlomikam aparitiripam assāmanakam ukappiyam akaraṇīyam
 Katham hi nāma te bhikkhave moghapurisa dummavattā dappatā
 anākappasampamāṇā pindava carisanti, manussānam bhūṇimāṇānam
 upari bhogane pi uttīṭṭhapattam upanāmesanti upari kṛādāmye pi
 uttīṭṭhapattam upanāmesanti upari sāmye pi uttīṭṭhapattam
 upanāmesanti upari pāṇe pi uttīṭṭhapattam upanāmesanti,
 sīmam sūpam pi odanam pi vinnāpetvā bhūṇisanti, bhūttagge pi
 uccāsaddā mādāsaddā vīharisanti. N' etam bhikkhave appasannānam
 va paśādāya pasannānam vā bhūyobhāvāya, atha kho tam bhikkhave
 appasannānaṃ c' eva appasādāya, pasannānaṃ ca ekaccānam ānā-
 thattā vā ti. Atha kho bhagavā te bhikkhū anekapariyāyena viga-
 rahitvā dubbharaṭṭvā dūposatvā mahāicchhatāya asanuttūhiyā
 saṃgaṇikāya ko-ṇṇassa avāmanā bhāsitvā anekapariyāyena subha-
 ratāya suposatāya appicchiṇṇassa santutthassa sillekhiṇṇassa dhiutassa
 pāsādikassa aparāṇṇassa vivāṇāmbhāssa vānam bhāsitvā
 bhikkhūnam tadannucchāvīkam tadannulomīkam dhāmmīkatham
 katvā bhikkhū āmanesi annāṇānam bhikkhave upajjhāyam
 Upajjhāyo bhikkhave saddhivīharīkumhi puttecittam upatthāpessati,
 saddhivīharīko upajjhāyānūhi pteuccittam upatthāpessati. Evaṃ te
 aṭṭhamānīnam sagatavā sapperisā sabbhāgavuttino vīharantaṃ manasum
 pana bhikkhave upajjhāyo gāhetvābo ekam'sam uttarāsangam
 karitvā pāde vānditvā ukkubīkam usiditvā añjalim paḍḍhāpetvā evam
 assa vacanīyo upajjhāyo me bhante hohi, upajjhāyo me bhante hohi,
 upajjhāyo me bhante hohi. Sāhū ti vā, jāhū ti vā, opāyīkum ti vā,
 patirupam ti vā, pāsādikena saṃpādehitvā vā kāyena vinnāpeti, vācāya
 vinnāpeti, kāyena vācāya vinnāpeti, gahito hoti upajjhāyo, na kāyena
 vinnāpeti, na vācāya vinnāpeti, na kāyena vācāya vinnāpeti, na gahito
 hoti upajjhāyo

Saddhivīharīkena bhikkhave upajjhāyānūhi sammāvattitābham,
 tatṭhāyam sammāvattanaṃ kālāsa' eva utthāya upāhāṇā omūḍevā
 ekam'sam uttarāsangam karitvā dantakattam dātābham, mukho-
 dakam dātābham, āsanam paññāpetābham. Sace yāgu hoti, bhājanam
 dhoṇitvā yāgu upanāmetābha Yāgum pitassa udakam datvā
 bhājanam patiggalietvā nicam katvā sādhuīkam aparigraham'santeṇa
 dhoṇitvā patisaṃmetābham Upajjhāyānūhi vuttithe āsanam uddhar-
 tābham. Sace so deso ukkāpo hoti, so deso sammajjitābo. Sace
 upajjhāyo gāmam pavasiṭukāmo hoti, nivāsanaṃ dātābham, patim-
 vāsanaṃ patiggaḥetābham kāyabandhanam dātābham, saḍḍanam

katvā saṃgahāyīo dātābba, dhovitvā patto sandako dātābbo Sace upajjhāyo paccassamaṇaṃ akankhati, tmaṇḍalam paticchādentena upajjhāyo paccassamaṇaṃ ākankhati, tmaṇḍalam paticchādentena parmaṇḍalam nivāsetvā kāyabandhanaṃ bandhītvā saṇṇaṃ katvā saṃgahāyīo pārupitvā ganthiḃkaṃ patimuccitvā dhovitvā pattam gahetvā upajjhāyassa paccassamaṇeṃ hotābbaṃ Nāridūre gantābbaṃ, na accassane gantābbaṃ Pattapariyāpanaṃ patigga-
betābbaṃ Nā upajjhāyassa bhanaṃāssa antarantaraṃ katha
opātetābbaṃ Upajjhāyo āpatissamaṇā bhanaṃāno nivāretābbo.
Nivattantaṇa pathamaṭaraṃ āguttvā āsanaṃ paṇḍāpetābbaṃ,
pāḍodakaṃ pādāpithaṃ pādakathāhikaṃ upanikkhipitābbaṃ, paccu-
gantvā pattācivaraṃ patiggaḃhetābbaṃ, patimvāsaṇaṃ dātābbaṃ,
nivāsaṇaṃ patiggaḃhetābbaṃ Sace cīvaraṃ suṇṇaṃ hoti, mūhuttaṃ
unhe oṭāpetābbaṃ na ca unhe cīvaraṃ mūdābitābbaṃ Cīvaraṃ
sambharitābbaṃ Cīvaraṃ sambharantaṇa catuṃguḃlaṃ kaṇṇaṃ
ussāretvā cīvaraṃ sambharitābbaṃ mā majjhe bhaṇgo āhositī Obhoge
kāyabandhanaṃ kātābbaṃ Sace pindapāto hoti upajjhāyo ca
bhūṇjitukāmo hoti, udakaṃ datvā pindapāto upaṇāmetābbo.
Upajjhāyo pāmyeṇa pucchitābbo Bhuttāviṇṇa udakaṃ datvā pattam
patiggaḃhetvā nicaṃ katvā sādḃukaṃ aparigḃhaṇisaṇeṇa dhovitvā
vodalakaṃ katvā mūhuttaṃ unhe oṭāpetābbo, na ca unhe patto
mūdāhitābbo Pattaacīvaraṃ mikkhipitābbaṃ Pattam mikkhipantaṇa
ekena hatthena pattam gahetvā ekena hatthena hetthamaṇeṇa vā
hetthāpithaṃ vā parāmaṇṇitvā patto mikkhipitābbo, na ca amantara-
hitīyā bhūṇṇitvā patto mikkhipitābbo Cīvaraṃ mikkhipantaṇa ekena
hatthena cīvaraṃ gahetvā ekena hatthena cīvaraṃāsaṇaṃ vā cīvara-
raṇṇaṃ vā paṇṇajjitvā pāraṭo antaṃ orato bhogaṃ katvā cīvaraṃ
mikkhipitābbaṃ Upajjhāvaṃḃhi vuttithe āsanaṃ uddharitābbaṃ,
pāḍodakaṃ pādāpithaṃ pādakathāhikaṃ patirāmetābbaṃ Sace so
deso ukāpo hoti, so deso saṃmaṇṇitābbo Sace upajjhāyo nāḃāyānu-
kāmo hoti, nāḃāṇaṃ patirādetābbaṃ Sace unheṇa attho hoti, unḃāṃ patirādetābbaṃ
Sace upajjhāyo jantūgāraṃ parivāṇikāmo hoti, unṇaṃ saṇṇetābbaṃ,
matthikā temetābbaṃ, jantūgārapithaṃ āḃāya upajjhāyassa pitho-
pitho gantvā jantūgārapithaṃ datvā cīvaraṃ patiggaḃhetvā
ekamaṇṇaṃ mikkhipitābbaṃ, unṇaṃ dātābbaṃ, matthikā dātābbaṃ
Sace ussāhati, jantūgāraṃ parivāṇitābbaṃ jantūgāraṃ parivāṇeṇa
mattikāya mukkhaṃ mikkhetvā pūraṭo ca paccāto ca paticchādetvā
jantūgāraṃ parivāṇitābbaṃ Nā there bhikkhū anupakkhiyā
ussidhiḃbbaṃ, na nāvī bhikkhū āsanaṃ parivāṇitābbaṃ jantūgāraṃ

[illegible]

Upajjhāyena bhikkhave saddhivihārikāmbi sammavattitabbam,
 tatthāyāni sammavattenta upajjhāyena bhikkhave saddhivihāriko
 samgahetabbho anuggahetabbho uddesena paripucchāya ovaḍena anu-
 sāsanyā Sace upajjhāyassa patto hoti, saddhivihārikassa patto na
 hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa patto dātabbo ussukkam vā
 katabbham kin ti nu kho saddhivihārikassa patto upajjyethā ti.
 Sace upajjhāyassa cīvaram hoti, saddhivihārikassa cīvaram na hoti,
 upajjhāyena saddhivihārikassa cīvaram dātabbam ussukkam vā

II

Upajjhāyavuttam nikkham

Upattitabbho, vuttthānassa āgaminetabbam ti
 na disā pakkamitabbā Sace upajjhāyo gūḍho hoti, yāvajjivim
 upajjhāyam anāpucchā gūḍho pavisitabbho, na susānam gahetvā,
 pindapāto mhiatubbho, na ekaccena pindapāto mhiatāpetabbho Na
 samānena hotabbam, na ekacco paricchāsamāno dātubbho, na ekaccassa
 kātabbho na ekaccena veyyādvacco kātāpetabbho, na ekaccassa pacchā-
 na ekaccena kārāpetabbam, na ekaccassa kārāpetabbam, na ekaccena
 kesa chedāpetabbā, na ekaccassa parikkama kātāpetabbam, na
 na ekaccassa paricchedāto patiggahetabbho, na ekaccassa kesa chedāpetabbā,
 ekaccassa cīvaram patiggahetabbam na ekaccassa parikkhāto dātubbho,
 na ekaccassa patto patiggahetabbho na ekaccassa cīvaram dātubbam, na
 pakkamitabbam Na upajjhāyam anāpucchā ekaccassa patto dātubbho,
 samparivattitakam-sampavattitakam rajitabbam na a achinnā theve
 upajjhāvassa cīvaram rajyethā ti (Tvaṃ rajunte adbhutāni
 saddhivihārikena rajitabbam ussukkam vā kātāpetabbam kin ti nu kho
 rajamānā pacyethā ti Sace upajjhāyassa cīvaram rajitabbam hoti,
 pacitabbam ussukkam vā kātāpetabbam kin ti nu kho upajjhāyassa
 ti Sace upajjhāyassa rajamānā pacitabbam hoti, saddhivihārikena
 ussukkam vā kātāpetabbam kin ti nu kho upajjhāyassa cīvaram karyethā
 Sace upajjhāvassa cīvaram kātāpetabbam hoti, saddhivihārikena kātāpetabbam
 vā kātāpetabbam kin ti nu kho upajjhāyassa cīvaram dhovertabbam
 cīvaram dhovertabbam hoti saddhivihārikena dhovertabbam ussukkam
 samgāho tvaṃ kammam paripassambheyvā ti Sace upajjhāvassa
 kho upajjhāvo sammavattetvā lonnam pācēya nettānam vatteyya,
 nikkhepanā vā, saddhivihārikena ussukkam kātāpetabbam kin ti nu
 rajjanyam vā māsanyam vā pubbhānyam vā patisāmyam vā
 vā patimāneyvā ti Katam vā par'assa hoti samgāhena kammam

katabbam kin ti nu kko saddhivihārikassa cīvaram uppiyyethā 'ti
 Sace uppijhāyassa parikkhāro hoti saddhivihārikassa parikkhāro na
 hoti, uppijhāyena saddhivihārikassa parikkhāro dārabbo ussukkam
 vā katabbam kin ti nu kko saddhivihārikassa parikkhāro dārabbo
 'ti Sace saddhivihārikako gīlāno hoti kālās' eva utthāva dantakattam
 dārabbam mukkhodakam dārabbam āsanam paññāpetabbam Sace
 yāgu hoti bhājanam dho vitvā yāgu upamañetabba Yāgu pītaśśa
 udukam datvā bhājanam patiggāhetvā nīcam katvā sādhu kam
 aparigrahamsantena dho vitvā patisāmetabbam Saddhivihārikamhi
 vuttithe āsanam uddharitabbam Sace so deso ukāpo hoti so deso
 sammajjitabbho Sace saddhivihārikako gāman pavasitukāmo hoti
 mvasanam dātabbam, patimvasanam patiggāhetabbam kāyāban-
 lhamam dātabbam sagunam katvā samghātiyo dātabba dho vitvā
 patto sandako dātabbo Etti vata ivattissati āsanam paññā-
 petabbam, pādodakam pādapiṭham pādakatthabkam upamikkhipitab-
 bam pacunggetvā pataccīvaram patiggāhetabbam patimvasanam
 dātabbam mvasanam patiggāhetabbam Sace cīvaram smnam hoti
 munhittam unhe oṭāpetabbam, na ca unhe cīvaram midahitabbum
 Cīvaram samharitabbam Cīvaram samharantena catunneṅgulam
 kamam ussāretvā cīvaram samharitabbam na mājhe bhāngo abhosi
 Obboḅge kāyābandhanam kātābbam Sace pindapāto hoti saddhi-
 vihārikako ca bhinnjitukāmo hoti, udakam datvā pindapāto upamañetabbho
 Saddhivihārikako pāmvēna pucchitabbho Bhūttāviśśa udakam datvā
 pītam patiggāhetvā nīcam katvā sādhu kam aparigrahamsantena
 dho vitvā vōdakam katvā munhittam unhe oṭāpetabbho na ca unhe
 patto midahitabbho Pataccīvaram mukkipitabbam Pītam mukhi-
 pantevā ekena hāthina patam gāhetvā ekena hāthina hetthāmaricam
 vā hetthāpiṭham vā patamasitvā patto mukkipitabbho na ca amantā-
 hitvā bhinniyā patto mukkipitabbho Cīvaram mukhipantena ekena
 hāthina cīvaram gāhetvā ekena hāthina cīvaramsam vā cīvarā-
 rjyūm vā pamjyitvā pāratō antam orato bhogam katvā cīvaram
 mukkipitabbam Saddhivihārikamhi vuttithe āsanam uddharitabbam
 pādodakam pādapiṭham pādakatthabkam patisāmetabbam, Sace so
 deso ukāpo hoti so deso sammajjitabbho Sace saddhivihārikako
 mājāyutukāmo hoti, utthānam papiyyitabbam Sace stena attō hoti
 dārabbam Sace saddhivihārikako patiggāhetabbam pavasitukāmo hoti
 Cīvaram samharitabbam, matikā remetabba patiggāhetabbam 'ti
 gantvā janāgharāpiṭham dītvā cīvaram patiggāhetvā ekamintam

vatteyya, samghe tam kamman patippassambhēyya 'ti Sace
 saddhivihārikassa cīvaram dhovetabbam hoti, upajjhāyena ācikhi-
 tabbam evam dhoveyyāsiti, ussukkam vā kātabbam kin ti nu klio
 saddhivihārikassa cīvaram dhoviyethā 'ti Sace saddhivihārikassa
 cīvaram kātabbam hoti upajjhāyena ācikkitabbam evam kaieyyāsiti,
 ussukkam vā kātabbam kin ti nu klio saddhivihārikassa cīvaram
 kaieyethā 'ti Sace saddhivihārikassa rajanam paciyethā 'ti Sace
 saddhivihārikassa cīvaram rajitabbam hoti, upajjhāyena ācikhi-
 tabbam evam rajeyyāsiti ussukkam vā kātabbam kin ti nu klio
 saddhivihārikassa cīvaram rajiyethā 'ti Cīvaram rajantenā sādhuikam
 samparivattakam-samparivattakam rajitabbam na ce achinne thieva
 pakkaunitabbam Sace saddhivihāriko gilaṇo hoti, yāvajivam
 upattihātabbo, vuttihānassa āgamaetabbam ti

Saddhivihārikavuttam nīttam

III

'Teṇa klio pana samayena saddhivihārikā upajjhāyēsu na
 samunāvattanti Ye te bhikkhū appicchi, te upjāyanti khīyanti
 vipācenti katham hi naṃsā saddhivihārikā upajjhāyēsu na samunā-
 vatissanti Attha klio te bhikkhū bhagavato etāṃ attham ārocēsu.
 Saccam kua bhikkhave saddhivihārikā upajjhāyēsu na samunāvā-
 tantī Saccam bhagavā Vigarahi buddho bhagavā katham hi
 naṃsā bhikkhave saddhivihārikā upajjhāyēsu na samunāvattissanti.
 Vigarahitvā dhammikatam katvā bhikkhū ānanti na bhikkhavo
 saddhivihārikena upajjhāyanti na samunāvattitabbam Yo no
 samunāvateyya, āpatī dhikkatassa 'ti N'eva samunāvattanti.
 Bhagavato etāṃ attham ārocēsu Anujānāmi bhikkhave asama-
 vatāntam punāmetum Evaṃ ca pana bhikkhave punāmetabbo
 punāmetum tan ti vā, mā yidha patikkamti vā, nīhā te pataccīvaran
 ti vā nīhāṃ cyyā upattihātabbo 'ti vā kāyena vināpēti, vācāya
 vināpēti, kāyena vācāya vināpēti, punāmeto hoti saddhivihāriko
 Na kāyena vināpēti, na vācāya vināpēti, na kāyena vācāya vināpēti,
 na punāmeto hoti saddhivihāriko 'ti Teṇa klio pana samayena
 saddhivihārikā punāntā na khamāpenti Bhagavato etāṃ attham
 ārocēsu Anujānāmi bhikkhave bhānāpenti ti N'eva khamāpenti.
 Bhagavato etāṃ attham ārocēsu Na bhikkhave punāntena na

khamāpetaḃbo Yo na khamāpeyya, āpatī dukkaṭassa 'ti Teṇa
 kho pana samayena upajjhāya khamāpiyamāṇā na khamanti.
 Bhagavato etam attham ārocesum Añjanaṃ bhikkhave khamitum
 ti N' eva khamanti Saddhivihārikā pakkamanti pi, vibhramanti
 pi, tittihiesu pi samkamananti Bhagavato etam attham ārocesum.
 Na bhikkhave khamāpiyamāṇena na khamitabbaṃ Yo na khamieyya,
 āpatī dukkaṭassa 'ti Teṇa kho pana samayena upajjhāya sama-
 vattantaṃ paṇāmentī, asamaṇāvatantaṃ na paṇāmentī Bhagavato
 etam attham ārocesum Na bhikkhave samaṇāvatanto paṇāmetabbo.
 Yo paṇāmeyya, āpatī dukkaṭassa Na ca bhikkhave asamaṇāvatanto
 na paṇāmetabbo Yo na paṇāmeyya, āpatī dukkaṭassa Pañcahi
 bhikkhave angehi samaṇāgato saddhivihāriko paṇā-
 metabbo Pañcahi bhikkhave angehi samaṇāgato saddhivihāriko na
 paṇāmetabbo upajjhāyaṃhi adhinatāṃ penāṃ hoti, adhinatto
 pasādo hoti, adhinattā hīti hoti, adhinatto gāvo hoti adhinattā
 bhāvāṇā hoti Imehi kho bhikkhave pañcahi' angehi samaṇāgato
 saddhivihāriko na paṇāmetabbo Pañcahi bhikkhave angehi samaṇā-
 gato saddhivihāriko alāpi paṇāmetum upajjhāyaṃhi nādhimattā-
 penāṃ hoti nādhimattā bhāvāṇā hoti Imehi kho bhikkhave
 pañcahi' angehi samaṇāgato saddhivihāriko alāpi paṇāmetum Pañ-
 cahi bhikkhave angehi samaṇāgato saddhivihāriko nālam paṇāmetum:
 upajjhāyaṃhi adhinatāṃ penāṃ hoti adhinattā bhāvāṇā
 hoti Imehi kho bhikkhave pañcahi' angehi samaṇāgato saddhivi-
 hāriko nālam paṇāmetum Pañcahi bhikkhave angehi samaṇāgataṃ
 saddhivihārikam apāṇāmeto upajjhāyo sātīaro hoti, paṇāmento
 anattāro hoti upajjhāyaṃhi nādhimattāṃ penāṃ hoti nādh-
 imattā bhāvāṇā hoti Imehi kho bhikkhave pañcahi' angehi samaṇā-
 gataṃ saddhivihārikam apāṇāmeto upajjhāyo sātīaro hoti paṇā-
 mento anattāro hoti Pañcahi bhikkhave angehi samaṇāgataṃ
 saddhivihārikam paṇāmento upajjhāyo sātīaro hoti, apāṇāmento
 anattāro hoti upajjhāyaṃhi adhinatāṃ penāṃ hoti adhi-
 mattā bhāvāṇā hoti Imehi kho bhikkhave pañcahi' angehi
 samaṇāgataṃ saddhivihārikam paṇāmento upajjhāyo sātīaro hoti,
 apāṇāmento anattāro hoti

Teṇa kho pana samayeṇa anātaṃ brāhmaṇo bhikkhū upasa-
 kamvā pabbajjāṃ yāci, tam bhikkhū na icchissaṃ pabbajjeyum, so

bhikkhūsu pabbajjāṃ alabhamaṇo kiso dubbāno uppan-
 dūpandukajātō dhammaṇṣaṇṭhagatō Addasa kho bhagavā taṃ
 brāhmaṇaṃ kisaṃ lūkaṃ dubbānaṃ uppanḍuppandukajātāṃ
 dhammaṇṣaṇṭhagatāṃ disvāna bhikkhū āmaṇesi kim nu kho so
 bhikkhave brāhmaṇo kiso tūkho dubbāno uppanḍuppandukajātō
 dhammaṇṣaṇṭhagatō 'ti Esso bhaṇte brāhmaṇo bhikkhū upasa-
 mmitvā pabbajjāṃ yāci taṃ bhikkhū na icchimsi pabbajjeytun so
 bhikkhūsu pabbajjāṃ alabhamaṇo kiso lūkho dubbāno uppanḍu-
 pandukajātō dhammaṇṣaṇṭhagatō 'ti Atha kho bhagavā bhikkhū
 āmaṇtesi ko mi kho bhikkhave tassā brāhmaṇassa adbhikāṃ
 saraṭṭhi Evam vutte āyasmaṇ Ṣāriputto bhagavantaṃ etad avoca
 ahaṃ kho bhaṇte tassā brāhmaṇassa adbhikāṃ saṃvāmiti Kim paṃa
 tvāṃ Ṣāriputta tassā brāhmaṇassa adbhikāraṃ saṃvāsi Idha me
 bhāṇte so brāhmaṇo Rājagahī pindāya carantaṃsa katecehimbhikkhāṃ
 dāpeṣi imāṃ kho ahaṃ bhaṇte tassā brāhmaṇassa adbhikāṃ saṃvāmiti
 Sādhū sādhu Ṣāriputta katebhīno hi Ṣāriputta saṃpursā katavehino
 'Teṇa hi tvāṃ Ṣāriputta taṃ brāhmaṇaṃ pabbajjeyhi upasaṃpadethi
 Ikathāhaṃ bhaṇte taṃ brāhmaṇaṃ pabbajjeyhi upasaṃpadethi
 Atha kho bhagavā etaṃ paṇḍitaṃ pakāṇe dhammikaṭṭhaṃ katvā bhikkhū
 āmaṇtesi Vā sā bhikkhave māvā tīhi sāmaṃgamaṇehi upasaṃpadā
 ammittā, tāṃ aṃjātaggā patikkhipāmi Aṃjātaṃ bhikkhave
 datticatutthēna kaṃmeṇa upasaṃpadētun Evaṃ ca paṃa bhikkhave
 upasaṃpadētabbo vyatteṇa bhikkhū pātibhaleṇa saṃgaho nāpetabbo
 suṇāti me bhaṇte saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato
 upasaṃpadāpekkho Vācī saṃgahassa patikkallāṃ saṃgaho itthamaṇa-
 māṃ upasaṃpadēyā itthamaṇeṇa upajjāyena Bā natthi Suvāta
 me bhaṇte saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato
 upasaṃpadāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇa-
 māṃ na upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃ-
 padā itthamaṇeṇa upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī, so
 bhaṇeyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Tatiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte
 saṃgaho Ahaṃ itthamaṇo itthamaṇassa āyasmato upasaṃpa-
 dāpekkho Saṃgaho itthamaṇaṃ upasaṃpadēti itthamaṇeṇa
 upajjāyena Vāsāyasmato bhāmatī itthamaṇassa upasaṃpadā
 itthamaṇaṃ na upajjāyena, so tūhi' assa, yassa na kkhāmatī,
 so bhāseyya Dutiyaṃ pi etaṃ attham vadāmi suṇātu me bhaṇte

meva upajjhāyena so tūh'assa vassa na kkhāmati, so bhāseyya
 Upasampunnā saṃgheṇa itthamānāna upajjhāyena
 Khāmatī saṃgheṇa tasmā tūhi evam etam dhāvyānti

'Teṇa kho pana samayen aññatāro bhikkhū upasampannasūna-
 natāra ānāgāram ācarati Bhikkhū evam āhamsu mā āvuso
 evaṭṭupam akāsi n' etam kappanti So evam āha n evāhaṃ
 āyasmante yācāṃ upasampādettha mān ti kassa mān tūmhe ayācā
 upasampādettha ti Bhagavato etam attham ārocema Na
 bhikkhve āvācāna upasampādettho Yo upasampādeyya, āpatti
 dūkkatassa Aññatānaṃ bhikkhave vācāna upasampādettham Ivaṃ
 caṃ pana bhikkhave vācārabho 'Teṇa upasampādapēkheṇa saṃgheṇa
 upasamkammācā ekamsam uttāraṃsangam karitvā bhikkhūnaṃ pāde
 vanditvā ukkuttikānaṃ madditvā aññānaṃ paggaheṭvā evam assa vacanāyo
 saṃgheṇa bhante upasampādānaṃ vācāna, ulhimpetvā mān bhante
 saṃgheṇa amhakarupānaṃ upādāya, duttiyaṃ pi vācārabho -la- tatvānaṃ pi
 yācāti itthamānānaṃ upajjhāyena Yadi saṃgheṇa upasampādānaṃ
 āyasmato upasampādapēkheṇa itthamānānaṃ saṃgheṇa upasampādānaṃ
 suñātā me bhante saṃgheṇa āyāna itthamānānaṃ upasampādas-
 saṃgheṇa itthamānānaṃ upasampādeyya itthamānānaṃ upajjhāyena
 Esā natī Samātā me bhante saṃgheṇa āyāna itthamānānaṃ itthamā-
 nassa āyasmato upasampādapēkheṇa itthamānānaṃ saṃgheṇa upasam-
 padānaṃ yācāti itthamānānaṃ upajjhāyena Saṃgheṇa itthamānānaṃ
 upasampādeti itthamānānaṃ upajjhāyena Vassāyasmato kkhāmatī
 itthamānānaṃ upasampādā itthamānānaṃ upajjhāyena -la- tatvānaṃ pi
 yassa na kkhāmati, so bhāseyya Duttiyaṃ pi etam atthānaṃ vādānaṃ
 -la- tatvānaṃ pi etam atthānaṃ vādānaṃ -la- Upasampunnānaṃ saṃgheṇa
 itthamānānaṃ itthamānānaṃ upajjhāyanti

'Teṇa kho pana samayen Kūṣāgale paṇṭitānaṃ bhāttānaṃ
 bhāttapāpātī adhiṭṭhitaṃ hoti Atha kho aññātarussaṃ brāhmināssa
 etad ahiṃsā me khaṃ samānaṃ Sakyaupatṭhāyā sukhiassaṃcāyā,
 subhājānaṃ bhūṇṇitvā nivātesu sayyānesu sayanti Yam nūnāhaṃ
 samānesu Sakyaupatṭhāyēsu pabbajeyyān ti Atha kho so brāhmanaṃ
 bhikkhū upasamkammātvā pabbajjānaṃ yācā, tamā bhikkhū pabbajjesuṃ
 upasampādesuṃ 'Tasmānaṃ pabbajjāte bhāttapāpātī kkhīyittha
 Bhikkhū evam āhamsu ohi dāmi āvuso pindāya carissāma' ti So
 evam āha nāhaṃ āvuso etamkhiānaṃ pabbajjito pindāya carissāmiti,
 sae me dassathā bhūṇṇissāmi, no ce me dassathā vibhāmissāmiti,

Kuṃ paṇa tvam āvuso uḍarassa kāraṇaṃ pabbajito' ti. Evaṃ āvuso' ti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khīyanti vipācenti katham pi nāma bhikkhū evam svākkhāte dhammavimaye uḍarassa kāraṇaṃ pabbajissati. N' etam moghapussa appasannānaṃ vā pasādaya paṇānānaṃ vā bhīyo bhāvāya Vigāhitaṃ dhammikathāṃ katvā bhikkhū ānantesi. Anyānāmi bhikkhave upasampādentena cattāro missayo ācikkhantu pindiyālopaḥojanāmi missāya pabbajjā, tattāha te yāvajjivāmi ussāho kāraṇiyo ātīrekaḥalābho pātīpadikāmi Pamsukūlaevāmi missāya pabbajjā tattāha te yāvajjivāmi ussāho kāraṇiyo. Atīrekaḥalābho koseyyāmi kaṇḍalāmi sāmāmi bhāṅgāmi Rukkhāminihesūḥasānaṃ missāya pabbajjā tattāha te yāvajjivāmi ussāho kāraṇiyo. Atīrekaḥalābho viḥāro addhāyogo pāsādo hāmyāmi guhā. Puttāntabhesajjāmi missāya pabbajjā, tattāha te yāvajjivāmi ussāho kāraṇiyo. Atīrekaḥalābho sappi naṇāntāmi telāmi maḍḍu phāntāmi ti. Ujjhāyavattabāhāna-

pañāvanto 'N' etam bhikkhave appasannānam vā pasādāya -la-,
vigarhivā dhammukattham katvā bhikkhū āmanesi na bhikkhave
balena avyattena upasampādetabbo Yo upasampādeyya, āpatti
dukkatassa Anujānāmi bhikkhave vyattena bhikkhuna patibalena
dasavassena vā atipekadasavassena vā upasampādetum ti

Tena kho pana samayena bhikkhū upajjhāyesu pakkañtesu pi
vibhāmanātesu pi kālamakātesu pi pakhasasamkāñtesu pi anācāryakā
anovadiyamānā ānussāsīyamānā dummivattā dapparutā anākappa-
sāpama pindāya caranti, manussānam bhujjamañānam

sācāma bhagava Vigarhivā dhammukattham katvā bhikkhū āmanesi
anujānāmi bhikkhave ācāriyam ācāriyo bhikkhave antevāsīkanihi
putta-citātam upatthāpessati, antevāsīko ācāriyamhi pituettam upatthā-
pessati Evaṃ te aññamaññam sagāvaṃ sappatissā sabhāgavuttino

vilārentā imasmin dhama-vinaye vuddhim vinūhiṃ vepullam
apajjissanti Anujānāmi bhikkhave dasa vassāni missāya vattḥum,
dasavassena missayam dātum Evañ ca pana bhikkhave ācāriyo
gahetabbo ekasmin uttarāsaṅgam karitvā pāde vanditvā ukkuttikam

nisiditvā aṇḍalim paṇḍahetvā evam assa vacariyo ācāriyo me bhante
misi, āyasanto missāya vacchāmi, ācāriyo me bhante hohi, āyasanto
hohi, āyasanto missāya vacchāmi, ācāriyo me bhante hohi, āyasanto
missāya vacchāmi, ācāriyo me bhante hohi, āyasanto missāya

vacchāmi Sāhu ti vā, lāhu ti vā opāyīkani ti vā, patiripani ti vā,
pāṇādikena samupādehi vā kāyena viññāpeti, vādāya viññāpeti,
kāyena vādāya viññāpeti, galito hoti ācāriyo, na kāyena viññāpeti, na
vādāya viññāpeti, na kāyena vādāya viññāpeti, na gahito hoti ācāriyo

Antevāsīkena bhikkhave ācāriyamhi sammāvatthitabbam, tatrāyam
sammāvatthitā kāsas' eva utthāya upāhantā opunnetvā ekasmin-
samvāsangam karitvā dantakattam dātubbam, makkhodakam
uttarāsaṅgam karitvā pāṇāpācārabbam Sace jāgu hoti, bhājanam

dhovitvā jāgu upanāmetabbā Yāgum pitassa udakam dātva
bhājanam paṇḍahetvā nicam katvā sādḥukam apajighamsintena
dhovitvā patissamētabbam sace ācāriyo gilaṇo hoti, yāvāyivam
upatthātabbo, vuttānassa āgumētabban ti

Antevāsīkanihi samvāsangam

VI

Ācāriya na bhikkhave antevāsīkanihi sammāvatthitabbam, tatrāyam
sammāvatthitā ācāriyena bhikkhave antevāsīko samvāsangātabbo anu-
gahitabbo uddesena paṇḍahetvā vā uddesena antevāsīkanihi

tearvassu patto hoti, antevāsikassa patto na hoti, ācariyena
antevāsikassa patto dātubbo ussukkam vā katubbam kim ti na kho
antevāsikassa patto uppiyyethi ti. Sace ācariyassa cīvānam
sace antevāsiko gilāno hoti yāvaivāmi upattitvābbo vuttānassa
gāmetvābbo ti

Antevāsikavattam — ‘bhallham bhūnātām

V

‘Teṇa kho pana samayena antevāsikā ānivesu na sammivattanti
apamānento anattāro hoti

‘Teṇa kho pana samayena bhikkhū dasavass’ amhā dasavass
amhā ti bālā āyatta māsāni denti, dissanti ācariyā bālā
antevāsikā paṇāvanto ti. Vha kho te bhikkhū bhagvato etam
attham ārocassu. Saccam kira bhikkhave dasavass’ amhā dasavass’
amhā ti bālā āyattā māsāni denti, dissanti ācariyā bālā
antevāsikā paṇāvanto. E te bhikkhū appucchā, te uppiyāmi khīyāmi
vipācanti katham hi nāma bhikkhū dasavass’ amhā dasavass’ amhā
ti bālā āvattā māsāni dassanti, dissanti ācariyā bālā .

amhā ti bālā āyattā māsāni denti. Saccam bhagvā. Vigatāni
buddho bhagvā. Vigatāniva dhammikānaṃ karvā bhikkhū
āvattāsi na bhikkhave bālāna āyattena māsāyo dātubbo. Yo
dadecyā, āpatti dukkaṭassa. Aññaṇāmi bhikkhave. Vyattena
bhikkhūnaṃ patibalaṃ dassavassu vā utirakadavassu vā māsāni
dātun ti

‘Teṇa kho pana samayena bhikkhū ācariyuppiyāyena pakkaṇtesu
pi vibhūjanātesu pi kālānīkatesu pi pakkaṇsānīkatesu pi māsāni-
patiprasaddhiyo na jānanti. Bhagvato etam attham ārocassu
patiprasaddhiyo uppijhiyāmi. Chāyina bhikkhave māsāni-
patiprasaddhiyo ācariyāmi. ācariyo pakkaṇto vā hoti vibhūjanāto
vā kālānīkato vā pakkaṇsānīkato vā, anattā yeva paṇāmi, uppijhi-
yena vā samodhiānam gāto hoti. Imā kho bhikkhave. anghi
māsāyapātiprasaddhiyo ācariyamhā. Pañcāhi bhikkhave. anghi
samamānāgātena bhikkhūnaṃ na upasampādetabbam, na māsāyo dātubbo,
na sāmānaro upattitvāpetabbho. Na asekkhena silakkhandhena samāna-

[illegible]

bhikkhava pañcah' angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampā-
 detabbam, missayo dātabbo, samanero upatthāpetabbo Aparēhi pi
 kho bhikkhava pañcah' angeli samannāgataena bhikkhuna upasampā-
 ppamam dīthigatam dhammato vivecetaṃ vivecāpetum Imēhi
 sikkhāya vnetum, abhidhamme vnetum, abhivāsaye vnetum,
 vā abhisamācārikāya sikkhāpetum, ādīrhamācārikāya
 samanero upatthāpetabbo patibalo hoti antevāsī vā saddhivīriyam
 samannāgataena bhikkhuna upasampādetabbam, missayo dātabbo,
 dātabbo, na samanero upatthāpetabbo Pañcahi bhikkhava angeli
 angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampādetabbam, na missayo
 dātabbo, na samanero upatthāpetabbo Pañcahi bhikkhava pañcah'
 abhidhamme vnetum, abhivāsaye vnetum, uppamam dīthigatam
 sikkhāya sikkhāpetum, ādīrhamācārikāya sikkhāya vnetum,
 patibalo hoti antevāsī vā saddhivīriyam vā abhisamācārikāya
 detabbam, na missayo dātabbo, na samanero upatthāpetabbo na
 bhikkhava pañcah' angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampā-
 detabbam, missayo dātabbo, samanero upatthāpetabbo Aparēhi pi
 kho bhikkhava pañcah' angeli samannāgataena bhikkhuna upasampā-
 vā vinodāpetum vā, āpatim jānāti, āpatiya vuttānam jānāti Imēhi
 vā vūpākāsaṇetum vā, uppamam kukkucam dhammato vinodetum
 upatthātum vā upatthāpetum vā, uppamam anābhīratim vūpākāsetum
 vā vūpākāsaṇetum vā, uppamam vā saddhivīriyam vā gīlānam
 petabbo patibalo hoti antevāsī vā saddhivīriyam vā gīlānam
 bhikkhuna upasampādetabbam, missayo dātabbo, samanero upatthā-
 samanero upatthāpetabbo Pañcahi bhikkhava angeli samannāgataena
 gataena bhikkhuna na upasampādetabbam, na missayo dātabbo, na
 vuttānam na jānāti Imēhi kho bhikkhava pañcah' angeli samannā-
 dhammato vinodetum vā, āpatim na jānāti, āpatiya
 anābhīratim vūpākāsetum vā vūpākāsaṇetum vā, uppamam kukkucam
 vīlānam vā gīlānam upatthātum vā upatthāpetum vā, uppamam
 na samanero upatthāpetabbo na patibalo hoti antevāsī vā saddhi-
 samannāgataena bhikkhuna na upasampādetabbam, na missayo dātabbo,
 samanero upatthāpetabbo Aparēhi pi bhikkhava pañcah' angeli
 samannāgataena bhikkhuna upasampādetabbam, missayo dātabbo,
 dātabbo, na samanero upatthāpetabbo Imēhi kho bhikkhava pañcah'
 caḥussuto hoti, pañānaṃ hoti Imēhi kho bhikkhava pañcah' angeli
 notī, na ayyhācāre ācāriyaṃ no hoti, na atidīthiya dīthivīriyaṃ no
 missayo dātabbo, samanero upatthāpetabbo na adhiśīle silāvaṃ
 bhikkhava angeli samannāgataena bhikkhuna upasampādetabbam,
 abbam, na missayo dātabbo, na samanero upatthāpetabbo. Pañcahi
 bhikkhava pañcah' angeli samannāgataena bhikkhuna na upasampāde-

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible]

upatthāpetabbho Chahi bhikkhave augghe samannāgataena bhikkhuna
 upasampādetaḥ dātabbo sāmāno upatthāpetabbho
 āpatim jānāti, anāpatim jānāti, bahukam āpatim jānāti, garukam
 āpatim jānāti ubhayaṃ kho pan' aṣṣa pāṇinokkhaṃ vitthāena
 -vāgātāṃ honi suvirhātāṃ supparattim suvimecchitāṃ suttaṃ
 manvānāso, daṣaṣṣo vā hoti atirekadassavaṣṣo vā leneḥ kho
 bhikkhave eha' augghe samannāgataena bhikkhuna upasampā-
 detabbam, missayo dātabbo, sāmāno upatthāpetabbho' ti

Upasampādetabbuḥkalāṃ solasurāṇaṃ uṭṭhitum

VI

Tena kho pana samayena yo so anāsitthiyapubbo upajjhāyena
 sabaddhammikaṃ vuccemaṇo upajjhāyassa vādam āropevā taṃ yeva
 itthāyatanaṃ saṅkamaṃ, so panā pacāgāntvā bhikkhū upasampadam
 vāci Bhikkhū bhagvato etam attham ārocesuṃ Yo so bhikkhave
 anāsitthiyapubbo upajjhāyena saḥaddhammikaṃ vuccemaṇo upajjhā-
 yassa vādam āropevā taṃ yeva itthāyatanaṃ saṅkamaṇto, so āgato
 na upasampādetabbho Yo bhikkhave aṇṇo pi anāsitthiyapubbo
 maṣṣam dhammavimāye ākaṅkhati pabbajjāṃ, ākaṅkhati upasaṃ-
 padam, tassa cattāro māsā parivāso dātabbo Evaṃ ca panā bhikkhave
 dātabbo pathamaṃ keṣamassam ohāitāpetvā kāsāyāṃ vuttāṃ
 acchādapetvā ekamaṣṣam uttarasāyugam jānāpetvā bhikkhūnaṃ pāde
 vandāpetvā ukkubhikāṃ misidāpetvā añjāṃ paggaṇhāpetvā evaṃ
 vandehi vattabbo buddham savaṇam gacchāmi, dutiyam pi
 gacchāmi, samghāṃ savaṇam gacchāmi, dutiyam pi
 buddham savaṇam gacchāmi, tatiyaṃ pi dhammaṃ savaṇam gacchāmi,
 tatiyaṃ pi samghāṃ savaṇam gacchāmiṇi Tena kho bhikkhave
 anāsitthiyapubbeṃ samghāṃ upasaṅkamaṇtvā ekamaṣṣam uttā-
 sangam karitvā bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkubhikāṃ misiditvā
 añjāṃ paggaṇhētvā evaṃ assa vacaṇiyo ahaṃ bhante itthamaṇḍa-
 māṇaṃ karitvā imasmiṃ dhammavimāye ākaṅkhami upasampa-
 padam So 'haṃ bhante samghāṃ cattāro māsā parivāsaṃ yācāmiṇi
 Dutiyam pi yācitabbo Tatiyaṃ pi yācitabbo Vyattena bhikkhunaṃ
 patibaleṇa samgho nāpetabbo suṇātu me bhante samgho Ayaṃ
 itthamaṇḍo anāsitthiyapubbo imasmiṃ dhammavimāye ākaṅkhati
 upasampadam So samghāṃ cattāro māsā parivāsaṃ yācātī Yadi
 samghassa pātakalāṃ, samgho itthamaṇḍaṃ anāsitthiyapubbasā
 cattāro māsā parivāsaṃ dadeyya Esāṃ nāti Suṇātu me bhante

[illegible]

hoṭi, na bhikkhunīgocoro hoṭi. Evaṃ pi bhikkhave aññatitthiyapubbo
 āradhako hoṭi. Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo vāpi
 āradhako hoṭi. Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo āradhako hoṭi
 samvuddhatum. Evaṃ pi bhikkhave aññatitthiyapubbo āradhako hoṭi
 Puna ca param bhikkhave aññatitthiyapubbo tibbacehando hoṭi
 uddese paripucchāya adhiññe adhipaññāya. Evaṃ pi
 bhikkhave aññatitthiyapubbo āradhako hoṭi. Puna ca param
 bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa tittihāyatanaṃ samkanto hoṭi,
 sattiṇno tassa ditihiyā tassa khaṇtiyā tassa ruoyā tassa ādāyassa
 āvaṇne bhāṇṇamaṇe attamaṇo hoṭi udaggo abhuraḍḍho, buddhassa
 vā dhammassa vā samgihasssa vā āvaṇne bhāṇṇamaṇe kuppito hoṭi
 anattamaṇo anabhuraḍḍho, yassa vā pana tittihāyatanaṃ samkanto
 hoṭi, tassa sattiṇno tassa ditihiyā tassa khaṇtiyā tassa ruoyā tassa
 ādāyassa vāṇe bhāṇṇamaṇe kuppito hoṭi anattamaṇo anabhuraḍḍho,
 buddhassa vā dhammassa vā samgihasssa vā āvaṇne bhāṇṇamaṇe
 attamaṇo hoṭi udaggo abhuraḍḍho. Idam bhikkhave samgihāṇikam
 aññatitthiyapubbo āradhāmiyasum. Evaṃ kho bhikkhave aññā-
 tittiyapubbo āradhako hoṭi. Evaṃ āradhako kho bhikkhave
 aññatitthiyapubbo agato / upasampādetabbo. Sace bhikkhave
 aññatitthiyapubbo aggo āgacchati, upajjhāyamūlakaṃ civarāṃ
 pariyestabham. Sace acchiṇṇakesso āgacchati, samgho apalokeṭabbo
 bhāṇḍukammāya. Ye te bhikkhave aggikā jātikā, te agatā upasam-
 pādetabba, na tesaṃ parivāso databbo. Tam kassa hetu. Kammavādino
 ete bhikkhave kīriyavādino. Sace bhikkhave jātiyā Sakīyo aññatitthi-
 yapubbo āgacchati, so agato upasampādetabbo, na tassa parivāso
 databbo. Imāham bhikkhave nāṭinaṃ aveyiyāṃ paribhāraṃ dammiti

Aññatitthiyapubbakatha Suttamaṃ bhāṇavatāraṃ

VII

Teṇa kho pana samāyena Māgadhesu pañca ābaddhā ussanaṃ honti
 kuttāṃ gando kīlāso soso apamāro. Manussa pañcahi ābaddhehi
 phutthā jīvakaṃ Komārabhaccaṃ upasamkamitvā evaṃ vadanti
 sādhu no ācāriya tikicchāhiti. Aham kho 'yyo bahukko bahu-
 karamiyo, rājā ca me Māgadho Senīyo Bimbisāro upatthātabbo
 itthāgārā ca buddhapamukho ca bhikkhusamgho, nāham sakkommi
 tikicchitum ti. Sabbāṃ sapatteyyā ca te ācāriya hotu, mayā ca te
 dāsa, sādhu no ācāriya tikicchāhiti. Aham kho 'yyo bahukko

[illegible]

phuttam na pabbajeyyū ti Atha kho bhagvā Jivakam Komaṭa-
bhaccam dhammiyā kathāya sandassesi samādāpesi samuttejesi
sampaḥamasesi Atha kho Jivako Komaṭabhaṃco bhagvata dham-
miyā kathāya sandassito samādāpito samuttejito sampaḥamasi to
uttāyāsanaṃ bhagvantaṃ abhivādetvā padaḥkhiṇṇam katvā paḥkāmā
Attha kho bhagvā etasmiṃ nidāne etasmiṃ paṭṭakāraṇe dhammikaṭṭham
katvā bhikkhū āmanesi na bhikkhāve paṭṭacāri ābādhehi phuttā
pabbajetabbo Yo pabbajeyya, āpatī dukkatassa ti

Tena kho pana samayena raṇṇo Māgadhassa Seniyassa
Bimbisārassa paccaṃto kupto hoti Atha kho rājā Māgadhō Seniyō
Bimbisāro senāyāke mahāmatte āṇāpesi gacchathā bhane
paccaṃtaṃ uccinathā ti Evam deva ti kho senāyāka mahāmatte
raṇṇo Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa pacassosum Atha kho
abhinnūtatānaṃ abhinūtatānaṃ yodhanam etad ahoṣi mayam kho
yuddhabhinanduno gacchantā pāpā ca karoma bahu ca apuṇṇam
pasavāma Kena nu kho mayam upāyena pāpā ca vīrameyyāma
kalyāṇaṃ ca kareyyāma ti Atha kho tesam yodhanam etad ahoṣi
me kho samanaṃ Sakyaputtīyaṃ dhammacārinō samaccārinō brahma-
cārinō saccevaḍḍho silavanto kalyāṇadhammaṃ Sace kho mayam
samānesu Sakyaputtīyesu pabbajeyyāma, evam mayam pāpā ca
vīrameyyāma kalyāṇaṃ ca kareyyāma ti Atha kho te yodhā
bhikkhū upasamakamitvā pabbajjam yācimsu Te bhikkhū pabbajjesum
upasampādesum Senāyāka mahāmatte rājabhate pucchimsu. kim
nu kho bhane itthannāmo ca itthannāmo ca yodhā na dissantīti
Itthannāmo ca itthannāmo ca sām yodhā bhikkhūsu pabbajīta ti
Senāyāka mahāmatte ujjaṇanti khīyanti vipācenti kaṭham hi
nāma samanaṃ Sakyaputtīyaṃ rājabhataṃ pabbajjessantīti Senāyāka
mahāmatte raṇṇo Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa etam attham
ārocsum Atha kho rājā Māgadhō Seniyō Bimbisāro vohārike
mahāmatte pucchi yo bhane rājabhataṃ pabbajeti, kim so pasavattīti
Upajjhāyassa deva sisam chedetabbam, anussāvakaṃsā jivhā uddharī-
tabbā, gaṇassa upaddhaphāsukā bhāṇijitabbā ti Atha kho rājā
Māgadhō Seniyō Bimbisāro yena bhagvā ten' upasamakamī, upasa-
kamitvā bhagvantaṃ abhivādetvā ekamaṃtaṃ musidī Ekamaṃtaṃ
nisimmo kho rājā Māgadhō Seniyō Bimbisāro bhagvantaṃ etad avoca
santi bhante rājāno assaddhā appasaṃa, te appamatākena pi bhikkhū
vibhettheyum Sādu bhante ayya rājabhataṃ na pabbajeyyū ti
Attha kho bhagvā rājānaṃ Māgadhānaṃ Seniyam Bimbisāraṃ
dhammiyā kathāya sandassesi samādāpesi samuttejesi sampaḥamasesi

Attha kho rāja Māgadho Senyō Bumbisāro bhagavata dhammyā
 itthā sandasito samādāpito samuttejito sampahamsito utthāyāsana
 bhagavantam abhivādetvā padakkhimam katvā pakāma. Attha kho
 bhagavā etasmin midane etasmin pakarane dhammikatham katvā
 bhikkhū āmanesi na bhikkhave rājabhato pabbajetabbo. Yo pabbā-

jyā āpatati dukkatassa'ti

'Tenā kho pana samyena corō āngulimalo bhikkhūsu pabbajito
 hoti. Manussa passivā ubbujjanti pi uttasanti pi palāyanti pi aññe-
 pi gacchanti aññena pi mukham kaonti dvāram pi thakenti. Manussa
 ujjhivanti khīyanti vipācenti. Katham hi nāma samana Sakyaputtīyā
 dhajabaddham coram pabbājessanti'ti. Assosum kho bhikkhū tesam
 munnasānam ujjhāyantaṃ khīyantaṃ vipācentaṃ. Attha kho
 iti bhikkhitvā bhagavato etam attham ārocesum. Bhagavā bhikkhitu
 tumhesi na bhikkhave dhajabaddho corō pabbajetabbo. Yo pabbā-

jyā, āpatati dukkatassa'ti

Tena kho pana samavena rāṇā Māgadheṇa Senyena Bumbisārena
 munnātaṃ hoti ye samānesu Sakyaputtīyesu pabbajanti, na te
 labbhā kmeti kāmū svākkhāto dhammo, cānanti brahmacariyaṃ
 samāna dukkha-sa antakariyā'ti. Tenā kho pana samayena
 vinnuto puriso corāṃ katvā kāyā baddho hoti, so kāmam bhinditvā
 pūtvā'ti bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussa passivā evaṃ āhān-
 su evaṃ so kīrtibhedako corō, haṃhi nam meva'ti. Ekacce evaṃ
 vinnuṃ uttīyo evaṃ āvūtha, annātātam rāṇā Māgadheṇa
 Senyena Bumbi-tena ye samānesu Sakyaputtīyesu pabbajanti, na
 te labbhā kmeti kāmū, svākkhāto dhammo, cānanti brahmacariyaṃ
 munnātaṃ hoti'ti. Manussa antakariyā'ti. Manussa ujjhāyanti khīyanti
 vipācenti ubbujjanti me samāna Sakyaputtīyā, na yime labbhā
 kmeti'ti. Katham hi nāma kīrtibhedakam corāṃ pabbājessanti'ti
 Bhagavato etam attham ārocesum. Na bhikkhave kīrtibhedako corō
 pabbajetabbo. Yo pabbajeyyā'ti purati dukkatassa'ti

Te ittho munnanti vinnāto puriso corāṃ katvā pūtvā'ti
 Bumbi-tena vinnuto hoti. So evaṃ vinnuto puriso corāṃ katvā
 pūtvā'ti bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussa passivā evaṃ āhān-
 su evaṃ so kīrtibhedako corō, haṃhi nam meva'ti. Ekacce evaṃ
 vinnuṃ uttīyo evaṃ āvūtha, annātātam rāṇā Māgadheṇa
 Senyena Bumbi-tena ye samānesu Sakyaputtīyesu pabbajanti, na
 te labbhā kmeti kāmū, svākkhāto dhammo, cānanti brahmacariyaṃ
 munnātaṃ hoti'ti. Manussa antakariyā'ti. Manussa ujjhāyanti khīyanti
 vipācenti ubbujjanti me samāna Sakyaputtīyā, na yime labbhā
 kmeti'ti. Katham hi nāma kīrtibhedakam corāṃ pabbājessanti'ti
 Bhagavato etam attham ārocesum. Na bhikkhave kīrtibhedako corō
 pabbajetabbo. Yo pabbajeyyā'ti purati dukkatassa'ti

Na bhikkhave lakkhitaḥ cora pabbajetaḥ. Yo pabbajeyya, āpatti dukkatassa' ti

Tena kṛo pana sapāyena āvītāro puriso kasāhato katadanda-
kammō bhikkhūsu pabbajito hoti Manussā ujjhāyanti khīyanti
vipācenti kathān hi nāna samānā Sakyaputtiyā kasāhātān kata-
dandakammān pabbājesantīti Bhāgavato etān atthān ārocesum
Nā bhikkhave kasāhato katadandakammō pabbajetabbō Yo
pabbājeyya, āpatī dukkatassā ti

Tena k'ho pana samayena aññataro puriso lakkhaṇāhato katarāṅgadakamma bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussa ujjhāyanti khīyanti vipācenti katham hi nāma samāna Sakyaputtiyā lakkhaṇāhataṃ katadandakammam pabbajessanti? Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Na bhikkhave lakkhaṇāhato katadandakammam pabbajetaṃbo. 'Yo pabbajeyya, āpatti dukkatassa' ti.

Tena k'ho pana samayena aññataro puiso māyiko pulāyitvā bhikkhusu pabbajito hoti. Dhaniyā passitvā evam āhamsu ayaṃ so amhākaṃ māyiko, handa naṃ nemaṃ 'ti. Ekacce evaṃ āhamsu māyo evaṃ avacutt'ha, anuññatam taṇṇā māgadheṇa Senyena Bimbisāreṇa ye samāṇesu Sakyaputtiyēsu pabbajanti, na te labbhā k'icci kātum, svākkhātō dhammo, carantu brahmaccariyaṃ sammā dukkhassa antakiriyāyā 'ti. Manussā ujjaḍanti k'hiyanti vipācenti abhayūvaraṃ me samanaṃ Sakyaputtiyā, na yime labbhā k'icci kātum Kātham hi nāma māyikaṃ pabbajessanti. Bhagavato eṇa att'ham ārocesum. Na bhikkhave māyiko pabbajetabbo. Vo pabbājeyya, āpat'hi dukkatassa 'ti.

Tena kho pana samayena aññatario dāso palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Ayyikā passitvā evam āhaṃsu ayaṃ so amhākaṃ dāso, haṃda naṃ nema' ti. Ekacce evaṃ āhaṃsu māyho

daso, handa nam nema, 'ti Ekacce evam ahamasu mayyo antakiriyaya, 'ti Anussa ujhayanti khīyanti vipācanti abhayūvara ime samana Sakyaputtīyā, na yime labbhā kiñci kātum Katham hi nama dassam pabbajessanti Bhagavato etam attham arocesum Na bhikkhave daso pabbajetabbo

Teṇa kho pana samayeṇa aññātaro kammārabbandu mātāpituhi saddhūm bhānditvā āramam gantvā bhikkhūsū pabbajito hoti. Atha kho tassā kammārabbandussa mātāpitaro tam kammārabbandūṃ viñanta āramam gantvā bhikkhū pucchimsu api bhante evarūpam dāṛakam passeyyātha? ti. Bhikkhū ajānam yeva āhamasū na jānāmaḥ? ti, appassasū yeva āhamasū na passāma? ti. Atha kho tassā kammārabbandussā mātāpitaro tam kammārabbandum viñanta bhikkhūsū

[illegible]

bhāṇissati khaṇḍissattha, no ce bhāṇissati yāgu vā bhāṇam vā
 khaḍḍamyaṃ vā, pindāya curitvā bhūṅgissatthā 'ti. Evaṃ pi khaṇo te
 bhikkhū bhikkhūhi vuccamānā iodaṇ' eva yūgaṃ deṭṭha, bhāṇam
 deṭṭha, khaḍḍamyaṃ deṭṭhā 'ti, seṇāsaṃam ūhānanti pi ummāhanti pi
 āssosī khaṇo bhāṇavā ratthiyā pacceṇāsasamyaṃ pacceṇṭhiyā dāra-
 kasaddam, sutvāna āyasmāntāna ānandam āmāntesi kim nu khaṇo so
 ānanda dārukassa saddo 'ti. Atha khaṇo āyasmā ānando bhāṇavato
 etam attham ārocesi Saccam kira bhikkhave bhikkhū jānam
 unavāsivassam puggalam upasampādenanti Saccam bhāṇavā
 'Vigarahi buddho bhāṇavā'. katham hi nāma te bhikkhave moghapurisi
 jānam unavāsivassam puggalam upasampādesanti. Unavāsivassaso
 bhikkhave puggalo alikhāmo hoti sītassa uñhasso jighācchāya pipāsāya
 dāsaṃnakasavātātāpasamāpasaṃpāssamā durtuttāmaṃ duiḍḍatā-
 nam vacanapathānaṃ uppannānaṃ sālikānaṃ vedanānaṃ
 dukkhānaṃ tibbānaṃ khaṇānaṃ kaṭukānaṃ asātānaṃ amānāpānaṃ
 pānabharānaṃ anadhiṇvāsakajātiko hoti. Vāsivassaso khaṇo bhikkhave
 puggalo khaṇo hoti sītassa uñhasso pānāharānaṃ adhiṇvāsaka-
 jātiko hoti. N' etam bhikkhave appasāmanānaṃ vā pasādaya
 pasāmanānaṃ vā bhīyobhāvāya. Vigarahitvā dhammikatāmaṃ kātva
 bhikkhū āmantesi na bhikkhave jānam unavāsivassaso puggalo
 upasampādetabbo. Yo upasampādeyya, yathāddhammo kāietabbo 'ti.
 Tena khaṇo pāna samāyena ānāpānaṃ kulam āhivātakarogena
 kāmākatāmaṃ hoti, tassā pitāputtākaṃ sēsaṃ honti, te bhikkhūsu pabbajitvā
 ekato 'va pindāya cānanti. Atha khaṇo so dāruko pituno bhikkhāya
 dindāya upadhāvītva etad avoca mayham pi tāta dehi, mayham pi
 tāta dehi. Mānussa ūjjhāyanti khaṇānti vipācenti abrahmacārimo
 ime samāna Sakyaputthiyā, āyama dāruko bhikkhūniyā jāto 'ti.
 Assum khaṇo bhikkhū tesam mānussānaṃ ūjjhāyantaṃ
 khaṇāntānaṃ vipācentānaṃ. Atha khaṇo te bhikkhū bhāṇavato etam
 attham ārocesum. Na bhikkhave unapannarasaṃvassaso dāruko pabbā-
 jetabbo. Yo pabbajeyya, āpatti dukkatassa 'ti.
 Tena khaṇo pāna samāyena āyasmāto ānandassa upatthākakulam
 saddham paṇnam āhivātakarogena kāmākatāmaṃ hoti, dve ca dāruka
 sēsaṃ honti, te porānakena ācinnakāpānaṃ bhikkhū passitvā
 upadhāvanti, bhikkhū apasādentī. Te bhikkhūhi apasādiyamāna
 rodanti. Atha khaṇo āyasmāto ānandassa etad āhosī. bhāṇavata
 paṇṇāttam na unapannarasaṃvassaso dāruko pabbajetabbo 'ti, ime ca
 dāruka unapannarasaṃvassā. Kena nu khaṇo upāyena ime dāruka
 na vinasseyun ti. Atha khaṇo āyasmā ānando bhāṇavato etam

[illegible]

gatenā bhikkhuna na amissitena vattabbanā na asekheṇa
 silakkhappaddheṇa sammāgato hoti imehi kho bhikkhave paṇcahi
 anghehi sammāgatenā bhikkhuna na amissitena vattabbanā Pañcahi
 bhikkhuna mehi kho bhikkhave pañcahi anghehi sammāgatenā
 vattabbanā na amissitena vattabbanā Pañcahi bhikkhave anghehi
 sammāgatenā bhikkhuna amissitena vattabbanā saddho hoti

amissitena vattabbanā mehi kho na amissitena vattabbanā
 adhisile mehi kho na amissitena vattabbanā Pañcahi
 amissitena vattabbanā na adhisile mehi kho amissi-
 tenā vattabbanā Aparehi pi na amissitena vattabbanā
 āpatum imehi kho na amissitena vattabbanā. Pañcahi
 amissitena vattabbanā. āpatum imehi kho amissitena
 vattabbanā Aparehi pi na amissitena vattabbanā āpatum
 unapañcavasso hoti imehi kho na amissitena vattabbanā
 Pañcahi amissitena vattabbanā āpatum pañcavasso vā

hoti atirekapañcavasso vā imehi kho amissitena vattabbanā
 Chahi na amissitena vattabbanā asekheṇa unapañca-
 vasso hoti imehi kho bhikkhave chah' anghehi sammāgatenā
 Chahi na amissitena vattabbanā asekheṇa unapañca-
 vasso hoti imehi kho bhikkhave chah' anghehi sammāgatenā
 vattabbanā asekheṇa pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso
 vā imehi kho amissitena vattabbanā Aparehi pi bhikkhave
 chah' anghehi na amissitena vattabbanā assaddho unapañ-
 cāvasso hoti imehi kho na amissitena vattabbanā Chahi
 amissitena vattabbanā saddho pañcavasso vā hoti atireka-

pañcavasso vā imehi kho amissitena vattabbanā Aparehi pi
 na amissitena vattabbanā adhisile . unapañcavasso hoti imehi
 kho na amissitena vattabbanā Chahi amissitena vattabbanā
 āpatum unapañcavasso hoti imehi kho na amissitena
 vattabbanā Chahi amissitena vattabbanā āpatum .
 pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā imehi kho . amissitena
 vattabbanā ti

puttāṃ na pabbājeyyū ti. Atha kho bhagavā Suddhodhanaṃ Sakkaṃ
 ubbhammyā kathaṃ andassee samādāpesi samuttegosi samuprahamsesi
 Atha kho Suddhodhano Sakko bhagavanta dhammāya kathaṃ sandas-
 samādāpito samuttegito samuprahamsito utthāyāsanaṃ bhagavantaṃ
 abhivādetvā padakkhimaṃ katvā pakkāṃ Atha kho bhagavā
 ekaṃsmin midane ekaṃsmin pakkaṇe dhammikathāṃ katvā bhikkhū
 āmantesi na bhikkhave amanuññato mātāpīthi putto pabbājettvā

Atha kho bhagavā Kappilavattusmin yathābhūtaṃ viharitvā
 vena Savatthi tena cārikaṃ pakkāṃ. Anupubbena cārikaṃ caramaṇo
 yena Savatthi tad avasari. Tatra sudam bhagavā Savatthiyaṃ
 viharati Jetavane Anāthapindikassa ārāṇie. Tenā kho pana samāyena
 āyasmato Sāriputta-ssa upatthākakulāṃ āyasmato Sāriputtassa saṅkhe
 dātakāṃ pāṇesi imāṃ dātākāṃ tīro pabbājettī ti. Atha kho
 āyasmato Sāriputtassa etad ahoṣi bhagavata sikkhāpadāṃ paññātaṃ
 na ekeṇa dve sāmānerā upatthāpetvā ti. Ayaṃ ca me Rāhulo
 sāmānero. Ikāthaṃ nu kho mayaṃ patipajjitābbaṃ ti. Bhagavato
 etam attāṃ ārocesi. Anujānaṃ bhikkhave vyatтена bhikkhūnaṃ
 patibaleṇa ekeṇa dve sāmānere upatthāpetum, yāvatake vā pana
 ussahati ovaḍitum anusāsituṃ, tāvatake upatthāpetuṃ ti

Atha kho sāmānerānaṃ etad ahoṣi kati nu kho amhākaṃ
 sikkhāpadāṃ, kattiha ca amhehi sikkhitābbaṃ ti. Bhagavato etam
 attāṃ āroce-ṃ. Anujānaṃ bhikkhave sāmānerānaṃ dasa sikkhā-
 padāṃ tesu ca sāmānerēhi sikkhitum pānātipatā veaṃsaṃ
 adinnādāṇā veaṃsaṃ, abrahmaṇe-ṇā veaṃsaṃ, musāvāda veaṃsaṃ,
 surāmerayaṃajjapamādatthāṇā veaṃsaṃ, vikalābhajōṇā veaṃsaṃ,
 macceggīvatvādisūkkadassā veaṃsaṃ, mātāgandhāvīlepanadhāna-
 mandana-ṇābhūsanatthāṇā veaṃsaṃ, uccāsāyānamalissāyaṇā veaṃsaṃ,
 jāturuṇṇaparatapattiggahāṇā veaṃsaṃ. Anujānaṃ bhikkhave
 sāmānerānaṃ imāṃ dasa sikkhāpadāṃ, imesu ca sāmānerēhi sikkhitum

ti

Tena kho pana samāyena sāmānerā bhikkhūsu agāravā uppatissā
 asabhāgavuttino vibaranti. Bhikkhū ujjhāyanti khīyanti vipācenti
 katham hi nāma sāmānerā bhikkhūsu agāravā uppatissā asabhāga-
 vuttino viharissanti. Bhagavato etam attāṃ ārocesi. Anujānaṃ
 bhikkhave paricah' angēhi sāmānāgatasā sāmānerassa dandakammaṃ
 katum bhikkhūnaṃ alābhāya parisakkaṃ, bhikkhūnaṃ amatthāya
 parisakkaṃ, bhikkhūnaṃ avāsāya parisakkaṃ, bhikkhū alakkosati
 paribhāssati, bhikkhū bhikkhūhi bhedeṭi. Anujānaṃ bhikkhave

Deutsche Akademie der Wissenschaften

XI

[illegible]

Bhikkhū ujjāyanti khyanti vipācenti katham hi nāma sāmanero
 evaṇṇam anācāram ācarasati Bhogavato etam attham ārocesum
 Aṇṇānam bhikkhave dasa¹ angeli sammānigātam sāmanerum
 nācetur pāṇātipātī hoti, adinnādāyī hoti abrahmanecārī hoti, musāvādī
 hoti majjapṇāyī hoti buddhassa aṇṇam hīṇasā dhammassa
 aṇṇam bhāsati, samghassa aṇṇam bhāsati, muselāditthiko hoti,
 bhikkhūndibbalo hoti Aṇṇānam bhikkhave mehi dasa² angeli
 sammānigātam sāmanerum nācetur ti

Teṇa khalo pana samayena aññataro paṇḍako bhikkhūsu pabhaṇito
 hoti so dāhare-dāhare bhikkhū upasamkamanivā evam vadeti ettha
 maṃ āyasanto dūsethi³ ti Bhikkhū apasādentī naṃsa paṇḍaka,
 vmaṃsa paṇḍaka, ko taya⁴ attho⁵ ti So bhikkhū apasāditto mahante-
 mabante moliḡale sāmānere upasamkamanivā evam vadeti ettha maṃ
 āvuso dūsethi⁶ ti Sāmānecā apasādentī naṃsa paṇḍaka, vmaṃsa
 paṇḍaka, ko taya⁷ attho⁸ ti So sāmānerehi apasāditto hatthibhānde
 assabhaṇde upasamkamanivā evam vadeti ettha maṃ āvuso dūsethi⁹
 ti Hatthibhānda assabhaṇda dūcessum¹⁰ Je ujjāyanti khyanti
 vipācenti paṇḍakā me samāna¹¹ Sakya¹²puttiyā, ye pi mameva na
 paṇḍakā, te pi paṇḍake dūcenti¹³ Eṇaṃ me subbeva abrahmanecārīno
 ti Assosum khalo bhikkhū hatthibhāndānam assabhaṇdānam ujjā-
 yantānaṃ khyantānaṃ vipācentānaṃ Attha khalo te bhikkhū
 bhagavato etam attham ārocesum Paṇḍako bhikkhave anup-
 sampanno na upasamupādētibbo, upasamupanno nācētibbo¹⁴ ti

Teṇa khalo pana samayena aññataro paṇḍakulaputto kinnakolañño
 sukhinālo hoti Attha khalo tassā paṇḍakulaputtassā kinnakolaññassā
 etad aho¹⁵ aham khalo sukhinūto na paṭibalo unadhigātam vā
 bhogam adhiḡantum adhiḡatam vā bhogam patikkātum¹⁶ Keṇa nu khalo
 aham upāyena sukhā¹⁷ ca jiveyyam na ca kila meyyam ti Attha khalo
 tassā paṇḍakulaputtassā kinnakolaññassā etad aho¹⁸ aham khalo
 samāna¹⁹ Sakya²⁰puttiyā sukhassā²¹ sukhassā²² subhoga²³naṃ bhijjivā
 nivātesu sayanesu sayanti²⁴ Eṇaṃ nūnāham sāmam pattacā²⁵ivānam
 patiyā²⁶detvā kessamassum ohāretvā²⁷ kassāya²⁸ni vattāma²⁹ accēhādetvā³⁰ ā³¹ā³²ma³³na³⁴
 purānakulaputto kinnakolañño sāmam pattacā³⁵ivānam patiyā³⁶detvā
 kessamassum ohāretvā³⁷ kassāya³⁸ni vattāma³⁹ accēhādetvā⁴⁰ ā⁴¹ā⁴²ma⁴³na⁴⁴
 bhikkhū abbhivādeti Bhikkhū evaṃ āham su kativassō⁴⁵ si tvam
 āvuso⁴⁶ ti Kim etam āvuso kativassō nāma⁴⁷ ti Ko aha te āvuso
 upajjhāyo⁴⁸ ti Kim etam āvuso upajjhāyo⁴⁹ n⁵⁰

Bhikkhū
 āvuso

āyasamānam Upāliṃ etad āvocum mghāvaso U

bb . . m

715

yadā ca viśattho middam okkamati Ime kho bhikkhave dve paṇṇāyā
nāgassā sabhāvapaṭitukammāya Thācchānagato bhikkhave anupa-

sampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabbo 'ti
Tena kho pana samāyena aññātaro mānavaako mātaram jīvita
voropesi So tena pāpakena kammena attiyati harayati jigucchati.
Attha kho tassa mānavakassa etad ahoṣi kena nu kho aham upāyena
mānavaṇṇakassa etad ahoṣi ime kho samānā Sakyaputtiyā dhammācārino
mānavaṇṇakassa etad ahoṣi me kho samānā Sakyaputtiyā dhammācārino
sammācārino brahmacārino saccāvadāno silāvarato kalyāṇadhammā
Sace kho aham samānesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyā, evāhaṃ
mānavaṇṇakam sammāsa nikkhantim kareyyān ti Attha kho so
mānavaṇṇakavānneṇa bhikkhūsu pabbajito, mghāvuso Upāli nama
āyasmantaṃ Upāliṃ etad avocum pubbe pi kho āvuso Upāli naṃgo
mānavaṇṇakavānneṇa bhikkhūsu pabbajito, mghāvuso Upāli nama
mānavaṇṇakam anuyujjāhīti Attha kho so mānavaako āyasmantaṃ Upāliṃ
anuyujjīyamāno etam atthaṃ ārocesi Āyasmaṃ Upāli bhikkhunā
etam atthaṃ ārocesi Bhikkhū bhagavato etam atthaṃ ārocesum
Mātugghātaḥko bhikkhave anupasaṃpanno na upasampādetabbo,

upasaṃpanno nāsetabbo 'ti
Tena kho pana samāyena aññātaro mānavaako pitaram jīvita
voropesi So tena pāpakena kammena bhikkhū bhagavato etam
atthaṃ ārocesum Pitugghātaḥko bhikkhave anupasaṃpanno na
upasaṃpādetabbo, upasaṃpanno nāsetabbo 'ti

Tena kho pana samāyena sambhūlā bhikkhū Sāketā Sāvattihim
addhānāmaggaṇipānā honti Antarā magge corā nikkhāmitvā
ekacce bhikkhū acchindimsu, ekacce bhikkhū hānimsu Sāvattihīyā
āyabhatā nikkhāmitvā ekacce corā aggaṇhesum, ekacce corā palāyimsu
Ye te palāyimsu, te bhikkhūsu pabbajimsu, ye te gahitā, te vadhāyā
oniyanti Addassamsu kho te pabbajitā te corā vadhāyā oniyamāne,
disvāna evaṃ āhamsu sādhu kho mayā palāyimhā, saccā na mayā
gāyheyyāma, mayā pi evaṃ eva hānēyyāma 'ti Bhikkhū evaṃ
āhamsu kim pana tumhe āvuso akattthā 'ti Attha kho te pabbajitā
bhikkhunā etam atthaṃ ārocesum Bhikkhū bhagavato etam
atthaṃ ārocesum Ārahanto ete bhikkhave bhikkhū Ārahanta-

ghātāko bhikkhave anupasaṃpanno na upasampādetabbo 'ti
Tena kho pana samāyena sambhūlā bhikkhū Sāketā Sāvattihim
addhānāmaggaṇipānā honti Antarā magge corā nikkhāmitvā
ekacce bhikkhū acchindimsu, ekacce bhikkhū hānimsu Sāvattihīyā
āyabhatā nikkhāmitvā ekacce corā aggaṇhesum, ekacce corā palāyimsu
Ye te palāyimsu, te bhikkhūsu pabbajimsu, ye te gahitā, te vadhāyā
oniyanti Addassamsu kho te pabbajitā te corā vadhāyā oniyamāne,
disvāna evaṃ āhamsu sādhu kho mayā palāyimhā, saccā na mayā
gāyheyyāma, mayā pi evaṃ eva hānēyyāma 'ti Bhikkhū evaṃ
āhamsu kim pana tumhe āvuso akattthā 'ti Attha kho te pabbajitā
bhikkhunā etam atthaṃ ārocesum Bhikkhū bhagavato etam
atthaṃ ārocesum Ārahanto ete bhikkhave bhikkhū Ārahanta-

Te na kho pana samaye na ubhatovyañjanaako bhikkhūsu
 pibbuto hoti so karoti pi kāraṇeti pi Bhagavato etam attham
 atoccum Uḥhatovyañjanaako bhikkhave anupasampanno na
 upasampādetabbho upasampanno nāsetabbo' ti

Teṇa kko pana samaṇeṇa bhikkhū anupajjhāyakam upasa-
pādeni Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave anu-
pajjhāvako upa-sampādetabbo Vo upasampādeyya, āpatī dukkaṭassa
n teni kko pana samaṇeṇa bhikkhū saṃghieṇa upajjhāyena upasa-
pādeni Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave
saṃghieṇa upajjhāyena upasampādetabbo Vo upasampādeyya, āpatī
dukkatassa n tena kko pana samaṇeṇa bhikkhū ganeṇa upajjhāyena
upasa-pādeni Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave

2 in na upajjhāvena upasampādetabbo. To upasampādeyya, āpatti
bhikkhūstīti. Tena kho pana samāyena bhikkhū pāṇādukappajjhāyena
upasampādentī gha-theyya-samvāsakupajjhāyena upasampādentī,
mānūyapabbhāntakupajjhāyena up, tiracchānagatupajjhāyena up,
mānūyāpabbhāntakupajjhāyena up, pitugghātakupajjhāyena up, arāhanta-
gghātakupajjhāyena up bhikkhūnīdāsakupajjhāyena up, sammagha-
bhātakupajjhāyena up lohitupādākakupajjhāyena up. Ubbatovān-
tī upajjhāvenā upasampādentī Bhāgavato etam attham
nōvossam. Na bhikkhave pāṇādukappajjhāyena upasampādetabbo, na
mānūyapabbhāntakupajjhāyena upasampādetabbo na ubbatovān-
tī upajjhāvenā upasampādetabbo. To upasampādeyya āpatti

[illegible]

civarakāṃ upasampādenī Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave āpattācivarako upasampādenī

paṇa samāyena bhikkhū vācītakena pāṭeṇa upasampādenī paṇa samāyena bhikkhū yācītakena civāṇeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena civāṇeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

pāḍetabbo 'Yo upasampādeyya, āpatī dikkatassa' ti Teṇa khiro paṇa samāyena bhikkhū yācītakena pāṭeṇa upasampādenī. Upasampanne civāṇa patiharanti, nugga pindāya caṇṇīti Mānussaṃ ujjhāyanti khyānti vipācenti seyyathāpi tīthiyaṃ 'ti Bhāgavato etam attham ārocesum Na bhikkhave yācītakena pāṭeṇa upasampādenī

[illegible]

Ānandassa santike dūtam pāhesi. āgacchatu Ānando imam
 ānussāvessatīti Āyasma Ānando evam āha nāham ussahāmi therassa
 nāmam gahetum, garu me thero 'ti Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave gottena pi ānussāvetum ti Tena
 kho pana samayena āyasmato Mahākassapassa dve upasampada-
 pekkhā honti, te vivadanti aham pathamam upasampajjissām,
 aham pathamam upasampajjissāmīti Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave dve ekānussāvane kātum ti Tena
 kho pana samayena sambahulānam therānam upasampadāpekkhā
 honti, te vivadanti aham pathamam upasampajjissām, aham
 pathamam upasampajjissāmīti Therā evam āhamasv handa mayam
 āvuso sabhava ekānussāvane karomā 'ti Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave dve tayo ekānussāvane kātum,
 tān ca kīno ekena upajjhāyena, na tv eva nānupajjhāyena 'ti

Tena kho pana samayena āyasma Kumārakassapo gabbhavāso
 upasampanno hoti Atha kho āyasmato Kumārakassapassa etad
 alhosi bhagavatā paññāttam na ānāvasātivāso puggalō upasam-
 padetabbo 'ti, alhān' c' amhi gabbhavāso Upasampanno nu kīno
 'mhi na nu kīno upasampanno 'ti Bhagavato etam attham ārocesum
 Yam bhikkhave mātū kucchosum pathamam cittam uppannam,
 pathamam viññānam pātubhūtam, tadupādāya sā 'v' assa jātī
 Ānujānāmi bhikkhave gabbhavāssam upasampādetum ti
 Tena kho pana samayena upasampannā dīssanti kuttihikāpi
 gāndikāpi kīṣāṣāpi sosikāpi apamārikāpi Bhagavato etam attham
 ārocesum Ānujānāmi bhikkhave upasampādentena tassā antarāyike
 dhamme pucchitum Evañ ca pana bhikkhave pucchitabbo santi
 te evatūpā ābādhā kuttam gando kulāso soso apamāro, mānusso 'si
 pūiso 'si, bhujisso 'si, anano 'si, na 'si rājabaho, ānunnāto 'si
 mātāpūtū, paipunnāvasātivāso 'si paipunnān te patācivāyam,
 kinnāmo 'si, kōnāmo te upajjhāyo 'ti Tena kīno pana samayena
 bhikkhū ānussitthe upasampadāpekkhī antarāyike dhamme
 pucchanti Upasampadāpekkhī vitthāyanti, mānku honti, na sakkonti
 visajjjetum Bhagavato etam attham ārocesum Ānujānāmi
 bhikkhave pathamam ānussātvā pacchi antarāyike dhamme pucchitum
 ti 'Tatth' eva samghāmanajjhe ānussānti, upasampadāpekkhā tatth'
 eva vitthāyanti, mānku honti, na sakkonti visajjjetum Bhagavato
 etam attham ārocesum Ānujānāmi bhikkhave ekamanantam ānussātvā
 samghāmanajjhe antarāyike dhamme pucchitum. Evañ ca pana
 bhikkhave ānussātibbo pathamam upajjhānam gāhāpettabbo, upajjhānam

puccheyyaṃ ti Sunasi itthanaṃāma Ayaṃ te saccaṃkalo bhūtaṃkalo
 Yam jātam tam pucchāmi Santam atthi vattabham, asaṇṭam n'
 atthi vattabham Santi te evaṃpā ābaddha . konāmo te
 upajjhāyo 'ti Vyātena bhikkhunaṃ patibaleṇa saṃghe nāpetabbo

sunātu me bhanṭe saṃghe Ayaṃ itthanaṃāmo itthanaṃāma
 āyasmato upasampadāpekko, paṇṇasuddho antareyyikehi dhammehi,
 paripunn' assa pattaṃcivarāṃ Itthanaṃāmo saṃgheṇa
 yācāti itthanaṃāma upajjhāyena Vadi saṃgheṇa pattaṃkallam,
 saṃghe itthanaṃāma upasampadēyya itthanaṃāma upajjhāyena

Esā nāti Sunātu me bhanṭe saṃghe Ayaṃ itthanaṃāmo itthanaṃā-
 maṃ upasampadēti itthanaṃāma upajjhāyena Vassāyasmato
 khamati itthanaṃāma upasampadā itthanaṃāma upajjhāyena, so
 tūn' assa, yassa na kkhamaṃti, so bhāseyya Dutiyam pi etam
 attham vadāmi sunātu me tatiyaṃ pi etam attham vadāmi

sunātu me yassa na kkhamaṃti, so bhāseyya Upasampanno
 saṃgheṇa itthanaṃāmo itthanaṃāma upajjhāyena Khamati sam-
 gheṇa, tasmā tūnhi, evam etam dhārayāmi Upasampadākamamaṃ
 mittham

Tāvad eva chāyā metabbā, utupamaṇaṃ ācikkhitabbam,
 divasaubhāgo ācikkhitabbo saṃgīti ācikkhitabba, cattāro missayā ācīk-
 khitabba, pīṇiyāloparabbhogaṃ missayā pabbajjā, tattā te yāvajjivaṃ
 ussāho karāniyo, atirekalābho saṃgheṇa uddesaṃbhataṃ
 nūnantaṃ salākaṃbhataṃ pakkhikaṃ uposaṃhikaṃ pātipadikaṃ
 Paṇṇasūlācivarāṃ missayā pabbajjā, tattā te yāvajjivaṃ ussāho
 karāniyo Atirekalābho khaṇṇaṃ kappasikaṃ koseyyaṃ kambalaṃ

sāmaṃ bhaggaṃ Rukkhaṃvāsanaṃ missayā pabbajjā, tattā te
 yāvajjivaṃ ussāho karāniyo Atirekalābho vihāro addhāyogo pāsādo
 haṃniyaṃ gubhā Puttiyuttābhessaṃ missayā pabbajjā, tattā te
 yāvajjivaṃ ussāho karāniyo Atirekalābho sappi navanāṃ telam
 muddhu phāntaṃ ti Cattāro missayā mitthā

Tena kho pana samāyena bhikkhū ānāṭṭaraṃ bhikkhū upasaṃ-
 padēva ekakam ohāya pakkaṃmaṃso so pacchi ekako āgacchanto
 antaraṃ magge purāṇadutiyaṃ samāgacchi Sā evam āha haṃ
 daṃ pabbajito 'si Sā pabbajito 'mhi Dullābho kho pabbaj-
 jitaṃ methuno dhamaṃ ehi methunaṃ dhamaṃ pāseva 'ti
 so tassā methunaṃ dhamaṃ pāseva āgamaṃ Bhikkhū

am ānāsu kisa tvaṃ āvuso evaṃ ciraṃ akāsi. Atha kho so
 bhikkhū bhikkhūnaṃ etam arocesī. Bhikkhū bhagavato
 am arocesuṃ ānyānaṃ bhikkhave upasampādetvā
 bhūyaṃ dātaṃ cattāra ca akaraṇiāyañci akikkhūtuṃ upasampāmena
 bhikkhūnaṃ methuno dhammo na patisevitaḥ padbo antamaso tisevāna-
 rityi pi. Yo bhikkhu methunam dhammam patisevati assama-
 noti asākyaputtīyo. Seyyathāpi nāma puriso sisacehmo abhabbo
 cetaṃ nibbandhanaena jivituṃ eva eva bhikkhu methunam
 lūnaṃ pati-sevitaḥ assamaṇo hoti asākyaputtīyo, tam te yāvajivam
 dāmiyaṃ. Upasampāmena bhikkhūnaṃ adunam theyyasaṃkhātāṃ
 na tittvā antamaso tisaḥākaṃ upādāya. Yo bhikkhū pādāṃ
 tittvā pādāṃ vā atirekapaḍāṃ vā adunam theyyasaṃkhātāṃ
 vhiṃti assamaṇo hoti asākyaputtīyo. Seyyathāpi nāma padupulāso
 oḥhanti pānuto abhabbo haritātāya eva eva bhikkhū pādāṃ
 vā pādāṃ vā atirekapaḍāṃ vā adunam theyyasaṃkhātāṃ
 vhiṃti assamaṇo hoti asākyaputtīyo tam te yāvajivam akaraṇiāyaṃ
 pāsaṃpameṇa bhikkhūnaṃ sāreca pāno jivitaṃ no voropetabbo
 uttamaso kumhikāpīlīkaṃ upādāya. Yo bhikkhū sāreca mānassa-
 vā tittvā jivitaṃ voropeti antamaso gabbhapaṭānaṃ upādāya, assamaṇo
 noti asākyaputtīyo. Seyyathāpi nāma puthuṣiḥa dvedhā bhinnā
 epiṃtiṃdhiḥa hoti eva eva bhikkhū sāreca mānassa-aviggaham
 jivitaṃ voropeti assamaṇo hoti asākyaputtīyo tam te yāvajivam
 akaraṇiāyaṃ. Upasampāmena bhikkhūnaṃ uttamaṇaṃ sadhammaṃ na
 upapetabbo uttamaso suttāgāra abhiṃ mānati. Yo bhikkhū pāpiccho
 vhiṃti uttamaṇaṃ sadhammaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ
 vhiṃti uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ
 vhiṃti uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ

Uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ

am ānāsu kisa tvaṃ āvuso evaṃ ciraṃ akāsi. Atha kho so
 bhikkhū bhikkhūnaṃ etam arocesī. Bhikkhū bhagavato
 am arocesuṃ ānyānaṃ bhikkhave upasampādetvā
 bhūyaṃ dātaṃ cattāra ca akaraṇiāyañci akikkhūtuṃ upasampāmena
 bhikkhūnaṃ methuno dhammo na patisevitaḥ padbo antamaso tisevāna-
 rityi pi. Yo bhikkhu methunam dhammam patisevati assama-
 noti asākyaputtīyo. Seyyathāpi nāma puriso sisacehmo abhabbo
 cetaṃ nibbandhanaena jivituṃ eva eva bhikkhu methunam
 lūnaṃ pati-sevitaḥ assamaṇo hoti asākyaputtīyo, tam te yāvajivam
 dāmiyaṃ. Upasampāmena bhikkhūnaṃ adunam theyyasaṃkhātāṃ
 na tittvā antamaso tisaḥākaṃ upādāya. Yo bhikkhū pādāṃ
 tittvā pādāṃ vā atirekapaḍāṃ vā adunam theyyasaṃkhātāṃ
 vhiṃti assamaṇo hoti asākyaputtīyo. Seyyathāpi nāma padupulāso
 oḥhanti pānuto abhabbo haritātāya eva eva bhikkhū pādāṃ
 vā pādāṃ vā atirekapaḍāṃ vā adunam theyyasaṃkhātāṃ
 vhiṃti assamaṇo hoti asākyaputtīyo tam te yāvajivam akaraṇiāyaṃ
 pāsaṃpameṇa bhikkhūnaṃ sāreca pāno jivitaṃ no voropetabbo
 uttamaso kumhikāpīlīkaṃ upādāya. Yo bhikkhū sāreca mānassa-
 vā tittvā jivitaṃ voropeti antamaso gabbhapaṭānaṃ upādāya, assamaṇo
 noti asākyaputtīyo. Seyyathāpi nāma puthuṣiḥa dvedhā bhinnā
 epiṃtiṃdhiḥa hoti eva eva bhikkhū sāreca mānassa-aviggaham
 jivitaṃ voropeti assamaṇo hoti asākyaputtīyo tam te yāvajivam
 akaraṇiāyaṃ. Upasampāmena bhikkhūnaṃ uttamaṇaṃ sadhammaṃ na
 upapetabbo uttamaso suttāgāra abhiṃ mānati. Yo bhikkhū pāpiccho
 vhiṃti uttamaṇaṃ sadhammaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ
 vhiṃti uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ uttamaṇaṃ

MAHĀVAGGA, CHAPTER II

XII

Iena samayena buddho bhagavā Rājagahē vihāreti (vijjakūte
 pubbe Tena kho pana samayena ābhūtittiyā paribbājaka
 tuddase pannāse athamāyā ca pakkhassa samnipatīvā dhammam
 bhārenti Te manussā upasamkhamanti dhammasavānāyā Te
 labhanti ānātitthyesu paribbājakesu penam, labhanti pasādam,
 labhanti ānātitthiyā paribbājaka pakkhāni Atha kho rāṇo
 Māgadhasi Semyaso Bimbisāssa rahogātassa patisallīnassa evam
 ceto parivṛtakko udapādi etarahi kho ānātitthiyā paribbājaka
 tuddase pannāse athamāyā ca pakkhassa samnipatīvā dhammam
 bhārenti Te manussā upasamkhamanti dhammasavānāyā Te
 labhanti ānātitthyesu paribbājakesu penam, labhanti pasādam,
 labhanti ānātitthiyā paribbājaka pakkhāni Atha nūna ayyāpi
 tuddase pannāse athamāyā ca pakkhassa samnipateyyun ti Atha
 kho rājā Māgadho Semyo Bimbisāro yena bhagavā ten' upasamkhami,
 upasamkhamivā bhagavantam abhivādetvā ekamantam misidī.
 I mu ut un muno kho rājā Māgadho Semyo Bimbisāro bhagavantam
 etd vova idha mayham bhante rahogātassa patisallīnassa evam
 ceto parivṛtakko udapādi etarahi kho ānātitthiyā paribbājaka
 tuddase pannāse athamāyā ca pakkhassa samnipateyyun ti Sāddhi bhante
 ceypi tuddase pannāse athamāyā ca pakkhassa samnipateyyun
 ti Atha kho bhagavā rājānam Māgadham Semyam Bimbisāram
 athamāyā ca kethiyā sandepesi samuttesesi samupahamasesi
 Abb'ho rājā Māgadho Semyo Bimbisāro bhagavata dhammāyā
 cethiyā sandepeso samuttesito samupahamasesi utthāyāsānā
 bhārenti ut un bhivādetvā paribbāhnam katvā pakkhāni Atha kho
 Māgadhasi Semyam bhānti etasmin pakkarame dhammānātham katvā
 bhārenti ut un muno si munginim bhikkhū cātudase pannāse
 tuddase pannāse athamāyā ca pakkhassa samnipatitun ti

nyūtvānam khyantānam vipācentānam. Atha kho te bhikkhū bhigavato eam attham ārocassu. Atha kho bhagvā eassum bhigavato bhikkhave cātuddase pūnāse utthāmyā ca pakkhassa amjāntāni bhikkhave cātuddase pūnāse utthāmyā ca pakkhassa

samuputvā dhammam bhissuṃ ti. Atha kho bhagvato rahogattassa pāṭisaḷḥhassa eam cetso parivṛtakko udapāḥ vān uṇṇāham vān mavā bhikkhūnam

pāṇāntāni sikkhāpadāni tān nesaṃ pāṭimokkhiṃde sam amjāneyyāni

so nesaṃ bhavissati uposathakamman ti. Atha kho bhagvā sāya-

hasamāyam pāṭisaḷḥhā vuttito eassum midāne eassum pakāne

dhammikatam kavā bhikkhū āmanese idha mayham bhikkhave

rahogattassa pāṭisaḷḥhassa eam cetso parivṛtakko udapāḥ vān

uṇṇāham vān mavā bhikkhūnam pāṇāntāni sikkhāpadāni tān

nesaṃ pāṭimokkhiṃde sam amjāneyyāni, so nesaṃ bhavissati upo-

sathakamman ti. Amjāntāni bhikkhave pāṭimokkhiṃ uddisiṃ-

tvā ca pama bhikkhave uddisatvāni vyaññe bhikkhūni bhikkhūnā

patibaleṇa saṃghehō nāpetvāho suvāṇ me bhante saṃghehō 'Āj'

uposatho pammāso. Yadi saṃghassa pattaḥkalam, saṃghehō

uposatham kareyya pāṭimokkham uddiseyya kīṃ saṃghassa

pubbakiccaṃ pāṭisuddham āyamanāto āroceṭṭha pāṭimokkham

uddisissāmi, tam sabbeva saṃtā sālḥukam sṃmona mamasikāma

Yassa siyā āpatī, so āvikareyya, asantiyā āpatīyā tūhi bhavetvān,

Yathā kīho pāṇibhāveṇa kīho pāṇāyasaṃante pāṇisuddhiā 'ti vecissāmi.

Pama paccēhaputtassa veyyākāmanam hōti, eam eva eva āpāyā

pāṭisāyā yāvācūtiyāni amussāvīti hōti. Yo pama bhikkhū vāvutā-

vā amussāvīyānāne saṃmāno santam āpattim nāvīkareyya, sampa-

jānamussāvād' assa hōti. Samupajānamussāvādo kīho pāṇāyasaṃanto

antatāyiko dhammo vutto bhāgavatā. 'Tassa saṃmānāne bhikkhūnā

āpānena vīṇidhāpekkhīna saṃtā āpatī āvikātubā, āvikatā hi 'sa

phāsu hōti. Pāṭimokkham ti ādmi eam, mukham eam, pāṇukham

etam kusāḥamam dhammānam, teṇa vuccatī pāṭimokkham ti

Āyamanāto 'ti piyavacanam eam, guruvacanam eam, saggāvaṣappā-

tissādhivacanam eam āyamanāto 'ti Uddisissāmi ti ārokkhissāmi

desassāmi pāṇāpāyessāmi pāṭhāpāyessāmi vīṇāpāyessāmi

utthānkarissāmi pakāsessāmi. 'Tan ti pāṭimokkham vuccatī. Sabbeva

saṃtā 'ti yāvātikā tassa pāṭisāyā therā ca navā ca mājjhīmā ca, eṇo

vuccanti sabbeva saṃtā 'ti. Sādhukam sṃmonā 'ti atthikavā manasi-

katvā sabbam cetassā samannāhārtam. Manasikāromā 'ti ekaggacittā

avīkhitācittā avīṣāhatacittā nāḥmema. Yassa siyā āpatī ti therassa

vā navassa vā majjhimassa vā pañcamam vā āpatikkhandhānam
 ānātara āpatī sattamam vā āpatikkhandhānam ānātara āpatī
 So āvikareyyā 'ti so deseyya, so vivareyya, so uttānikareyya, so
 pakāseyya samghamaññhe vā ganamaññhe vā ekapuggale vā āsanti
 nāma āpatī anajjhāpanā vā hoti āpajjitvā vā vutthitā Tūhi
 bhavītabban ti adhivāsetabbam, na vyāhātābham Pansuddhā ti
 vedissāmīti jāmissāmi dhāressāmi Yathā kho pana pacekapputtassa
 veyyākaranam hotīti yathā ekena eko puttō vyākareyya, evam eva
 tassā parisāya jāntabham mam pucchati Evarūpā nāma parisā
 bhikkhuparisā vuccati Vāvatāyīyam anussāvitam hotīti sakum pi
 anussāvitam hoti dutiyam pi anussāvitam hoti tatiyam pi anussāvitam
 hoti Saramāno 'ti jānamāno sañjānamāno Santi nāma āpatī
 ajjhāpanā vā hoti āpajjitvā vā avutthitā Nāvīkameyyā 'ti na deseyya
 na vivareyya na uttānikareyya na pakāseyya samghamaññhe vā
 ganamaññhe vā ekapuggale vā Sampajānamussāvā' assa hotīti,
 sampajānamussāvādo kim hoti Dukkataṃ hoti, antarāyiko dhammo
 vutto bhagavata 'ti Kissa antarāyiko Pathamassa jhānassa
 adhigamāya antarāyiko, dutiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko,
 tatiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, catutthassa jhānassa adhi-
 gamāya antarāyiko, jhānānam vimokkhānam samādhīnam samāpat-
 tinam nekkhammānam missaranānam pavīcekānam kusālanam dham-
 mānam adhigamāya antarāyiko Tasma 'ti tamkīraṇā Saramānena 'ti
 jānamānen sañjānamānen Visuddhāpekkhena 'ti vutthātukāmenā
 visujjhivukāmena Santi nāma āpatī ajjhāpanā vā hoti āpajjitvā
 vā avutthitā Avīkātabbā 'ti avīkātabbā samghamaññhe vā ganamaññhe
 vā ekapuggale vā Avīkatvā hi ssa phāsu hotīti kissa phāsu hoti
 Pathamassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, dutiyassa jhānassa
 adhigamāya phāsu hoti, tatiyassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti,
 catutthassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, jhānānam vimokkhānam
 samādhīnam samāpattinam nekkhammānam missaranānam pavīce-
 kām kusālanam dhammānam adhigamāya phāsu hotīti

Tena kho pana samayena bhikkhu bhagavatā patimokkhuḍde-
 sūnūhito 'ti devasikānam patimokkham uddisanti Bhagavato etam
 ittham ārocesum Na bhikkhave devasikānam patimokkham uddi-
 tabbāmi To uddi-eyya āpatī dīkhatāsa Anujānam bhikkhūve
 upo-atthi patimokkham uddisatum ti Tena kho pana samayena
 bhikkhū bhagavatā uposathe patimokkhuḍde-so anūhito 'ti pakkhī-
 rikkhātum patimokkham uddhānti cātuddase pinnare-eti itthim-
 ca pakkhīsa Bhagavato etam artham ārocesum Na bhikkhūve

pakkhassa tikkhattum pāṇinā uddisābhāvaṃ. Yo uddiseyya,
 āpatti dukkaṭassa. Aññaṃ bhikkhave sakiṃ paṅkhaṃsa caṇuddase
 vā pamaṛase vā pāṇinā uddisātuṃ ti

Tena kḥo pana samayena cḥabbaggyā bhikkhū yathāparisāyā pāṭimokkham uddisanti sakāya-sakāya parisāyā Bhagavato etam attḥam arocesum Na bhikkhāve yathāparisāyā pāṭimokkham uddisābham sakāya-sakāya parisāyā Yo uddiseyya, āpatī dukkatassa

Anujānāmi bhikkhave saṃaggāṇāṃ uposathakammaṃ tī Atha kho
 bhikkhūnaṃ etad āhosi bhagavata paṇḍitaṃ saṃaggāṇāṃ uposatha-
 kammaṃ tī Kittāvatā nu kho saṃaggi hotī, yāvata ekāvāso udāhu-
 sabbā pathavīti Bhagavato etam attham ārocesum Anujānāmi

ඵහිකභවෙ ඒත්තවාදා සමාග්ගී යාවාදා ඛයාසො ති ටෙනා ක්ථං පනා
 සමායෙනා අයස්මා මහාභිකර්ප්පිණං රජයාග්භෙ ව්හාරති මාද්ධාකුච්ඡස්මිණි
 ඔග්ගදායෙ අඨඤා ක්ථං අයස්මාට් මහාභිකර්ප්පිණස්සා ආග්ගතස්සා පටිසම්ඞ

naṣṣa evaṃ cetāso parivātakako udapādī gaccheyyāma vāhaṃ uposaṭṭhaṃ, na vā gaccheyyāma, gaccheyyāma vā samagghakammāma na vā gaccheyyāma, attha kva vāhaṃ visuddho paramāyā viṣuddhiyā, ti Attha kva bhagavā

Գլխավոր հարցն այն է, թե արդյո՞ք հնարավոր է իրականացնել այս գործը իրականում, և եթե այո, ապա ինչպե՞ս: Երկրորդ հարցն այն է, թե արդյո՞ք հնարավոր է իրականացնել այս գործը իրականում, և եթե այո, ապա ինչպե՞ս:

Nisi idi bhagava padnate asane, ayasmapi kha Mahā-
 kappino bhagavanta bhivadeva ekamanta nusi bhikṣamanta
 nisinam kha ayasmanta Mahākappima bhagava etad ayosa

namu te Karpma rahogatasa patissallinassa evam cetaso pavitatakro-
 udapadi gaccheyyam vāham uposatham na vā gaccheyyam, attha kva vāham vāsuddh-

paramāya vīśuddhīyā 'ti tvam bhante Tumhe ce brāhmaṇā uposātham na sakkarissātha, na garukarissātha, na pūjessātha, atha ko carahi uposātham sakkarissati garukarissati

magnessat pūjessatī vaccha tvam brahmaṇa upasatham, mā no
agamaśi, gacch' eva samghakammam, mā no agamasitī bhvam
bhante 'tī kho āyasma Mahākaḥppino bhagavato paścassosi Atha
kho bhagvā āvasmantaṃ Mahākaḥppinaṃ bhāminivā kathaṃ

sestevē samgādāpēvē samuŋteļevē samnaphamsetevē sevyatāpā nāmam
balvā purno samuŋitām vā bāhām pasareyyā pasatāp vā bāhām
samuŋitēyyā, evam eva Aladdakukcāhismu migadāye āyasmato

Mahākappiṇassa pammukhe antarāhito Gijjhakūṭe pabbate pāturaḥso

Atha kṛho bhikkhūnam etad ahoṣi bhagavata paṇātaṃ etāvata
 sāmaggī yāvata ekāvāso 'ti Kittāvatā nu kṛho ekāvāso boṭṭi.
 Bhagavato etam attham ārocesum Aññaṇānaṃ bhikkhāve sīmaṃ
 sammānuyuttum Evaṃ ca pana bhikkhāve sammānuyuttābā patīmaṃ
 nimittaṃ kīrteṭvā, pabbatānuyuttam, pāsānuyuttam, vanaṃnuyuttam,
 rukkhānuyuttam, maggaṃnuyuttam, vammikānuyuttam, nadiṃnuyuttam,
 udakānuyuttam Nimitte kīrteṭvā vyatthena bhikkhūnaṃ patibaleṇa
 saṃgḥo nāpetabbo sunātu me bhante saṃgḥo Yāvataṃ samantaṃ
 nimittaṃ kīrṭitaṃ, yaḍi saṃgḥassa pattakallaṃ, saṃgḥo eteṃ nimittehi
 sīmaṃ sammānuyeyya saṃnāsasamvāsam ekuposatham Eṣa ṇatti.
 Sunātu me bhante saṃgḥo Yāvataṃ samantaṃ nimittaṃ kīrṭitaṃ, saṃgḥo
 etehi nimittehi sīmaṃ sammānuyeyya saṃnāsasamvāsam ekuposatham.
 Yassāyasmato khamati etehi nimittehi sīmāya samvutṭi samāna-
 samvāsāya ekuposathāya, so tuṇh' assa, yassa na kkhānanti, so
 bhāseyya Samantaṃ sīmā saṃgḥena etehi nimittehi samānāsavāsaṃ
 ekuposathā khamati saṃgḥissassa, tasmā tuṇhi, evaṃ etam
 dhammayāmiti

Tena k'ho pana samayena chabdaggiyā bhikkhū bhagavatā
 sikkhāmanāni anuttarā 'ti atimāhātīyo sūṇāyo sammānanti catuyo-
 janikāpi pañcayojanikāpi cīṇayojanikāpi. Bhikkhū uposathāni āga-
 ḥcchānta uddissamāne pi pātimokkhe āgaḥcchānti udditthānante pi
 āgaḥcchānti antāpi parivāsanti. Bhagavato etam atthāni āroccum.
 Na bhikkhāye atimāhātī sūṇā sammānanti'abbā catuyojanikā vā
 pañcayojanikā vā cīṇayojanikā vā. Yo sammānneyya, āpatī dukka-
 tassa. Añjānāni bhikkhāve tiyojaparāmaṇa sīmaṇa sammānintu
 ti. Tena k'ho pana samayena Chabdaggiyā bhikkhū naddipāraṇa sīmaṇa
 sammānanti. Uposathāni āgaḥcchāntā bhikkhū pi vuyhānti patāpi
 vuyhānti cīṇāni pi vuyhānti. Bhagavato etam atthāni āroccum.
 Na bhikkhāve naddipāraṇa sīma sammānanti'abbā. Yo sammānneyya,
 āpatī dukkaṭassa. Añjānāni bhikkhāve yattī' assa dhuvānā vā
 vā dhuvāsetu vā, cīṇāpāraṇa naddipāraṇa sīmaṇa sammānintu ti
 Tena k'ho pana samayena bhikkhū anuparivameyyaṇa pātimokkhaṇa
 uddisānti asāmekete. Agantukā bhikkhū na jānanti katthā vā app'
 uposatho kanyasānti. Bhagavato etam atthāni āroccum. Na
 bhikkhāve anuparivameyyaṇa pātimokkhaṇa uddisatābbaṇa asāmekete
 vā. Uddiṇṇyā, āpenti dukkaṭassa. Añjānāni bhikkhāve uposathā
 gāraṇa sammānintvā uposathāni kāraṇa yam samagho ākāmikhatī vīhā-
 raṇa vā addhiyogam vā pādāpim vā haṇṇeyyaṇa vā gūhaṇa vā. Kvaṇ-
 na panā bhikkhāve sammānanti'abbāṇa vyaṭṭena bhikkhūna pitebalaṇa.

-sangghe nāpetabbo sutānu me bhante sangghe Vadi sangghassa
 pattakallam sangghe itthamānam uposathāgāram sammā-
 neyyi Esā natti sutānu me bhante sangghe Sangghe
 itthamānam vihāram uposathāgāram sammānati Yasāyasmato
 khamati itthamānassa vihāressa uposathāgārasa sammutti, so tumbh'
 issa yassa na khamati so bhāseyya Sammāto sangghena itthamāna-
 vāhito uposathāgāram khamati sangghassa tasmi tumbhi, evam
 etam dhārayānti Tena kho pana samayena aññataassinu āvāse
 ete uposathāgāram sammātaṃ honti Bhikkhū ubhayattha sammā-
 patanti idha uposatho kariyissati idha uposatho kariyissati.
 Bhagavato etam attham ārocesum Na bhikkhave ekasmin āvāse
 dve uposathāgāram sammānuttabbā. Yo sammāneyya, āpatti
 dukkaṭṭassa Vinayānaṃ bhikkhave ekam sammānanti chāttha
 uposatham kātuṃ Evaṃ ca pana bhikkhave sammānuttabbā;
 vyatkena bhikkhunaṃ patibaleṇa sangghe nāpetabbo; sutānu me bhante
 sangghe Vadi sangghassa pattakallam, sangghe itthamānam
 khamati itthamānassa uposathāgāram sammānati Yasāyasmato
 Sangghe itthamānam uposathāgāram sammānati Yassāyasmato
 khamati itthamānassa uposathāgārasa sammuggāto, so tumbh' assu,
 yassa na khamati, so bhāseyya Sammātaṃ sangghena itthamānam
 uposathāgāram. Khamati sangghassa tasmi tumbhi, evam etam
 dhārayānti.
 Tena kho pana samayena aññataassinu āvāse atikuddakam
 uposathāgāram sammātaṃ honti 'Tadahi' uposatho mabbh' bhikkhi-
 sangghe sammāpato hoti Bhikkhū asamvattāya bhūmiyā nisinnā
 patimokkham assosum. Atha kho tesam bhikkhūnaṃ etad āhosi.
 bhagavatā patnāttam uposathāgāram sammānanti uposatho katabbo
 'ti, mayā ca asammattāya bhūmiyā nisinnā patimokkham assosumhā.
 Kato nu kho amhākam uposatho akato nu kho 'ti. Bhagavato etam
 attham ārocesum Samvattāya vā bhikkhave bhūmiyā nisinnā
 asammattāya vā, yato patimokkham sutāti, kato 'v' ass' uposatho
 Tena hi bhikkhave sangghe yāvamaḥantam uposathapamukham
 ākanthati, tāvamaḥantam uposathapamukham sammānanti Evaṃ
 ca pana bhikkhave sammānuttabbā. pathamam nimittā kittetabbā.
 Nimitte kittetvā vyatkena bhikkhunaṃ patibaleṇa sangghe nāpetabbo.
 sutānu me bhante sangghe. Vāvatā samantā nimittā kittitā, yadi
 sangghassa pattakallam, sangghe ete hi nimittēhi uposathapamukham
 sammāneyya Esā natti Sutānu me bhante sangghe Vāvatā
 samantā nimittā kittitā, sangghe ete hi nimittēhi uposathapamukham

sammānati Vassāyasmato khamati etehi mūttēhi uposathapa-
mukhassa samnti, so tūh' assa, yassa na khamati, so bhāseyya
Sammataṃ saṃgheṇa etehi mūttēhi uposathapamukhaṃ Khamati
saṃgheṇa, tasma tūhi, evaṃ etaṃ dhārayāmi

Tena kho pana samayena aññataraṃ āvāse tadab' uposathe
navakā bhikkhū paṭhamataraṃ saṃpativā na tāva thea āgacchanti
pakkaṃamsu Uposatho vikkale abhosi Bhagavato etaṃ attham
ārocesum Aññānaṃ bhikkhave tadab' uposathe therehi bhikkhūhi
paṭhamataraṃ saṃpatitum ti

Tena kho pana samayena Rājaghe sambhulā āvāsā samāna-
sima honti Tattha bhikkhū vivadanti amhākaṃ āvāse uposatho
kariyatu amhākaṃ āvāse uposatho kariyātu ti Bhagavato etaṃ
attham ārocesum Idha pana bhikkhave sambhulā āvāsā samāna-
sima honti, tattha bhikkhū vivadanti amhākaṃ āvāse uposatho
kariyatu amhākaṃ āvāse uposatho kariyātu ti Tehi bhikkhave
bhikkhūhi sabbe' eva ekajjhaṃ saṃpativā uposatho katabbo,
yattha vā pana theio bhikkhū vhaṇati tattva saṃpativā uposatho
katabbo Na tv eva vaggēna saṃgheṇa uposatho katabbo Yo

Tena kho pana samayena āyasma Mahākasapo Andhakavinda
Rājaghaṃ uposatham āgacchanto antaṃ magge nadam taranto
manam vullho abhosi, civaṃ ssa allāhi Bhikkhū āyasmantaṃ
Mahākasapam etad avocum kissa te āvuso civaṃ allāhi
Idhāhaṃ āvuso Andhakavinda Rājaghaṃ uposatham āgacchanto
antaṃ magge nadam taranto man' aṃhi vullho, tena me civaṃ
allāhi Bhagavato etaṃ attham ārocesum Vā vā bhikkhave
saṃgheṇa supā sammatā samānasamvāsā ekuposathā, saṃgheṇo tam
sitvā ticivāna avipravāsaṃ samānāmatu Evaṃ ca pana
bhikkhave samānāmatubvā vyatena bhikkhūnaṃ patibaleṇa saṃghe
nāpetabbo suntu me bhante saṃghe Vā sū saṃgheṇa sinū saṃmatā
natī suntu me bhante saṃghe Vā sū saṃgheṇa sinū saṃmatā
-matā-vāsa ekuposathā, saṃgheṇo tam sitvā ticivāna avipra-
vāsaṃ samānāmat Vā sūyasmato khamati cissā sinūyā ticivāna
avipravāsaṃ samnti, so tūh' assa, yassa na khamati, so bhāseyya
Sammataṃ sū sinū saṃgheṇa ticivāna avipravāsaṃ Khamati sam-
nti, tasmā tūhi, evaṃ etaṃ dhārayāmi Tena kho pana

'ti antaraḡhaie civarāni nikkhupanti Tāni civarāni naissantī pi dayhanti pi undurehi pi khajjanti, bhikkhū duccolā honti lūkha-civarā. Bhikkhū evaṃ āhānissu kassā tūnhe āvuso duccolā lūkha-civarā. 'ti. Idha mayāni āvuso bhagavata tīcivarēna avipparāvasasānūti anuññatā 'ti antaraḡhāre civarāni nikkhupimhā, tāni civarāni natthāni pi daddhāni pi undurehi pi khajjāyitāni. Tena mayāni duccolā lūkha-civarā. 'ti. Bhagavato etāni attthāni āroccesum. Yā sā bhikkhāve saṃgheṇa sīmā sammatā samānāsamvāsā ekuposathā, saṃgheṇo tam sīmāni tīcivarēna avipparāvasam sammanānati thapetvā gāmaṇi ca gāmapaccārāni ca. Yassāyasmato khamati etissā sūmāyā tīcivarēna avipparāśāyā samnūti thapetvā gāmaṇi ca gāmapaccārāni ca, so tūn' assa, yassa na khamati, so bhāseyya. Sāmanatā sū sīmā saṃgheṇa tīcivarēna avipparāśā thapetvā gāmaṇi ca gāmapaccārāni ca. Khamati ca Khamati saṃgheṇa, tasmā tūnhi, evaṃ etāni paccārāni ca. Sīmāni bhikkhāve sammanānānena pathamam samvāsasiṃ sammanitābba, paccāhi tīcivarēna avipparāśo sammanitābbo Sīmāni bhikkhāve samūhānānena pathamam tīcivarēna avipparāśo samūhāntābbo, paccāhi samānāsamvāsasiṃ samūhāntābba. Evaṇi ca pana bhikkhāve tīcivarēna avipparāśo samūhāntābbo vyatthena bhikkhūnā patibaleṇa saṃgheṇo nāpetābbo sūnatu me bhaṇte saṃgheṇo. Yo so saṃgheṇa tīcivarēna avipparāśo sammatō, yadi saṃgheṇa pattakallāni, saṃgheṇo tam tīcivarēna avipparāśam samūhāneyya. Eṣā natthi Sūnatu me bhaṇte saṃgheṇo. Yo so saṃgheṇa tīcivarēna avipparāśo sammatō, saṃgheṇo tam tīcivarēna avipparāśasam samūhānati. Yassāyasmato khamati etassa tīcivarēna avipparāśasam samugghātō, so tūn' assa, yassa na khamati, so bhāseyya. Samūhato so saṃgheṇa tīcivarēna avipparāśo Khamati saṃgheṇa, tasmā tūnhi, evaṃ etāni dhārāyāmiti. Evaṇi ca pana bhikkhāve sīmā samūhāntābba vyatthena bhikkhūnā patibaleṇa saṃgheṇo nāpetābbo sūnatu me bhaṇte saṃgheṇo. Yā sā saṃgheṇa avipparāśo ekuposathā, yadi saṃgheṇa pattakallāni, yadi saṃgheṇa sūnatu me bhaṇte saṃgheṇo. Eṣā natthi Sūnatu me kallāni, saṃgheṇo tam sīmāni samūhāneyya. Eṣā natthi Sūnatu me

bhanīe samgaho Vā sā samgheṇa sīmā sammatā samānasamvāsā
 ekupposethā samgaho tam sīmam samūhhanati Vassāyāsamato khamati
 cressi sīmāya samānasamvāsāya ekupposathāya samnggahāto, so tuṇhi
 a-sa, vassa na kkhāmati so bhāseyya Samūhataṁ sā sīmā samgheṇa
 samānasamvāsā ekupposathā Khamati samgheṇa, tasmā tuṇhi
 cvaṇ c tam dhārayānti Asammatāya bhikkhāve sīmāya atthapitāya
 y m gāmanā vā m gāmanā vā upamissāya vīnati, yā tassā vā gāmanassa
 gāmanissā m gāmanassa vā m gāmanissā, ayaṁ tathā samānasamvāsā
 ekupposathā Agāmake ce bhikkhāve aruṇe, samantā sattabbbhānura
 ayaṁ tathā samānasamvāsā ekupposathā Sabbā bhikkhāve nadi
 a-sīmā sabbo samuddo asīmo sabbo jātassaso asīmo Nadiyā vā
 bhikkhāve samudde vā jātassave vā yaṁ majjhima-sa pui-sassa

-manatā udakukklepā ayaṁ tathā samānasamvāsā ekupposathā 'ti
 Iti kho paṇa samayena chabbaggyā bhikkhū sīmāya sīmam
 samūhhandanti Bhagavato etam attham ārocesuṁ Yesuṁ bhikkhāve
 sīmā pathamaṁ sammatā, tesam tam kamamaṁ dhammikaṁ akuppaṁ
 thānāham Yesam bhikkhāve sīmā pacchā sammatā, tesam tam
 kamam un adhammikaṁ kuppaṁ atthānāham Na bhikkhāve sīmāya
 sīmā sambhūdhābba Vō sambhūndeyya, āpatī dukkatassa 'ti
 Teni kho paṇa samayena chabbaggyā bhikkhū sīmāya sīmam ayyho-
 thānanti Bhagavato etam attham ārocesuṁ Yesam bhikkhāve
 sīmā pathamaṁ sammatā, tesam tam kamamaṁ dhammikaṁ akuppaṁ
 thānāham Yesam bhikkhāve sīmā pacchā sammatā, tesam tam
 kamam un adhammikaṁ kuppaṁ atthānāham Na bhikkhāve sīmāya
 sīmā sambhūdhābba Vō sambhūndeyya, āpatī dukkatassa 'ti
 Anyetāni bhikkhāve sīmam sammatānti na sīmāntikaṁ thāpetvā
 mīmāṇsantūti

Atthi kho bhikkhūnam etad ahoṣi kati m kho uposathā 'ti
 Bhagavato etam attham ārocesuṁ Dve me bhikkhāve uposathā
 cāpucchitvā 'o cā pūnāsisso ca, me kho bhikkhāve dve uposathā 'ti
 Vō 'o bhā' hānam etad ahoṣi kati m kho uposathā kammānti
 bhāve 'o cāpucchitvā 'o cā pūnāsisso ca, me kho bhikkhāve dve upo-
 sathā 'ti Teni kho paṇa samayena chabbaggyā bhikkhū sīmāya sīmam
 samūhhandanti Bhagavato etam attham ārocesuṁ Yesam bhikkhāve
 sīmā pathamaṁ sammatā, tesam tam kamamaṁ dhammikaṁ akuppaṁ
 thānāham Yesam bhikkhāve sīmā pacchā sammatā, tesam tam
 kamam un adhammikaṁ kuppaṁ atthānāham Na bhikkhāve sīmāya
 sīmā sambhūdhābba Vō sambhūndeyya, āpatī dukkatassa 'ti
 Anyetāni bhikkhāve sīmam sammatānti na sīmāntikaṁ thāpetvā
 mīmāṇsantūti

bhikkhāve yam idam dhammena vaggam uposathakammam, na bhikkhāve evaṭṭam . . . anuñātam. Tatra bhikkhāve yam idam dhammena samaggam uposathakammam, evaṭṭam bhikkhāve uposathakammam katabbam evaṭṭaṃ ca mayā uposathakammam anuñātam Tasmāt iha bhikkhāve evaṭṭam uposathakammam karissāma yad idam dhammena samaggam ti, evaṃ hi vo bhikkhāve sikkhitabban ti

Atha kṛho bhikkhūnaṃ eṇaḍa āhosi kati nu lṛho pāṭimokkhiṇuddesaṃ
 'ti Bhāgavato eṭaṃ attṛiṇaṃ ārocessuṃ Paṇ, iṇe bhikkhāve pāṭi-
 mokkhiṇuddesaṃ nidaṇaṃ nḍisitivā āvasesaṃ suteṇa sāvetābbaṃ
 āyaṃ pāṭhaṃ pāṭimokkhiṇuddeso Nidaṇaṃ nḍisitivā cattāri
 pārajikāni nḍisitivā āvasesaṃ suteṇa sāvetābbaṃ, āyaṃ duttiyo
 pārajikāni nḍisitivā āvasesaṃ suteṇa sāvetābbaṃ, āyaṃ duttiyo
 pāṭimokkhiṇuddeso Nidaṇaṃ nḍisitivā cattāri pārajikāni
 nḍisitivā tērasa saṃghādisese nḍisitivā āvasesaṃ suteṇa
 āvasesaṃ suteṇa sāvetābbaṃ, āyaṃ cattuttiṇo pāṭimokkhiṇuddeso
 'ti Tēna kṛho paṇa samāyena bhikkhū bhāgavataṃ samkhiṭṭeṇa
 pāṭimokkhiṇuddeso anuñāto 'ti sabbakālaṃ samkhiṭṭeṇa pāṭimokkhiṇa
 nḍisanti Bhāgavato eṭaṃ attṛiṇaṃ ārocessuṃ Na bhikkhāve
 samkhiṭṭeṇa pāṭimokkhiṇa nḍisitābbaṃ Yo nḍisēyya, āpatti
 dukkaṭassa 'ti Tēna kṛho paṇa samāyena Kosalēsu jānapadesu
 ādhātaraṃsaṃ āvāse tadāḥ' uposathē savarābhāyaṃ āhosi Bhikkhū
 nāsakkhiṇsu vitthāreṇa pāṭimokkhiṇa nḍisituṃ Bhāgavato eṭaṃ
 attṛiṇaṃ ārocessuṃ Anujāṇāmi bhikkhāve saṭi antarāyē samkhiṭṭeṇa
 pāṭimokkhiṇa nḍisituṃ ti Tēna kṛho paṇa samāyena chābbaḍḍigiyā
 bhikkhū asati pi antarāyē samkhiṭṭeṇa pāṭimokkhiṇa nḍisanti
 Bhāgavato eṭaṃ attṛiṇaṃ ārocessuṃ Na bhikkhāve asati antarāyē
 samkhiṭṭeṇa pāṭimokkhiṇa nḍisitābbaṃ Yo nḍisēyya, āpatti
 dukkaṭassa Anujāṇāmi bhikkhāve saṭi antarāyē samkhiṭṭeṇa
 pāṭimokkhiṇa nḍisituṃ 'Tat' iṇe antarāyā rajanatarāyo coranta-
 rāyo āgyanatarāyo udakantanatarāyo manussanatarāyo amanussanatarāyo
 vālanatarāyo sirimsapantanarāyo jivitanatarāyo brahmacariyanatarāyo
 Anujāṇāmi bhikkhāve evaṇūpesu antarāyesu samkhiṭṭeṇa pāṭi-
 mokkhiṇa nḍisituṃ, asati antarāyē vitthāreṇa 'ti Tēna kṛho paṇa
 samāyena chābbaḍḍigiyā bhikkhū saṃghamaññijḥe aññijḥiṭṭhaṃ
 bhāsanti Bhāgavato eṭaṃ attṛiṇaṃ ārocessuṃ Na bhikkhāve
 samghamaññijḥe aññijḥiṭṭheṇa dhammo bhāsitaḍḍo Yo bhāsēyya,

Tena kho pana samayena chabbaggīya bhikkhū anokāsakātaṃ bhikkhūni āpatīya codenti. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Na bhikkhave anokāsakato bhikkhū āpatīya codetabbo. Yo codeyya, āpatī dukkatassa. Aññaṇāni bhikkhāve okāsaṃ kārētvā āpatīya codetun ti. Tena kho pana samayena chabbaggīya bhikkhū pur' amhākaṃ pesalā bhikkhū okāsaṃ kāraṇenti patiṅge' eva suddhānaṃ bhikkhūnaṃ anāpatikkāmaṃ avatthuseṃhi akāraṇe okāso kārētabbo. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Na bhikkhāve suddhānaṃ bhikkhūnaṃ anāpatikkāmaṃ avatthuseṃhi akāraṇe okāso kārētabbo. Yo kārēpeyya, āpatī dukkatassa. Aññaṇāni bhikkhāve puggalaṃ tulayitvā okāsaṃ kārēpetun ti. Tena kho pana samayena chabbaggīya bhikkhū saṃghamaññhe adhammakammaṃ kaṇṇenti. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Na bhikkhāve saṃghamaññhe adhammakammam kātābbaṃ. Yo kareyya, āpatī dukkatassa. 'ti Karonti yeva adhammakammam. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Aññaṇāni bhikkhāve addhammakammaṃ kayuṃāne patikkositun ti. Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū chabbaggīyehi bhikkhūni addhamma-kammaṃ kayuṃāne patikkosanti. Chabbaggīya bhikkhū labhanti āghātaṃ, labhanti appaccayaṃ, vadhena tajjenti. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Aññaṇāni bhikkhāve ditthim pi āvikātun ti. Tesam yeva santike ditthim āvikaronti. Chabbaggīya bhikkhū labhanti āghātaṃ, labhanti appaccayaṃ, vadhena tajjenti. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Aññaṇāni bhikkhāve catuṃ paṇcāhi patikkositun, dvīhi tīhi ditthim āvikātun, ekena adhitthātun na me tam khamatīti. Tena kho pana samayena chabbaggīya bhikkhū saṃghamaññhe patimokkhaṃ uddisamaṇā sañcece na sāventi. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Na bhikkhāve patimokkhuddesa-kena sañcece na sāvetābbaṃ. Yo na sāveyya, āpatī dukkatassa. 'ti. Tena kho pana samayena āyasma Udayi saṃghassa pati-mokkhuddesako hoti kākassaraṅko. Atha kho āyasmato Udayissa etaḍ ahoṣi bhagavatā paññātaṃ patimokkhuddesakena sāvetābbaṃ ti, ahaṃ c' amhi kākassaraṅko. Kathaṃ nu kho mayā patipajjitābbaṃ ti. Bhagavato etaṃ attham ārocesum. Aññaṇāni bhikkhāve pati-mokkhuddesakena vāyamitum katham sāveyyaṃ ti, vāyamanassasā

Tāṭiyātheceraṃ aṃjhesanti uddisatu bhante tthero pāṭimokkhaṃ ti So pi evaṃ vadethi. Na me āvuso vattatīti. 'Eten' eva upāyena yāva saṃgghanavākaṃ aṃjhesanti uddisatu āyasaṃ pāṭimokkhaṃ ti So pi evaṃ vadethi. Na me bhante vattatīti. 'Tēhi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmāntā āvāsā saṃjñakāṃ pālihetabbā gācchāvuso sam-khittena vā vitthāyena vā pāṭimokkhaṃ pariyāpunitvā āgacchā' ti Atha kho bhikkhūnaṃ etad ahoṣi keṇa nu kho pālihetabbā' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi bhikkhave ttherena bhikkhūnaṃ navam bhikkhūnaṃ ānāpetum ti 'Therena ānattā navā bhikkhū na gacchanti' Bhagavato etam attham ārocesum. Na bhikkhū apatī dukkatassā' ti

Atha kho bhagavā Codanāvāttissimam yathābhīranṭam viharitvā punad eva Rājagaham pacāgacchī. Tena kho pana samāyena manussā bhikkhū pindāya carante puccanti kintimī bhante pakkhassā' ti Bhikkhū evam āhamsu na kho mayam āvuso jānāma' ti 'Manussā ujjāyanti khīyanti vipācenti pakkhagāmanāmatṭam p' me samānā Sakyaaputtīyā na jānanti kīṃ pan' ime aṇiṃ kalyāṇam attham ārocesum. Aṇuānāmi Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi bhikkhave sabbe' eva pakka-ḥ' gāmanam uggahetum ti 'Tena kho pana samāyena manussā bhikkhū pindāya carante puccanti kivaṭṭikā bhante bhikkhū' ti Bhikkhū evam āhamsu na kho mayam āvuso jānāma' ti 'Manussā ujjāyanti khīyanti vipācenti aṇiṃ samānā Sakyaaputtīyā na jānanti, kīṃ pan' ime aṇiṃ kintimī kalyāṇam jānissanti' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi bhikkhave bhikkhū gānetum ti Atha kho bhikkhūnaṃ etad ahoṣi kadā nu kho bhikkhū gānetabbā' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi bhikkhave tadab' uposathe gāmanāggena vā gānetum salākaṃ vā gābetum ti

Tena kho pana samāyena bhikkhū aṇānā' aj' uposatho' ti So pūram gāmaṃ pindāya caranti. 'Te uddissamaṇe pi pāṭimokkhe āgacchanti uddittihamante pi āgacchanti' Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi bhikkhave ārocesum aj' uposatho' ti Atha kho bhikkhūnaṃ etad ahoṣi keṇa nu kho ārocesabbā' ti Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi bhikkhave ttherena bhikkhūnaṃ kālāvato ārocesum ti Tena kho pana samāyena aṇiṃ tthero kālāvato na ssarati. Bhagavato etam attham ārocesum. Aṇuānāmi

attānam ārocenam āmānam bhikkhava theena bhikkhūnā navam
bhikkhūnam ānapeṭam ti Theena ānatā mava bhikkhū na
upatthāpenti Bhagavato etam attānam ārocenam. Na bhikkhava
theena ānatena agghāna na upatthāpetabbam. Yo na upatthā-

peyyi, āpatti dukkaṭassa ti
Teṇa llo pana samayenti sambhūta bhikkhū bala avyatta
disamgāmiṇā ācāryupajjhāye na āpucchimsu Bhagavato etam
attānam ārocenam Idha pana bhikkhava sambhūta bhikkhū bala
avyatta disamgāmiṇā ācāryupajjhāye na āpucchanti Teṇa bhikkhava
ācāryupajjhāyeḷi pucchitvā kamma gāmasattha kamma saddham
gāmasattha ti Te ce bhikkhava bala avyatta aṇe bale avyatte
āpadeseyyunt na bhikkhava ācāryupajjhāyeḷi anugāmatvā
Amgāneyyunt ce, āpatti dukkaṭassa Te ce bhikkhava bala avyatta
amaṇṇatā ācāryupajjhāyeḷi gaccheyyunt, āpatti dukkaṭassa Idha
pana bhikkhava aññataraṇam āvāse sambhūta bhikkhū viharanti
bala avyatta Te na jānanti uposatham vā uposathakammam vā
pāna bhikkhava aññataraṇam āvāse sambhūta bhikkhū viharanti
Te na jānanti uposatho vyatoto medhāvī haṃsi kikkincako sikkhākammo Teṇi
bhikkhava bhikkhūna so bhikkhū sangghāpetabbo anuggāhetabbo upa-
petabbo upatthāpetabbo cūmena matikāya dantakatticena mukkho-
dakena No ce sanggāmiṇeyyunt anuggāmiṇeyyunt upaḷāpeyyunt upatthā-
peyyunt cūmena matikāya dantakatticena mukkhoḍhikena, āpatti
dukkatassa Idha pana bhikkhava aññataraṇam āvāse tadahi'
uposathe sambhūta bhikkhū viharanti bala avyatta Te na jānanti
uposatham vā pātimokkhiḍḍesam vā Teṇi bhikkhava bhikkhūna
eko bhikkhū samantā āvāse sajjukam pāhetabbo gacchāvuso
sammāhuta bhikkhū vassam vassanti bala avyatta Te na jānanti
āpatti dukkaṭassa Idha pana bhikkhava aññataraṇam āvāse
pātimokkhiḍḍesam vā, so āvāso gantabbo No ce gaccheyyunt,
bhikkhava bhikkhūna sabbe' eva yattā jānanti uposatham vā

bhikkhava bhikkhūna sabbe' eva yattā jānanti uposatham vā
pātimokkhiḍḍesam vā, so āvāso gantabbo No ce gaccheyyunt,
āpatti dukkaṭassa Idha pana bhikkhava aññataraṇam āvāse
pātimokkhiḍḍesam vā . pātimokkhiḍḍesam vā Teṇi bhikkhava bhikkhūna
eko bhikkhū samantā āvāse sajjukam pāhetabbo gacchāvuso sam-
khittena vā vitthārena vā pātimokkhiḍḍesam vā pātimokkhiḍḍesam vā
Idam ce tam labhetha, ice etam kusalam. No ce labhetha eko bhikkhū
sattābhakālikam pāhetabbo gacchāvuso sammāhittena vā vitthārena vā
pātimokkhiḍḍesam vā Idam ce tam labhetha, ice etam kusalam.

tam ku-alani   No ce labhetha, na bhikikhave tehi bhikihūhi tasmim
 āvā-e va-sani vasitabbam   Vaseyyum ce, āpatī dukkatassā 'ti

[illegible]

hāraḥko ce bhikkhāve dinnāya pārusuddhiyā saṃghapatto sutto na āroceti, pāmatto na āroceti, samāpanno na āroceti āhātā hoti pārusuddh, pārusuddhihāraḥkassa āpatti Parusuddhihāraḥko ce bhikkhāve dinnāya pārusuddhiyā saṃghapatto sañciṇa na āroceti, āhātā hoti pārusuddh, pārusuddhihāraḥkassa āpatti dukkaṭassa' ti

Atha kṛhā bhagavā bhikkhū amāntesi samuppatthā bhikkhavaḥ, saṃgṛhṇo kammam karissasati. Evaṃ vutte ānātarō bhikkhū bhagavantam etad avoca aṭṭhi bhante bhikkhū gilaṇo, so anāgatō 'ti Anujānāmi bhikkhavaḥ gilaṇena bhikkhūnaṃ chandam dātum. Evaṃ ca pana bhikkhavaḥ dātābbo tena gilaṇena bhikkhūnaṃ ekam bhikkhū upasamkamanitvā ekamsam uttārasaṅgam karitvā ukkutikam nistiditvā aṅgālim paggaheṭvā evam assa vasaṇiyo chandam dammi, chandam me bhā, chandam me āroceti kīyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kīyena viññāpeti, diṇno hoti chando, na kīyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kīyena vācāya viññāpeti, na diṇno hoti chando. Evaṃ ce tam labbheṭṭhā, icc etam kusalam. No ce labbheṭṭhā, so bhikkhavaḥ gilaṇo bhikkhū mācena vā pīṭhena vā saṃgṛhamāyhe anetvā kammam kātābham. Sace bhikkhavaḥ gilaṇu-patthākkānam bhikkhūnam evam hoti sace kṛhō mayam gilaṇam thānaṃ cāvessāma, ābaddhō vā abhivaḍḍhisasati kīlamkiriya vā bhavi-sasati, na bhikkhavaḥ gilaṇo thānaṃ cāvetābbo, saṃgṛhena tātthā gantvā kammam kātābham, na tṽ eva vaggena saṃgṛhena kammam kātābham Kareyya ce, āpatṭi dukkaṭassa. Chandaḥārako ce bhikkhavaḥ diṇne chande tātṭh' eva pakkāmmati, anāhatō hoti chando. Chandaḥārako ce chandaḥāra-pakkāmmati, anāhatō hoti chando. Chandaḥārako ce bhikkhavaḥ diṇne chande antaraṃ magge-kaṭṭha-āpatṭi dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhavaḥ tadāh' uposaṭṭhe-pārisuddhim deṭṭena chandam pi dātum santi saṃgṛhassā karāṇiyan ti. Tena kṛhō pana samāyena ānātaram bhikkhūnaṃ tadāh' uposaṭṭhe-

Tena kɔo pana samayena aṇṇataram bhikkhū tadhā' uposathe
 nātakaḥ gāhamsu Bhagavato eṭam attṃaṃ ārocesuṃ Iḍḍa pana
 bhikkhāve bhikkhū tadhā' uposathe nātakaḥ gāhanti Te nātakaḥ
 bhikkhū eṭam assu vacanīyā ingha tūmhe āyasmanto imā
 bhikkhū muputtam mupcathā yāvāyaṃ bhikkhū uposatham
 karonti Eṭam ce tam labhetṭha, iḍe eṭam kusalam, no ce labhetṭha,
 te nātakaḥ bhikkhū eṭam assu vacanīyā ingha tūmhe āyasmanto
 muputtam ekamanṭam hoṭṭa yāvāyaṃ bhikkhū pāṇisuddhim deṭṭi.
 Eṭam ce tam labhetṭha, iḍe eṭam kusalam No ce labhetṭha, te nātakaḥ

unnatātakasammuti saṃeṃyā vā . saṃghāḥakammanā kassasati.
 Khamati saṃghassa, tassā tūhi, evam etān dhārayānti
 Teṇa kho pana saṃeṃyena aññatassam āvāse tadah' uposathe
 cātāro bhikkhū viharanti . Atha kho tesaṃ bhikkhūnam etad ahoṣi

bhagavatā paṇātānaṃ uposatho kātābbo 'ti, mayā c' amhā cattāro
 gāṇā Kathaṃ nu kho amhehi uposatho kātābbo 'ti Bhagavato etān
 attānaṃ ārocessum, ānuyātaṃ bhikkhāve cattunānaṃ pāṇinokkham
 uddisittuṃ ti 'Teṇa kho pana saṃeṃyena aññatassam āvāse tadah'
 uposathe tayo bhikkhū viharanti . Atha kho tesaṃ bhikkhūnam
 etad ahoṣi bhagavatā anuññātānaṃ cattunānaṃ pāṇinokkham uddisittuṃ,
 mayā c' amhā tayo gāṇā Kathaṃ nu kho amhehi uposatho kātābbo
 'ti Bhagavato etān attānaṃ ārocessum ānuyātaṃ bhikkhāve
 tinnānaṃ pārisuddhinuposattham kātum . Evaṃ ca pana bhikkhāve
 kātābbo vyatṭhena bhikkhūnaṃ patibhāna te bhikkhūnānupetabba
 suṇāntu me āyasmanto . Ajj' uposatho paṇānāso . Yad' āyasmān-
 tanānaṃ patākallānaṃ, mayā aññamaññaṃ pārisuddhinuposattham
 kareyyāmaṃ ti 'Theṇa bhikkhūnaṃ ekamaṃ uttārasaṃ kavitvā
 ukkuttikānaṃ nīdittvā añjānaṃ paggaheva te bhikkhūnaṃ assu
 vacariyā pārisuddho ahaṃ āvuso, pārisuddho 'ti mān dhārethā,
 pārisuddho ahaṃ āvuso, pārisuddho 'ti mān dhārethā, pārisuddho
 ahaṃ āvuso, pārisuddho 'ti mān dhārethā' . Nava kho pana saṃeṃyena
 aññatassam āvāse tadah' uposathe dve bhikkhū viharanti . Atha
 kho tesaṃ bhikkhūnam etad ahoṣi bhagavatā anuññātānaṃ cattunānaṃ
 pāṇinokkham uddisittuṃ, tinnānaṃ pārisuddhinuposattham kātum,
 mayā c' amhā dve gāṇā Kathaṃ nu kho amhehi uposatho kātābbo 'ti
 Bhagavato etān attānaṃ ārocessum ānuyātaṃ bhikkhāve dvinnānaṃ
 pārisuddhinuposattham kātum . Evaṃ ca pana bhikkhāve kātābbo
 theṇa bhikkhūnaṃ ekamaṃ uttārasaṃ kavitvā ukkuttikānaṃ nīdittvā
 añjānaṃ paggaheva te bhikkhūnaṃ assu vacariyā pārisuddho ahaṃ
 āvuso, pārisuddho 'ti mān dhārethā, pārisuddho ahaṃ āvuso,
 pārisuddho 'ti mān dhārethā, pārisuddho ahaṃ āvuso, pārisuddho
 nīdittvā añjānaṃ paggaheva te bhikkhūnaṃ ekamaṃ uttārasaṃ kavitvā
 theṇo bhikkhūnaṃ assu vacariyā pārisuddho ahaṃ āvuso, pārisuddho
 ahaṃ āvuso, pārisuddho 'ti mān dhārethā, pārisuddho ahaṃ āvuso,
 pārisuddho 'ti mān dhārethā, pārisuddho ahaṃ āvuso, pārisuddho

[illegible]

etam attham ārocessum Na bhikkhavo subhāgā āpatti deśetvāha
 Vo deseyya, āpatti dukkatassa ti 'Teṇa kho paṇa samāyena
 chabbaḡgiyā bhikkhū sabhāgum āpattem patigumhanti Bhāgavato
 etam attham ārocessum Na bhikkhavo subhāgā āpatti patigūhētabbā
 Vo patigumhēyya, āpatti dukkatassa ti 'Teṇa kho paṇa samāyena
 āvātato bhikkhū pātimokkhe uddissamāne āpattem saratī Atha
 kho tassa bhikkhuno etad alhoṣi bhāgavatā punhāttaṃ na sapātekkēna
 uposatho kātābbo 'ti, alhi c' amhi āpattem āpanno Kātham nu
 kho mayā patipajjitabbā ti Bhāgavato etam attham ārocessum
 Idha paṇa bhikkhavo bhikkhū pātimokkhe uddissamāne āpattem
 saratī 'Teṇa bhikkhavo bhikkhūnaṃ samantā bhikkhū evam assa
 vacanīyo alhi āvuso itthimānūmayā āpattiyā vemaṭṭiko, yadā
 mbbemattiko bhavissāmi tadā tam āpattem patikarissāmi ti vatvā
 uposatho kātābbo pātimokkham sotabbāmi, na tv eva tappaccēyyā
 uposathassa antāriyo kātābbo 'ti 'Teṇa kho paṇa samāyena āvā-
 tarassāmi āvāse tadāha' uposathē sabbo saṃgho sabhāgum āpattem
 āpanno lohi Atha kho tessaṃ bhikkhūnaṃ etad alhoṣi bhāgavatā
 āpanno lohi na sabhāgā āpatti deśetvābā, na sabhāgā āpatti
 patigūhētabbā 'ti, ayaṃ ca sabbo saṃgho sabhāgum āpattem āpanno
 Kātham nu kho amhehi patipajjitabbā ti Bhāgavato etam attham
 ārocessum Idha paṇa bhikkhavo āvātatarassāmi āvāse tadāha' uposathē
 sabbo saṃgho sabhāgum āpattem āpanno lohi 'Teṇi bhikkhavo
 bhikkhūhi ekō bhikkhū samantā āvāsā sajjukam pāhētabbo ḡaccēhāvuso
 tam āpattem patikaritvā ārocēha, mayāmi tē samhikē āpattem pati-
 karissāmi ti 'Evaṃ ce tam labhētha iēc etam kusalam, no ce labhētha,
 vyatthēna bhikkhūnaṃ patibaleṇa saṃgho nāpētabbo sunātu me
 bhante saṃgho 'Ayaṃ sabbo saṃgho sabhāgum āpattem āpanno
 Yadā aṇṇam bhikkhum suddham anāpattikam passissati, tadā tassa
 samhikē tam āpattem patikarissatīti vatvā uposatho kātābbo pati-
 mokkham uddisittabbāmi, na tv eva tappaccēyyā uposathassa antāriyo
 kātābbo Idha paṇa bhikkhavo āvātatarassāmi āvāse tadāha' uposathē
 sabbo saṃgho sabhāgum āpattiyā vemaṭṭiko hoti Vyatthēna
 bhikkhūnaṃ patibaleṇa saṃgho nāpētabbo sunātu me bhante saṃgho
 Ayaṃ sabbo saṃgho sabhāgum āpattiyā vemaṭṭiko hoti Yada

nibbematiko bhavissati, tadda tam āpatam patikarissatī vatva uposatho katabbo patimokkham uddisatabbam, na tv eva tappaccaya uposathassa antarayō katabbo Idha pana bhikkhave ānātarasam āvāse vassupagato samgaho sabhāgam āpamno hoti Tēhi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu no ce labhetā, eko bhikkhu sattāhakaḥikam pāhetabbo gacchāvuso tam āpatam patikariva āgaccha, mayam te santike tam āpatam patikarissāma. Tena kho pana samayena ānātarasam āvāse sabbo samgaho sabhāgam āpatam āpamno hoti, so na jānāti tassā āpatiya nāmam gottam Tatt' añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamō dhammadharo vinayadharo nātikāddharo pandito medhāvī jājī kukkucako -ikkhākāmo, tam enam ānātarō bhikkhu yena so bhikkhu ten' upasamkam, upasamkamitvā tam bhikkhum etad avoca yō nu kho āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, kim nāma so āpatam āpajjati. So evam āha yō kho āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatam āpajjati Imam nāma tvam āvuso āpatam āpamno patikarohi tam āpatin ti So evam āha na kho aham āvuso eko va imam āpatim āpamno, ayaṃ sabbo samgho imam āpatim āpamno vā evam āha kin te āvuso karissati paro āpamno vā anāpamno vā Jughā tvam āvuso sakāya āpatiya vutthabā ti Atha kho so bhikkhu tassā bhikkhuno vacanena tam āpatim patikaritvā yena te bhikkhū ten' upasambam, upasamkamitvā te bhikkhū etad avoca yō kin āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatim āpajjati Imam nāma tvam āvuso āpatim patikarohi tam āpatin ti Atha kho te bhikkhū na icchinsu tassā bhikkhuno vacanena tam āpatim patikam Bhaḡavato etam attham ārocessum Idha pana bhikkhave ānātarasam āvāse sabbo samgaho sabhāgam āpatim āpamno hoti, so na jānāti tassā āpatiya nāmam gottam tath' añño bhikkhu āgacchati bhissuto -ikkhākāmo, tam enam ānātarō bhikkhu yena so bhikkhu ten' upasambam, upasamkamitvā tam bhikkhum evam āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti yō nu kho tvam āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatim āpajjati So evam āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, yō nu kho tvam āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imam nāma so āpatim āpajjati Imam nāma tvam āvuso āpatim

bhikkhu evam vadeti yo kura āvuso evaṃ c' evaṃ ca karoti, imama
nāma so āpatim āpajjati, imam nāma tūmhe āvuso āpatim āpannū
patikarotha tam āpatim ti, te ce bhikkhave bhikkhu tassā bhikkhuno
vacaṇena tam āpatim patikareyyum, ice etam kusalam, no ce
patikareyyum, na te bhikkhave bhikkhu tona bhikkhuno ukāmaṃ
vacaṇiṃ' ti

Codanāvuttibhāṇavuttum nābhikam

XIX

Tena kho pana samāyena ānāṭṭarasam āvāse tadah' uposatho
samabhūta āvāsikā bhikkhū samnipatimsu cattāro vā atirekā vā, to
na jānimsu utth' āññe āvāsikā bhikkhū anāgata' ti 'Te dhamma-
saññino vmaṃyasaññino vaggā samaggasaññino uposatham akāmsu
pātimokkham uddisimsu 'Tehi uddissamāne pātimokkhe ath' āññe
āvāsikā bhikkhū āgacchimsu bahutara' Bhagavato etam attham
ārocesum Idha pana bhikkhave ānāṭṭarasam āvāse tadah' uposatho
samabhūta āvāsikā bhikkhū samnipatanti cattāro vā atirekā vā, to na
jānanti utth' āññe āvāsikā bhikkhū anāgata' ti 'Te dhammasaññino
vmaṃyasaññino vaggā samaggasaññino uposatham karonti pāti-
mokkham uddisanti 'Tehi uddissamāne pātimokkhe ath' āññe
āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutara' 'Tehi bhikkhave bhikkhūhi
puna pātimokkham uddisatābam, uddesakānam anāpatī Idha pana
bhikkhave ānāṭṭarasam āvāse tadah' uposatho
pātimokkhe ath' āññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti sammāsamā
Uddittam suddhittam, āvasesam sotābham, uddesakānam
thokatare' Uddittam suddittam, āvasesam sotābham, uddesakānam
anāpatī Idha pana bhikkhave ānāṭṭarasam āvāse tadah' uposatho
tehi uddittamātte pātimokkhe ath' āññe āvāsikā bhikkhū
āgacchanti bahutara' 'Tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkham
uddisatābam, uddesakānam anāpatī Idha pana bhikkhave ānāṭ-
ṭarasam āvāse tadah' uposatho tehi uddittamātte pātimokkhe
ath' āññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti sammāsamā Uddittam
suddittam, tesam santike pārisuddhi āroceṭābhā, uddesakānam
anāpatī Idha pana bhikkhave ānāṭṭarasam āvāse tadah' uposatho
tehi uddittamātte pātimokkhe ath' āññe āvāsikā bhikkhū
āgacchanti thokatare' Uddittam suddittam, tesam santike pāri-

amūhāya parisāya - ti cāgeyya amūhāya parisāya - ha - sabhāya
amūhāya parisāya - ti - thokaṃ - ti - tiddhānaṃ sūdhānaṃ, kesaṃ saṇṭhike
parisaṃdhaṃ trowetabbā, udde-sakānaṃ ipatti dukkaṭassa

Paṇḍita-vijāṇanānaṃ aḍḍham nīlham

VII

Iddha puna bhikkhave aññatarasmin tvaṣe tadah' uposathe
sambhūti tvaṣikā bhikkhū saṃnipatanti cattāro vā utteka vā, te
jānanti utt' aṇṇe āvāsikā bhikkhū aññat' ti - 'Te kappat' nu kho
mūlikam uposatho kāṇam nu kho kappat'ti vevatthā uposatham
kāṇam pāṇinokkham udhanti - 'Te nu udhissamāne pāṇinokkhe utt'
aṇṇe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutā - 'Te nu bhikkhave
bhikkhū puna pāṇinokkham udhanti ubbaṃ, udde-sakānaṃ āpatti
dukkatassa - Iddha puna - udde-sakānaṃ āpatti dukkaṭassa

I amati āyamaṇṇaḍḍham nīlham

VIII

Iddha puna bhikkhave aññatarasmin āvāse tadah' uposathe
sambhūti āvāsikā bhikkhū saṃnipatanti cattāro vā utteka vā, te
jānanti utt' aṇṇe āvāsikā bhikkhū aññat' ti - 'Te kappat' eva
amūhānaṃ uposatho kāṇam, n' amūhānaṃ nu kappat'ti kunkhe capakattā
uposatham kāṇanti pāṇinokkham udhanti - 'Te nu udhissamāne pāṇi-
nokkhe utt' aṇṇe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutā - 'Te nu
bhikkhave bhikkhū puna pāṇinokkham udhanti ubbaṃ, udde-sakānaṃ
āpatti dukkaṭassa - Iddha puna - udde-sakānaṃ āpatti dukkaṭassa

Kuluccapalāpamānassakam nīlham

IX

Iddha puna bhikkhave aññatarasmin āvāse tadah' uposathe
sambhūti āvāsikā bhikkhū saṃnipatanti cattāro vā utteka vā, te
jānanti utt' aṇṇe āvāsikā bhikkhū aññat' ti - 'Te nassante te
vinaṣante te ko tēhi attho - ti - bhedapūjikkhātā uposatham kāṇanti

Bheda pure kṛhāṁ pānānaśakam nīhitaṁ

Idha para bhikkhave aññataraṃ aṇase tadah' uposatho sambhūta āvāsikā bhikkhū saṃpātanti cattaro vā atthekā vā, te jānanti aññe āvāsikā bhikkhū antosiṃham okkhamanti. Te jānanti āvāsike bhikkhū antosiṃham okkhamante. Te passanti aññe āvāsike bhikkhū antosiṃham okkante. Te sunanti aññe āvāsikā bhikkhū antosiṃham okkhamanti. Te sunanti aññe āvāsikā bhikkhū antosiṃham okkanti. Te āvāsikā ekasatvapaccasattati tikamayaṇto, āvāsikena āgantukā, āgantukena āvāsikā, āgantukena āgantukā, peyvaḷlunukhena sattati tikasatāni honti.

āgantukā balintā honti, āgantukēhi avāsikānam nākaṃ dātābā
 samaggi avāsikēhi mīsamā gantvā uposatho kātābbo Idha pana
 bhikkhāve āgantukā bhikkhū parānti avāsikānam bhikkhūnam
 avāsikākatānam avāsikalūgam avāsikanimittan avāsikundesaṃ
 supānāttānam mācāpīthānam bhīsibimbhānam pāṇiyam paribhogānyam
 supātthitānam parveṇam sūsamāttānam, passitvā vematikā honti
 atthi nu kho avāsikā bhikkhū n' atthi nu kho 'ti Te vematikā na
 vicinanti, avicintvā uposathānam karonti, āpatī dukkatassa
 vematikā vicinanti, vicintvā na passanti, āpassitvā uposathānam karonti,
 anāpatī Te vematikā vicinanti vicintvā passanti, passitvā ekato
 uposathānam karonti, anāpatī Te vematikā vicinanti, vicintvā
 passanti, passitvā pātekānam uposathānam karonti, āpatī dukkatassa
 Te vematikā vicinanti vicintvā passanti, passitvā naissantē te
 viassaṃte te ko tehi attho 'ti bhedapūcekhiā uposathānam karonti,
 āpatī thūllaaccayassa Idha pana bhikkhāve avāsikā bhikkhū passanti
 āgantukānam bhikkhūnam āgantukākatānam āgantukalūgam āgantū-
 kaniṃttānam āgantukuddesaṃ aññātākaṃ pattāma aññātākaṃ cīvāma
 aññātākaṃ nisīdanāma pādānam dhotāma udakānissekāma, passitvā
 vematikā honti atthi nu kho āgantukā bhikkhū n' atthi nu kho 'ti
 Te āpatī thūllaaccayassa Idha pana bhikkhāve avāsikā bhikkhū
 sunanti āgantukānam bhikkhūnam āgantukākatānam āgantukalūgam
 āgantukaniṃttānam āgantukuddesaṃ āgantukundesaṃ āgacchāntāma
 padasaddāma āgantukānam ukāsitasaddāma ukāsitasaddāma, sutvā
 vematikā honti atthi nu kho āgantukā bhikkhū n' atthi nu kho 'ti
 Te āpatī thūllaaccayassa Idha pana bhikkhāve āgantukā bhikkhū
 passanti avāsikē bhikkhū nānāsammavāsakē Te sammavāsakē
 kadditthim patilābhintā na pucchanti, apucchitvā ekato uposathāma
 samavāsakē Te nānāsammavāsakadditthim patilābhanti, nānāsammavāsa-

[illegible]

uposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhukā āvāso vā
anāvāso vā vattī' assa bhikkhū samānāsamvāsakā yam paññā yakkhomi

ajj' eva gantum ti

Na bhikkhave bhikkhuvyā munnappavāsāya pāṇinokkham
uddisatthabham. Yo uddiseyya āpatti dukkatassa. Ja- na bhikkhave
sikkhamānāya na sāmāneeyyā, na sikkham paṇeokkhā-
takassa, na antamavattim ajjhāpamānāya munnappavāsāya pāṇi-
nokkham uddisatthabham. Yo uddiseyya āpatti dukkatassa. Na
āpattiyā adassane nkkhittakassa munnappavāsāya pāṇinokkham
uddisatthabham. Yo uddiseyya vattādhannamo kāretabbo. Na āpattiyā
appatikkamme nkkhittakassa munnappavāsāya, na pāṇikāya dīttiyā
appatimssaṅge nkkhittakassa munnappavāsāya pāṇinokkham uddis-
atthabham. Yo uddiseyya vattādhannamo kāretabbo. Na paṇḍakassa

munnappavāsāya pāṇinokkham uddisatthabham. Yo uddiseyya, āpatti
dukkatassa. Na theyyasamvāsakassa -ja- na tīthiyapakkantakassa,
na tiracchānagatassa, na mātuggāntakassa, na pituggāntakassa, na
arāhamāgghātakassa, na bhikkhunniddakassa, na saṃgghabheda-
kassa, na lohituppadakassa, na ubhatovyaṇṇanākaassa munnappavāsāya pāṇi-
nokkham uddisatthabham. Yo uddiseyya, āpatti dukkatassa. Na
bhikkhave pāvāsākaassa pāṇisuddhānena uposatho kātabbo aññatā
avuttitūyā pavāsāya. Na ca bhikkhave annuposathe uposatho kātabbo
aññatā samghasāmaṃggyā ti

Uposathakkhannulike tūlīyam bhāṇavatām

DHARMAGARJĀ-PĀVATĪYA SŪTRA

(*Vinayapitaka—Mūlāsūtraṃ*)

Atha kho bhagavato etad ahoṣi kassa na kho ahin paṭhamāya
dhammā deseyyāya, ko mām dhammāya khippam eva ājānissetti
Atha kho bhagavato etad ahoṣi ayyam kho ālāso Kālāmo paṇḍito
vyatto medhāvī dighatattam appayajakkhājātikko. Yam nūnāham
ālāpasa Kālāmassa paṭhamāya dhammā deseyyāya, so mām
dhammāya khippam eva ājānissetti. Atha kho antārahita devatā
bhagavato ārocesi sattāhakālamkato bhante ālāso Kālāmo 'ti
bhagavato pi kho nānam udapādi sattāhakālamkato ālāso Kālāmo 'ti
Atha kho bhagavato etad ahoṣi mahājāmyo kho ālāso Kālāmo,
sace hi so mām dhammāya suneyya, khippam eva ājāneyyā 'ti

[illegible]

[illegible]

Atha kho bhagava paccavaggeye bhikkhū amāntesi dve me
 bhikkhave anta pabbajitena na sevitaḍḍa. Katame dve. Yo eṇyaṃ
 kāmesu kāmāsukhālikānuyogo hino gāmo pothujjaniko anariyo
 anattahasamhito, eṇe kho bhikkhave uḍho ante anupagāmma majjhima
 patipadaḍḍa tathāgatenā abhisambuddhā cakkhukarāni nānakarāni
 upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya samvatṭati. Katama
 ca sā bhikkhave majjhima patipadaḍḍa tathāgatenā abhisambuddhā
 cakkhukarāni nānakarāni upasamāya abhiññāya sambodhāya
 nibbānāya samvatṭati. Eṇyaṃ eva ariyo attabhangiko maggo, seyyathā'
 idam sammādaḍḍitthi sammādasamkappo sammāvācā sammākaṃmaṇanto
 sammāñāyo sammāwāyāmo sammāsaṃāddhi. Eṇyaṃ kho
 sā bhikkhave majjhima patipadaḍḍa tathāgatenā abhisambuddhā cakkhi-
 karāni nānakarāni upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya
 samvatṭati. Idam kho pana bhikkhave dukkham ariyasaccam, jṭhi
 pi dukkhā, jarāpi dukkhā, vyādhī pi dukkhā, maṇamaṇi pi dukkham
 appiyeghi sampayogo dukkho, piyeghi vippayogo dukkho, yaṃ p'
 iccham na labhati taṃ pi dukkham, samkhiṭṭena paṇe' upādāna-
 kkhandaḍḍāpi dukkhā. Idam kho pana bhikkhave dukkhasamudayaṃ
 ariyasaccam, yāyaṃ taṃha' ponobhavikā nandīnigāsalaḡatā tatra-
 tatiḍḍhīmanandīni, seyyathā' idam kāmataṃhā bhavataṃhā vibhavataṃhā.
 Idam kho pana bhikkhave dukkhamitodham ariyasaccam, yo taṣsa
 yeva taṃhāya vesaṃvāṇigāmanodho eḡgo patinssaḡgo mutti anālayo
 idam kho pana bhikkhave dukkhalīnoodhāḡgāmanīpatipaddā ariyasaccam,
 eṇyaṃ eva ariyo atthangiko maggo, seyyathā' idam sammādaḍḍitthi
 Idam dukkham ariyasaccam ti me bhikkhave pubbe
 amānussuttesu dhammesu cakkhūnaṃ udapādi, tānaṃ udapādi, paṇiṇā
 udapādi, vjji udapādi, āloko udapādi. Taṃ kho paṇi' idam
 dukkham ariyasaccam patinneyyaṃ ti me bhikkhave -la- patinīṇātaṃ
 ti me bhikkhave pubbe amānussuttesu dhammesu cakkhūnaṃ udapādi,
 nāṃnaṃ udapādi, vjji udapādi, āloko udapādi. Idam

dukkhasamudayam ariyasaccaṃ ti me bhikkhave . āloko udapādi
Tāṃ kho paṇ' idam dukkhasamudayam ariyasaccaṃ pahataḍḍhaṃ ti me
bhikkhave -ja- pahinaṃ ti me bhikkhave āloko udapādi Idam
dukkhanurodhāya ariyasaccaṃ ti me bhikkhave āloko udapādi
Tāṃ kho paṇ' idam dukkhanurodhāya ariyasaccaṃ sacchikātabbāṃ ti
me bhikkhave -ja- sacchikātaṃ ti me bhikkhave āloko udapādi

Idam dukkhanurodhāgāmini patipadā ariyasaccaṃ ti me bhikkhave
āloko udapādi Tāṃ kho paṇ' idam dukkhanurodhāgāmini patipadā
ariyasaccaṃ bhāvetābbaṃ ti me bhikkhave -ja- bhāvitaṃ ti me
bhikkhave āloko udapādi Yāva kivaṇ ca me bhikkhave mesu
catūsu ariyasacceṣu evaṃ tiparivattāṃ dvādasāṅkāraṃ yaṭṭhābhūtaṃ
nānadassanaṃ na suvisuddhaṃ ahoṣi, n' eva tāvāhaṃ bhikkhave
sadevake loke samāraṅke sabrahmaṅke sassamaṇabrahmaṇiṃyaṃ paṭya
sadevamaṇussāya anuttaraṃ sammāsaṃbodhiṃ abhisambuddho 'ti
sadevamaṇussāya anuttaraṃ sammāsaṃbodhiṃ abhisambuddho 'ti
paccaññaṃ Vāto ca kho me bhikkhave mesu catūsu ariyasacceṣu
evaṃ tiparivattāṃ dvādasāṅkāraṃ yaṭṭhābhūtaṃ nānadassanaṃ suvi-
suddhaṃ ahoṣi, atthāhaṃ bhikkhave sadevake loke samāraṅke
sabrahmaṅke sassamaṇabrahmaṇiṃyaṃ paṭyaṃ sadevamaṇussāya
anuttaraṃ sammāsaṃbodhiṃ abhisambuddho 'ti paccaññaṃ Nānaṃ
ca paṇa me dassanaṃ udapādi akuppa me cetovimutti, ayaṃ antima
jāti, n' atthi dāmi punabbhavo 'ti Idam avoca bhagavā, attamaṇa
paṇāvaṃggīyā bhikkhu bhagavato bhāsitaṃ abhinandanti Imasmiṃ
ca paṇa veyyākaraṇasmiṃ bhāṇāmaṇe āyasmato Kondaṇṇassa
viraṃ vitamalaṃ dhammaṅgikāyaṃ udapādi yaṃ kiṇci samudaya-

dhammaṃ sabbaṃ tam nurodhadhammaṃ ti

Pavattite ca bhagavā dhammaṅgikā bhūmmaṃ devā saddam
anussāvesum evaṃ bhagavā Bāraṇasīyaṃ Isipatane migadāye
anuttaraṃ dhammaṅgikāṃ pavattitaṃ appativattīyaṃ samāneṃ vā
brahmanaṃ vā devaṃ vā Māreṇa vā Brahmaṇa vā kenaci vā lokasmiṃ
ti Iti ha teṇa khaṇena teṇa jāyena teṇa muhutteṇa yāva Brahmaṅgikā
saddo abbhuggacchi, ayaṇ ca kho dassasabassalokadhātu samkāmaṇi
sampaṅkampi sampaveḍhi, appamaṇo ca ulāro obhāso loke pāturaḥosi

atīkamma devānam devānubhāvam Atha kho bhagavā nnam
 udānam udānesi aññāsī vata bho Kondañño aññāsī vata bho
 Kondañño 'ti Iti hīdani āyasmato Kondaññassa Abhātakondañño
 tv eva nānam ahosi Atha kho āyasma Abhātakondañño dīttā-
 dhammo patṭadhammo viditadhammo pariyogāllhadhammo tinnavici-
 kaccho vigatatahānikatho vesārajappatto aparappaccayo sattu
 sāsane bhagavantam etad avoca labheyysāham bhante bhagavato
 santike pabbajjam, labheyssam upasampadam ti Ehu bhikkhū 'ti
 bhagavā avoca, svākkhāto dhammo, ceta brahmacariyam sammā
 dukkhassa antakiriyāyā 'ti Sā 'va tassā āyasmato upasampadā ahosi
 Atha kho bhagavā tadavasese bhikkhū dhammyā kathāya ova-
 anusāsī Atha kho āyasmato ca Vappassa āyasmato ca Bhaddiyassa
 bhagavatā dhammyā kathāya ovaḍivamaññānam anusāsīyamaññānam
 vijam vitāmalam dhammacakkhum udapāyīyam kinca sammudaya-
 dhammam sabbam tam nirodhadhammam ti De dīttadhammā
 patṭadhammā viditadhammā pariyogāllhadhammā tinnavici-
 kacchā vigatatahānikathā vesārajappattā aparappaccayā sattu sāsane
 bhagavantam etad avocum labheyysāma mayam bhante bhagavato
 santike pabbajjam, labheyssāma upasampadam ti Etha bhikkhavo 'ti
 bhagavā avoca, svākkhāto dhammo, carathā brahmacariyam sammā
 dukkhassa antakiriyāyā 'ti Sā 'va tesaṃ āyasmantānam upasampadā
 ahosi

Atha kho bhagavā tadavasese bhikkhū nīharabhatto unna
 mīharena dhammyā kathāya ovaḍi anusāsī yam tayo bhikkhū pindāya
 caritvā āharanti, tena chabbaggo yāpeti

Atha kho āyasmato ca Mahānāmasa āyasmato ca Assajissa
 bhagavatā dhammyā kathāya ovaḍiyamaññānam anusāsīyamaññānam
 vijam vitāmalam dhammacakkhum udapādiyam kinca sammudaya-
 dhammam sabbam tam nirodhadhammam ti De dīttadhammā patṭa-
 dhammā viditadhammā pariyogāllhadhammā tinnavici-
 kacchā vigata-
 kathamkathā vesārajappattā aparappaccayā sattu sāsane bhaga-
 vantam etad avocum labheyssāma mayam bhante bhagavato santike
 pabbajjam, labheyssāma upasampadam ti Etha bhikkhavo 'ti bhagavā
 avoca, svākkhāto dhammo carathā brahmacariyam sammā dukkhassa
 antakiriyāyā 'ti Sā 'va tesaṃ āyasmantānam upasampadā ahosi
 Atha kho bhagavā patṭavaggaye bhikkhū amānesi rūpam
 bhikkhve amati, rūpam ca hīdani bhikkhavo attā abhavi-
 ssa na
 ydum rūpam abhūti 'ti suvatteyya, labbhetā ca rūpe evam me
 rūpū me hotu, evam me rūpam mā ahoṣi' Xasma ca kho bhikkhavo

17

IIA
(nyjndnfnuA)
AGGAAITUC

II.1

Tena samayena buddho bhagava ānupiyāya viharati, ānupiyam
 nāma Mallanam nigamo Tena kho pana samayena abhinīta-
 abhinīta Sakyakumārā bhagavantam pabbajitam anupabbajanti
 Tena kho pana samayena Mahāmāe ca Sakko Ānuuddho ca Sakko
 dve bhātuka honti Ānuuddho Sakko sukhumalo hoti, tassā tayo
 pāsādā bontī, eko hevanatiko eko gūmhitiko eko vassiko So vassike
 pāsāde cattaro māse nippurisehi tuiyehi paricāriyamāno na hetthā
 pāsādā orohati Atha khio Mahāmāyassa Sakassa etad ahosi etarahi
 kho abhinīta-abhinīta Sakyakumārā bhagavantam pabbajitām
 anupabbajanti, amhākam ca kulā n' atthi koci agārasmā maggariyam
 pabbajito Xan nuvāham vā pabbaḷeyyāmi Ānuuddho vā ti Abha
 kho Mahāmāo Sakko yena Ānuuddho Sakko ten' upasamikam,
 upasamikantvā Ānuuddham Sakkam etad avoca etaahi tāta
 Ānuuddha abhinīta-abhinīta Sakyakumārā bhagavantam pabba-
 jitam anupabbajanti, amhākam ca kulā n' atthi koci agārasmā
 maggariyam pabbajitum, tvam pabbajissīti Ehi kho te tāta
 Ānuuddhi ghāravāsathim amesa-sāmi Pathamam lhetam
 kasipetabbam, kasipetvā vapāpetabbam, vapāpetvā udakam atine-
 tabbm udakam atinetvā udakam munnetabbam, udakam munnetvā
 middāpetabbam middāpetvā lavāpetabbam, lavāpetvā ubbhā-
 petabbam ubbhāpetvā puṇyam kātāpetabbam, puṇyam kātāpetvā
 middāpetabbam middāpetvā pālāmi uddharāpetabbam, pālāmi
 uddharāpetvā bhussikā uddharāpetabbā, bhussikā uddharāpetvā
 ommāpetabbam, ommāpetvā utthāpetabbam, utthāpetvā āyatani-

pi vassam evam eva kātābham, āyatim pi vassam evam eva kātābhan
 kamme² khyiyyassanti, kada kammanānam anto paññāyissati, kada
 appossukkā pañcāhi kamaṅgunehi samappitā samauḍḍhitā parica-
 lissamā³ ti Na hi tāta Anuruddha kamma khyiṇti, na kammanānam
 anto paññāyati, akhine yeva kamme pitāro ca pitāmahā ca kalamkāta
 'ti tene hi tvam nēva gharāvāsattihena upajāna, aham agārasmā
 anagāriyam pabbajissāmi⁴ Atha kho Anuruddho Sakko yena mātā
 ten' upasamkammi, upasamkamitvā mātaram etad avoca icchāmi⁵
 aham amma agārasmā anagāriyam pabbajitum, anujānāhi mām
 agārasmā anagāriyam pabbajjāyā⁶ ti Evam vutte Anuruddhassas
 Sakassas mātā Anuruddham Sakkam etad avoca tumhe kho me tāta
 Anuruddha dve puttā piyā manāpā appatikkutā, maraṇena pi vo
 akāma⁷ka vīra bhaviṣṣam, kiṃ paṇāham tumhe jivante anujānissāmi
 agārasmā anagāriyam pabbajjāyā⁸ ti Dutiyam pi kho Anuruddho
 Sakko mātaram etad avoca icchāmi⁹ aham amma agārasmā
 anagāriyam pabbajitum, anujānāhi mām agārasmā anagāriyam
 pabbajjāyā¹⁰ ti Tumhe kho . pabbajjāyā¹¹ ti Tatiyam pi kho
 Anuruddho Sakko mātaram . anujānāhi mām agārasmā anagāriyam
 pabbajjāyā¹² ti

Tena kho pana samayena Bhaddiyo Sakyarāja Sakyanam rajjam
 kareti, Anuruddhassa Sakassas sahayo hoti Atha kho Anuruddhassas
 Sakassas mātā ayaṃ kho Bhaddiyo Sakyarāja Sakyanam rajjam
 kareti, Anuruddhassas Sakassas sahayo, so na ussahati agārasmā
 anagāriyam pabbajitum ti, Anuruddham Sakkam etad avoca sace
 tāta Anuruddha Bhaddiyo Sakyarāja agārasmā anagāriyam pabbajati
 evam tvam pi pabbajāhi¹³ Atha kho Anuruddho Sakko yena
 Bhaddiyo Sakyarāja ten' upasamkammi, upasamkamitvā Bhaddiyam
 Sakyarājānam etad avoca māmā kho samma pabbajjā tāva pati-
 baddhā¹⁴ ti Sace te samma pabbajjā māmā patibaddhā apatibaddhā
 sū hotu, aham tāyā, yatthāsukham pabbajāhi¹⁵ Ehi samma ubho
 agārasmā anagāriyam pabbajissamā¹⁶ ti nāham samma sakkomī
 agārasmā anagāriyam pabbajitum, yaṃ te sakka aññam mayā kātum
 ty āham karissāmi, tvam pabbajāhi¹⁷ Mātā kho mām samma evam
 āha sace tāta Anuruddha Bhaddiyo Sakyarāja agārasmā anagāriyam
 pabbajati evam tvam pi pabbajāhi¹⁸ Bhāsita kho pana te samma
 esū vācā sace te samma pabbajjā māmā patibaddhā apatibaddhā sū
 hotu, aham tāyā, yatthāsukham pabbajāhi¹⁹ Ehi samma ubho
 agārasmā anagāriyam pabbajissamā²⁰ ti Tena kho pana sama-

pe pāṇa m, cattaro m, tayo m, dve m, ekam māsam, addha-
māsam, addhamāsaṃ acaṇṇa pabbajissāṃ ti Atciṇṇa-
samma addhamāso, nāham sakkomi addhamāsaṃ aḥmetuṃ ti,
Agamehi samma sattāhaṃ yāvāhaṃ putte ca bhātare ca rajjant
muyādemiti Na eṇaṃ samma sattāho, aḥmesaṃhi Atha kha
Bhaddiyo ca Sakyaratja Anuruddho ca Anando ca Bhagu ca Kumbho
ca Devadatto ca Upālikappakeṇa sattama yathā pure ca pure ca
caturangmuyā senāya uyyānabhumma muyanti evaṃ eva catuṅgumiyā
senāya muyimsu Te dūraṃ gantvā senaṃ nivattevā paravisāyama
okkamitvā abhānaṃ oṇṇitvā uttarāsaṃge bhandikāṃ bhanditvā
Upālikappakam etad avocum haṇḍa bhane Upāli nivattassu, alāṃ
te cctakam jivikāyā ti Atha kha Upāssa kappakassa nivattantassa
etad ahoṣi caṇḍa kha Sākya, imma kumārā nippatitā ti gbātā-
peyyum pi maṃ Ine hi nāma Sakyakumārā aḥarasā aḥāḥṛiyama
pabbajissanti, kuṃ aṇṇa pavāhaṇ ti So bhandikāṃ mūñcitvā tam
bhandam ukkhe ālāḥetvā yo passati dinnam nēva haratū ti vatvā
yena te Sakyakumārā ten' upasaṇkam Addassum kha te
Sakyakumārā Upālikappakam ditato va āḥaccāhantam, disvā
Upālikappakam etad avocum kassa bhane Upāli nivatto 'siti Idha
me ayyaputtā nivattantassa etad ahoṣi caṇḍa khaṃ aṇṇa pavāhaṃ
ti So kha alāṃ ayyaputtā bhandikāṃ mūñcitvā tam bhandam
ukkhe ālāḥetvā yo passati dinnam nēva haratū ti vatvā tato mhi
pavāvatto ti Suttu bhane Upāli akāsi yaṃ pi na nivatto caṇḍa
Sākya gharāpeyyum pi tan ti Atha kha te Sakyakumārā
Upālikappakam ādāya yena bhagavā ten' upasaṇkamimsu, upasaṇ-
kamitvā bhagavānti m abhinādetvā ekamantam māsimsu, ekamantam
māsim kha te Sakyakumārā bhagavāntam etad avocum māyam
bhūti Sāvā nāma māsimsu Ayaṃ bhante Upālikappako amhāh m

udgharatām paricārako   Imaṁ bhagavā pūthānam pabdhājetu, māsā
 mayā abhivāddānam paccuṭṭhānam aṅghālikāmanam sāmācīkamaṁ
 karmasāma, evaṁ amhākaṁ Sākyaṁ Sākyaṁ nūmānīyissatī
 Atha kṛo bhagavā Upālikappakam pūthānam pabdhājesi, pucchā te
 Sākya-kumārā   Atha kṛo āyasmā Bhaddiyo ten' eva antaiva sseṇa
 tisso vjja sacchākaṁ, āyasmā Amundho dibbacūlikhūm uppadesi,
 āyasmā Ānando sotāpatti-phalaṁ sacchākaṁ, Devadatto poṭṭhujjanikaṁ
 iddhiṁ abhinuppādesi

Tena kṛo paṇa samāyena āyasmā Bhaddiyo arañṇagato pi
 rukkhamaṇḍigato pi suñṇāgāragato pi abhikkhānam udānaṁ udāneṭi
 alio sukham aho sukhaṁ ti   Atha kṛo sambhulā bhikkhū yena
 bhagavā ten' upasamīkamimisu, upasamīkamtīvā bhagavanāntam abhivā-
 detvā ekamaṇṭam misidimisu, ekamaṇṭam nissimā kṛo te bhikkhū
 bhagavanāntam etad avocum   āyasmā bhaṇte Bhaddiyo arañṇagato pi
 rukkhamaṇḍigato pi suñṇāgāragato pi abhikkhānam udānaṁ udāneṭi
 alio sukham aho sukhaṁ ti   Nissamsāyamaṁ kṛo bhaṇte āyasmā
 Bhaddiyo anabhinato 'va brahmacariyaṁ carati tvaṁ heva vā purimaṁ
 rajjasūnikhaṁ samānussasanto arañṇagato pi rukkhamaṇḍigato pi suñṇā-
 gāragato pi abhikkhānam udānaṁ udāneṭi   alio sukhaṁ aho sukhaṁ
 ti   Atha kṛo bhagavā aṇṇataram bhikkhūm āmanātesī ehi tvam
 bhikkhū maṇa vacanena Bhaddiyama bhikkhūm āmanātehi satthā
 tam āvuso Bhaddiya āmanāteṭi   Evama bhaṇte 'ti kṛo so bhikkhū
 bhagavato patissutvā yenāyasmā Bhaddiyo ten' upasamīkaṁ, upasa-
 mīkamtīvā āyasmāntam Bhaddiyama etad avoca satthā tam āvuso
 Bhaddiya āmanāteṭi   Evam āvuso 'ti kṛo āyasmā Bhaddiyo tassā
 bhikkhūno patissutvā yena bhagavā ten' upasamīkaṁ, upasamīkamtīvā
 bhagavanāntam abhivādetvā ekamaṇṭam misidī, ekamaṇṭam nissimā
 kṛo āyasmāntam Bhaddiyama bhagavā etad avoca   saccam kira tvam
 Bhaddiya arañṇagato pi rukkhamaṇḍigato pi suñṇāgāragato pi abh-
 ikkhānam udānaṁ udānesī   alio sukham aho sukhaṁ ti   Evam bhaṇte
 'ti   Kṁ paṇa tvam Bhaddiya atthavassam sampassamaṇo arañṇagato
 pi rukkhamaṇḍigato pi suñṇāgāragato pi abhikkhānam udānaṁ udānesī
 alio sukham aho sukhaṁ ti   Pubbe me bhaṇte raṇṇo sato anto pi
 antepure rakkhā susamvhitā hoti bāhi pi antepure rakkhā susamvhitā
 hoti anto pi nagare rakkhā susamvhitā hoti bāhi pi nagare rakkhā
 susamvhitā hoti anto pi janapade rakkhā susamvhitā hoti   So kṛo
 aham bhaṇte evaṁ rakkhito gopito pi santo bhito ubbiggo ussanāki
 aham bhaṇte evaṁ rakkhito gopito pi santo bhito ubbiggo ussanāki
 uttaro vibaraṁ   Etarahi kṛo paṇāham bhaṇte arañṇagato pi
 rukkhamaṇḍigato pi suñṇāgāragato pi abhito anubbiggo anussanāki

anuttaro apposukko pammalomo paraddatavutto mgabhūtena cetasa viharāmi imam kho aham bhante attavaṣaṃ sampassamaṇo arāṇagato pi ukkhamaṇḍagato pi suṇṇāgāragato pi abhikkhaṇam udānam udāneṃ aho sukhāṃ aho sukhāṃ ti Atha kho bhagavā etam attham viditvā tāvaṃ velāvaṃ imam udānam udānesi

Yas' antarato na santi kopā itibhavābhavataṃ ca vitvatto tam vigatabhavaṃ sukhim asokam devā nānubhavanti dasanāvā ti

Atha kho bhagavā Anupiyāvaṃ yathābhantaṃ viharitvā yena Kosambi tena cālikam paṭkāmi Anupubbena cālikam caṇṇaṇo yena Kosambi tad avasari Tatra sudam bhagavā Kosambiyam viharati (hoṣitāṃ) Atha kho Devadattassa jahogatassa paṭsaḷḷi-
nassa evam cetaso paritakko udapādi kin nu kho aham pasādeyyam
vaṣṇuṃ me paṣaṃe bahu jābhassakkāro uppayjeyyā ti Atha kho
Devadattassa etad ahoṣi ayaṃ kho Ajātasattukumaṇo taruno c' eva
āvatiṃ bhaddako ca Yaṃ nūṇāhaṃ Ajātasattukumaṇiṃ pasā-
deyyaṃ taṃ me paṣaṃe bahu jābhassakkāro uppayjassati ti Atha
kho Devadatto senāsaṇaṃ saṃsāmetvā paṭtaetvaram āḍaya yena
Rājagaham tena paṭkāmi anupubbena yena Rājagaham tad avasari
Atha kho Devadatto sakavaṇṇaṃ paṭisaṃhāritvā kumaṇṇakavaṇṇaṃ
abhinnammitvā ahimēkhahkāya Ajātasattusā kumaṇṇassa uccaṇige
pāṇaḷhoṣi Atha kho Ajātasattukumaṇo bhito ahoṣi ubbiggo ussaki
vuttaṃ Atha kho Devadatto Ajātasattum kumaṇiṃ etad avoca
bhāvaṃ naṃ tvam kumaṇi ti Aha bhāyaṃ, ko 'si tvam ti Aham
Devadatto ti Sacce kho tvam bhante ayyo Devadatto ingha saken'
eva vaṇṇena pātubhavasū ti Atha kho Devadatto kumaṇiṃ kavaṇṇaṃ
paṭisaṃhāritvā saṃghātipattacivādhāro Ajātasattusā kumaṇiṃ
paṇato attāsi Atha kho Ajātasattukumaṇo Devadattassa imā
iddhipātāvaṃ ahippasamo paṇcāhi iathasatehi sāyaṇupātum
upattānaṃ gacchati paṇca ca thāṇipākasatāṃ bhattābhīṇāro
abhinivāsi Atha kho Devadattassa jābhassakkāsislokena abhi-
bhāssa parivādhimacittassa cvaṇṇipam uccaṇatam uppayji aham
bhikkhu-saṃghaṃ paribhassāmi Saha cūṭuppada va Devadatto
tissā bhūva ti paribhavi

Teṇa kho pama samavena Kakudho nāma Kōvavupitto āyasmato
Mānoggāṭṭhin-ess-ī upparihāko adbhuta kāmahato aṇṇatāṃ maṇe-
savāṇaṃ bhūvaṃ upapanno tissa cvaṇṇipō attābhāvaparitābhō hoti
evaṃ itipyaṃ nimā dvā tūṇ vā Migaddhakaṃ gāmahakkhettaṃ, so tena

bhikkhave Devadattassa bhikkhukārasilo kam pihiyēti tva
 kvaṇi ca bhikkhave Devadattassa ājātasattbhikkhūro paṭicahi
 ratthasatehi sāyaṇupātum upatthānam gummisati paṇa ca thāhi-
 bhikkhave yāva kvaṇi ca Devadattassa ājātasattbhikkhūro paṭicahi
 bhikkhave kikkhūro bhyyosomattāyā candaṭaro assa, evam eva kbo
 candassa kukkurassa mātāyaṇ pitum bhindeyyum, evam hi so
 pātikanthā kusilesu dhammesu no vuddhi Seyyathāpi bhikkhavo

Devadattassa pātikanthā kusilesu dhammesu no vuddhi Attavaddhāya
 bhikkhave Devadattassa bhikkhukārasilo ko ndapādi parābhavāya
 Devadattassa bhikkhukārasilo ko ndapādi Seyyathāpi bhikkhave
 kadah attavaddhāya phalam deti parābhavāya phalam deti
 kbo bhikkhave attavaddhāya Devadattassa bhikkhukārasilo ko ndapādi
 parābhavāya Devadattassa bhikkhukārasilo ko ndapādi Seyyathāpi
 bhikkhave velu attavaddhāya phalam deti parābhavāya phalam deti
 evam eva kbo ndapādi Seyyathāpi bhikkhave assatā attavaddhāya gabbhānam
 ganhāti parābhavāya gabbhānam ganhāti evam eva kbo ndapādi

Phalam ve kadahmi haṇti phalam velum phalam nam,
 sakkaro kappissam haṇti gabbhō assatam yathā 'ti.

paṭhamakabhāṇavāram utthitam

Tena kbo pana samayena bhagavā mahābhīyā paṇḍiya pavuṇto
 dhammam desento misino lohi sariyikāya paṇḍiya Atha kbo
 Devadatto utthāyāsu ekam sam uttāsaṇṇam kaṇṭvā yena bhagavā
 ten' aṇṇam paṇṇetvā bhagavantaṃ etad avoca jmo dāmi bhānte
 bhagavā vuddho mahāloko addhagato vayo anupatto, apposukko
 dāmi bhānte bhagavā dīthuddhammasulhānam anuyutto, vīharatu
 mama bhikkhusamgham misayatu, ahim bhikkhusamgham pari-
 harissāmi Alam Devadattā mā te rucci bhikkhusamgham pari-
 hatum ti Dutiyam pi kbo Devadatto , tatiyam pi kbo
 Devadatto bhagavantaṃ etad avoca jmo dāmi parihāissāmi
 Sāriputtamoggaḷlāṇam pi kbo aham Devadattā bhikkhusamgham
 na misayeyyam, kam pana tuiyam chavassakheḷapakassā 'ti Atha
 kbo Devadatto sariyikāya mam bhagavā parisāya khelāpakavādena
 apasādeti Sāriputtamoggaḷlāmeva ukkamassati kupito anattamaṇo
 bhagavantaṃ, abhiṇḍetvā padakkhimam katvā pakkamī Ayaṇ ca

tarāhi Devadattassa bhagavatī pathamo āgāto abosi Atha kho
 bhagavā bhikkhū āmanesi tena hi bhikkhave saṃgho Devadattassa
 Rājaghe pakāsaniyakamam karoti pubbe Devadattassa aññā
 pakatī abosi idāni aññā pakatī, yam Devadatto kareyya kāyena vācāya
 na tena buddho vā dhammo vā saṃgho vā datthabbo, Devadatto 'va
 tena datthabbo' ti Evañ ca pana bhikkhave kātabbam vyatteva
 bhikkhūnā patibaleṇa saṃgho nāpetabbo sunātu me bhaṇte saṃgho
 Yadi saṃghassa pattakallam saṃgho Devadattassa Rājaghe
 pakāsaniyakamam kareyya pubbe Devadattassa aññā tena
 datthabbo ti Esā natī Sunātu me bhaṇte saṃgho Deva-
 Devadattassa Rājaghe pakāsaniyakamam karoti pubbe Deva-
 dattassa aññā tena datthabbo ti Vassāyasmato khamatī
 Devadattassa Rājaghe pakāsaniyassa kammassa kamanam pubbe
 Devadattassa aññā tena datthabbo' ti so tumh assa so
 bhā-seyya Katam saṃghena Devadattassa Rājaghe pakāsaniya-
 kaṃnam pubbe Devadattassa aññā tena datthabbo' ti Khamatī
 dharayāmiti Atha kho bhagavā āyasmantam Sāriputtam
 āmanesi tena hi tvam Sāriputta Devadattam Rājaghe pakāsehitī
 Pubbe marā bhaṇte Devadattassa Rājaghe vanno bhāsito mahiddhiko
 Godhiputto mahānubhāvo Godhiputto ti, katthāham bhaṇte Deva-
 dattam Rājaghe pakāsemiti Nānu taya Sāriputta bhūto yeva
 Devadattassa Rājaghe vanno bhāsito mahiddhiko Godhiputto
 mahānubhāvo (Godhiputto' ti Evañ bhaṇte' ti Evañ eva kho
 tvam Sāriputta bhūtam nēva Devadattam Rājaghe pakāsehitī
 Evam bhaṇte' ti kho āyasa Sāriputto bhagavato pacassosi Atha
 kho bhagavā bhikkhū āmanesi tena hi bhikkhave saṃgho Sāriputtam
 āmanantam Devadattam Rājaghe pakāsetum pubbe Devadattassa
 aññā pakatī tena datthabbo' ti Evañ ca pana bhikkhave
 sammanitabbo pathamaṃ Sāriputto yācītābbo, yācīva vyatteva
 bhikkhūnā patibaleṇa saṃgho nāpetabbo sunātu me bhaṇte saṃgho
 Yadi saṃghassa pattakallam saṃgho āyasmantam Sāriputtam
 sammaneyya Devadattam Rājaghe pakāsetum pubbe Devadattassa
 aññā pakatī tena datthabbo ti Esā natī Sunātu me
 āyasmato so bhā-seyya Sammato saṃghena āyasa Sāriputto
 Devadattam Rājaghe pakāsetum pubbe Devadattassa aññā pakatī
 tena datthabbo ti bhāman dharayāmiti Sammato āyasa
 Sāriputto saṃbhinhi bhikkhūhi saddhīm Rājagaham pavasi-
 Devadattam Rājaghe pakāseti pubbe Devadattassa aññā pakatī
 tena datthabbo ti Tathā ye te manussā saddhā appamā-

dubbuddhino te evam āhamsu usyvaḥ me samāna Sakya-puṭṭiyā,
 Devadattassa lābhasakkātaṃ usyvanitṭi. Ye paṇa te manussā
 saddhā pasannaṃ paṇḍitā buddhimaṇto te evaṃ āhamsu na kha idam
 orakaṃ bhavissati vathā bhagavā Devadattāni Rājaghe paḥṣāṇṇi.

‘Atha kha Devadatto yena Agāsathūhinaṇto ten’ upasaṃkamāmi,

Atha kṛho Devadatto yena Ajātasattukumārō ten' upasamkamamī,
 upasamkamantvā Ajātasattukumārān etad avoca pūbhe kṛho kumārā
 manusā dighāyukā, etarahi appāyukā, thāman kṛho pan' etam vijjati
 yam tvam kumārō 'va samāno kām kām kateyyāsī 'Tena hi tvam
 kumārā pitaram haṁtvā rājā hoṇi aham bhagavantaṁ haṁtvā buddho
 bhaviṣṣāmīti. Atha kṛho Ajātasattukumārō ayyo kṛho Devadatto
 mahaddhiko mahānubhavo, jānevatī ayyo Devadatto 'ti maṇṇā
 potthamkam bandhntvā divādivasā bhita ubbiggo ussanki uttastō
 salasā antepum pavisi Addasāsu kṛho antepum upacātakā
 mahāmatṭā Ajātasattukumārān divādivasā bhittam ubbiggam ussam-

'The vicinanta terna potthamkam baddham divsa Ajatasattukumārāna
 etad avocun kin tvaṃ kumārā katukāma 'siti' Jītaṃ hi hantu-
 kāmō ti Kenāsi ussāhito' ti Vviena Devadattena' ti Ekacce
 mahāmatā evaṃ matin akamsu kumāro ca hantabho Devadatto ca
 sabbe ca bhikkhu hantabha' ti Ekacce mahāmatā evaṃ matin
 akamsu Na bhikkhu hantabha, na bhikkhu kinīc apayajjhanā,
 kumāro ca hantabho Devadatto ca' ti ekacce mahāmatā evaṃ matin
 akamsu na kumārō hantabho na Devadatto, na bhikkhu hantabha,
 jāṇō ārocetabban, yathā jāṇa vakkhati tathā kaṣṣāna' ti Atha
 kho te mahāmatā Ajātasattukumārā adāya yena jāṇa Jāgadhō
 Seniyō Bumbisāro ten' upasamkamamsu, upasamkamitvā jāṇō Jāga-
 dhasa Seniyassa Bumbisāssa etan attham ārocesu Katham
 bhane mahāmattehi matī kata' ti Ekacce deva mahāmatā evaṃ
 matin akamsu kumārō ca hantabho Devadatto ca sabbe ca bhikkhu
 hantabha' ti Ekacce mahāmatā evaṃ matin akamsu na bhikkhu
 hantabha, na bhikkhu kinīc apayajjhanā, kumārō ca hantabho
 Devadatto ca' ti, ekacce mahāmatā evaṃ matin akamsu na kumārō
 hantabho, na Devadatto, na bhikkhu hantabha, jāṇō ārocetabban,
 yathā jāṇa vakkhati tathā kaṣṣāna' ti Kim bhane kaṣṣati
 buddho vā dhammo vā samgho vā Nānu bhagavata patigaṇc' eva
 Devadatto Rājaghe pakāṣāpto pūbhe Devadattassa aṇṇa pakati
 tena datthabbo' ti Jāṭṭha ye te mahāmatā evaṃ matin akamsu
 kumārō ca hantabho Devadatto ca sabbe ca bhikkhu hantabha' ti,
 te abhabe akāsi Ye te mahāmatā evaṃ matin akamsu

bhikkhu hantabba na bhikkhu kinci aparajjhanti, kumāro ca hantabbo Devadatto ca' ti te nīce thāne thapesi. Ye te mahāmatā evaṃ matam akāmsu na kumāro hantabbo na Devadatto, na bhikkhu hantabba, rañño arocetabbam, yathā jāḍa vakkaṇāti tathā karissamā' ti, te uccē thāne thapesi. Atha kho rājā Māgadho Senyō Bimbisāro Ajātasattukumārāṃ etad avoca. Kissa maṃ tvam kumāra hanṭukāmo'si? Rajen' amhi deva atthiko' ti. Sace kho tvam kumāra rajjena atthiko etam te rajjāṃ ti Ajātasattussa kumārassa rajjāṃ nityādesi.

Atha kho Devadatto yena Ajātasattukumaro ten' upasāṃkamī upasāṃkamitvā' Ajātasattukumārāṃ etad avoca. Puise mahārāja ānāpehi ye samanāṃ Gotamāṃ jīvita voropessanti. Atha kho Ajātasattukumāro manusse ānāpesi yathā bhane ayyo Devadatto āha tathā karothā' ti. Atha kho Devadatto ekam puissam ānāpesi āgacchāvuso, amukassimū okāse samāno Gotamo vīharati, tam jīvita voropetvā imma maggena āgaccha' ti. Tasmim magge dve puise thapesi yo imma maggena eko puriso āgacchati tam jīvita voropetvā imma maggena āgacchathā' ti, tasmim magge cattāro puise thapesi ye imma maggena āgacchathā' ti. Tasmim magge attha puise thapesi ye imma maggena dve puissā āgacchanti te jīvita voropetvā imma maggena āgacchathā' ti, tasmim magge solasā puise thapesi ye imma maggena āgacchanti' ti, tasmim magge attha voropetvā āgacchathā' ti. Atha kho so eko puriso asicammam gahetvā dhāṇukālāpam samayhīvā yena bhagavā ten' upasāṃkamī upasāṃkamitvā bhagavato avidure bhito ubbiggo ussanti uttaro patthaddhena kāyena atthāsi. Addasā kho bhagavā tam puissam bhittam ubbiggaṃ ussakkim uttaram patthaddhena kāyena thiram divsā tam puissam etad avoca. Ehi āvuso ma' bhāyiti. Atha kho so puriso asicammam ekamanantam karitvā dhāṇukālāpam nibbhīpītvā yena bhagavā ten' upasāṃkamī, upasāṃkamitvā bhagavato pādesu sitasā upatītvā bhagavantaṃ etad avoca. Accavo maṃ bhante accaggaṃ yathā bālam yathā mūlham yathā akusalam' yo' hīṃ dutthacitto vadhakkacitto idhī' upasāṃkamāro. Vato cā kho tvam tvaso accayato divsā vathāḍhamānam. Gotikarosi te te mayi mī pitānhamā vaddhīhi te ca āvuso anyassa vānīye yo uccay mī te vato divsā yathāḍhīṃ manāṃ pīṭharoti āyatiṃ. Suvvatiṃ apjīvati. Atha kho bhagavā tassā pūnīssāṃ mupphobh-

kātham kathesi seyyath' idam . dānakattham silakattham saggakattham
kāmaṇaṃ ādinaṃ okāraṃ samkilesaṃ nekkhamme ānasaṃsaṃ
pakāsesi pe dukkhaṃ samuḍayaṃ nirodhaṃ maggaṃ
Seyyathāpi nāma suddhaṃ vatthaṃ apagatakalākaṃ sammad eva
rājānaṃ patigaṇheyya, evaṃ eva tassa purisassa tasmaṃ yeva āsane
viraṃ vīramaṃ dhammacakkhuṃ udapādi yaṃ kiñci samuḍaya-
dhammaṃ sabbaṃ tām nirodhadhammaṃ ti Atha kho so puriso
ditthadhammo patthadhammo viditadhammo pariyogālahadhammo
tūmaṃvīkiccho vigatākatthamkātho vesārajappatto aparappacayo
satthu sāsane bhagavantaṃ etad avoca abhikkantaṃ bhante,
abhikkantaṃ bhante, seyyathāpi bhante nikkujjitaṃ vā ukkujjeyya,
paticehanṇaṃ vā vīareyya, mūlhasa vā maggaṃ ācikkheyya,
andhakāre vā telapajjotaṃ dhāreyya cakkhumaṇto rūpaṃ dakkhenti,
evaṃ eva bhagavataṃ anekapariyāyena dhammo pakāsito Es' āhaṃ
bhante bhagavantaṃ saranaṃ gacchāmi dhammaṃ ca bhikkhusamagghā
ca, upāsakaṃ maṃ bhagavā dhaṛetu ajjātagge paṇuḍetaṃ saranaṃ
gataṃ ti Atha kho bhagavā taṃ purisaṃ etad avoca mā kho tvam
āvuso imūḥ maggena gaccha, imūḥ maggena gacchāhi ādhena
maggena uyyojesi Atha kho te dve purisā kiṃ nu kho so eko puriso
cureṇa gacchati paṭipathaṃ gacchantaṃ addasaṃsu bhagavantaṃ
ānātarasmiṃ rukkhamaṇīe nisīnaṃ, disvāna yena bhagavā ten'
upasaṃkamaṃsu, upasaṃkamaṃvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamaṃ-
taṃ misidimsu Tesam bhagavā anupubbikathaṃ kathesi -pe-
aparappacayā satthu sāsane bhagavantaṃ etad avocaṃ abhikkantaṃ
bhante -pe- upāsake no bhagavā dhaṛetu ajjātagge paṇuḍetaṃ saranaṃ
gate ti Atha kho bhagavā te purise etad avoca mā kho tumhe
āvuso imūḥ maggena gacchitha, imūḥ maggena gacchathā ti
ādhena maggena uyyojesi Atha kho te cattāro purisā kiṃ nu kho te
dve purisā cureṇa gacchantaṃ ādhena maggena uyyojesi Atha
kho te atha purisā kiṃ nu kho te cattāro purisā gacchantaṃ
ādhena maggena uyyojesi Atha kho te solasa purisā kiṃ nu kho
te atha purisā cureṇa gacchantaṃ paṇuḍetaṃ saranaṃ gate ti
Atha kho so eko puriso yena Devadatto ten' upasaṃkamaṃ, upasaṃ-
kamaṃvā Devadattaṃ etad avoca nāhaṃ bhante sakkoṃ taṃ
bhagavantaṃ jivitaṃ voropetum, mahiddhiko so bhagavā mahānubhāvo
ti Alam āvuso mā kho tvam samaṇaṃ Gotamaṃ jivitaṃ voropesi,
āhaṃ eva samaṇaṃ Gotamaṃ jivitaṃ voropessāmi Teṇa kho paṇa
samaṇena bhagavā Gijjhakūtaṃsa pabbataṃsa pacchāyāya caṇkamaṃti
Atha kho Devadatto Gijjhakūtaṃ pabbataṃ abhinūhitaṃ mahantaṃ

[illegible]

[illegible]

Manussa ujjhāyanti kkhīyanti vipācenti yāva pāpo ayaṃ Devadatto alakkhiko, yatra hi nāma samānassa Gotamassa evaṃ mahāiddhikassa evaṃ mahānubhāvassa vadhāya parakkamaṃsati, Devadattassa jābhassakkāro parihāyi, bhagavato jābhassakkāro abhivaddhi. Tena kho pana samāyena Devadatto pahīnālābhassakkāro sapaṃso kulesu vināpetaṃ vināpetaṃ bhujjati. Manussa ujjhāyanti kkhīyanti vipācenti katham hi nāma samāna Sakyaputtiyā kulesu vināpetaṃ vināpetaṃ bhujjissanti, kassa sampānanaṃ na manāpam, kassa sādum na nuceatīti. Assosum kho bhikkhū tesaṃ manussānaṃ ujjhāyantaṃ kkhīyantaṃ vipācentānaṃ, ye te bhikkhū appiccha te ujjhāyanti kkhīyanti vipācenti katham hi nāma Devadatto sapaṃso kulesu vināpetaṃ vināpetaṃ bhujjissati. Bhagavato etaṃ atthanaṃ ārocesum, Saccaṃ kua tvam Devadatta sapaṃso kulesu vināpetaṃ vināpetaṃ bhujjissati. Saccaṃ bhagavā Vigarahitvā dhammaṃ katham katvā bhikkhū āmanesi tena hi bhikkhave bhikkhunaṃ kulesu tikabhogaṇaṃ paññāpessāmi tayo atthavase paticea dunnama-kunaṃ puggalānaṃ migghāya pesalānaṃ bhikkhūnaṃ phāsuvihārya, mā pāpiccha pakkaṃ missāya samghaṃ bhindeyyum, kulānuddaḍḍiyya ca. Gānabhojane yathādhammo karetabbo 'ti.

Attha kho Devadatto yena Kokāliko Katamora katassako Khandadeviyā putto Samuddadatto ten' upasamkamī, upasamkamitvā Kokālikam Katamora katassakam Khandadeviyā puttam Samuddadattam etaḍ avoca etha mayā avuso samānassa Gotamassa samghabhiedam karissāma cakkaḃhedan ti. Evaṃ vutte Kokāliko Devadattam etaḍ avoca samāno kho avuso Gotamo mahāiddhiko mahānubhāvo Katam mayā samānassa Gotamassa samghabhiedam karissāma cakkaḃhedan ti. Etha mayā avuso samānaṃ (Gotamam upasamkamitvā) pañca vatthūni yānissāma bhagavā bhante anekapuriyāyena appicchassa santutthassa sallekhaṃsa dhitassā pasādikassa apaccayassa viyārambhassa vamaṃvīdi. Imāni bhante pañca vatthūni anekapuriyāyena appicchattāya santutthiṃ sallekhaṃsa dhitattāya pasādikattāya apaccayāya viyārambhāya samvatthanti. Sādhi bhante bhikkhū yāvajjivaṃ āraṇṇikā assu, yo gāmanītam osareyya vajjam nam phuseyya. Yāvajjivaṃ pindupattikā assu yo gāmanītam sādhyeyya vajjam nam phuseyya. Yāvajjivaṃ tukkhamaṇṇikā assu, yo channam upagaccheyya vajjam nam phuseyya. Yāvajjivaṃ macchamānasaṃ na bhādeyyum, yo macchamānasaṃ bhādeyya vajjam nam phuseyya 'ti. Imāni samāno

Atha kho āyasma ānando pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattācivarā ādāya Rājagaham pindāya pāvisi. Addassa kho Devadatto āyasmantam Ānandam Rājagahē pindāya carantam, disvāna yena-āyasma ānando ten' upasamkamivā āyasmantam eva bhagavatā āhīnat' eva bhikkhusamgahā uposatham karissāmīti. Atha kho āyasma ānando Rājagahē pindāya caritvā pacchābhātāṃ pindapātāpātikkaṃto yena bhagavatēn' upasamkamivā bhagavantaṃ abhivādetvā ekaman-tam nisi, ekamantaṃ nissuno kho āyasma ānando bhagavantaṃ etad avoca idhāham bhante pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattācivarā ādāya Rājagaham pindāya pāvisim. Addassa kho maṃ bhante Devadatto Rājagahē pindāya carantam, disvāna yena-āyasma upasamkamivā maṃ etad avoca ajjātagge sam-gbhakkamam karissāmīti. Aya bhante Devadatto samggham bhun- dissatīti. Atha kho bhagavā etam attham vīditvā tāyaṃ velāyaṃ imāṃ udānaṃ udānesi.

sukaram sādhuṃ sādhuṃ, sādhuṃ pāpēna dukkaram,
pāpam pāpēna sukāram, pāpam ariyehi dukkaran ti
bhānavāsiṃ mitthitaṃ dutiyam

Atha kho Devadatto tadāh' uposathe utthāyāsāṃ salākam gāhesi piyaṃ avuso samānam Gotamaṃ upasamkamitvā pācāvatthiṃ yācimhā bhagavā bhante anekapariyāyēna appicchassā

yo maccchannāmasam khādeyya vājjaṃ naṃ pūseyyā' ti. Imāṃ samānaṃ Gotamaṃ nāmujaṇāhi, te mayāṃ imhehi pācāhi vatthiṃhi samādāya vattāma. Vassāyasmato maṃ pācā vatthiṃ khamantī so salākam gāhātī' ti. Tena kho paṇa samayena Vē-āhikā Vajjiputtakā pācāmuattāṃ bhikkhusatāṃ navakā' eva honti apakātāṃno ca, te āyaṃ dhammo ayaṃ viṃayo idaṃ satthiṃ sāsanaṃ ti salākam gāhimsu. Atha kho Devadatto samgghāṃ bhūditvā pācā muattāṃ bhikkhusatāṃ ādāya yena Cāyāsisaṃ tena pakāma. Atha kho Sāriputtaṃ oggallaṇā yena bhagavā ten' upasamkhamimsu, upasamkamitvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ misthimsu. Ikhamantaṃ nissuno kho āyasma Sāriputto bhagavantaṃ etad avoca Devadatto bhante samggham bhūditvā pācāmuattāṃ bhikkhusatāṃ idāya yena Cāyāsisaṃ tena pakāmaṃto' ti. Na hi māma tuṃbhākaṃ Sāriputta' tesu navakesu bhikkhusu kammaṇaṃ pi bhāvisatīti. Itaccāhāva tuṃbhe Sāriputta pura' te bhikkhū anuyāyasaṃ apajjaṃ-

[illegible]

yo tassā bhagavato dhammam roceti so āgacchatu' ti Atha kho Sāruttamoggallāna tān pañca bhikkhusatāni ādāya yena Veluvanaṃ ten' upasamkamamsu Atha kho Kokāḷiko Devadattam utthāpesi utthēhi āvuso Devadatta, nīta te bhikkhū Sāruttamoggallānēhi Nānu tvam āvuso Devadatta mayā vutto māvuso Devadatta Sāruttamoggallāne viṣṣasi pāpicchā Sāruttamoggallāna pāpikānaṃ icchānaṃ vasaṃ gata' ti Atha kho Devadattassa tathā' eva unham lohitam mukhato uggañchi

Atha kho Sāruttamoggallāna yena bhagava ten' upasamkamamsu, upasamkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantāni misidimsu Ekamantam misimo kho āyasma Sārutto bhagavantam etad avoca sādhu bhanate bhedakānūvatṭakā bhikkhū puna upasam-
 pajjeyyuntīti Alam Sārutta mā te rucci bhedakānūvatṭakānaṃ bhikkhūnaṃ puna upasampada' Tena hi tvam Sārutta bhedakānūvatṭake bhikkhūn thuḷlaccāyāṃ desāpehi Katham pana te Sārutta Devadatto patipajjīti Yath' eva bhanate bhagava bahud eva iatīnu bhikkhū dhammiyā kathāyā sandassetvā samādapetvā samuttejsetvā sampahamsetvā maṃ ajjhesati vigatābhīnamiddho kho Sārutta bhikkhusamghe, patibhatu tam Sārutta bhikkhūnaṃ dhammi katha, pīthi me āgāyati tam aham āyāmissāmi, evaṃ eva bho bhanate Devadatto patipajjīti Atha kho bhagava bhikkhūn āmanatesi bhūtapubbāni bhikkhāve aīamāyātane mahāsarasī, tāni nāgā upamissāyā viharimsu, te tam sarasim ogāhetvā sonḍāyā bhissamulālam abbāhitvā suvikkhābhitam vikkhāletvā akaddamāni samikkhādītā ajjoharanti Tesam tam vamaṃyā c' eva hoti balāya ca na ca tatonidānaṃ mānaṃ vā nigacchanti māraṇamattam vā dikkhaṃ Tesam yeva kho pana bhikkhāve mahānāgānaṃ amussikkhamānā tarunakā bhikkacchāpā te tam sarasim ogāhetvā sonḍāyā bhissamulālam abbāhitvā na suvikkhābhitam vikkhāletvā sakaddamāni samikkhādītā ajjoharanti Tesam tam n' eva vamaṃyā hoti na balāya tatonidānaṃ ca māraṇam vā nigacchanti māraṇamattam vā dikkhaṃ Evam eva kho bhikkhāve Devadatto mānānukubbāni kapaṇo mānissati

Mahāvātāssa maṃhiṃ vikkubbatō bhissam ghasamānassa madisu jaggato
 bhinko' va paṇkam abhibhakkhayitvā mānānukubbāni kapaṇo mānissati
 Atthi hi bhikkhūve augghe samuuddāgato bhikkhū dīḍḍiyam gantvā arāhata' Katamēhi atthahi Idha bhikkhāve bhikkhū sotā

[illegible][illegible]

bhikkhave asaddhammehi abbhūto pariyādamaṇṇo Devadatto
 āpāyiko nerayiko kappattho atekiccho. Katamehi tñhi Pāpcebhā,
 pāpamittā, oramattakena vasesādhigamena antarāvossanam āpādi
 Imehi kho bhikkhave tñhi asaddhammehi abbhūto atekiccho 'ti

Mā jātū koci lokasmi pāpceho udapajjathā,

Tad amunāpi jānātha pāpicebhanam yathā gati

Pandito 'ti samāhīto bhāvīto 'ti sammato

Jalam va yasasā atthā Devadatto 'ti me sutam

So pamādam anucuno āsajjanam tathāगतam

Āvemerayam patto catudvāriyam bhayānakam

Aduttassā hi yo dubbho pāpakammam akubato

Tam eva pāpam phusati duttacittam anāḍaram

Samuddam visakumbhena yo manñheyya padūsitum

Nā so tena padūseyya, bhassā hi udadhi mahā

Evam evam tathāगतam yo vāden' upabimsati

Samuāगतam santacittam, vādo tamhi na tūhati

Tādisam mittam kubbetha tñ ca sevebha pandito

Yassā maggānugo bhikkhu khayam dukkhassa pāpune 'ti

Attha kho āyasmā Upāli yena bhagavā ten' upasamkam, upasan-
 kamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam misidi Ekamantam
 nisimmā kho āyasmā Upāli bhagavantam etad avoca samgharājā
 samgharājāti bhante vuccati Kittāvata m kho bhante samgharājā
 hoti no ca samghabhedo, kittāvata ca pana samgharājā c' eva hoti
 samghabhedo c' ti Ekato Upāli eko hoti ekato dve catuttāho anussā-
 veti salākam gāhēti ayaṃ dhammo ayaṃ vmaṇo idam satthi sāsanaṃ
 mimmā gāhathā mimmā rocethā 'ti evam pi kho Upāli samgharājā
 hoti no ca samghabhedo Ekato Upāli dve honti ekato dve paṇicamo
 anussāveti ekato Upāli dve honti ekato tayo chattiho anussāveti ,
 ekato Upāli tayo honti ekato tayo sattamo anussāveti , ekato
 Upāli tayo honti ekato cattho anussāveti salākam gāhēti
 ayaṃ dhammo ayaṃ vmaṇo idam satthi sāsanaṃ mimmā gāhathā
 mimmā rocethā 'ti evam pi kho Upāli samgharājā hoti no ca samgha-
 bhedo Ekato Upāli cattho honti ekato cattho anussāveti
 . evam kho Upāli samgharājā c' eva hoti samghabhedo ca
 āvamaṇam vā Upāli atukkamaṇamaṇam vā Samgharājā c' eva hoti
 samghabhedo ca Na kho Upāli bhikkhūmi samghamaṇam bhindati api
 , na bhedāya parakkamaṇi, na sikkhamaṇā . , na āvamaṇero , na
 āvamaṇi , na upāsako , na upāsikā saṃgghamaṇam bhindati api ca

bhedāya parakkamati Bhikkhu kho Uppāhi pakkaṭṭo sammānasam-
vāsako sammānassimāya tūto sammāghama bhindatīti Samagghabhedo
samagghabhedo 'ti bhaṇte vuccati Kittāvaṭṭa nu kho bhaṇte samaggho
bhunno hotīti Idh' Uppāhi bhikkhu addhammam dhammo 'ti dipenti,
dhammam addhammo 'ti dipenti, avinayam vinayo 'ti d, vinayam
avinayo 'ti d, abhāsitaṃ alapaṭitaṃ taṭhāgatenā bhāsitaṃ lapitaṃ
taṭhāgatenā 'ti d, bhāsitaṃ lapitaṃ taṭhāgatenā abhāsitaṃ alapaṭitaṃ
taṭhāgatenā 'ti d, anācinnam taṭhāgatenā acinnam taṭhāgatenā 'ti
d, acinnam taṭhāgatenā anācinnam taṭhāgatenā 'ti d, apaṇātaṃ
taṭhāgatenā paṇātaṃ taṭhāgatenā 'ti d, paṇātaṃ taṭhāgatenā
apaṇātaṃ taṭhāgatenā 'ti d, anupattem upattem 'ti d, upattem anupattem
d, lahukam upattem gauka upattem d, garukam upattem lahuka
upattem d, savasesam upattem anavasesa upattem d, anavasesam
upattem savasesa upattem d, dutthullam upattem aduttullā upattem
d, aduttullam upattem dutthullā upattem dipenti Te imehi attā-
rasaṃ vattābhūti apakāsaṃti avanunuposatham karonti
āvenupāṭṭānam karonti āvenusamagghakammam karonti Kittāvaṭṭa
kho Uppāhi samaggho blunno hoti Samagghasamagghī samagghasamagghī
bhaṇte vuccati Kittāvaṭṭa nu kho bhaṇte samaggho samaggo hoti
Idh' Uppāhi bhikkhu addhammam dhammo 'ti dipenti, dhammam
dhammo 'ti dipenti, aduttullam upattem aduttullā upattem
dipenti Te imehi attārasaṃti vattābhūti na apakāsaṃti na avapākāsaṃti
na āvenunuposatham karonti na āvenupāṭṭānam karonti na āvenusam-
agghakammam karonti Kittāvaṭṭa kho Uppāhi samaggho samaggo hoti.
Samaggam pana bhaṇte samaggham samaggaṃ katvā kum so
pasavati Bhinnam kho Uppāhi samagham samaggaṃ katvā
pasavati Bhinnam puṭṭam pasavati kappam saggaṃhi modatīti.
Sukhā samagghassa samaggaṃti samaggaṃti c' anuggaṃ
Samaggarato dhammattho yogakkhemā na dhammasati,
Samaggham samaggaṃ katvāna kappam saggaṃhi modatīti.

Siyā nu kho bhaṇte samagghabhedako apāyiko nerayiko kappattho
atekiceho 'ti Siyā Uppāhi samagghabhedako apāyiko nerayiko kappattho

1. Eṣam me sutam Ekam samayam Bhagavā antara ca
Rājagaham antara ca Xālandam adbhūta-mārga-patipanno hoti
māhita bhikkhu saṃghena siddhim patuamāsethi bhikkhu-saṅghi
Suppiya pi kho paribbajako antara ca Rājagaham antara ca Xālandam

addhāna-maggā-patipanno hoti saddhim anteveṇaṃ Brahmadattena mānaveṇa Tatiā sudam Suppiyo paribbajako aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsatī Dhammassa aṇaṃ bhāsatī Sammaggassa aṇaṃ bhāsatī, Suppiyassa pana paribbajakassa anteveṇa Brahmadatto mānavo aneka-pariyāyena vanaṃ bhāsatī Iti ha te ubho ācariyantevaṇi aññamaññassa yu-vipaccanika-vādā Bhagavantaṃ pīthito pīthito anubaddhā honti bhikkhu-saṃgahaṇi ca

2 Atha kho Bhagavaṃ Ambalaṭṭhikāyaṃ rājagāhake eka-ratī-vāsam upagañchi paribbajako Ambalaṭṭhikāyaṃ rājagāhake eka-ratī-vāsam upagañchi saddhim anteveṇaṃ Brahmadattena mānaveṇa Tatiā pi sudam Suppiyo paribbajako aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsatī Dhammassa aṇaṃ bhāsatī Sammaggassa aṇaṃ bhāsatī, Suppiyassa pana paribbajakassa anteveṇa Brahmadatto mānavo aneka-pariyāyena vanaṃ bhāsatī Iti ha te ubho ācariyantevaṇi aññamaññassa yu-vipaccanika-vādā Bhagavantaṃ pīthito pīthito anubaddhā honti bhikkhu-saṃgahaṇi ca

3 Atha kho sambhulānaṃ bhikkhūnaṃ rattiyaṃ pacūsā-samayāṃ paccutthitānaṃ mandala-māle sanisinaṃ samuppati-tānaṃ ayaṃ saṅkhiyā-dhammo udapādi, 'Acchariyāṃ avuso abhutam avuso yāvaṃ c' idam tena Bhagavataṃ jānataṃ passataṃ aśataṃ samā-sambuddhena sattānaṃ nānādhimuttikāṃ suppatividdhā Ayaṃ hi Suppiyo paribbajako aneka-pariyāyena Buddhassa aṇaṃ bhāsatī Dhammassa aṇaṃ bhāsatī Sammaggassa aṇaṃ bhāsatī, Suppiyassa pana paribbajakassa anteveṇa Brahmadatto mānavo aneka-pariyāyena Buddhassa vanaṃ bhāsatī Dhammassa vanaṃ bhāsatī Sammaggassa vanaṃ bhāsatī Iti ha 'me ubho ācariyantevaṇi aññamaññassa yu-vipaccanika-vādā Bhagavantaṃ pīthito pīthito anubaddhā honti bhikkhu-saṃgahaṇi ca'

4 Atha kho Bhagavaṃ tesāṃ bhikkhūnaṃ maṃ saṅkhiyā-dhammaṃ viddhā, yena mandala-mālo ten' upasamkamī, upasam-kamitvā paritāte āsane nāsīdi Nisajja kho Bhagavaṃ bhikkhū āmaṇṇesi Kāyaṃ nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sanisinaṃ, kā ca pana vo antarākatā vipakataṃ ti? Evaṃ vutte te bhikkhū Bhagavantaṃ etad avocaṃ, 'Idha bhante amhākaṃ rattiyaṃ pacūsā-samayāṃ paccutthitānaṃ mandala-māle sanisinaṃ samuppatitānaṃ

ayam sankhyā-dhammo udapādi “Ācchariyam pē (3) anu-
baddhā honti bhikkhusamghanē cāti” Ayaṃ kho no bhanṭe antaiā
kathā vipākata aṭṭha Bhagavā anuppatto ti’

5 ‘Māmaṃ vā bhikkhave pare ayaṃ bhāseyyuṃ Dhammassa
vā ayaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā ayaṃ bhāseyyuṃ, tāta
tumhehi na āgāto na appaccayo na cetaso anabhuddhi karanyā
Māmaṃ vā bhikkhave pare ayaṃ bhāseyyuṃ Dhammassa vā
ayaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā ayaṃ bhāseyyuṃ, tāta ce
tumhe assaṭṭha kuppā vā anatṭamaṇā vā tumhaṃ yev’ assa tena
antaṛāyo Māmaṃ vā bhikkhave pare ayaṃ bhāseyyuṃ
Dhammassa vā ayaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā ayaṃ bhā-
seyyuṃ, tāta ce tumhe assaṭṭha kuppā vā anatṭamaṇā vā api nu
tumhe paesaṃ subhāsitaṃ dubbhāsitaṃ ajāneyyātthāti?’

‘No h’ etaṃ bhanṭe’

‘Māmaṃ vā bhikkhave pare ayaṃ bhāseyyuṃ Dhammassa
vā ayaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā ayaṃ bhāseyyuṃ, tāta
tumhehi abhūtaṃ abhūtato nibbēthetabbam “Iti pi etaṃ abhūtaṃ,
iti pi etaṃ ataccamaṃ, n’atthi c’etaṃ amhesu, na ca paṇ’ etaṃ amhesu
samvijaṭṭhi”’

6 ‘Māmaṃ vā bhikkhave pare vāmaṃ bhāseyyuṃ Dhammassa
vā vāmaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā vāmaṃ bhāseyyuṃ, tāta
tumhe na ānando na somaṇassam na cetaso ubbīlāvatātaṃ karanyā
Māmaṃ vā bhikkhave pare vāmaṃ bhāseyyuṃ Dhammassa vā
ayaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā vāmaṃ bhāseyyuṃ, tāta ce tumhe
assaṭṭha ānando sunnaṃ ubbīlāvatā tumhaṃ yev’ assa tena antaṛāyo
Māmaṃ vā bhikkhave pare vāmaṃ bhāseyyuṃ Dhammassa vā
ayaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā vāmaṃ bhāseyyuṃ, tāta tumhehi
vāmaṃ bhāseyyuṃ Samgahassa vā vāmaṃ bhāseyyuṃ, tāta tumhehi
bhūtaṃ bhūtato patijānuttabbam “Iti p’etaṃ bhūtaṃ, iti p’etaṃ
taaccamaṃ, atthi c’etaṃ amhesu, samvijaṭṭhi ca paṇ’ etaṃ amhesu”’

7 ‘Appamattakam kīlo paṇ’ etaṃ bhikkhave oramattakam
sihamattakam yena puthujano ‘Tathāgatasā vāmaṃ vadamaṇo
vadeyya’ Katamaṃ ca tam bhikkhave appamattakam oramattakam
sihamattakam yena puthujano ‘Tathāgatasā vāmaṃ vadamaṇo
vadeyya’

8 Paṇāpātānaṃ paṭhāya paṇāpātā pativāro Sāmaṇo (Gotamo
māra dādo mārā-suttā) haṃhi dāyāpāno sabbapāna-bhūta-hitaṃ-
kaṃpi vhiṃsati” Iti vā hi bhikkhave puthujano ‘Tathāgata-sā
vāmaṃ vadamaṇo vadeyya’

“Adinnādānam pahāya adinnādānaṃ pativirato Samano Gotamo
 dunnādāyī duna-pātikanāhi athenena suci-bhūtena attanaṃ viharatī”
 Iti vā hi bhikkhave putthujano Tathāgataṃsa vannaṃ vadamaṇo
 vadeyya

“Abhiṇṇacariyam pahāya bihaṇacārī Samano Gotamo āi-
 cārī vīnato methunā gāma-dhāmuā ti” Iti vā hi bhikkhave putthuj-
 jano Tathāgataṃsa vannaṃ vadamaṇo vadeyya

9 “Aluṣṭa-vādam pahāya nuṣṭa-vādā pativirato Samano Gotamo
 sacca-vādī sacca-sandho theto paccaiyiko avisaṃvādako lokassaṭṭi”
 Iti vā hi bhikkhave putthujano Tathāgataṃsa vannaṃ vadamaṇo
 vadeyya

“Pisuna-vācam pahāya pisunāya vācāya pativirato Samano
 Gotamo, ito sutvā na amutra akkhātā mmesam bhedaṃ, amutra vā
 sandhātā sahitaṇaṃ vā anuppadātā samaggāṇāmo samaggā-
 rato samaggā-nandi samaggā-karaṇiṃ vācam bhāsītā ti” Iti vā hi
 bhikkhave putthujano Tathāgataṃsa vannaṃ vadamaṇo vadeyya

“Pharusā-vācam pahāya pharusāya vācāya pativirato Samano
 Gotamo Yā sa vācā neā kanna-sukhā pemaṇiyā hadayam-
 gāmaṃ porī bahujana-kantā bahujana-maṇapā tathā-rūpm vācam
 bhāsītā ti” Iti vā hi bhikkhave putthujano Tathāgataṃsa vannaṃ
 vadamaṇo vadeyya

“Sampbhappalāpam pahāya sampbhappalāpā pativirato Samano
 Gotamo kālā-vādī bhūta-vādī attha-vādī dhamma-vādī vināya-vādī
 mūdhānavatim vācam bhāsītā kalena sāpadesaṃ pariyantaṃvaṭṭim attha-
 samūhitā ti” Iti vā hi bhikkhave putthujano Tathāgataṃsa vannaṃ
 vadamaṇo vadeyya

10 “Bhāgama-bhūtagāma-saṃsārambhaṃ pativirato Samano
 Gotamo Eka-bhātiko Samano Gotamo ratṭuparato, vikālabhojanā
 pativirato Samano Gotamo Nacca-gīta-vādita-visūka-dassanaṃ pati-
 virato Samano Gotamo Mālā-gandha-vilepana-dhāraṇa-mandana-
 vibhāsana-tthanaṃ pativirato Samano Gotamo Uccāsāyana-mabāsa-
 yanaṃ pativirato Samano Gotamo Jātariṇparajata-patiggahanaṃ pati-
 virato Samano Gotamo Amaka-dhāna-patiggahanaṃ pativirato
 Samano Gotamo Amaka-mansa-patiggahanaṃ pativirato Samano
 Gotamo Itthi-kumāraka-patiggahanaṃ pativirato Samano Gotamo
 Dasī-dāsa-patiggahanaṃ pativirato Samano Gotamo Ajelaka-
 patiggahanaṃ pativirato Samano Gotamo Kukkuṭa-sūkara-

paṭiggaḥanaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo Hattū-gaṇṭhaṃ vāla-
 paṭiggaḥanaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo Khetta-vatṭu-paṭiggaḥanaṃ
 paṭivirato Sāmano Gotamo Duteyya-paḥma-gaṇṇa-ānuyogaṃ paṭi-
 virato Sāmano Gotamo Kaya-vikayaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo
 Tulakūta-kasasakūta-mānakūtaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo Ukkotana-
 vañcana-nikatisāci-yogaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo Chedana-
 vadhābandhana-viparāmōsa-ālopa-sabāsākaraṃ paṭivirato Sāmano
 Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave putṭhujano Tathāgataṃ vānaṃ

vadamaṇo vadeyya

Cūla-Sīlāṃ nītiṃ

11 “Yathā va paṇ’ eke bhonto sāmāna-brāhmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṇāṃ bhūjivā te evaṇupamā bhūjivā bhūtaḥṭṭha-
 samāmbhaṃ anuyuttā vhaṇanti—seyyabhidam mūla-bijaṃ khaṇḍa-
 bijaṃ phalu-bijaṃ agga-bijaṃ biḷa-bijaṃ eva paṇcamam—iti evaṇupā-
 bhūtaḥṭṭha-bhūtaḥṭṭha-samāmbhaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo ti ”
 Iti vā hi bhikkhave putṭhujano Tathāgataṃ vānaṃ vadamaṇo
 vadeyya

12 ‘Yathā va paṇ’ eke bhonto sāmāna-brāhmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṇāṃ bhūjivā te evaṇupamā samiddhikā-paṭibhogam
 anuyuttā vhaṇanti—seyyabhidam amasamiddhā pāna-samiddhā
 vatthā-samiddhā yāna-samiddhā sayana-samiddhā gaṇḍha-samiddhā
 āmisa-samiddhā—iti vā iti evaṇupā samiddhi-kā-paṭibhogā paṭivirato
 Sāmano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave putṭhujano Tathāgataṃ

vadamaṇo vadeyya

13 “Yathā va paṇ’ eke bhonto sāmāna-brāhmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṇāṃ bhūjivā te evaṇupamā visūkadassanaṃ anuyuttā
 vhaṇanti—seyyabhidam naḥcam gītaṃ vāditaṃ pekkaṇaṃ
 pāṇissaraṇa vetaṇaṃ kumbhabhūtaṃ Sobhaṇagāraṃ caṇḍālāṃ
 vāpasāṃ dhopaṇaṃ haṭṭhi-yuddham assa-yuddham mahisa-yuddham
 usabha-yuddham aḷa-yuddham mēdaka-yuddham kukkuta-yuddham
 vātaka-yuddham danda-yuddham mūtthi-yuddham nibbaddhaṃ
 nyogodhikaṃ balaggaṃ senā-dyūhikaṃ anukadassanaṃ—iti vā iti evaṇupā-
 viṇkaḍḍhaṃ paṭivirato Sāmano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
 putṭhujano Tathāgataṃ vānaṃ vadamaṇo vadeyya

14 Yathā va paṇ’ eke bhonto sāmāna-brāhmaṇā saddhā-
 deyaṃ bhogaṇāṃ bhūjivā te evaṇupamā jūta-pamāda-tthānaṃ yogaṃ
 anuyuttā vhaṇanti—seyyabhidam utthapadāṃ dāsa-padāṃ ākāsaṃ
 pūthāra-pāthāṃ samūhikaṃ bhābhikaṃ gīhikaṃ salāka-hatthikaṃ akkhaṇḍa-
 pūthāraṃ vāṇikaṃ mūkhikaṃ cingūhikaṃ puttāhikaṃ

ratihakam dhanukam alkhanikam manesikam yathi-vajram—iti va
iti evaipa jata-panda-tthinnunuyoga pativirato Samano Gotamo ti”
Iti va hi bhikkhave puthujano Tathagatasas vammam vadamano

vadeyya

15 “‘‘‘Xathā va pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhujjivā te evaṇipam uccāsāyana-mahāsāyanaṃ
anuyuttā vhairanti—seyyathidam āsadin paṭṭhānikam gonakam citā-
kam patikam patālikam tūlikam vikatikam uddalomin ekanta-
lom kattiṣṣam kosayam kutṭakam hatthhattiharam assattharam
ratthattarāṃ ajma-pṇaveṇim kadalmiga-pavāra-paccattiharam sa-
uttara-cchadani ubhatolohitakūpūllānaṃ—iti va iti evaipa
uccāsāyana-mahāsāyana pativirato Samano Gotamo ti” Iti va hi

bhikkhave puthujano Tathagatasas vammam vadamano vadeyya.

16 “‘‘‘Xathā va pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhujjivā te evaṇipam maddana-vibhūssana-tthānā-
nuyogam anuyuttā vhairanti—seyyathidam uccāhadanum parimadda-
nam nabāpānam sambāhanam ādāsam aṇṇanam mālāvipānam
mukkhā-cunnakam mukkhālepanam batthā-bandham sikkā-bandham
dandākam nālikam khaggam chaṭṭam citupūḷhanam unḥisam manūṃ
valā-vijam odāṇam vatthāni digha-dasā—iti va iti evaipa
maddana-vibhūssana-tthānānuyoga pativirato Samano Gotamo ti”
Iti va hi bhikkhave puthujano Tathagatasas vammam vadamano

vadeyya

17 “‘‘‘Xathā va pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhujjivā te evaṇipam tīracchāna-kathāṃ anuyuttā
vhairanti—seyyathidam tēja-kathāṃ coṇa-kathāṃ mahāmattā-kathāṃ
senā-kathāṃ bhāya-kathāṃ yuddhā-kathāṃ aṇṇa-kathāṃ pāna-
kathāṃ vatthā-kathāṃ sāyana-kathāṃ mālā-kathāṃ gandhā-kathāṃ
nāti-kathāṃ yāna-kathāṃ gāma-kathāṃ nigama-kathāṃ nagara-
kathāṃ janapada-kathāṃ itthi-kathāṃ (purusa-kathāṃ) sūre-kathāṃ
vāsiḥḥa-kathāṃ kummavatthāna-kathāṃ pubba-peta-kathāṃ nātā-
kathāṃ lokakabhāyikam samuddakabhāyikam itibhāvābhava-kathāṃ—
iti va iti evaipa tīracchāna-kathāya pativirato Samano Gotamo
ti” Iti va hi bhikkhave puthujano Tathagatasas vammam vadamano

vadeyya

18 “‘‘‘Xathā va pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhujjivā te evaṇipam viggāhika-kathāṃ anuyuttā
vhairanti—seyyathidam Na, tvaṃ umam dhamma-vinayaṃ ajānāsi,
abhaṃ umam dhamma-vinayaṃ ajānāmi, kim tvaṃ umam dhamma-

vīṇayam ājānissasī?—līcchā-patipanno tvaṃ asī, ahaṃ asmi samaṇā-
patipanno—Sāhitaṃ me, asāhitaṃ te—Pure vacanīyaṃ pacchā avaca,
pacchāvacaṇīyampureeva—Avicimāṃ te viparāvatāṃ—Aropito te
vādo, megghito 'si—Cara vādappanokkāya, nibbēthehi vā sace
pahositi?—iti vā iti evaṇupāya vigābhika-katthāya pativirato Saṃano
Gotamo ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṃsa vānaṃ

vadamaṇo vadeyya

19 “Yathā vā paṇ' eke bhonto samaṇa-brāhmaṇā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇupāya-pahina-gamaṇā-
nuyogam anuyutā vīharanti—seyyathidāṃ raññaṃ rajamaḥamaṇā-
naṃ khatiyānaṃ brāhmaṇānaṃ gahapattikānaṃ kumārānaṃ—’Idha
gaccha, amuttigaccha, idaṃ hara, amutra idaṃ āharāsi?—iti vā iti
evaṇupā dūteyya-pahina-gamaṇānuyogaṃ pativirato Saṃano Gotamo
ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṃsa vānaṃ vadamaṇo
vadeyya

20 “Yathā vā paṇ' eke bhonto samaṇa-brāhmaṇā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te kuhakā ca honti lapakā ca nemitikā
ca mīpesikā ca lābhena ca lābhaṃ mīgimsitāro—iti evaṇupā kuhāna-
lapaṇā pativirato Saṃano Gotamo ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano
Tathāgataṃsa vānaṃ vadamaṇo vadeyya

Majjhima-Sīlāṃ nittūtaṃ

21 ‘Yathā vā paṇ' eke bhonto samaṇa-brāhmaṇā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇupāya tūaccāna-vijjāya micchā-
jivena jivikāṃ kappenti—seyyathidāṃ āgamaṃ nimittaṃ uppadāṃ
supinaṃ lakkhaṇaṃ mūsikācchinnāṃ āggaṃ dabbā-homaṃ tūsa-
homaṃ kāna-homaṃ tandulā-homaṃ sappi-homaṃ telā-homaṃ mūkhā-
homaṃ lohitā-homaṃ āgga-vijjā vattīhu-vijjā khattā-vijjā siva-vijjā
bhūta-vijjā bhūti-vijjā āhā-vijjā vīsa-vijjā vicchika-vijjā mūsika-vijjā
sakuna-vijjā vīyasa-vijjā pakkaṇijhānaṃ sara-parittānaṃ miga-cakkāṃ
—iti vā iti evaṇupāya tūaccāna-vijjāya pativirato Saṃano Gotamo
ti” Iti vā hi bhikkhave puthujjano Tathāgataṃsa vānaṃ vadamaṇo
vadeyya

22 ‘Yathā vā paṇ' eke bhonto samaṇa-brāhmaṇā saddhā-
deyyāni bhogaṇāni bhunjitvā te evaṇupāya tūaccāna-vijjāya micchā-
jivena jivikāṃ kappenti—seyyathidāṃ mātā-lakkhaṇaṃ danda-lakkha-
ṇaṃ vāthi-lakkhaṇaṃ asī-lakkhaṇaṃ usū-lakkhaṇaṃ dhānu-lakkha-
ṇaṃ vāudha-lakkhaṇaṃ itthi-lakkhaṇaṃ purisa-lakkhaṇaṃ kumārā-
lakkhaṇaṃ kumārī-lakkhaṇaṃ dāsa-lakkhaṇaṃ dāsī-lakkhaṇaṃ

haṭṭhi-lakṣhaṇam aśva-lakṣhaṇam mahiṣa-lakṣhaṇam usabha-lakṣha-
 nam go-lakṣhaṇam aṇa-lakṣhaṇam meṇḍa-lakṣhaṇam kūkṣuta-
 lakṣhaṇam vātāṇka-lakṣhaṇam gōḍhā-lakṣhaṇam kāmīkī-lakṣhaṇam
 laccāpā-lakṣhaṇam mīṇa-lakṣhaṇam—iti vā iti evaṇūpāya
 tīracchāna-vijāya pativīratō Samano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
 pūṭhujjāno Tathāgatasā vanaṇaṃ vadamaṇo vadeyya

23 “Yathā vā paṇ’ eke bhonto samāna-brāhmaṇā saddhā-
 deyyāni bhogaṇāni bhūṇitvā te evaṇūpāya tīracchāna-vijāya micchā-
 jīvena jīvikam kappenti—seyyathidam ‘Kāṇhaṇaṃ mūyāṇaṃ bhaviṣṣati,
 rāṇhaṇaṃ amūyāṇaṃ bhaviṣṣati—Abbhantāraṇaṃ rāṇhaṇaṃ upayāṇaṃ
 bhaviṣṣati, bāhiraṇaṃ rāṇhaṇaṃ upayāṇaṃ bhaviṣṣati—Bāhiraṇaṃ
 rāṇhaṇaṃ upayāṇaṃ bhaviṣṣati, abbhantāraṇaṃ rāṇhaṇaṃ apayāṇaṃ
 bhaviṣṣati—Abbhantāraṇaṃ rāṇhaṇaṃ jayo bhaviṣṣati, bāhiraṇaṃ
 rāṇhaṇaṃ jayo bhaviṣṣati—Bāhiraṇaṃ rāṇhaṇaṃ jayo bhaviṣṣati,
 abbhantāraṇaṃ rāṇhaṇaṃ jayo bhaviṣṣati—Iti maṣṣa jayo bha-
 viṣṣati, maṣṣa parājayo bhaviṣṣati’—iti vā iti evaṇūpāya tīracchāna-
 vijāya micchājīva pativīratō Samano Gotamo ti ” Iti vā hi bhikkhave
 pūṭhujjāno Tathāgatasā vanaṇaṃ vadamaṇo vadeyya

24 “Yathā vā paṇ’ eke bhonto samāna-brāhmaṇā saddhā-
 deyyāni bhogaṇāni bhūṇitvā te evaṇūpāya tīracchāna-vijāya micchājī-
 vena jīvikam kappenti—seyyathidam ‘Canda-ggāho bhaviṣṣati, suriya-
 ggāho bhaviṣṣati, nakṣatṭha-ggāho bhaviṣṣati Candima-suriyāṇaṃ
 jātṭha-gamaṇaṃ bhaviṣṣati, candima-suriyāṇaṃ uppatṭha-gamaṇaṃ
 bhaviṣṣati, nakṣatṭhaṇaṃ pāṭha-gamaṇaṃ bhaviṣṣati, nakṣatṭhaṇaṃ
 uppatṭha-gamaṇaṃ bhaviṣṣati Ukā-pāto bhaviṣṣati Disā-dāho
 bhaviṣṣati Bhūmi-cālo bhaviṣṣati Deva-dundubhi bhaviṣṣati,
 Candima-suriya-nakṣatṭhaṇaṃ uggamaṇaṃ ogamaṇaṃ samkilesam
 vōḍamaṇaṃ bhaviṣṣati Evaṃ-vipāko canda-ggāho bhaviṣṣati, evaṃ-
 vipāko suriya-ggāho bhaviṣṣati, evaṃ-vipāko nakṣatṭha-ggāho
 bhaviṣṣati, evaṃ-vipāko candima-suriyāṇaṃ pāṭha-gamaṇaṃ
 bhaviṣṣati, evaṃ-vipāko candima-suriyāṇaṃ uppatṭha-gamaṇaṃ
 bhaviṣṣati, evaṃ-vipāko nakṣatṭhaṇaṃ pāṭha-gamaṇaṃ bhaviṣṣati,
 evaṃ-vipāko nakṣatṭhaṇaṃ uppatṭha-gamaṇaṃ bhaviṣṣati, evaṃ-
 vipāko ukkāpāto bhaviṣṣati, evaṃ-vipāko disā-dāho bhaviṣṣati,
 evaṃ-vipāko bhūmi-cālo bhaviṣṣati, evaṃ vipāko deva-dundubhi
 bhaviṣṣati, evaṃ-vipākaṃ candima-suriyāṇaṃ uggamaṇaṃ
 ogamaṇaṃ samkilesam vōḍamaṇaṃ bhaviṣṣati’—iti vā iti evaṇūpāya
 tīracchāna-vijāya micchājīva pativīratō Samano Gotamo ti ” Iti vā
 hi bhikkhave pūṭhujjāno Tathāgatasā vanaṇaṃ vadamaṇo vadeyya.

25 “‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
 deyaṃ bhogaṃ bhujitvā te evaṇupāya tiracehāna-vijjāya micchā-
 jivena jivikam kappenti—seyyathidam ‘Subbutthikā bhavissati,
 dubbutthikā bhavissati, subhikkham bhavissati, dubbhikkham
 bhavissati, khemam bhavissati, bhayam bhavissati, loḷo bhavissati,
 ārogyam bhavissati,’ mudda, ganaṃ, samkhamam kāveyyam,
 lokāyatam—iti vā iti evaṇupāya tiracehāna-vijjāya micchājivā pati-
 virato Samano Gotamo ti” Iti vā hi bhikkhave putthujano
 ‘Tathāgatassa vanaṃ vadamaṇo vadeyya

26 “‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
 deyaṃ bhogaṃ bhujitvā te evaṇupāya tiracehāna-vijjāya micchā-
 jivena jivikam kappenti—seyyathidam āvāhanam vivāhanam sam-
 vadanam vivadanam samkramam vikramam subhaggakarānam
 vadanam viuddha-gabbha-kāraṇam jivhā-mittaddanānam
 hanusamhanānam hatthābhijappanam kanasajappanam ādasapāṇānam
 kumārī-pāṇham deva-pāṇham ādiccupatthānam Mahat-upatthānam
 abbhujjānaṃ Sīr’-avhāyanam—iti vā iti evaṇupāya tiracehāna-
 vijjāya micchājivā pativirato Samano Gotamo ti” Iti vā hi bhikkhave
 putthujano ‘Tathāgatassa aavanam vadamaṇo vadeyya

27 “‘Yathā vā pan’ eke bhonto samana-brahmanā saddhā-
 deyaṃ bhogaṃ bhujitvā te evaṇupāya tiracehāna-vijjāya micchā-
 jivena jivikam kappenti—seyyathidam santi-kamam paṇidhi-
 kamam bhuri-kamam vassa-kamam vossā-kamam vātthu-
 kamam vātthu-parikusam ācamanam paḥḍpanam juhānam vana-
 nam viḍḍanam viḍḍha-viḍḍha-viḍḍha-viḍḍha-viḍḍha-viḍḍha-
 kamaṃ netta-tappanam natthu-kamam aṇjanam paccaṇjanam
 -ālākiyam sallakattikam dāra-ka-tikkā mūla-bhesajjānam anuppa-
 dānam osadhinaṃ patimokkhi—iti vā iti evaṇupāya tiracehāna-vijjāya
 micchājivā pativirato Samano Gotamo ti” Iti vā hi bhikkhave
 putthujano ‘Tathāgatassa vanaṃ vadamaṇo vadeyya
 , Idam kho tam bhikkhave appamattakam oramattakam sili-
 mattakam yena putthujano ‘Tathāgatassa vanaṃ vadamaṇo vadeyya.

Maha-Silam utthitam

28 ‘Arthi bhikkhave aṇi’ eva dhammā gambhīrā daddasī-
 duranubodhā santa paṇitā atakkavācāṃ upuna panditaveदानिया, ye
 ‘Tirigato sayam abhinā saccikkatvā pavedeṭṭi, yehi ‘Tathāgatassa
 y itthā-bhuccam vanaṃ vadamaṇo vadeyyam

'Kataṃ ca pana te bhikkhave dhammā gambhīra duddasa duranubodhā santā paṇṇā atakkaṃvacaṃ nipunā paṇḍitavedanīyā, ye Taṭhāgato sayān abhinīdā sacchikātvā pavedeṭṭi, yehi Taṭhāgatassa yaṭhā-bhuccam vannaṃ samīdā vadāmuṃ vadeyyuṃ ?

29 'Santi bhikkhave eke samāna-bāhiṃsā pubbaṃta-kappikā pubbaṃtānuditṭhiṃ, pubbaṃtān ārabhā anekā-vihītāni adbhivutṭi-padaṃ abhivadanti atthādāsuṃhi vatthūhi 'Te ca bhonto samāna-brāhmaṇā kum āgamaṃ kum ārabhā pubbaṃta-kappikā pubbaṃtānu-ditṭhmo pubbaṃtān ārabhā anekā-vihītāni adbhivutṭi-padaṃ abhivadanti atthādāsuṃhi vatthūhi ?

30 'Santi bhikkhave eke samāna-brāhmaṇā sassaṭṭavādā, sassaṭṭam attānaṃ ca lokāni ca paṇḍāpenti catūhi vatthūhi. 'Te ca bhonto samāna-brāhmaṇā kum āgamaṃ kum ārabhā sassaṭṭa-vādā sassaṭṭam attānaṃ ca lokāni ca paṇḍāpenti catūhi vatthūhi ?

31 'Idha bhikkhave ekacco samāno vā brāhmaṇo vā ātappaṃ anvāya padhānaṃ anvāya anyoggaṃ anvāya appamādaṃ anvāya sammānaṃsasikāraṃ anvāya tathāgataṃ ceto-samādhim phusati yaṭhā samāhite cittaṃ anekā-vihītāni pubbe mvaṣaṃ anussaraṃ—seyyathidāṃ ekam pi jātīm dve pi jātīm tisso pi jātīm catasso pi jātīyo pañca pi jātīyo dasa pi jātīyo viṣaṭṭim pi jātīyo timsam pi jātīyo cattārisam pi jātīyo pañāsam pi jātīyo jātī-satam pi jātī-sahasam pi jātī-sata-sahasam pi anekāni pi jātī-satāni anekāni pi jātī-sahasāni anekāni pi jātī-sata-sahasāni "Amutāsaṃ evam-nāno evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto amutra upapādim 'Tatūpāsaṃ evam-nāno evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto idhūpa-panno" ti iti sākāraṃ sa-uddesaṃ anekā-vihītāni pubbe mvaṣaṃ anussaraṃti So evam āha "Sassaṭto attā ca loka ca vaṃjho kūtattṭho esikaṭṭhāyitṭhito, te ca satṭā sandhā-vanti samasaraṃti cavaṃti upapajjanti, atṭhi tveva sassaṭi-samam 'Tāṃ kissa hetu ? Aham hi ātappaṃ anvāya padhā-nam anvāya anyoggaṃ anvāya appamādaṃ anvāya sammā māna-sikāraṃ anvāya tathā-rūpaṃ ceto-samādhim phusāmi yaṭhā samāhite cittaṃ anekā-vihītāni pubbe mvaṣaṃ anussaraṃti—seyyathidāṃ ekam pi jātīm . pe anekāni pi jātī-sata-sahasāni Amutāsaṃ evam-nāmo pe idhūpapaṃno ti iti sākāraṃ sa-uddesaṃ anekā-vihītāni pubbe mvaṣaṃ anussaraṃti Imāṃ p'aham etam jānaṃmi yaṭhā sassaṭto attā ca loka ca vaṃjho kūtattṭho esikaṭṭhāyitṭhito, te ca

nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

37 'Ime kho te bhikkhave dhammā gambhirā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedaniyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannam sammā vadamānā vadeyyum

Pathama-bhānavāram

1 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā, ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabba ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi ?

2 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karahaci dīghassa addhuno accayena ayam loko samvattati Samvattamāno loko yebhuyyena sattā Ābhassara-samvattanikā honti Te tattha honti manomayā pīti-bhakkhā sayampabhā antalikkha-carā subhatthāyino, cīram dīgham addhānam titthanti

3 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karahaci dīghassa adhuno accayena ayam loko vivattati Vivattamāne loke suññam Brahma-vimānam pātu-bhavati Ath' aññataro satto āyukkhayā vā puññakkhayā vā Ābhassara-kāyā cavitvā suññam Brahma-vimānam upapajjati So tattha hoti manomayo pīti-bhakkho sayam-pabho antalikkha-carā subhatthāyī, cīram dīgham addhānam titthati

4 'Tassa tattha ekakassa dīgha-rattam nibbusitattā anabhirati paritassanā uppajjati "Aho vata aññe pi sattā itthattam āgaccheyyūn" ti Atha aññatare pi sattā āyukkhayā vā puññakkhayā vā Ābhassara-kāyā cavitvā Brahma-vimānam upapajjanti tassa sattassa sahavyatam Te pi tattha honti manomayā pīti-bhakkhā sayampabhā antalikkhacarā subhatthāyino, cīram dīgham addhānam titthanti

5 Tattha bhikkhave, yo so satto pathamam upapanno tassa evam hoti "Aham asmi Brahmā Mahā-brahmā abhibhū anabhibhūto aññad atthu-daso vasavattī issaro kattā nimmitā settho sañjitā vasi pitā bhūta-bhavyānam Mayā ime sattā nimmitā Tam kissa hetu ? Mamam hi pubbe etad aho 'Aho vata aññe pi sattā itthattam āgaccheyyūn' ti Iti mamañ ca mano-pamdu, ime ca sattā itthattam

āgatā ' ti Ye pu te sattā paccēhū upapannū tesam pi evam hoti
 "Avam kho bhavam Brahmā Mahā brahmā abhūbhū anabhūbhūto
 aññad-atthu-daso vasavattī issaro kattā mummātā settho sañjitā
 vasi putā bhūtabhāvānam Iminā mayam bhotā Brahmunnā mummā
 Tam kissa hetu? Imam mayam hi addasāma idha pathamam upa-
 pannam, mayam pana amhā paccēhā upapannū ti '

6 'Tatra bhikkhave vo satto pathānam upapanno so dighāyu-
 kataro ca hoti vammavantataro ca mahesakkhataro ca Ye pana te
 sattā paccēhā upapannū te appāyukatarā ca honti dubbannatarā ca
 appesakkhatarā ca Thānam kho pan' etam bhikkhave vijjati yam
 aññataro satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati Itthattam
 āgato samāno agārasmū anagāriyam pabbajati Agārasmā anagāri-
 yam pabbajito samāno ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam
 anvāya appamādam anvāya sammū mmasi-kāram anvāya tathā-
 rūpam ceto-samādhim plusati yathā samāhite eitte tam pubbe nivāsam
 anussarati tato param nānussarati So evam āha, 'Yo kho so
 bhavam Brahmā Mahā-brahmā abhūbhū anabhūbhūto aññad-atthu-daso
 vasavattī issaro kattā mummātā settho sañjitā vasi putā bhūta-bhāvā-
 nam vena mayam bhotā Brahmunnā mummā so nicco dhuvo sassato
 aviparināma-dhammo sassati-samam tathā eva thassati Ye pana
 mayam ahumha tena Brahmunnā mummā te mayam aniccā addhuvā
 appāvukā cavana-dhammā itthattam āgatā ti '

'Idam, bhikkhave, pathamam thānam yam āgama yam ārabbha
 eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam
 sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

7 'Dutiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim
 ārabbha ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam
 asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

'Santi, bhikkhave, Khuddā-padosikā nāma devā Te ativelam
 hassa-khuddā-rati-dhamma-samūpannā viharanti Tesam ativelam
 hassa-khuddā-rati-dhamma-samūpannānam viharatam sati müssati,
 satiyā sammosā te devā tamhā kāyā cavantī

8 'Thānam kho pan' etam, bhikkhave, vijjati yam aññataro
 satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati, itthattam āgato samāno
 agārasmū anagāriyam pabbajati Agārasmā anagāriyam pabbajito
 samāno ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya
 appamādam anvāya sammāmanasi-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-
 samādhim plusati yathā samāhite eitte tam pubbe nivāsam anussarati,
 tato param nānussarati

9 'So evam āha "Ye kho te bhonto devā na Khuddā-padosikā te na ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannā viharanti Tesam na ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannānam viharatam sati na mussati satiyā asammosā te devā tamhā kāyā na cavanti, niecā dhuṇvā sassatā aviparināma-dhammā sassati-samam tath' eva thassanti Ye pana mayam ahumha Khuddhā-padosikā te mayam ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannā viharimha Tesam no ativelam hassa-khuddā-rati-dhamma-samāpannānam viharatam sati mussati, satiyā sammosā eva mayam tamhā kāyā cutā aniccā addhuvā appāyukā cavana-dhammā itthattam āgatā ti "

Idam bhikkhave dutiyam thānam yam āgama yam ārabha eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

10 'Tatiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

Santi bhikkhave, Mano-padosikā nāma devā Te ativelam aññamaññam upanijjhāyanti Te ativelam aññamaññam upanijjhāyanti aññamaññamhi cittāni padūsentī Te aññamaññamhi paduttha-cittā kilanta-kāyā kilanta-cittā Te devā tamhā kāyā cavanti

11 'Thānam kho pan' etam bhikkhave, vijjati yam aññataṃ satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati, itthattam āgato samāno agāasmā anagāriyam pabbajati Agāasmā anagāriyam pabbajito samāno ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya sammāmanasikāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhiṃ phusati vathā samāhite citte tam pubbe nivāsam anussarati tato param nānussarati

12 So evam āha "Ye kho te bhonto devā na Mano-padosikā te na ativelam aññamaññam upanijjhāyanti Te na ativelam aññamaññam upanijjhāvantā aññamaññamhi cittāni nappadūsentī Te aññamaññamhi apaduttha-cittā kilanta-kāyā kilanta-cittā Te devā tamhā kāyā na cavanti niecā dhuṇvā sassatā aviparināma-dhammā sassati-samam tath eva thassanti Ye pana mayam ahumha Mano-padosikā te mayam ativelam aññamaññam upanijjhāyimha Te mayam ativelam aññamaññam upanijjhāyanta aññamaññamhi cittāni padūsimhi Te mayam aññamaññamhi paduttha-cittā kilanta-kāyā kilanta-cittā eva Mayam tamhā kāyā cutā aniccā addhuvā appāyukā cavana-dhammā itthattam āgatā ti "

'Idam bhikkhave, tatīyam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

13 'Catutthe ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano va takki hoti vīmansi So takka-pariyāhatam vimansānucaritam sayam-patibhānam evam āha "Yam kho idam vuccati cakkhun ti pi sotān ti pi ghānan ti pi jīvā ti pi kāyo ti pi ayam attā aneco addhuvo asassato viparināma-dhammo Yañ ca kho idam vuccati cittañ ti vā mano ti vā viññānañ ti vā ayam attā neco dhuvo sassato aviparināma-dhammo sassati-samam tath' eva thassatīti "

'Idam, bhikkhave catuttham thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

14 'Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī, sabbe te imeh' eva catuhi vatthūhi etesam vā aññatarena, n' atthi ito bahiddhā.

15 'Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisam-parāyā ti " Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti veditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam veditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedaniyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannañ sammā vadamānā vadeyyum

16 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā antānantikā, antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā antānantikā antānantam lokam paññāpentī catuhi vatthūhi ?

17 'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya

sammā-manasī-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte antasaññī lokasmim viharati So evam āha -
 “Antavā ayam loko parivatumo Tam kissa hetu ? Aham hi ātappam anvāya pe tathā-rūpam ceto-samādhim bhūsāmi yathā samāhite citte anta-saññī lokasmim viharāmi Imināpāham etam jānāmi yathā antavā ayam loko parivatumo ti ”

‘Idam, bhikkhave, pathamam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

18 ‘Dutiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya sammā-manasī-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte ananta-saññī lokasmim viharati So evam āha -
 “Ananto ayam loko aparīyanto Ye te samana-brāhmanā evam āhamsu ‘Antavā ayam loko parivatumo’ ti tesam musā Ananto ayam loko aparīyanto Tam kissa hetu ? Aham hi ātappam anvāya pe tathā-rūpam ceto-samādhim phusāmi yathā samāhite citte ananta-saññī lokasmim viharāmi Imināpāham etam jānāmi yathā ananto ayam loko aparīyanto ti ”

‘Idam, bhikkhave, dutiyam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

19 ‘Tatiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave ekacco samano vā brāhmano vā ātappam anvāya padhānam anvāya anuyogam anvāya appamādam anvāya sammā-manasī-kāram anvāya tathā-rūpam ceto-samādhim phusati yathā samāhite citte uddham-adho anta-saññī lokasmim viharati, tīriyam ananta-saññī So evam āha -
 “Antavā ca ayam loko ananto ca Ye te samana-brāhmanā evam āhamsu ‘Antavā ayam loko parivatumo’ ti tesam musā Ye pi te samana-brāhmanā evam āhamsu ‘Ananto ayam loko aparīyanto’ ti tesam pi musā Antavā ca ayam loko ananto ca Tam kissa hetu ? Aham hi ātappam anvāya pe tathā rūpam ceto-samādhim phusāmi yathā samāhite citte uddham-adho anta-saññī lokasmim viharāmi tīriyam ananta-saññī Imināpāham etam jānāmi yathā antavā ca ayam loko ananto cāti ”

Idam, bhikkhave tatiyam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

20 'Catutthe ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha antānantikā antānantam lokassa paññāpentī?

'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā takkī hoti vīmansi So takka-pariyāhataṃ vimaṇsānucaritaṃ sayam-patibhānam evaṃ āha "N'evāyaṃ loko antavā na pañānanto Ye te samana-brāhmanā evaṃ āhamsu 'Antavā ayam loko parivatumo' ti tesam musā Ye pi te samana-brāhmanā evaṃ āhamsu. 'Ananto ayam loko apariyanto' ti tesam pi musā Ye pi te samana-brāhmanā evaṃ āhamsu 'Antavā ca ayam loko ananto cāti' tesam pi musā N'evāyaṃ loko antavā na pañānanto ti"

'Idam, bhikkhave, catuttham thānam yaṃ āgama yaṃ ārabha eke samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī

21 'Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī, cabbe te imeh' eva catuhi vatthūhi etesaṃ vā aññatarena, n' atthi ito bahiddhā

22 'Yayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthāna evaṃ-gahitā evaṃ-parāmatthā evaṃ-gatikā bhavissanti evaṃ-abhisamparāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panitā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ sammā vadamānā vadeyyum

23 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā, tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi?

24 'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā idam kusalan ti yathābhūtam nappajānāti, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti Tassa evaṃ hoti "Aham kho idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi Ahañ c'eva kho pana idam kusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam

akusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam kusalan ti vā vyākareyyam idam akusalan ti vā vyākareyyam, tattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā Yattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā tam mam' assa musā Yam mam' assa musā so mam' assa vighāto Yo mam' assa vighāto so mam' assa antarāyo ti ' Iti so musā-vāda-bhayā musā-vāda-parijegucchā n'ev' idam kusalan ti vyākaroti, na pana idam akusalan ti vyākaroti tattha tattha pañham puttho samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam "Evam pi me no Tathā ti pi me no Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti "

Idam bhikkhave pathamam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam

25 'Dutiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam ?

'Idha bhikkhave ekacco samano vā brāhmano vā idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti Tassa evam hoti "Aham kho idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi Ahañ ceva kho pana idam kusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam akusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam kusalan ti vā vyākareyyam idam akusalan ti vā vyākareyyam, tattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā Yattha me assa chando vā rāgo vā doso vā patigho vā tam mam' assa upādānam Yam mam' assa upādānam so mam' assa vighāto Yo mam' assa vighāto so mam' assa antarāyo ti Iti so upādānabhayā upādāna-parijegucchā n'ev' idam kusalan ti vyākaroti na pana idam akusalan ti vyākaroti, tattha tattha pañham puttho samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam 'Evam pi me no Tathā ti pi me no Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti "

Idam bhikkhave duttam thānam yam āgamma yam ārabbhā eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam

26 Tatiye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabbhā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam ?

Idha bhikkhave ekacco samano vā brāhmano vā idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāti idam akusalan ti yathā-bhūtam nappa-

jānati. Tassa evam hoti “Aham kho idam kusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi, idam akusalan ti yathā-bhūtam nappajānāmi. Ahañ c’eva kho pana idam kusalan ti yathā-bhūtam appajānanto idam akusalan ti yathā-bhūtam appajānanto, idam kusalan ti vā vyākareyyam idam akusalan ti vā vyākareyyam—santi hi kho pana samana-brāhmanā paṇḍitā mpunā kata-parappavādā vāla-vedhī-rūpā vobhīdantā maññe caranti paññāgatena dīttī-gatāmi—te mam tattha samanuyuñjeyyum samanugāheyyum samanubhāseyyum. Ye mam tattha samanuyuñjeyyum samanugāheyyum samanubhāseyyum tesāham na sampāyeyyam. Yesāham na sampāyeyyam so mam’ assa vighāto. Yo mam’ assa vighāto so mam’ assa antarāyo ’ ti. Iti so anuyoga-bhayā anuyoga-parijegucchā n’ev’ idam kusalan ti vyākarioti, na pan’ idam akusalan ti vyākarioti, tattha tattha pañham puttā samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam. “Evam pi me no. Tathā ti pi me no. Aññathā ti pi me no. No ti pi me no. No no ti pi me no ti.”

‘Idam, bhikkhave, tatīyam thānam yam āgammāyam ārabbhā eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham puttā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam.

27 ‘Catutthe ca bhonto samana-brāhmanā kum āgammā kum ārabbhā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham puttā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam?’

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmanano vā mando hoti momūho. So mandattā momūhattā tattha tattha pañham puttā samāno vācā-vikkhepam āpajjati amarā-vikkhepam. “‘Atthi paro loko?’ ti iti ce mam pucchasi, ‘Atthi paro loko’ ti iti ce me assa, ‘atthi paro loko’ ti iti te nam vyākareyyam. Evam pi me no. Tathā ti pi me no. Aññathā ti pi me no. No ti pi me no. No no ti pi me no. ‘N’atthi paro loko?’ ti pe. ‘Atthi ca natthi ca paro loko?’ N’ev’ atthi na natthi paro loko?—Atthi sattā opapātikā? N’atthi sattā opapātikā? Atthi ca natthi ca sattā opapātikā? N’ev’ atthi na natthi sattā opapātikā?—Atthi sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko? N’atthi sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko? Atthi ca natthi ca sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko? N’ev’ atthi na natthi sukata-dukkatīnam kammānam phalam vipāko?—Hoti Tathāgato param maraṇā? Na hoti Tathāgato param maraṇā? Hoti ca na hoti ca. Tathāgato param maraṇā? N’ev’ hoti na natthi Tathāgato param maraṇā? ti iti ce mam pucchasi, n’eva hoti na natthi Tathāgato param maraṇā.”

ti iti ce me assa, 'n'eva hoti na na hoti Tathāgato param maranā'
ti iti te nam vyākareyyam Evam pi me no Tathā ti pi me no
Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti "

'Idam, bhikkhave, catuttham thānam yam āgama yam ārabha
eke samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham
putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam

28 Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā
tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-
vikkhepam catuhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā
brāhmanā vā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā
vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam, sabbe te imeh' eva
catuhi vatthūhi etesam vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

29 'Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthāna
evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissantī evam-abhi-
samarāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram
pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa
paccattam yeva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ
ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā
anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā
santā panītā atakkāvacarā nipunā panditā-vedaniyā ye Tathāgato
sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-
bhuccam vannaṃ samānā vadamānā vadeyyum

30 Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā adhicca-
samuppannikā, adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī
dvīhi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama
kim ārabha adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ
ca lokañ ca paññāpentī?

31 'Santi, bhikkhave, Asañña-sattā nāma devā, saññupādā ca
pana te devā tamhā kāyā cavantī Thānam kho pan' etam, bhikkhave,
vijjati vā aññataro satto tamhā kāyā cavitvā itthattam āgacchati,
itthattam āgato samāno agārasmā anagāriyam pabbajati Agārasmā
anagāriyam pabbajito samāno ātappam anvāya padhānam anvāya
amuyogam anvāya appamādam anvāya sammā-manasi-karām anvāya
tathā-rūpam ceto samādhim phusati yathā samāhute citte saññupādā
amussati tato param nāmissati So evam āha "Adhicca-
samuppanno attā ca loko ca Tam kissa hetu' Aham hi pubbe
nāho-smi so uhi etarahi ahutvā sattattāya parimato ti "

‘Idam, bhikkhave, pathamam thānam yam āgama yam ārabha eke samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

32 Dutīye ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabha adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī ?

‘Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā takkī hoti vīmansi So takka-pariyāhatam vīmānsānucaritam sayam-patī-bhānam evam āha “Adhicca-samuppanno attā ca loko cāti”

‘Idam, bhikkhave, dutīyam thānam yam āgama yam ārabha eke samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī

33 Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī, sabbe te imeh’ eva dvīhi vatthūhi etesam vā aññatarena, n’atthi ito bahiddhā

34 ‘Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti” Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c’ assa paccattam yeva nibbuti veditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam veditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nupunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ sammā vadamānā vadeyyum

35 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānuditthino pubbantam ārabha aneka-vihitāni adhivutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā pubbānuditthino pubbantam ārabha aneka-vihitāni adhivutti-padāni abhivadanti, sabbe te imeh’ eva atthādasahi vatthūhi etesam vā aññatarena, n’atthi ito bahiddhā

36 ‘Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti” Tañ ca Tathāgato pajā - uttaritaram

pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti vīditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam vīditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānam sammā vadamānā vadeyyum

37 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthino, aparantam ārabba aneka-vihītāni adhivutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabba aparanta-kappikā aparantā-nuditthino aparantam ārabba aneka-vihītāni adhivutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi ?

38 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā, uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgama kim ārabba uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi ?

“Rūpī attā hoti alogo param maranā saññi” ti nam paññāpentī
 “Ārūpī attā hoti alogo param maranā saññi” ti nam paññāpentī
 “Rūpī ca ārūpī ca pe “N’evārūpī nārūpī “Antavā attā hoti
 “Anantavā “Antavā ca anantavā ca “N’ev’ antavā nānantavā
 “Ekattā-saññi attā hoti “Nānattasaññi
 “Paritta-saññi “Appamāna-saññi “Ekanta-sukhī attā hoti
 “Ekanta-dukkhī “Sukha-dukkhī “Adukkham-asukhī attā hoti aroso param maranā saññi” ti nam paññāpentī

39 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatana saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave samanā va brāhmanā vā uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī sabbe te mehi eva solasahi vatthūhi etesam vā aññatarena, u’atthi ito bahuddhā

40 ‘Tavidaṃ bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evaṃ-gahitā evaṃ-parāmatthā evaṃ-gatikā bhavissanti evaṃ-ibhusunpnāyā ti Tañ ca Tathāgato pajānāti tato ca uttaritaram pajānāti tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c’ assa paccattam yeva nibbuti vīditā vedanānam samudayañ ca atthagamañ

nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahī vatthūhi ?

6 “Rūpī attā hoti arogo param maranā n'eva saññi nāsaññi ti” nam paññāpentī “Arūpī “Rūpī ca arūpī ca “N'eva rūpī nārūpī “Antavā “Anantavā “Antavā ca anantavā ca “N'ev' antavā nānantavā attā hoti arogo param maranā n'eva saññi nāsaññi” ti nam paññāpentī

7 ‘Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahī vatthūhi Ye ho keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī, sabbe te imeh' eva atthahī vatthūhi etesam vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

8 ‘Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti “Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti” Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam veva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave, Tathāgato

‘Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vānam samā vadamānā vadeyyum

9 ‘Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā ucchedavādā, sattassa ucchedam vñāsam vibhavam paññāpentī sattahī vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamma kim ārabhha uccheda-vādā sattassa ucchedam vñāsam vibhavam paññāpentī sattahī vatthūhi ?

10 Idha bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā evam-vādi hoti evam-ditthī “Yato kho bho ayam attā rūpī cātum-mahū-bhūtiko mātā-pettika-sambhavo, kāyassa bheda ucchujjati vinassati, na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchunno hoti” Itth' eke sato sattassa ucchedam vñāsam vibhavam paññāpentī

11 ‘Tam añño evam āha “Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N eso n'atthi vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchunno hoti Atthi kho bho añño attā dibbo rūpī

kāmāvacaro kabalinkārāhāra-bhakkho 'Tam tvam na jānāsi na passasi 'Tam aham jānāmi passāmi 'So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti' " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

12 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi 'N'eso n'atthīti vadāmi 'No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti 'Atthi kho bho añño attā dibbo rūpi manomayo sabbanga-paccangī ahīn-indriyo 'Tam tvam na jānāsi na passasi 'Tam aham jānāmi passāmi 'So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti' " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

13 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi 'N'eso n'atthīti vadāmi 'Na ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti 'Atthi kho bho añño attā sabbaso rūpa-saññānam samatikkamā patighasaññānam attha-gamā nānatta-saññānam amanasi-kārā 'Ananto okāso' ti ākāsānañcāyatanūpago 'Tam tvam na jānāsi na passasi 'Tam aham jānāmi passāmi 'So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti' " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

14 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi 'N'eso n'atthīti vadāmi 'No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti 'Atthi kho bho añño attā sabbaso ākāsānañcāyatanam samatikkamma 'Anantam viññānam' ti viññānañcāyatanūpago 'Tam tvam na jānāsi na passasi 'Tam aham jānāmi passāmi 'So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti' " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

15 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi 'N'eso n'atthīti vadāmi 'No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinno hoti 'Atthi kho bho añño attā sabbaso viññānañcāyatanam samatikkamma 'N'atthi kiñcīti' akūñcaññāyatanūpago 'Tam tvam na jānāsi na passasi 'Tam aham jānāmi passāmi 'So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchijjati vinassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinno hotīti' " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

16 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'so n'atthi vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinnō hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso viññānañcāyatanam samatikkamma 'N'atthi kiñcīti' akūñcaññāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Ta m aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchiyyati vīmassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinnō hotīti " Itth' eke sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

17 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam vadesi N'eso n'atthi vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā sammā samucchinnō hoti Atthi kho bho añño attā sabbaso akūñcaññāyatanam samatikkamma 'San tam etam panītam etan' ti neva-saññā-nūsaññāyatanūpago Tam tvam na jānāsi na passasi Tam aham jānāmi passāmi So kho bho attā yato kāyassa bheda ucchiyyati vīmassati na hoti param maranā, ettāvatā kho bho ayam attā sammā samucchinnō hotīti " Itth' eke satto sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī

18 'Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahī vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī, sabbe te imeh' eva sattahī vatthūhi etesam va aññātaena, n'atthi ito bahiddhā

19 'Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti, "Ime dīttatthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisampaiyā ti " Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato e' assa paccattam yeva nibbuti viditā, vedanūnam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vimutto, bhikkhave Tathāgato

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā panitā atakkāvacarā upunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato siyam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhūtam vānam samā vadamunā vadeyyum

20 'Santi, bhikkhave, eke samana-brāhmanā dīttā-dhamma-nibbāna-vādā, sato sattassa parama-dīttā-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi Te ca bhonto samana-brāhmanā kim āgamaṃ kim ārabha dīttā-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa dīttā-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi ?

21 'Idha, bhikkhave, ekacco samano vā brāhmano vā evam-
vādi hoti evam-ditthi "Yato kho bho ayam attā pañeahi kāma-
gunehi samappito samangi-bhūto paricāreti, ettāvatā kho bho ayam
attā parama-dittha-dhamma-nibbānam patto hotīti" Itth' eke sato
sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

22 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam
vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā
parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Kāmā
hi bho aniccā dukkhā viparināma-dhammā tesam viparinām-aññatthā-
bhāvā uppajjanti soka-parideva-dukkha-domanass-npāyāsā Yato
kho bho ayam attā vivice' eva kāmehi vivicca akusala-dhammehi
savitakkam savicāriyam vivekajam pīti-sukham pathamajjhānam upa-
sampajja viharati, ettāvatā kho bho ayam attā parama-dittha-dhamma-
nibbānam patto hotīti" Itth' eke sato sattassa parama-dittha-
dhamma-nibbānam paññāpentī

23 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam
vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā
parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Yad
eva tattha vitakkitam vicāritam etena etam olārikam akkhāyati
Yato kho bho ayam attā vitakka-vicārianam vupasama ajjhātam
sampasādanam cetaso ekodi-bhāvam avitakkam avicāriyam samādhijam
pīti-sukham dutiyajjhānam upasampajja viharati ettāvatā kho bho
ayam attā parama-dittha-dhamma-nibbānam patto hotīti Itth'
eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

24 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam
vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā
parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Yad
eva tattha pīti-gatam cetaso ubbhallāvitattam etena etam olārikam
akkhāyati Yato kho bho ayam attā pītiyā ca vūṭṭhā upekkhako ca
viharati sato ca sampajāno sukhañ ca kāyena patisamvedeti van tam
ariyā āeikkhanti 'upekkhako satimā sukha-vihāri' ti tatiyajjhānam
upasampajja viharati ettāvatā kho bho ayam attā parama-dittha-
dhamma-nibbānam patto hotīti' Itth' eke sato sattassa parama-
dittha dhamma-nibbānam paññāpentī

25 'Tam añño evam āha "Atthi kho bho eso attā yam tvam
vadesi N'eso n'atthīti vadāmi No ca kho bho ayam attā ettāvatā
parama-dittha-dhamma-nibbānappatto hoti Tam kissa hetu' Yad
eva tattha sukham iti cetaso ābhogo etena etam olārikam akkhāyati.
Yato kho bho ayam attā sukhassa ca pīhānā dukkhassa ca pīhānā

pubb'eva somanassa-domanassānam atthagamā adukkham asukham upekkhā-sati-pārisuddhim catutthajjhānam upasampajja viharatī ettāvatā kho bho ayam attā paramadittha-dhamma-nibbānam patto hotīti ' Itth' eke sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī

26 'Ime kho te bhikkhave, samana-brāhmanā dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā vā dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī sabbe te meh' eva pañcahi vatthūhi etesam vā aññatarena, n'atthi ito bahiddhā

27 'Tayidam, bhikkhave Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati aparāmasato c' assa paccattam veva nibbuti viditā, vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vmutto, bhikkhave, Tathāgato

Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā pañitā atakkācavariā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannam sammā vadamānā vadeyyum

28 Ime kho te, bhikkhave, samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānuditthmo aparantam ārabba anekavihītāni adhvutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmanā va aparanta-kappikā aparantānuditthmo aparantam ārabba aneka-vihītāni adhvutti-padāni abhivadanti, sabbe te meh' eva catu-cattārisāya vatthūhi etesam vā aññatarena n'atthi ito bahiddhā

29 'Tayidam, bhikkhave, Tathāgato pajānāti "Ime ditthitthānā evam-gahitā evam-parāmatthā evam-gatikā bhavissanti evam-abhisamparāyā ti" Tañ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaritaram pajānāti, tañ ca pajānanam na parāmasati, aparāmasato c' assa paccattam yeva nibbuti viditā vedanānam samudayañ ca atthagamañ ca assādañ ca ādinavañ ca nissaranañ ca yathā-bhūtam viditvā anupādā vmutto bhikkhave, Tathāgato

Ime kho te, bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā duranubodhā santā pañitā atakkāvacariā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhiññā sacchi-katvā pavedeti, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannam sammā vadamānā vadeyyum

30 Ime kho te, bhikkhave, samana brāhmaṇā pubbanta-kappikā ca apamanta-kappikā eva pubbhantāpamanta-kappikā ca pubbhantāpamantānudittthamo pubbhantāpamantam ārabhha aneka-vihitāṃ adbhuvutti-paḍāṃ abhivadanti dvā satthuvā vatthūhi. Ye hi keci, bhikkhave, samanā vā brāhmaṇā vā pubbanta-kappikā ca apamanta-kappikā ca pubbhantāpamanta-kappikā ca pubbhantāpamantānudittthamo pubbhantāpamantam ārabhha aneka-vihitāṃ adbhuvutti-paḍāṃ abhivadanti, sabbe te nuche eva dvā satthuvā vatthūhi etesam vā aññatarena natthi to bhuddhā.

31 Tāvā iduṃ bhikkhave Tathāgato piyānāti. 'Ime dittthittānā evam gahitā evam parimittā evam gatikā bhavissanti evam-abhisampnāvī ti. Tañ ca Tathāgato piyānāti tato ca uttitarāṃ piyānāti tuñ ca piyānamā na parāmasati aparāmasato c assa paccittim veva nibbuti viditā vedanīnam sammayañ ca atthagomañ ca assādañ ca ādīnayañ ca nissaromañ ca yathā-bhūtaṃ viditvā amupādā vmutto bhikkhave Tathāgato.

'Ime kho te, bhikkhave, dhammā gambhīrā duddasā durambodhā santā panītā atakkāvacarā nipunā pandita-vedanīyā ye Tathāgato sayam abhinūṇā sacchi-kutvā pavedeti, vchi Tathāgatassa yathā-bhuccam vamaṃ sammā vadamānā vadeyyuṃ.

32 'Tatra, bhikkhave, ye te samana brāhmaṇā sassatavādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catulhi vatthūhi, tad api tesam bhavantaṃ samana-brāhmaṇānaṃ ajānataṃ apassataṃ vedayitam tanhā-gatānaṃ paritasita-vipphanditaṃ eva.

33 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmaṇā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catulhi vatthūhi, tad api tesam bhavantaṃ samana-brāhmaṇānaṃ ajānataṃ apassataṃ vedayitam tanhā-gatānaṃ paritasita-vipphanditaṃ eva.

34 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmaṇā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catulhi vatthūhi, tad api tesam bhavantaṃ samana-brāhmaṇānaṃ ajānataṃ apassataṃ vedayitam tanhā-gatānaṃ paritasita-vipphanditaṃ eva.

35 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmaṇā amarāvikkhepikā tattha tattha pañham puttū sūmānā vācāvikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catulhi vatthūhi, tad api tesam bhavantaṃ samana-brāhmaṇānaṃ ajānataṃ apassataṃ vedayitam tanhā-gatānaṃ paritasita-vipphanditaṃ eva.

36 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

37 Tatra bhikkhave ve te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānudittthmo pubbantam ārabbha aneka-vihitāni adhvuttipadāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

38 'Tatra bhikkhave ve te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

39 Tatra bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññi-vādā uddham āghatanā asaññim attānā paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

40 'Tatra, bhikkhave ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

41 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā ucchedavādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

42 'Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā parama-dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

43 Tatra bhikkhave ye te samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthmo aparantam ārabbha aneka-vihitāni adhvuttipadāni abhivadanti catu-cattīri-āya vatthūhi tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedayitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

44 'Tatia, bhikkhave, ye te samana-brahmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparantānudittthino pubbantāparantam ārabbhā aneka-vihātam adhivutti-padāni abhivadanti dvā-sattthyā vatthūhi, tad api tesam bhavantam samana-brāhmanānam ajānatam apassatam vedavitam tanhā-gatānam paritasita-vipphanditam eva

45 'Tatia bhikkhave, ye te samana-brāhmanā sassata-vādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

46 'Tatia, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

47 'Tatia bhikkhave, ye te samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

48 'Tatia, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajjanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

49 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā adhicca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

50 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānudittthino pubbantam ārabbhā aneka-vihātāni adhivutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

51 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññī-vādā uddham āghatanā saññim attānam paññāpentī solasahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

52 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññī-vādā uddham āghatanā asaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

53 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññī-nāsaññī-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsaññim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

54 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vināsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

55 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā parama-dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcahi vatthūhi, tad api phassa-paccayā

56 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittthino aparantam ārabbhā aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi, tad api phassa-paccayā

57 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparantānudittthino pubbantāparantam ārabbhā aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi tad api phassa-paccayā

58 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā sassata-vādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

59 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā ekaccam sassatam ekaccam asassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

60 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā antānantikā antānantam lokassa paññāpentī catuhi vatthūhi, te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

61 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā tattha tattha pañham putthā samānā vācā-vikkhepam āpajanti amarā-vikkhepam catuhi vatthūhi, te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

62 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā adhiacca-samuppannikā adhiacca-samuppannam attānañ ca lokañ ca paññāpentī dvīhi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

63 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā pubbantānudittthino pubbantam ārabbhā aneka-vihitāni adhvutti-padāni abhivadanti atthādasahi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

64 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā sañña-vādā uddham āghatanā saññam attānam paññāpentī sohihi vatthūhi te vata aññatra phassā patisamvedissantīti n'etam thānam vijjati

65 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asañña-vādā uddham āghatanā asaññam attānañ paññāpentī

atthahi vatthūhi, te vata aññatra phassā patī-samvedissantīti n'etam thānam vijjati

66 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā uddham āghatanā n'eva saññim nāsannim attānam paññāpentī atthahi vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

67 'Tatra bhikkhave, ye te samana-brāhmanā uccheda-vādā sato sattassa ucchedam vimāsam vibhavam paññāpentī sattahi vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

68 'Tatra bhikkhave, ye te samana-brāhmanā parama-dittha-dhamma-nibbāna-vādā sato sattassa parama-dittha-dhamma-nibbānam paññāpentī pañcali vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

69 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā aparanta-kappikā aparantānudittino aparantam ārabha aneka-vihitāni adhivutti-padāni abhivadanti catu-cattārisāya vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

70 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā ca pubbantāparantānudittino pubbantāparantam ārabha aneka-vihitāni adhivutti-padāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi, te vata aññatra phassā patīsamvedissantīti n'etam thānam vijjati

71 'Tatra, bhikkhave, ye te samana-brāhmanā sassata-vādā sassatam attānañ ca lokañ ca paññāpentī catuhi vatthūhi, ye pi te samana-brāhmanā ekacca-sassatikā ekacca-asassatikā, ye pi te samana-brāhmanā antānantikā, ye pi te samana-brāhmanā amarā-vikkhepikā, ye pi te samana-brāhmanā adhicca-samuppannikā, ye pi te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā, ye pi te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā saññi-vādā, ye pi te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā asaññi-vādā, ye pi te samana-brāhmanā uddham-āghatanikā n'eva-saññi-nāsaññi-vādā, ye pi te samana-brāhmanā uccheda-vādā, ye pi te samana-brāhmanā dittha-dhamma-nibbāna-vādā, ye pi te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā, ye pi te samana-brāhmanā aparanta-kappikā, ye pi te samana-brāhmanā pubbanta-kappikā ca aparanta-kappikā ca pubbantāparanta-kappikā pubbantāparantānudittino pubbantāparantam ārabha aneka-vihitāni adhivutti-padāni abhivadanti dvā-satthiyā vatthūhi, sabbe te चाहि phassāyatanehi phussa phussa patīsamvedenti, tesam vedanā-paccayā tanhā, tanhā-paccayā

upādānam upādāna-paccayā bhavo, bhava-paccayā jāti, jāti-paccayā jarā-maranamsoka-parideva-dukkha-domanass'-upāyāsā sambhavanti Yato kho bhikkhave bhikkhu channam phassāyatanānam samudayañ ca attha-gamañ ca assādañ ca ādinavañ ca missaranañ ca yathā-bhūtam pajānāti ayam imehi sabbehi eva uttaritaram pajānāti

72 'Ye hi keci bhikkhave samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā vā aparanta-kappikā vā pubbantāparanta-kappikā vā pubbantāparantānuditthino pubbantāparantam ārabbha aneka-vīlutāni adhvutti-padāni abhivadanti sabbe te imehi' eva dvā-satthiyā vatthūhi anto-jāhi-katā, ettha sitā va ummujjamānā ummujjanti ettha pariyāpannā anto-jāhi-katā va ummujjamānā ummujjanti

Seyvathā pi, bhikkhave, dakkho kevatto vā kevattantevāsī vā sukhumacchikena jālena parittam udaka-daham otthareyya tassa evam assa "Ye kho keci massim udaka-dahe olārikā pānā sabbe te anto-jāhi-katā, ettha sitā va ummujjamānā ummujjanti, ettha pariyāpannā anto-jāhi-katā va ummujjamānā ummujjanti"—evam eva kho bhikkhave ve hi keci samanā vā brāhmanā vā pubbanta-kappikā vā aparanta-kappikā vā pubbantāparanta-kappikā vā pubbantāparantānuditthino pubbantāparantam ārabbha aneka-vīlutāni adhvutti-padāni abhivadanti, sabbe te imehi eva dvā-satthiyā vatthūhi anto-jāhi-katā, ettha sitā va ummujjamānā ummujjanti, ettha pariyāpannā anto-jāhi-katā va ummujjamānā ummujjanti

73 'Ucchinna-bhava-nettiko, bhikkhave, Tathāgatassa kāyo titthati Yāv assa kāyo thassati tāva nam dakkhanti deva-manussā Kāyassa bheda uddham jīvita-pariyādānā na dakkhanti deva-manussā

'Seyvathā pi bhikkhave amba-pundiya vāntacchinnaṃ yāni kāni ambāni vāntupanibandhanāni, sabbāni tāni tadanvayāni bhavanti—evam eva kho bhikkhave, ucchinna-bhavanettiko Tathāgatassa kāyo titthati Yāv' assa kāyo thassati tāva nam dakkhanti deva-manussā Kāyassa bheda uddham jīvita-pariyādānā na dakkhanti deva-manussā ti'

74 Evam vutte āyasmā Ānando Bhagavantam etad avoca Accharivam bhante abbhutam bhante Ko nāmo avam bhante dhamma-parivāvo ti'

Idasmāt ita tvam Ānanda mām dhamma-parivāyam Atthajālan ti pi nam dhārehi Dhamma-jālan ti pi nam dhārehi Brahma-jālan ti pi nam dhārehi Ditthi-jālan ti pi nam dhārehi Anuttaro saṃgāma vijayo ti pi nam dhārehi

Idam avoca Bhagavā, attamanā te bhikkhu Bhagavato bhāsitam abhinandun ti. Imasmin ca pana veyyakarānasmim bhāññamāne sahaṣṣi loka-dhātu akampitthāti

Brahmajāla-Suttam nīlhalam

SĀMAÑÑĀ-PHALA SUTTA

(Dīgha Nikāya)

1 Evam me sutam Ekam samayam Bhagavā Rājagahe viharati Jīvakassa Komarābhaccassa Amba-vane, mahatā bhikkhu-samghena saddhum addha-telasehi bhikkhusatehi Tena kho pana samayena rājā-Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tadahu 'posathe pannāse Komudiyā cātumāsiniyā punnāya punnamāya rattiyā iājā-macca-parivuto upari-pāsāda-vaia-gato nisinnō hoti Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tadahu 'posathe udānam udānesi 'Ramaniyā vata bho dosmā-iatṭi, abhinūpā vata bho dosmā ratti, dassaniyā vata bho dosmā ratti pāsādikā vata bho dosmā iatṭi, lakkaññā vata bho dosmā ratti Kam nu kh'ajja samanā vā brāhmanam vā payirupāseyyāma, yam no payirupāsato cittam paṣideyyāti?'

2 Evam vutte aññataro iājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayaṃ deva Pūrano Kassapo samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Pūranam Kassapam payirupāsatu, app eva nāma devassa Pūranam Kassapam payirupāsato cittam paṣideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahoṣi

3 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayaṃ deva Makkhalī-Gosālo samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Makkhalī-Gosālam payirupāsatu, app eva nāma devassa Makkhalī-Gosālam payirupāsato cittam paṣideyyāti' Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahoṣi

4 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayaṃ deva Ajito Kesa-kambalo samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu cira-pabbajito addhagato vayo anuppatto

Tam devo Ajitam Kesa-kambalam payirupāsatu, app eva nāma devassa Ajitam Kesa-kambalam payirupāsato cittam pasīdeyyāti' Evam rutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

5 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayam deva Pakudho Kaccāyano samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu, eira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Pakudham Kaccāyanam payirupāsatu, app eva nāma devassa Pakudham Kaccāyanam payirupāsato cittam pasīdeyyāti' Evam rutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

6 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayam deva Sañjayo Belatthi-putto samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu eira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Sañjayam Belatthi-puttam payirupāsatu, app eva nāma devassa Sañjayam Belatthi-puttam payirupāsato cittam pasīdeyyāti' Evam rutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

7 Aññataro pi kho rājāmacco rājānam Māgadham Ajātasattum Vedehi-puttam etad avoca 'Ayam deva Nigantho Nāta-putto samghī c' eva ganī ca ganācariyo ca ñāto yasassī tittakaro sādhu-sammato bahu-janassa rattaññu eira-pabbajito addhagato vayo anuppatto Tam devo Nigantham Nāta-puttam payirupāsatu, app eva nāma devassa Nigantham Nāta-puttam payirupāsato cittam pasīdeyyāti' Evam rutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī ahosi

8 Tena kho pana samayena Jivako Komārabbhacca iañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa avidhūre tunhī-bhūto nsumo hoti Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Jivakam Komārabbhaccam etad avoca 'Tvam pana samma Jivaka km tunhī ti ?'

'Ayam deva Bhagavā araham sammā-sambuddho ambhūkam Amba-vane viharati, mahatā bhikkhu-samghena saddham addhatelesu bhikkhu-satehi Tam kho pana Bhagavantam Gotanam evam kalvāno kitti-saddo abbhuggato' "Iti pi so Bhagavā araham sammā-sambuddho vijjā-carana-sampanno sugato loka-vidū anuttaro purisatthamma-sārathi satthā deva-manussānam buddho bhagavā ti" Tam devo Bhagavantam payirupāsatu, app eva nāma devassa Bhagavantam payirupāsato cittam pasīdeyyāti'

Tena hi samma Jivaka hatthi-yānām kappāpehiti'

9 'Evaṃ devātī kho Jīvako Komārābhacce rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa patissutvā pañca-mattāni hatthimkā-satāni kappāpetvā, rañño ca ārohanīyam nāgam, rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa pativedesi 'Kappitāni kho te deva hatthivānāni vassa dāmi kālam maññasīti' Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto pañcasu hatthimkā-satesu paccakā itthiyo īropetvā ārohanīyam nāgam abhinnhūtā ukkāsu dhānyamānāsu Rājagahamhā nivvāsi mahacca rājānubhāvena, vena Jivakassa Komārābhaccassa Amba-vanam tena pāvāsi

10 Atha kho rañño Māgadhasa Ajātasattussa Vedehi-puttassa avidūre Amba-vanassa ahud eva bhayam ahu chambitattam, ahu lomahanso Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto bhūto samviggo loma-hattha-jāto Jivakam Komārābhaccam etad avoca 'Kacci mam samma Jivaka na vañcesi? Kacci mam samma Jivaka na palambhesi? Kacci mam samma Jivaka na paccatthukānam desi? Katham hi nāma tāva mahato bhikkhu-samghassa addha-telasānam bhikkhu-satānam n' eva khupita-saddo bhavissati na ukkhāsita-saddo na nigghoso ti?' 'Mā bhāyi mahā-rāja Na tam deva vañcemi, na tam deva palambhāmi, na tam deva paccatthukānam demi Abhikkama mahā-rāja Abhikkama mahā-rāja Ete mandala-māle dīpā jhāyantīti

11 Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto yāvatikā nāgassa bhūmi nāgena gantvā, nāgā paccorohitvā pattiko va yena mandala-mālassa dvāram ten' upasamkamī, upasamkamitvā Jivakam Komārābhaccam etad avoca 'Kham pana samma Jivaka Bhagavā ti?'

'Eso mahā-rāja Bhagavā Eso mahā-rāja Bhagavā majjhunam thamham missūya puratthābhinnukho mīsinno purakkhato bhikkhu-samghassāti'

12 Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto yena Bhagavā ten' upasamkamī, upasamkamitvā ekam antam atthāsi, ekam antam thuto kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto tunhī-bhūtam tunhī-bhūtam bhikkhu-samgham anuviloketvā rahadam iva vipphanam udānam udānesi 'Iminā me upasamena Udāyi-bhaddo kumāro samannāgato hotu, yen' etarahi upasamena bhikkhu-samgho samannāgato ti'

'Agamā kho tvam mahā-rāja yathā pemaṃ ti?'

‘Piyo me bhante Udāyī-bhaddo kumāro Iminā me bhante upasamena Udāyī-bhaddo Kumāro samannāgato hotu, yen’ etarahi upasamena bhikkhu-samgho samannāgato ti’

13 Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam abhivādetvā bhikkhu-samghassa añjalim panāmetvā ekam antam nisīdi, ekam antam nisinnō kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam etad avoca ‘Puccheyyāṃ’ aham bhante Bhagavantam kañcid eva desam, sace me Bhagavā okāsam karoti pañhassa veyyākaranāyāti’

‘Puccha mahā-rāja yad ākankhasīti

14 ‘Yathā nu kho imāni bhante puthu-sippāyatanāni—seyyathīdam hatthārohā assārohā rathukā dhanuggahā celakā calakā pinda-dāvikā uggā rāja-puttā pakkhandino mahā-nāgā sūrā camma-vodhino dāsaka-puttā ālarikā kappakā nahāpakā sudā mālā-kārā rajakā pesa-kārā nalakārā kumbha-kārā ganakā muddikā yāni vā paṇi’ aññāni pi evam-gatāni puthu-sippāyatanāni—te dītt’ eva dhamme sandīttikam sippa-phalam upajīvanti, te tena attānam sukhenti pīnenti mātā-pitaro sukhenti pīnenti putta-dāram sukhenti pīnenti mittāmacce sukhenti pīnenti samana-brāhmanesu uddhaggikam dakkhinam patitthāpentī sovaggikam sukha-vipākam sagga-samvattamikam Sakkā nu kho bhante evam evam dītt’ eva dhamme sandīttlukam sāmāñña-phalam paññāpetun ti?’

15 ‘Abhiñānāsi no tvam mahā-rāja imam pañham aññe samana-brāhmane pucchittho ti?’

‘Abhiñānāṃ’ aham bhante imam pañham aññe samana-brāhmane pucchitā ti’

‘Yathā katam pana te mahā-rāja vyākamsu, sace te agaru. bhāsassūti’

‘Na kho me bhante garu yatth’ assa Bhagavā mīnno Bhagavantā-rūpā vā ti’

‘Tena hi mahā-rāja, bhāsassūti’

16 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Pūrano Kassapo ten’ upasamkamim Upasamkamitvā Pūranena Kassapena saddhim sammodin sammodanīvam katham sārāṇīyam vītisāretvā ekam antam mīdīm Ekam antam mīsinno kho aham bhante Pūranam Kassapam etad avoca ‘Yathā nu kho imāni bho Kassapa puthu-sippāyatanāni—seyyathīdam hatthārohā assārohā rathukā dhanuggahā celakā calakā pinda-dāvikā uggā rāja-puttā pakkhandino mahā-nāgā sūrā camma-vodhino dāsaka-puttā ālarikā kappakā nahāpakā sudā mālā-kārā

rajakā pesa-kāiā nala-kāiā kumbha-kārā ganakā muddhikā yāni vā pau' aññāni pi evam-gatāni puthu-sippāyatanāni—te dīth' eva dhamme sanditthikam sippa-phalam upajīvanti, te tena attānam sukhenti pīnenti mātā-pītaṃ sukhenti pīnenti putta-dāram sukhenti pīnenti mittā-macce sukhenti pīnenti samana-brāhmanesu uddhag-gikam dakkhinam patitthāpentī sovaggikam sukha-vīpākam sagga-samvattanikam Sakkā nu kho bho Kassapa evam evam dīth' eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?”

17 ‘Evam vutte bhante Pūrāno Kassapo mam etad avoca “Karato kho mahā-rāja kārayato chūdato chedā-payato pacato pācayato socayato kilamayato phandato phandāpayato pānam atimāpayato adinnam ādiyato sandhim chūdato nillopanaṃ harato ekāgārikam karoto paripantī tīthato parādāram gacchato musā bhanāto, karoto na kariyati pāpam Khūya-pariyantena ce pi cakkhena yo imissā pathaviyā pāne eka-mamsa-khalam eka-mamsa puññam kareyya n' atthi tato mīdānam pāpam, n' atthi pāpassa āgamo Dakkhinañ ce pi Ganga-tīram āgaccheyya hananto ghātento chūdato chedāpento pacanto pācento n' atthi tato mīdānam pāpam, n' atthi pāpassa āgamo Uttarañ ce pi Gangā-tīram gaccheyya dadanto dāpento yajanto yajāpento, n' atthi tato mīdānam puññam, n' atthi puññassa āgamo Dānena damena samyameṇa sacca-vajjena n' atthi puññam, n' atthi puññassa āgamo ti” Ittham kho me bhante Pūrāno Kassapo sanditthikam sāmāñña-phalam puttā samāno akiri-yam vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttā labujam vyākareyya, labujam vā puttā ambam vyākareyya, evam eva kho bhante Pūrāno Kassapo sanditthikam sāmāñña-phalam puttā samāno akiri-yam vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahoṣi “Katham hi nāma mādiso samanā vā brāhmaṇa vā vijite vasantaṃ apasādetabbam maññeyyāti ?” So kho aham bhante Pūrānaṃ Kassapaṃ bhāsitaṃ n' eva abhinandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikkosivā anattamaṇi anattamaṇi vācam anicchāretvā tam eva vācam anugāhanto anikkujjanta utthāy' āsāṇaṃ pakkāmiṃ

18 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Makkhalī-Gosālo ten' upasamkamim, upasamkamitvā Makkhalī-Gosālena saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇiyam vītisāretvā ekam antam nisidim Ekam antam nisinnā kho aham bhante Makkhalī-Gosālam etad avoca “Yathā nu kho imāni, bho Gosāla, puthu-sippāyatanāni seyyathidam hatthāroha pe Sakkā nu kho bho

Gosāla evam eva dīṭṭh eva dhamme sandīṭṭhukam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?

19 'Evam vutte bhante Makkhali-Gosālo mam etad avoca "N' atthi mahā-rāja hetu n' atthi paccayo sattānam samkilesāya ahetu-apaccayā sattā samkilesanti N' atthi hetu n' atthi paccayo sattānam visuddhiyā ahetu-apaccayā sattā visujjhanti N' atthi attakāre n' atthi para-kāre n' atthi purisa-kāre, n' atthi balam n' atthi viriyam n' atthi purisa-thāmo n' atthi purisa-parakkamo Sabbe sattā sabbe pānā sabbe bhūtā sabbe jīvā avasā abalā aviriyā nivatī-sangati-bhāva-parinatā ehas evābhijātisu sukha-dukkham patisamvedenti Cuddasa kho pan imāni yoni-pamukha-satasahassāni satthiñ ca satāni cha ca satāni pañca ca kammuno satāni pañca ca kammāni tīni ca kammāni kamme ca addha-kamme ca dvatthi patipadā dvatthi antarā-kappā ehalābhijātiyo attha purisa-bhūmiyo ekūna-paññāsa ājiva-sate ekūna-paññāsa paribbājaka-sate, ekūna-paññāsa nāgāvāsa-sate vīse indriya-sate timsa niriya-sate chattimsa rajo-dhātuvo satta saññi-gabbhā satta asaññi-gabbhā satta niganthi-gabbhā satta devā satta mānusa satta pesācā satta sarā, satta patuvā satta patuvā-satāni satta papātā satta papāta-satāni satta supinā satta supina-satāni cullāsiti mahā-kappuno sata-sahassāni yāni bāle ca pandite ca sandhāvitvā samsarivā dukkhass antam karissanti Tattha n' atthi Imināham sīlena vā vatena vā tapena vā bralima-cariyena vā aparipakkam vā kammam paripācessāmi, paripakkam vā kammam phussa phussa vyanti-karissāmīti H evam n' atthi dona-mite sukha-dukkhe pariyaṇta-kate samsāre n' atthi hāyana-vaddhanc n' atthi ukkamsāvakamse Seyyathā pi nāma sutta-gule khitte nibbethiya-mānam eva phaleti, evam eva bāle ca pandite ca sandhāvitvā samsarivā dukkhass antam karissantīti

20 Ittham kho me bhante Makkhali-Gosālo sandīṭṭhukam sāmāñña-phalam puttḥo samāno samsāra-suddhim vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttḥo labujam vyākareyya labujam vā puttḥo ambam vyākareyya evam eva kho bhante Makkhali-Gosālo sandīṭṭhukam sāmāñña-phalam puttḥo samāno samsāra-suddhim vyākāsi Tassa mayham bhante etad aho "Katham hi nāma mādiso samanā vā brāhmaṇam vā vijite vasantam apasādetabbam māññeyyāti" So lloham bhante Makkhali-sa Gosālassa bhāsitaṃ n' eva abhinandim n' puttḥo am anabhinanditvā appatikkosivā anattamano anattamāna-vācā anucchāretvā tam eva vācā anuganhanto anikkujjanto uttiṭṭh' āsanā pakkāmmi

21 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Ajito Kesakambali ten’ upasamkamim, upasamkamitvā Ajitena Kesakambalinā saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇīyam vītisāretvā ekam antam nisidim Ekam antam nisunno kho aham bhante Ajitam Kesa-kambalim etad avoca “Yathā nu kho imāni bho Ajita puthu-sippā-yatanāni seyyathīdam hatthārohā pe Sakkā nu kho bho Ajita evam eva ditth’ eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññā-petun ti ?”

22 ‘Evam vutte bhante Ajito Kesa-kambali mam etad avoca “N’ atthi mahā-rāja dinnam n’ atthi yittham n’ atthi hutam, n’ atthi sukata-dukkatānam kammānam phalam vipāko, n’ atthi ayam loko n’ atthi paro loko n’ atthi mātā n’ atthi pitā, n’ atthi sattā-opapātikā, n’ atthi loke samana-brāhmanā sammaggatā sammā-patippannā ye imaṇ ca lokam paraṇ ca lokam sayam abhiññā sacchikatvā pavedenti Cātum-mahābhūtiko ayam puriso, yadā kālam karoti pathavī pathavi-kāyam anupeti anupagacchatī, āpo āpo-kāyam anupeti anupagacchatī, tejo tejo-kāyam anupeti anupagacchatī, vāyo vāyo-kāyam anupeti anupagacchatī, ākāsam indriyāni samkamanti Āsandipaṇcamā purisā matam ādāya gacchanti, yāva ālāhanā padāni paññāpentī, kāpotakāni atthiṇi bhavanti, bhassantāhutiyō Dattupaññattam yad idam dānam, tesam tuccham musā vilāpo ye keci atthika-vādam vadanti Bāle ca pandite ca kāyassa bheda ucchiḍanti vinassanti, na honti param maranā ti”

23 ‘Ittham kho me bhante Ajito Kesa-kambali sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno uccheda-vādam vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho ambam vyākareyya, evam eva kho bhante Ajito Kesa-kambali sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno uccheda-vādam vyākāsi Tassa mayham bhante etad aho si “Katham hi nāma mādiso samanam vā brāhmanam vā vijite vasantam apasādetabbam maññeyyāti ?” So kho aham bhante Ajitassa Kesakambalissa bhāsitam n’ eva abhinnandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikkositvā anattamanano anattamanavācam anicchāretvā tam eva vācam anuganhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāsim

24 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Pakudho Kaccāyano ten’ upasamkamim, upasamkamitvā Pakudhena Kaccāyena saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇīyam vītisāretvā ekam antam nisidim Ekam antam nisunno kho aham bhante Pakudham Kaccāyanam etad avoca “Yathā nu kho imāni bho Kaccāyana

puthu-sippāyatanāni seyyathīdam hatthārohā pe Sakkā nu bho Kaccāyana evam eva ditthe va dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ? ’

25 ‘Evam vutte bhante Pakudho Kaccāyano mam etad avoca “Satt’ ime mahā-rāja kāyā akatā akata-vidhā anummitā anummātā vañjhā kūtattthā esikatthāyittitā Te na mñjanti na viparimamanti na aññamaññam vyābādhenti nālam aññamaññassa sukhāya vā dukkhāya vā sukha-dukkhāya vā Katame satta ? Pathavi-kāyo āpo-kāyo tejo-kāyo vāyo-kāyo sukhe dukkhe jīva-sattame Ime satta kāvā akatā akata-vidhā anummitā anummātā vañjhā kūtattthā esikatthāyittitā Te na mñjanti na viparimamanti na aññam-aññam vyābādhenti nālam aññam-aññassa sukhāya vā dukkhāya vā sukha-dukkhāya vā Tattha n’ atthi hantā vā ghātetā vā sotā vā sāvetā vā viññātā vā viññāpetā vā Yo pi tinhena satthena sīsam chindati na keci kiñci jīvītā voropeti sattannam yeva kāyānam antarena satthavivaram anupatatīti ”

26 Ittham kho me bhante Pakudho Kaccāyano sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno aññena aññam vyākāsi Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākāseyya labujam vā putthe ambam vyākāseyya evam eva kho me bhante Pakudho Kaccāyano sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno aññena aññam vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahoṣi “Katham hi nāma mādiso samanā vā brāhmanā vā vijite vasantam apasādetabbam maññeyyāti ? ’ So kho aham bhante Pakudhassa Kaccāyanassa bhāsītam n’ eva abhinandim na patikkosim anabhinanditvā appatikkosivā anattamano anattamana-vācam anicchāretvā tam eva vācam anuganhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāmmim

27 ‘Ekam idāham bhante samayam vena Nigantho Nātaputto ten’ upa-samkamim, upasamkamitvā Niganthena Nāta-puttena saddhim sammodim sammodanīyam katham sārānīyam vītisāretvā ekam antam nisīdim. Ekam antam nisimno kho aham bhante Nigantham Nāta-puttam etad avoca ‘Yathā nu kho imāni bho Aggi-vessana puthu-sippāyatanāni seyyathīdam hatthārohā Sakkā nu kho bho Aggi-vessana evam eva ditthi eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti ?

28 ‘Evam vutte bhante Nigantho Nāta-putto mam etad avoca ‘Idha mahī-rāja nigantho cātu-yāma-samvāra-samvuto hoti Kathaṃ ca mahī-rāja nigantho cātu-yāma-samvāra-samvuto hoti ? Idha mahī-rāja nigantho sabba-vārī-vānto ca hoti, sabba-vārī-yuto ca, sabba-

vārī-dhuto ca, sabba-vārī-phuttho ca. Evam kho mahā-rāja nigantho cātu-yāma-samvara-samvuto hoti. Yato kho mahā-rāja nigantho evam cātu-yāma-samvara-samvuto hoti, ayaṃ rucecati mahā-rāja nigantho gatatto ca yatatto ca thitatto cāti.”

29 Ittham kho me bhante Nigantho Nāto-putto sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno cātu-yāma-samvaram vyākāsi. Seyyathā pi bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho ambam vyākareyya, evam eva kho bhante Nigantho Nātaputto sanditthikam sāmāñña-phalam puttho samāno cātu-yāma-samvaram vyākāsi. Tassa mayham bhante etad aho si. “Katham hi nāma mādiso samanā vā bhāhmanā vā vijite vasantā apasūdetabbā māññeyyāti?” So kho aham bhante Niganthassa Nātaputtassa bhāsitaṃ n’ eva abhūnandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikkosivā anattamanā anattamana-vācam anicchāretvā tam eva vācam anugāhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāsim.

30 ‘Ekam idāham bhante samayam yena Saṅgajo Belatthi-putto ten’ upasamkamim, upasamkamitvā Saṅgajena Belattha-puttena saddhim sammodim sammodaniyam katham sārāṇiyam vītisāretvā ekamantaṃ nisidim. Ekamantaṃ nisunno kho aham bhante Saṅgajam Belatthi-puttam etad avoca. “Yathā nu kho imāṃ bho Saṅgaja puthu-sippāyatanāṃ seyyathidāṃ hatthārohā. Sakkā nu kho bho Saṅgaja evam eva dīthi’ eva dhamme sanditthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti?”

31 ‘Evam vutte bhante Saṅgajo Belatthi-putto māṃ etad avoca. “‘Atthi paro loko’ ti itī ce tam pucchasi, ‘atthi paro loko’ ti itī ce me assa, ‘atthi paro loko’ ti itī te nāṃ vyākareyyam. Evam pi me no. Tathā ti pi me no. Aññathā ti pi me no. No ti pi me no. No no ti pi me no. ‘N’ atthi paro loko’? ti pe. ‘Atthi ca n’ atthi ca paro loko’? N’ ev’ atthi na n’ atthi paro loko’?—Atthi sattā opapātikā? N’ atthi sattā opapātikā? Atthi ca n’ atthi ca sattā opapātikā? N’ ev’ atthi na n’ atthi sattā opapātikā’?—Atthi sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko? N’ atthi sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko? Atthi c’ n’ atthi ca sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko? N’ ev’ atthi na n’ atthi sukata-dukkatānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko’?—Hoti Tathāgato param maraṇā, na hoti Tathāgato param maraṇā? Hoti ca na hoti ca Tathāgato param maraṇā? N’ eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā’? ti itī ce māṃ pucchasi, ‘n’ eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā’ ti itī ce me assa, ‘N’ eva hoti na na hoti Tathāgato param maraṇā’

ti iti te nam vyākareyyam Evam pi me no Tathā ti pi me no
Aññathā ti pi me no No ti pi me no No no ti pi me no ti ”

32 ‘Ittham kho me bhante Sañjayo Belatthi-putto sanditthikam
sāmañña-phalam puttho samāno vikkhepam vyākāsi Seyyathā pi
bhante ambam vā puttho labujam vyākareyya labujam vā puttho
ambam vyākareyya, evam eva kho me bhante Sañjayo Belatthi-
putto sanditthikam sāmañña-phalam puttho samāno vikkhepam
vyākāsi Tassa mayham bhante etad ahosi “Ayañ ca imesam
samana-brāhmanānam sabba-bālo sabba-mūlho Katham hi nāma
sanditthikam sāmañña-phalam puttho samāno vikkhepam vyākariṣṣa-
tīti ?’ Tassa mayham bhante etad ahosi “Katham hi nāma mādiso
samanam vā brāhmanam vā vjite vasantam apasādetabbam
maññeyyāti ?” So kho aham bhante Sañjayassa Belatthi-puttassa
bhāsītam n’ eva abhinandim na patikkosim, anabhinanditvā appatikko-
sitvā anattamāno anattamāna-vācam amicchāretvā tam eva vācam
anugganhanto anikkujjanto utthāy’ āsanā pakkāmm

33 ‘So ’ham bhante bhagavantam pi pucchāmi “Yathā nu
kho imāni bhante puthu-sippāyatanāni—seyyathīdam hatthāroha
assāroha rathikā dhanuggahā celakā calakā pinda-dāvika ugga rāja-
puttā pakkhandino mahā-nāgā sūrā camma-yodhino dāsaka-puttā
ālārikā kappakā nahāpakā sudā mālā-kārā rajakā pesa-kārā
nala-kārā kumbha-kārā ganakā muddikā yāni vā pan’ aññāni pi
evam-gatāni puthu-sippāyatanāni,—te dīth’ eva dhamme sanditthikam
sippa-phalam upajīvanti, te tena attānam sukhenti pīnenti mātā-
pitaro sukhenti pīnenti putta-dāram sukhenti pīnenti mittāmaṇṇe
sukhenti pīnenti samana-brāhmanesu uddhaggikam dakkhnam
patitthāpentī sovaggikam sukha-vipākam sagga-samvattanikam
Sakkā nu kho me bhante evam eva dīth’ eva dhamme sanditthikam
sāmaññaphalam paññāpetum ti ?”

‘Sakkā nu kho mahā-rāja Tena hi mahā-rāja tam yev’ ettha
patipucchī-sāmi yathā te khameyya tathā nam vyākareyyāsi

34 ‘Tam kim maññasi mahā-rāja ? Idha te assa puriso dāso
kamma-kāro pubbutthāyī pacchā-nipātī kim-kāra-patissāvī manāpā-
cārī piva-vādī mukhulloko. Tassa evam assa “Aecchariyam vata
bho abbhutam vata bho puññānam gati puññānam vipāko Ayam hi
rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto manusso, aham pi manusso
Ayam hi rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto pañcahi kāma-guṇehi
sumappatto sumangi-bhūto paricāreti devo maññe, aham pan’ amhi
ssa dāso kamma-kāro pubbutthāyī pacchā-nipātī kim-kāra-patissāvī

manāpa-cārī piya vādi mukhullokako So vat assāham puññāni kareyyam Yan nūnāham kesa-massam ohāretvā kāsāvāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajeyyam ti” So aparena samavena kesa-massam ohāretva kāsāvāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajeyya So evam pabbajito samāno kāyena samvuto vihareyya vācāya samvuto vihareyya manasā samvuto vihareyya ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhurato paviveke Tam ce te purisā evam āraceyyum “Yagghe deva jāneyyāsi yo te puriso dāso kammakāro pubbutthāvi paccā-nipāti kimkāra-patissāvi manāpa-cārī piya-vādi mukhullokako so deva kesa-massam ohāretva kāsāvāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajito So evam pabbajito samāno kāyena samvuto viharati vācāya samvuto viharati manasā samvuto viharati ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhurato paviveke ti Api nu tvam evam vadeyyāsi “Etu me bho so puriso, pinnad eva hotu dāso kammakāro pubbutthāvi paccā nipāti kim-kāra-patissāvi manāpa-cārī piya-vādi mukhullokako ti’

35 ‘No hi etam bhante Atha kho nami mayam eva abhivādeyyāma pi paccuttheyyāma pi āsanena pi nimantevvyāma abhinimantevvyāma pi nam cīvata-pindapāta-senāsana-gilāna-paccaya-bhesajja-parikkhārehi dhammikaṃ pi ’ssa rakkhā-varana-guttim samvadaheyyāmaṃti

‘Tam kim maññāsi, mahā-rāja’ Yadi evam sante hoti vā sandittthikam sāmāñña-phalam, no vā ti?’

‘Addhā kho bhante evam sante hoti sandittthikam sāmāñña-phalam ti’

‘Idam kho te mahā-rāja mayā patthamam dittth’ eva dhamme sandittthikam sāmāñña-phalam paññātetun ti’

36 ‘Sakkā pana bhante aññam pi evam eva dittth’ eva dhammo sandittthikam sāmāñña-phalam paññāpetun ti?’

‘Sakkā mahā-rāja Tena hi mahā-rāja tam yev’ ettha patipucclussāmi, yathā te khameyya tathā nam vyākareyyāsi ‘Tam kim maññāsi mahā-rāja? Idha te assa puriso kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako Tassa evam assa “Acchariyam vata bho abbhutam vata bho Ayam hi rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto manusso, aham pi manusso Ayam hi rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto pañcali kāmagunchi samappito samangi-bhūto pañcāreti devo maññe, aham pan’ amhi ’ssa kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako So v’assāham puññāni kareyyam Yan nunāham

kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agāiasmā anagāriyam pabbajeyyan ti” So aparena samayena appam vā bhoga-kkhandham pahāya mahantam vā bhoga-kkhandham pahāya appam vā ñāti-parivattam pahāya mahantam vā ñāti-parivattam pahāya kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agāiasmā anagāriyam pabbajeyya So evam pabbajito samāno kāyena samvuto vihareyya vācāya samvuto vihareyya manasā-samvuto vihareyya ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhirato paviveke Tam ce te purisā evam āroceyyum “Yagghe deva jāneyyāsi, yo te puriso kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako, so deva kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agāiasmā anagāriyam pabbajito So evam pabbajito samāno kāyena samvuto viharati vācāya samvuto viharati manasā samvuto viharati ghāsacchādana-paramatāya santuttho abhirato paviveke ti” Api nu tvam evam vadeyyāsi “Etu me bho so puriso, punad eva hotu kassako gahapatiko kāra-kārako rāsi-vaddhako ti?”

37 ‘No h’ etam bhante Atha kho nam mayam eva abhivadeyyāma pi paccuttheyyāma pi āsanena pi nīmanteyyāma abhīmīmanteyyāma pi nam cīvāra-pīṇḍapāta-senāsangilāna-paccaya-bhesajja-parikkhārehi dhammīkam pi ’ssa rakkhā-vāraṇa-guttim samvīdaheyyāmāti’

‘Tam kum maññasi mahā-rāja? Yadi evam sante hoti vā sanditthīkam sāmāñña-phalam, no vā ti?’

‘Addhā kho mam bhante evam sante hoti sanditthīkam sāmāñña-phalam ti’

‘Idam kho te mahā-rāja duttiyam dīṭṭh’ eva dhamme sanditthīkam sāmāñña-phalam paññattan ti’

38 ‘Sakkā pana bhante aññam pi dīṭṭh’ eva dhamme sanditthīkam sāmāñña-phalam paññāpetum imehi sanditthīkehi sāmāñña-phalehi abhikantataraṇi ca paṇitatarāṇi cāti?’

‘Sakkā mahā-rāja Tena hi mahā-rāja sunohi sādhu-kam manasīkarohi bhāsi-sāmīti’

Evam bhante ti kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavato paccassosi Bhagavā etad avoca

39 ‘Idha mahā-rāja Tathāgato loka uppajjati, araham sammā-sambuddho vijjā-carana-sampanno sugato loka-vidu anuttaro purisa-damma sārathi satthā deva-manussānam buddho bhagavā So mam lokam sudevakam samīkam sabrahmakam sassamana-brāhmaṇam piyam sudevā-manussāni sayam abhiññā sacchikatvā pavedeti So

dhammam deseti ādikalyāṇam majjhe kalyāṇam pariyoṣāṇa-kalyāṇam sāttham savyaññanam, kevala-paripunnam paṇisuddham brahmacariyam pakāseti

40 'Tam dhammam sunāti gahapati vā gahapati-putto vā aññataśasmim vā kule paccājāto So tam dhammam sutvā Tathāgate saddham patilabhati So tena saddhā-patīlābhena samannāgato itī patisamekkhati "Sambādhho gharāvāso rajo patho, abbhokāso pabbajjā Na idam sukāṇam agāram ajjhāvasatā ekanta-paripunnam ekantapaṇisuddham samkhalakhitam brahmacariyam caritum Yan nunāham kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajeyyan ti" So aparena samayena appam vā bhoga-kkhandham pahāva mahantam vā bhoga-kkhandham pahāya, appam vā jñātiparivattam pahāya mahantam vā jñātiparivattam pahāya kesa-massum ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyam pabbajjati

41. 'Evam pabbajito samāno pāṭimokkha-samvara-samvuto viharati ācāra-gocara-sampanno anumattesu vājjesu bhayadassāvī samādāya sikkhati sikkhāpadesu kāya-kamma-vaci-kammena samannāgato kusalena paṇisuddhājīvo sīla-sampanno indriyesu gutta-dvāro sati-sampajaññena samannāgato santuttho

42. 'Kathaṇ ca mahā-rāja bhikkhu sīla-sampanno hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu pānātipātā pahāya pānātipātā pativirato hoti, mḥita-dando mḥita-sattho lajjī dayā-panno sabba-pāna-bhūta-hitānukampī viharati Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Adinnādānam pahāya adinnādānā pativirato hoti dinnā-dāyī dinnā-pāṭikankhī atthenena suci-bhūtena attanā viharati Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Abrahmacariyam pahāya brahmacārī hoti ārā-cārī virato methunā gāma-dhammā Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

43 'Musā-vādam pahāya musā-vādā pativirato Samāno Gotamo sacca-vādī sacca-sandho theto paccayiko avisamvādako lokassa Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Pisunā-vācam pahāya pisunāya vācāya pativirato hoti, ito sutvā na amutra akkhātā imesam bhedaṇya, amutra vā sutvā na imesam akkhātā amūsam bhedaṇya Iti bhinnānam va sandhātā sahitānam va anuppādātā samaggārāmo samaggarato samagga-nandī samaggakaraṇam vācam bhāsītā Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Pharusā-vācam pahāya pharusāya vācāya pativirato hoti. Yā sā vācā nelā kannā-sukhā pemaṇiyā hadayaṃgamā porī bahujana-

kantā bahujaṇa-manāpā tathārūpim vācam bhāsītā hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

'Samphappalāpam pahāya samphappalāpā paṭivirato hoti kāla-vādī bhūta-vādī attha-vādī dhamma-vādī vinaya-vādī, nīdhānavatim vācam bhāsītā kālena sāpadesam pariyantavatim attha-samlūtam Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

44 'Bijagāma-bhūtagāma-samārambhā paṭivirato hoti Eka-bhattiko hoti rattūparato, virato vikāla-bhojanā Nacca-gītā-vāḍita-vīsūka-dassanā paṭivirato hoti Mālā-gandha-vilepana-dhārana-mandana-vibhūsanatthānā paṭivirato hoti Uccāsayaṇa-mahāsayaṇā paṭivirato hoti Jātarūpa-rajata-patiggahanā paṭivirato hoti Āmaka-dhañña-patiggahanā paṭivirato hoti Āmaka-mansa-patiggahanā paṭivirato hoti Itthi-kumārīka-patiggahanā paṭivirato hoti Dāsi-dāsa-patiggahanā paṭivirato hoti Ajelaka-patiggahanā paṭivirato hoti Kukkuta-sūkara-patiggahanā paṭivirato hoti Hatthi-gavāssa-valavā-patiggahanā paṭivirato hoti Khetta-vatthu-patiggahanā paṭivirato hoti Dūteyya-palūna-gamanānuyogā paṭivirato hoti Kaya-vikkayā paṭivirato hoti Tulākūta-kansakūta-mānakūtā paṭivirato hoti Ukkotana-vañcana-nikati-sāci-yogā paṭivirato hoti Chedana-vadha-bandhana-viparāmosa-ālopa-sahasākārā paṭivirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

45 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam bijagāma-bhūtagāma-samārambham anuyuttā viharanti—seyyathīdam mūla-bijam khanda-bijam phalu-bijam agga-bijam bijabijam eva pañcamam—iti evarūpā bijagāma-bhūtagāma-samārambha paṭivirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

46 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-devyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam sannidhikāra-paribhogam anuyuttā viharanti—seyyathīdam anna-sannidhim pāna-sannidhim vattha-sannidhim yāna-sannidhim sayana-sannidhim gandha-sannidhim āmisa-sannidhim—iti vā iti evarūpā sannidhi-kāra-paribhogā paṭivirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

47 "Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam vīsūka-dassanam anuyuttā viharanti—seyyathīdam naccam gītam vāḍitam pekkham ukkhānam pāṇisaram vetālam kumbha-thūnam Sobhanagarakam candālam vamsam dhōpanam hatthi-yuddham assa-yuddham malasa-yuddham usabha-yuddham aja-yuddham mendaka-yuddham kukkuta-

yuddham vattaka-yuddham danda-yuddham mutthi-yuddham nibbuddham uyyodhikam balaggam senā-byūham anika-dassanam—iti vā iti evarūpā visūkadassanā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

48 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam jūta-pamādatthānānuyogam anuyuttā viharanti—seyyathīdam atthapadam dasa-padam ākāsam parihāra-patham santikam khalikam ghatikam salāka-hattham akkham pangacīram vankakam mokkha-cikam cingulikam pattālhakam rathakam dhanukam akkharikam manesikam vathā-vajjam—iti vā iti evarūpā jūta-pamāda-tthānānuyogā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

49 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam uccāsayana-mahāsayanam anuyuttā viharanti—seyyathīdam āsandim pallankam gonakam citta-kam patikam patalikam tūlikam vikatikam uddha-lomim ekantalomim katthissam koseyyam kuttakam hatthathharam assattharam rathattharam ajnappavenim kadali-miga-pavara-paccattharanam sauttara-ecchadam ubhato-lohitakūpadhānam—iti vā iti evarūpā uccāsayana-mahāsayanā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

50 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam mandana-vibhūsana-thānānuyogam anuyuttā viharanti—seyyathīdam ucchādanam parimaddanam nahāpanam sambāhanam ādāsam añjanam mālū-vilepanam mukha-cunnam mukhalepanam hattha-bandham sikhā-bandham dandakam nālikam khaggam chattam citrupāhanam unhisam manim vāla-vījanam odātām vatthāni dīghadasāni—iti vā iti evarūpā mandana-vibhūsana-tthānānuyogā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

51 'Yathā va pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpam tiracchāna-katham anuyuttā viharanti—seyyathīdam rāja-katham cora-katham mahāmatta-katham senā-katham bhaya-katham yuddha-katham anna-katham pāna-katham vattha-katham sayana-katham mālā-katham gandha-katham ñāti-katham yāna-katham gāma-katham nigama-katham nagara-katham janapada-katham itthi-katham purisa-katham sūra-katham visikhā-katham kumbatthāna-katham pubba-peta-katham vānatta-katham lokakkhāyikam samuddakkhāyikam itibhavābhava-katham—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-kathāya pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

52 'Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpaṃ viaggāhika-katham anuṇuttā viharanti—seyyathīdam 'Na tvam imam dhamma-vinayaṃ ājānāsi aham imam dhamma-vinayaṃ ājānāmi kim tvam imam dhamma-vinayaṃ ājānissasi?—Micchā-paṭipanno tvam asi aham asmi sammā-paṭipanno—Sahitam me asahitan te—Pure vacanīyaṃ pacchā avoca pacchā vacanīyaṃ pure avoca—Avicinnaṃ te viparāvattam—Āropito te vādo niggaḥito si—Cara vādappamokkhāya nibbethetu vā sace pahosīti—iti vā iti evarūpāya viaggāhika-kathāya pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim.

53 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā to evarūpaṃ dūteyya-pahina-gamanā-nuṇogam anuṇuttā viharanti—seyyathīdam raññaṃ rāja-mahāmattā-nam khattiyānam brāhmanānam gahapatikanam kumārānam—Idha gaccha amutrāgaccha idam hara amutra idam āharāti—iti vā iti evarūpā dūteyya-pahina-gamanānuṇogā pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim

54 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te kuhakā ca honti lapakā ca nemuttikā ca nippeskā ca lābhena ca lābham mājimsitāro—iti evarūpā kuhana-lapanā pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim.

55 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam angam nimittam uppādam supinam lakkhanam mūsikācchunnam aggi-homam dabbi-homam thusa-homam kana-homam tandula-homam sappi-homam tela-homam mukha-homam lohita-homam anga-vijjā vatthū-vijjā khatta-vijjā siva-vijjā bhūta-vijjā bhūri-vijjā ahi-vijjā visa-vijjā veechuka-vijjā mūsika-vijjā sakuna-vijjā vāyasa-vijjā pakkajjhānam sara-parittānam muga-cakkam—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjā pativirato hoti Idam pi ssa hoti sīlasmim

56 Yathā vā pan eke bhonto samana-brāhmaṇā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam manu-lakkhanam danda-lakkhanam vattha-lakkhanam asi-lakkhanam usu-lakkhanam dhanu-lakkhanam tyaṇḍha-lakkhanam itthi-lakkhanam purisa-lakkhanam kumārī-lakkhanam kumārī-lakkhanam dāsī-lakkhanam dāsī-lakkhanam utthi-lakkhanam assī-lakkhanam mahisa-lakkhanam usabha-lakkhanam so-lakkhanam ujja-lakkhanam mende-lakkhanam kukkuta-lakkha-

nam vattaka-lakkhanam godhā-lakkhanam kannikā-lakkhanam kacchapa-lakkhanam miga-lakkhanam—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

57 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam "Raññam niyyānam bhavissati, raññam amyyānam bhavissati—Abbhantarānam raññam upayānam bhavissati, bāhirānam raññam apayānam bhavissati—Bāhirānam raññam upayānam bhavissati, abbhantarānam raññam apayānam bhavissati—Abbhantarānam raññam jayo bhavissati, bāhirānam raññam parājayo bhavissati—Bāhirānam raññam jayo bhavissati, abbhantarānam raññam parājayo bhavissati—Iti imassa jayo bhavissati, imassa parājayo bhavissati"—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīva pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

58 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam "Canda-ggāho bhavissati, suriya-ggāho bhavissati, nakkhatta-ggāho bhavissati Candima-suriyānam patha-gamanam bhavissati, candima-suriyānam uppatha-gamanam bhavissati, nakkhattānam patha-gamanam bhavissati, nakkhattānam uppatha-gamanam bhavissati Ukkā-pāto bhavissati. Disā-dāho bhavissati Bhūmi-cālo bhavissati Deva-dundubhi bhavissati Candima-suriya-nakkhattānam uggamanam ogamanam samkilesam vodānam bhavissati Evam-vipāko canda-ggāho bhavissati, evam-vipāko suriya-ggāho bhavissati, evam-vipāko nakkhatta-ggāho bhavissati, evam-vipāko candima-suriyānam patha-gamanam bhavissati, evam-vipāko candima-suriyānam uppatha-gamanam bhavissati, evam-vipāko nakkhattānam patha-gamanam bhavissati, evam-vipāko nakkhattānam uppatha-gamanam bhavissati, evam-vipāko ukkāpāto bhavissati, evam-vipāko disā-dāho bhavissati, evam-vipāko bhūmi-cālo bhavissati, evam-vipāko deva-dundubhi bhavissati, evam-vipākam candima-suriya-nakkhattānam uggamanam ogamanam samkilesam vodānam bhavissati"—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīva pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti sīlasmim

59 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhā-deyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam "Subbutthikā bhavissati, dubbutthikā bhavissati, subhikkham bhavissati, dubbhikkham

bhavissati, khemam bhavissati, bhayam bhavissati, rogo bhavissati, ārogyam bhavissati," muddā, gananā, samkhānam, kāveyyam, lokāyatam—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīva pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti silasmim

60 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam āvāhanam vivāhanam samvadanam vivadanam sankiranam vikiranam subhaga-karanam dubbhaga-karanam viruddha-gabbha-karanam jivhā-nittaddanam hanusamhananam hatthābhijappanam kanna-jappanam ādāsapañham kumāri-pañham deva-pañham ādiccupatthānam Mahat-upatthānam abbhujjalanam Sir'-avhāyanam—iti vā evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti silasmim-

61 'Yathā vā pan' eke bhonto samana-brāhmanā saddhādeyyāni bhojanāni bhuñjitvā te evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvena jīvikam kappenti—seyyathīdam santi-kammam panidhi-kammam bhūri-kammam (bhūti-kammam) vassa-kammam vossa-kammam vatthu-kammam vatthu-patīkiranam ācamanam nahāpanam juhanam vamanam virecanam uddha-virecanam adho-virecanam sīsa-virecanam kanna-telam nettatappanam natthu-kammam añjanam paccañjanam sālākiyam sallakattikam dāraka-tīkicchā mūla-bhesajjānam anuppādānam osadhīnam patimokkho—iti vā iti evarūpāya tiracchāna-vijjāya micchājīvā pativirato hoti Idam pi 'ssa hoti silasmim

62 'Sa kho so mahā-rāja bhikkhu evam sīla-sampanno na kuto ci bhayam samanupassati yad idam sīla-samvarato Seyyathā pi mahā-rāja khattiyo muddhāvasitto nihitapaccāmitto na kuto ci bhayam samanupassati yad idam paccatthikato, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam sīlasampanno na kuto ci bhayam samanupassati yad idam sīla-samvarato So iminā ariyena sīlakkhandhena samanāgato ajjhattam anavaṃja-sukham patisamvedeti Evam kho mahā-rāja bhikkhu sīla-sampanno hoti

63 'Kathaṃ ca mahā-rāja bhikkhu indriyesu guttadvāro hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu cakkhunā rūpam disvā na nimittaggāhī hoti nānu vañjanaggāhī Yatvādhīkaranam enam cakkhundriyam asamvutam viharantam abhiṃjhā-domanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssavevvaṃ tassa samvarāya patipajjati, rakkhati cakkhundriyam, cakkhundriye samvaram āpajjati Sotena saddam sutvā pe . ghānena gandham ghlātvā pe jivhāya rasam sāyitvā . pe

kāyena photthabbam phusitvā pe manasā dhammam viññāya na nimittaggāhī hoti nānuvyaññanaggāhī Yatvādhikaraṇam enam manindriyam asamvutam viharantam abhiññā-domanassā pāpakā akusalā dhamma anvāssaveyyum tassa samvarāya patipajjati rakkhati manindriyam, manindriye samvaram āpajjati So iminā ariyena indriyasamvarana samannāgato ajjhataṃ avyāseka-sukham patisamvedeti Evam kho mahārāja bhikkhu indriyesu gutta-dvāro hoti

64 'Kathaṃ ca mahā-rāja bhikkhu sati-sampajaññena samannāgato hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu abhikkante patikkante sampajāna-kārī hoti, ālokite vilokite sampajānakārī hoti, sammūñjite pasārite sampajāna-kārī hoti, saṃghātī-patta-civara-dhārano sampajāna-kārī hoti, asite pite khāyite sāyite sampajāna-kārī hoti, uccārapassāva-kamme sampajāna-kārī hoti, gate thite nisinne sutte jāgarite bhāsīte tunhī-bhāve sampajāna-kārī hoti Evam kho mahā-rāja bhikkhu sati-sampajaññena samannāgato hoti

65. 'Kathaṃ ca mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti? Idha mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti kāya-parihārikena cīvarena kucchiparihārikena pinda-pātena, so yena yen' eva pakkamati samādhāy eva pakkamati Seyyathā pi mahā-rāja pakkhī sakuno yena yen' eva deti sa-patta-bhāro va deti, evam eva mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti kāyaparihārikena cīvarena kucchiparihārikena pindapātena, so yena yen' eva pakkamati samādhāy' eva pakkamati Evam kho mahā-rāja bhikkhu santuttho hoti

66 'So iminā ca ariyena sīla-kkhandhena samannāgato iminā ca ariyena indriya-samvarena samannāgato iminā ca ariyena sati-sampajaññena samannāgato imāya ca ariyāya santutthiyā samannāgato vivittam senāsanaṃ bhajati, araññaṃ rukkha-mūlam pabbatam kandaram giri-guham susānam vana-pattham abbhokāsam palālipuñjam So pacchābhataṃ pinda-pāta-patikkanto msidati pallam amābhuyitvā ujum kāyam paṇdhāya parimukham satim upatthāpetvā

67 'So abhiññham loke pahāya vigatābhijjhena cetisā viharati abhiññhāva cittam parisodheti Vyāpāda-padosam pahāya avyāpam - otto viharati, sabba-pāna-bhūta-hiṇiṇukampī vyāpāda-dodosaṃ cittaṃ parisodheti Thīna-middham pahāya vigata-thīna-middho viharati āloka-saṃnī sato sampajīno thīna-middhī cittaṃ parisodheti Uddhacca-kukkuccim pahāya anuddhato viharati ajjhattam vāpe sato otto uddhacca-kukkuccī cittaṃ parisodheti

tinna-vicikicchho viharatī, akathamkathī kusalesu dhammesu vicikicchāya cittam parisodhetī

68 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso inam ādāya kammante payojeyya, tassa te kammantā samujjheyum, so yāni ca porānāni inamūlāni tāni ca vyanti-kareyya, siyā c' assa uttarim avasittham dārābharanāya Tassa evam assa "Aham kho pubbe inam ādāva kammante payojesim, tassa me te kammantā samujjhimsu, so 'ham yāni ca porānāni inamūlāni tāni ca vyanti-akāsim, atthi ca me uttarim avasittham dārābharanāyati" So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

69 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso ābādhiko assa dukkhito bālha-gilāno bhattañ c' assa nacchādeyya, na c' assa kāye balamattā So aparena samayena tamhā ābādhā mucceyya bhattañ c' assa chādeyya siyā c' assa kāye balamattā Tassa evam assa "Aham kho pubbe ābādhiko ahosim dukkhito bālha-gilāno bhattañ ca me nacchādesi na ca me asi kāye balamattā, so 'mhi etarahi tamhā ābādhā mutto bhattañ ca me chādeti atthi ca kāye balamattā ti" So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

70 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso bandhanāgāre baddho assa. So aparena samayena tamhā bandhanā mucceyya sotthinā avyayena, na c' assa kiñ ci bhogānam vayo Tassa evam assa "Aham kho pubbe bandhanāgāre baddho ahosim so 'mhi etarahi tamhā bandhanā mutto sotthinā avyayena, n' atthi ca me kiñ ci bhogānam vayo ti" So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

71 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso dāso assa anattādhīno parādhīno na yena kāmam gamo So aparena samayena tamhā dāsa vyā mucceyya attādhīno aparādhīno bhujisso yena kāmam gamo Tassa evam assa "Aham kho pubbe dāso ahosim anattādhīno parādhīno na yena kāmam gamo so 'mhi etarahi tamhā dāsavyā mutto attādhīno aparādhīno bhujisso yena kāmam gamo ti" So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

72 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso sādhanō sabhogo kantā-raddhānamaggaṃ patipajjeyya dubbhikkham sappatibhayaṃ So aparena samayena tam kantāraṃ nitthareyya, sotthinā gāmantam anupipuneyya khemam appatibhayaṃ Tassa evam assa "Aham kho pubbe sādhanō sabhogo kantā-raddhānamaggaṃ patipajjam dubbhikkham sappatibhayaṃ, so 'mhi etarahi tam kantāraṃ nitthamo sotthinā gāmantam anuppatto khemam appatibhayaṃ" ti So tato-nidānam labhetha pāmujjam adhigacche somanassam

73 'Evaṃ eva kho mahā-rāja bhikkhu yathā mama yathā rogam vathā bandhanāgāram yathā dāsavyam yathā kantāradhānamaggam me pañca nīvarane appahīne attāmi samampassati Seyyathā pi mahā-rāja ānanyam vathā ārogyam vathā bandhanā mokkham vathā bhujissam vathā khemanta-bhūmmi evam eva kho mahārāja bhikkhu me pañca nīvarane pahīne attam samampassati

74 'Tass me pañca nīvarane pahīne attam samampassato pāmiyyam jāyati pamuditassa pīti jāyati, pīti-mannassa kāyo passambhati passaddha kāyo sukham vedeti, sukhamo cittam samādhīyati. So vivicc' eva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkam savicāram vivekajam pīti-sukham pathamajjhānam upasampajja viharati So mam eva kāyam vivekajena pīti-sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa vivekajena pīti-sukhena apphutam hoti.

75 'Seyyathā pi mahā-rāja dakkho nahāpako vā nahāpakantevāsī vā kansa-thāle nahāniya-cammāmi ākuntvā udakena paripphosakam paripphosakam samnevva, sūssa nahāniya-pundi snehānugatā sneha-paretā santara-bāhurā phutā snehena na ca paggharānī, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu mam eva kāyam vivekajena pīti-sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa vivekajena pīti-sukhena apphutam hoti

'Idam pi kho mahā-rāja sandittthikam sāmāñña-phalam purimehi sandittthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca paritātarañ ca

76 'Pima ca param mahā-rāja bhikkhu vitakka-vicāranam vūpasamā ajjhattam sampasādanam cetaso ekodibhāvam avitakkam avicāram samādhijam pīti-sukham dutiyajjhānam upasampajja viharati So mam eva kāyam samādhijena pīti-sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa samādhijena pīti-sukhena apphutam hoti

77 'Seyyathā pi mahā-rāja udaka-rahado ubbhīdodako, tassa n' ev' assa puratthmāya disāya udakass' āya-mukham, na pacchimāya disāya udakass' āya-mukham, na uttarāya disāya udakass' āya-mukham, na dakkhimāya disāya udakass' āya-mukham devo ca kālena kālam sammā dhāram anupavecceheyya Atha kho tamhā udaka-rahadā sīta-vārī-dhārā ubbhijjīva tam eva udaka-rahadam sītena vārīnā abhisandeyya parisandeyya paripūreyya paripphareyya, nāssa kiñci sabbāvato udaka-rahadassa sītena vārīnā apphutam assa Evaṃ eva kho mahā-rāja bhikkhu mam eva kāyam samādhijena pīti-sukhena

abhisandeti pari-sandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa samādhijena pīti-sukhena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-īāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

78 ‘Puna ca param mahā-īāja bhikkhu pītiyā ca virāgā ca upekhako ca viharati sato ca sampajāno, sukhañ ca kāyena patisamvedeti yan tam ariyā ācikkhanti “upekhako satimā sukha-vihāri” ti tatiyajjhānam upasampajja vihaiati So imam eva kāyam nippītikena sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabhāvato kāyassa nippītikena sukhena apphutam hoti

79 ‘Seyyathā pi mahā-rāja uppalāniyam paduminiyam pundarikiniyam app ekaccāni uppalāni vā padumāni vā pundarikāni vā uduke-jātāni uduke-samvaddhāni udakā ’nuggatāni anto-nimuggāposini, tāni yāva c’ aggā yāva ca mūlā sītena vārinā abhisannāni parisannāni paripūrāni paripphutthāni, nāssa kiñci sabbāvatam uppalānam vā padumānam vā pundarikānam vā sītena vārinā apphutam assa Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu imam eva kāyam nippītikena sukhena abhisandeti parisandeti paripūreti parippharati, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa nippītikena sukhena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

80 ‘Puna ca param mahā-rāja bhikkhu sukhassa ca pahānā dukkhassa ca pahānā pubb’ eva somanassa-domanassānam atthagamā adukkham asukham upekhā-sati-pārisuddhim catutthajjhānam upasampajja viharati So imam eva kāyam parisuddhena cetasā pariyodātena pharitvā nissimmo hoti, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa parisuddhena cetasā pariyodātena apphutam hoti

81 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso odātena vatthena sa-sīsam pārupitvā nissimmo assa, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa odātena vatthena apphutam assa, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu imam eva kāyam parisuddhena cetasā pariyodātena pharitvā nissimmo hoti, nāssa kiñci sabbāvato kāyassa parisuddhena cetasā pariyodātena apphutam hoti

‘Idam pi kho mahā-īāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarāñ ca

82 ‘So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkāse mūdū-bhūte kaṇṇamaye thite ānejjappatte nāna-dassanāya cittam abhinīharati abhininnāmeti So evam pajānāti Ayam kho me kāyo rūpi cātuni-mahā-bhūtiyo mātā-pettikā-

sambhavo odana-kummās-upacayo amec'-uccadana-parimaddana-bhedana-viddhanasana-dhammo, idaṇ ca pana me viññānam ettha sitam ettha patibaddhan ti "

83 'Seyyathā pi mahā-rāja mani veluriyo subho jātimū atthanso suparikamma-kato accho vippasanno anāvilo sabbākāra-sampanno, tatra suttam āvutam nīlam vā pītam vā lohutam vā odātam vā pandu-suttam vā Tam eva cakkhumā puriso hatthie karitvā paccavekkheyya "Ayaṃ kho mani veluriyo subho jātimū atthanso suparikamma-kato accho vippasanno anāvilo sabbākāra-sampanno, tatr' idam suttam āvutam nīlam vā pītam vā lohutam vā odātam va pandu-suttam vā ti " Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citta parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kamma-maye tthe ānejjappatte ñāna-dassanāya cittam abhinīharatī. So evam pajānātī "Ayaṃ kho me kāvo rūpī cātum-mahā-bhūtiko mātā-pettika-sambhavo odana-kummās-upacayo amec'-uccadana-parimaddana-bhedana-viddhanasana-dhammo idaṇ ca pana me viññānam ettha sitam ettha patibaddhan ti "

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇ ca pañītataraṇ ca.

84 'So evam samāhite citta parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammamaye tthe ānejjappatte manomayam kāyam abhinimmināya cittam abhinīharatī abhinimnāmetī So imamahā kāyā aññam kāyam abhinimminātī rūpim manomayam sabbanga-paccangam ahinindriyam

85 'Seyyathā pi mahā-rāja puriso muñjamhā isikam pavāheyya Tassa evam assa "Ayaṃ muñjo ayaṃ isikā, añño muñjo aññā-isikā, muñjamhā tv' eva isikā pavāhī ti " Seyyathā pi pana mahā-rāja, puriso asī kosiya pavāheyya Tassa evam assa "Ayaṃ asī ayaṃ kosi, añño asī añño kosi, kosiya tv' eva asī pavāho ti " Seyyathā pi pana mahā-rāja puriso alim karandū uddhareyya Tassa evam assa "Ayaṃ alī ayaṃ karando añño alī añño karando, karandā tv' eva alī ubbhato ti " Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citta parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammamaye tthe ānejjappatte manomayam kāyam abhinimmināya cittam abhinīharatī abhinimnāmetī So imamahā kāyā aññam kāyam abhinimminātī rūpim manomayam sabb-anga-paccangam ahinindriyam.

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇ ca pañītataraṇ ca

86 'So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte iddhi-vidhāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So aneka-viḥitam iddhi-vidham paccanubhotī—eko pi hutvā bahudhā hotī, bahudhā pi hutvā eko hotī, avibhāvam tiro-bhāvam tiro-kuddam tiro-pākāiam tiro-pabbatam asajjamāno gacchatī seyyathā pi ākāse, pathaviyā pi ummujja-nimmujjam karotī seyyathā pi udake, udake pi abhujjamāno gacchatī seyyathā pi pathaviyam, ākāse pi pallankena kamatī seyyathā pi pakkhī sakuno, ime pi candima-suriye evam mahiddhike evam mahānubhāve pāninā parimasatī parimajjati, yāva Brahma-lokā pi kāyena vā samvatteti

87 'Seyyathā pi mahā-rāja dakkho kumbha-kāro vā kumbha-kārantevāsī vā suparikammakatāya mattikāya yam yad eva bhājana-vikatim ākankheyya tam tad eva kareyya abhinipphādeyya Seyyathā pi pana mahā-rāja dakkho danta-kāro vā danta-kārantevāsī vā suparikammakatasmim dantasmim yam yad eva danta-vikatim ākankheyya tam tad eva kareyya abhinipphādeyya seyyathā pi pana mahā-rāja dakkho suvanna-kāro vā suvanna-kārantevāsī vā suparikammakatasmim suvannasmim yam yad eva suvanna-vikatim ākankheyya tam tad eva kareyya abhinipphādeyya evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte iddhi-vidhāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So aneka-viḥitam iddhi-vidham paccanubhotī—eko pi hutvā bahudhā hotī, bahudhā pi hutvā eko hotī, avi-bhāvam tiro-bhāvam tiro-kuddam tiro-pākāram tiro-pabbatam asajjamāno gacchatī seyyathā pi ākāse, pathaviyā pi ummujja-nimmujjam karotī seyyathā pi udake, udake pi abhujjamāno gacchatī seyyathā pi pathaviyam, ākāse pi pallankena kamatī seyyathā pi pakkhī sakuno, ime pi candima-suriye evam mahiddhike evam mahānubhāve pāninā parimasatī parimajjati, yāva Brahmāloka pi kāyena vā samvatteti

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇi ca panītataraṇi ca

88 'So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte dibbāya sota dhītuvā cittam abhinīharatī abhininnāmetī So dibbāya sota-dhītuvā vi-uddhāya atikkanta-mānusi-kāya ubho sadde sunāti, dibbe ca mānuse ca ye dūre santike ca

89 ‘Seyyathā pi mahā-rāja puriso addhāna-magga-patipanno so suneyya bheri-saddam pi mutinga-saddam pi sankha-panava-dendima-saddam pi Tassa evam assa “Bheri-saddo” iti pi, “mutinga-saddo” iti pi “sankha-panava-dendima-saddo” iti pi Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte dībbāya sota-dhātuyā cittam abhinīharatī abhininnāmetī So dībbāya sota-dhātuyā visuddhāya atikkanta-mānusiḱāya ubho sadde sunātī, dībbe ca mānuse ca, ye dūre santike ca

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca panītatarañ ca

90 ‘So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte ceto-pariāñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So para-sattānam para-puggalānam cetasā ceto paricca pajānātī—

sa-rāgam vā cittam sa-rāgam cittan ti pajānātī,
 vīta-rāgam vā cittam vīta-rāgam cittan ti pajānātī,
 sa-dosam vā cittam sa-dosam cittan ti pajānātī,
 vīta-dosam vā cittam vīta-dosam cittan ti pajānātī,
 sa-moham vā cittam sa-moham cittan ti pajānātī,
 vīta-moham vā cittam vīta-moham cittan ti pajānātī,
 samkhittam vā cittam samkhittam cittan ti pajānātī,
 vikkhittam vā cittam vikkhittam cittan ti pajānātī,
 mahaggatam vā cittam mahaggatam cittan ti pajānātī,
 amahaggatam vā cittam amahaggatam cittan ti pajānātī,
 sa-uttaram vā cittam sa-uttaram cittan ti pajānātī,
 anuttaram vā cittam anuttaram cittan ti pajānātī,
 samāhītam vā cittam samāhītam cittan ti pajānātī,
 asamāhītam vā cittam asamāhītam cittan ti pajānātī,
 vimuttam vā cittam vimuttam cittan ti pajānātī,
 avimuttam vā cittam avimuttam cittan ti pajānātī

91 ‘Seyyathā pi mahārāja itthi va puriso vā daharo vā yuvā mandana-jātiko ādāse vā parisuddhe pariyodāte acche vā udakapatte sakam mukha-nimittam paccavekkhamāno sakanikam vā sakanikan ti jāneyya akanikam vā akanikan ti jāneyya, evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte

ceto-pariyaññāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So para-sattānam para-puggalānam cetasā ceto paricca pajānātī—

sa-rāgam vā cittam sa-rāgam cittan ti pajānātī,
 vīta-rāgam vā cittam vīta-rāgam cittan ti pajānātī,
 sa-dosam vā cittam sa-dosam cittan ti pajānātī
 vīta-dosam vā cittam vīta-dosam cittan ti pajānātī,
 sa-moham vā cittam sa-moham cittan ti pajānātī,
 vīta-moham vā cittam vīta-moham cittan ti pajānātī,
 samkhittam vā cittam samkhittam cittan ti pajānātī,
 vikkhittam vā cittam vikkhittam cittan ti pajānātī.
 mahaggatam vā cittam mahaggatam cittan ti pajānātī,
 amahaggatam vā cittam amahaggatam cittan ti pajānātī,
 sa-uttaram vā cittam sa-uttaram cittan ti pajānātī
 anuttaram vā cittam anuttaram cittan ti pajānātī,
 samāhutam vā cittam samāhutam cittan ti pajānātī,
 asamāhutam vā cittam asamāhutam cittan ti pajānātī,
 vimuttam vā cittam vimuttam cittan ti pajānātī,
 avimuttam vā cittam avimuttam cittan ti pajānātī

‘Idam pi kho mahā-rāja sandittlukam sāmāñña-phalam purimehi sandittlukehi sāmāñña-phalehi abhikkantatarañ ca pañitatarāñ ca

92 So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thute ānejjappatte pubbe-nivāsānussatī-ñānāya cittam abhinīharatī abhininnāmetī So aneka-viññānam pubbe-nivāsānam anussaratī seyyathīdam ekam⁷ pi jātim dve pi jātiyo tisso pi jātiyo catasso pi jātiyo pañca pi jātiyo dasa pi jātiyo visatim pi jātiyo timsam pi jātiyo cattārisam pi jātiyo paññāssam pi jātiyo jāti-satam pi jāti-sahassam pi jāti-satasahassam pi āneke pi samvatta-kappe āneke pi vivatta-kappe āneke pi samvatta-vivatta-kappe ‘Amutrāsam evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedī evam-āyu-pariyanto So tato cuto amutra upapādim Tatrāpāsam evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedī evam-āyu-pariyanto So tato cuto idhupapanno ti iti sākāram sa-uddesam aneka-viññānam pubbe nivāsānam anussaratī

93 Seyyathī pi mahā-rāja puriso sakamhā gāmā aññānam gāmum gaccheyya tamhā pi gāmā aññānam gāmam gaccheyya, tamhā pi gāmū sakam yeva gāmam pacchāgaccheyya Tassa evam assa⁸ Ahum kho sakamhā gāmā amum gāmam āgañnem, tatra evam

atthāsim evam nisīdim evam abhāsim evam tunhī ahoṣim, tamhā pi gāmā amum gāmam āgañcem, tatrāpi atthāsim evam nisīdim evam abhāsim evam tunhī ahoṣim, so 'mhi tamhā gāmā sakam yeva gāmam paccāgato ti' Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite cittaṃ paṇisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaṃye thite ānejjappatte pubbe-nivāsānussati-ñānāya cittaṃ abhinīharatī abhinimnāmetī. So aneka-vihātam pubbe-nivāsam anusarati-seyyathā idam ekam pi jātim dvo pi jātiyo tisso pi jātiyo catasso pi jātiyo pañca pi jātiyo dasa pi jātiyo visatim pi jātiyo timsam pi jātiyo cattārisam pi jātiyo paññāsam pi jātiyo jāti-satam pi jāti-sahassam pi jāti-sata-sahassam pi aneke pi samvatta-kappe aneke pi vivatta-kappe aneke pi samvatta-vivatta-kappe "Amutrāsim evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam sukha-dukkha-patisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto amutra upapādim Tatrapāsim evam-nāmo evam-gotto evam-vanno evam-āhāro evam-sukha-dukkha-patisamvedi evam-āyu-pariyanto So tato cuto idhupapanno" ti itī sākāram sa-uddesam aneka-vihātam pubbe nivāsam anussarati

'Idam pi kho mahā-rāja sanditthikam sāmāñña-phalam purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇī ca pañitatarāṇī ca.

94 'So evam samāhite cittaṃ paṇisuddhe pariyodāte anangane vigatupakkilese mūdū-bhūte kammaṃye thite ānejjappatte sattānam cutūpapāta-ñānāya cittaṃ abhinīharatī abhinimnāmetī So dībbena cakkhunā visuddhena atikkanta-mānusakena satte passatī cavaṃāne upapajja-māne, hīne pañite suvanne dubbanne sugate duggate yathā-kammupage satte pajānātī "Ime vata bhonto sattā kāya-duccaritena samannāgatā vaci-duccaritena samannāgatā mano-duccaritena samannāgatā ariyānam upavādakā micchā-ditthikā micchā-ditthi-kamma-samā-dānā Te kāyassa bhedaṃ param maraṇā apāyam duggatim vinipātāmi nārayam upapannā Ime vā pana bhonto sattā kāya-sucaritena samannāgatā vaci-sucaritena samannāgatā mano-sucaritena samannāgatā ariyānam anupavādakā sammā-ditthikā sammā-ditthi-kamma samā-dānā, te kāyassa bhedaṃ param maraṇā sugatim saggam lokam upapannā ti" Iti dībbena cakkhunā visuddhena atikkanta-mānusa-kena satte passatī cavaṃāne upapajjamāne, hīne pañite suvanne dubbanne sugate duggate yathā-kammupage satte pajānātī

95 'Seyyathā pi mahā-rāja majjhe singhātake pāsādo, tattha cakkhumā puriso thito passeyya manusse geham pavisante pi nikkha-

mante pi rathiyā vithi sañcarante pi majjhe pi singhātake nissimne Tassa evam assa “Ete manussā geham pavisantī ete nikkhamantī ete rathiyā vithi sañcarantī ete majjhe singhātake nissinnā tī” Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte sattānam cutūpapāta-nānāya cittaṃ abhinīharatī abhininnāmetī So dibbena cakkhunā vīsuद्धhena atikkanta-mānusakena satte passatī cavamāne upapajjamāne, hīne paṇīte suvanne dubbanne sugate duggate yathākammapage satte pajānātī “Ime vata bhonto sattā kāya-duccarītena samannāgatā vaci-duccarītena samannāgatā mano-duccarītena samannāgatā ariyānam upavādakā micchā-ditthikā micchā-ditthi-kamma-samādānā Te kāyassa bhedaṃ param maraṇā apāyam duggatim vīnipātāmi nīrayāmi upapannā Ime vā pana bhonto sattā kāya-sucarītena samannāgatā vaci-sucarītena samannāgatā mano-sucarītena samannāgatā ariyānam anupavādakā sammā-ditthikā sammā-ditthi-kamma-samādānā, te kāyassa bhedaṃ param maraṇā sugatim saggāmi lokāmi upapannātī” Iti dibbena cakkhunā vīsuद्धhena atikkanta-mānusakena satte passatī cavamāne upapajjamāne, hīne paṇīte suvanne dubbanne sugate duggate yathā-kammapage satte pajānātī

‘Idam pi kho mahā-rāja sanditthikā sāmāñña-phalaṃ purimehi sanditthikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇī ca paṇītātaraṇī ca

96 ‘So evam samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane vīgatupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte āsavānam khaya-nānāya cittaṃ abhinīharatī abhininnāmetī So “idam dukkhaṃ” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī, “āyamaṃ dukkha-samudayo” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī, “āyamaṃ dukkha-nirodha” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī, “āyamaṃ dukkha-nirodha-gāminī patipadā” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī, “ime āsavā” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī, “āyamaṃ āsava-samudayo” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī, “āyamaṃ āsava-nirodho” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī “āyamaṃ āsava-nirodha-gāminī patipadā” tī yathā-bhūtaṃ pajānātī Tassa evaṃ jānato evaṃ passato kāmāsavā pi cittaṃ vimuccatī bhavāsavā pi cittaṃ vimuccatī avijjāsavā pi cittaṃ vimuccatī, “Vimuttasmiṃ vimuttam” itī nānaṃ hotī, “Khīnā jātī vīsitā brahmacariyā katā karaniyā nāparam itthattāyātī” pajānātī

97 ‘Sevathā pi mahā-rāja pabbata-samkhepe udaka-rahado accho vippasanno anāvilo, tattha cakkhumā puriso tīre thito passēyya sippi-sambukā pi sakkhara-kathalaṃ pi maccha-gumbhaṃ pi carantūmi pi tittāntāmi pi Tassa evam assa “Āyamaṃ kho udaka-rahado

accho vippasanno anāvilo tatr' ime sippi-sambukā pi sakkhara-kathalā pi maccha-gumbā pi caranti pi tittanti pīti ” Evam eva kho mahā-rāja bhikkhu samāhite citte parisuddhe pariyodāte anangane viga-tupakkilese mūdū-bhūte kammaniye thite ānejjappatte āsavānam khayañānāya cittam abhinīharati abhinīnāmeti So “imam dukkhan” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam dukkha-samudayo” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam dukkha-nirodho” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam dukkha-nirodha-gaṇiṇi patipādā” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ime āsavā” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam āsava-samudayo” ti yathā-bhūtam pajānāti, “ayam āsava-nirodho” ti yathā-bhūtam pajānāti, ayam “ āsava-nirodha-gaṇiṇi patipādā” ti yathā-bhūtam pajānāti Tassa evam jānato evam passato kāmāsavā pi cittam vimuccati bhavāsavā pi cittam vimuccati aviṇṇāsavā pi cittam vimuccati, “Vimuttasmim vimuttam” iti ñānam hoti, “Khīnā jāti vusitam brahmacariyam katam karaniyam nāparam itthattāyāti” pajānāti

‘Idam kho mahā-rāja sandittikam sāmāñña-phalam purimehi sandittikehi sāmāñña-phalehi abhikkantataraṇ ca paṇitatarāṇ ca Imamahā mahā-rāja sandittikehi sāmāñña-phalehi aññam sandittikam sāmāñña-phalam uttaritaram vā paṇitatarāṇ vā n’ atthīti ’

98 Evam vutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam etad avoca ‘Abhikkantam bhante, abhikkantam bhante Seyyathā pi bhante nikkujjītam vā ukkujjeyya paticchannam vā viva-reyya mūlhassa vā maggam ācikkheyya andhakāre vā tela-pajjotam dhāreyya cakkhumanto rūpāni dakkhīntīti, evam eva Bhagavatā aneka-pariyāyena dhammo pakāsito So aham bhante Bhagavantam saranam gacchāmi dhammaṇ ca bhikkhusamghaṇ ca, upāsakam mam Bhagavā dhāretu ajjatagge pānupetam saranam gatam Accayo bhante accagamā yathā-bālam yathā-mūlham yathā-akusalam, so ’ham pītaram dhammikam dhamma-rājānam issariyassa kāranā jīvītā voropesim Tassa me bhante Bhagavā accayam accayato patiganhātu āyatim samvarāyāti ’

99 ‘Taggha tvam mahā-rāja accayo accagamā yathā bālam yathā-mūlham yathā-akusalam, yam tvam pītaram dhammikam dhamma-rājānam jīvītā voropesi Yato ca kho tvam mahā-rāja accayam accayato disvā yathā dhammam patikarosi, tan te mayam patiganhāma Vuddhi h’ esa mahā-rāja ariyassa vinaye, yo accayam accayato disvā yathā dhammam patikaroti āyatim samvaram āpajjatīti ’

100 Evam rutte rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavantam etad avoca. 'Handa ca dāni mayam bhante gacchāma, bahu-kiccā mayam bahu-karanīyā ti'

'Yassa dāni tvam mahā-rāja kalam maññasīti'

Atha kho rājā Māgadho Ajātasattu Vedehi-putto Bhagavato bhāsitam abhinanditvā anumoditvā utthay' āsanā Bhagavantam abhivādetvā padakkhinam katvā pakkāmi

101 Atha kho Bhagavā acira-pakkantassa rañño Māgadhassa Ajātasattu Vedehi-puttassa bhikkhu āmantesi 'Khatāyam bhikkhave rājā, upahatāyam bhikkhave rājā Sacāyam bhikkhave rājā pitaram dhammikaṃ dhammarājānaṃ jīvītā na voropessatha, imasmim yeva āsane virajam vīta malam dhamma-cakkhum uppajjissathāti'

Idam avoca Bhagavā, attamanā te bhikkhū Bhagavato bhāsitam abhinandun ti

Sāmañña-phala-suttam nittītam

LAKKHANA-SUTTANTA

(Dīgha Nikāya)

Evam me sutam

1 Ekam samayam Bhagavā Sāvattihīyam viharati Jetavane Anāthapindikassa ārāme Tatra kho Bhagavā bhikkhū āmantesi 'Bhikkhavo' ti 'Bhadante ti te bhikkhū Bhagavato paccassosum Bhagavā etad avoca

Dvattims' imāni bhikkhave Mahā Purisassa Mahā-Purisa-lakkhanāni yehi samannāgatassa Mahā Purisassa dve gatiyo bhavanti anaññā Sace agāram ajjhāvasati, Rājā hoti Cakkavattī dhammiko dhammarājā caturanto vijitāvi janapada-tthāvariya-ppatto satta-ratana-samannāgato Tass imāni satta ratanāni bhavanti, seyyathīdam cakka-ratanam hatthi-ratanam assa-ratanam mani-ratanam itthi-ratanam gahapati-ratanam parināyaka-ratanam eva sattamam Paro sahasam kho pan assa puttā bhavanti sūrā vīraṅga-rūpā parasma-ppamaddanā So mmam pathavim sāgara-pariyantam adandena asatthena dhammena abhivijīva ajjhāvasati Sace kho pana agārasmā anagāriyam pabbajati araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivatta-cchaddo

2 Katamāni ca tāni bhikkhave Mahā Purisassa dvattimsa Mahā Purisa-lakkhanāni yehi samannāgatassa Mahā Purisassa dve gatiyo honti anaññā? Sace agāram ajjhāvasati, Rājā hoti Cakkavattī

... pe . Sace kho pana agārasmā anagāṇyaṃ pabbajati,
araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivatta-cchaddo.

‘Idha bhikkhave Mahā Puriso suppatitthita-pādo hoti Yam pi
bhikkhave Mahā Puriso suppatitthita-pādo hoti, idam pi bhikkhave
Pahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanam bhavati

‘Puna ca param bhikkhave Mahā Purisassa hetthā pāda-tesu
cakkāni jātāni honti saḥassārāni sanemikāni sanābhikāni sabbākāra-
paripūrāni suvibhatt-antarāni Yam pi bhikkhave Mahā Purisassa
... pe . idam pi bhikkhave Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkha-
nam bhavati

‘Puna ca param bhikkhave Mahā Puriso āyata-panhi hoti pe

‘Digh-anguli hoti pe

‘Mudu-taluna-hattha-pādo hoti pe

‘Jāla-hattha-pādo hoti pe

‘Ussankha-pādo hoti . pe

‘Eni-jangho hoti pe

‘Thitako va anonamanto ubhohi pāni-talehi jannukāni pari-
masati parimajjati pe .

‘Kosohita-vattha-guyho hoti . pe

‘Suvanna-vanno hoti kañcana-sannibha-ttaco pe

‘Sukhuma-cchavi hoti sukhumattā chaviyā rajojallam kāye na
upalippati . pe

‘Ekeka-lomo hoti, ekekāni lomāni loma-kūpesu jātāni
pe . .

‘Uddhagga-lomo hoti, uddhaggāni lomāni jātāni nilāni añjana-
vannāni kundala-vattāni padakkhināvattaka-jātāni pe

‘Brahm-ujju-gatto hoti pe

‘Satt-ussado hoti . pe

‘Siha-pubbaddha-kāyo hoti pe

‘Cit-antaramso hoti pe

‘Nigrodha-parimandalo hoti, yāvatakv assa kāyo tāvatakv assa
vyāmo, yāvatakv assa vyāmo tāvatakv assa kāyo pe

‘Samavatta-kkhandho hoti pe

‘Rasaggas-aggī hoti pe

‘Siha-hanu hoti pe

‘Cattārīsa-danto hoti pe

‘Sama-danto hoti pe

'Avivara-danto hoti	pe
'Susukka-dātho hoti	pe
'Pahūlā-jivho hoti	pe
'Brahma-ssaro hoti	pe
'Karavīka-bhānī hoti	pe
'Abhinīla-netto hoti	pe
'Go-pakhumo hoti	pe

'Unnā bhamuk-antare jātā hoti odātā mudu-tūla sannibhā Yam pi bhikkhave Mahā Purisassa unnābhamuk antare jātā hoti odātā mudu-tūla-sannibhā, idam pi bhikkhave Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanam bhavati

'Puna ca param bhikkhave Mahā Puriso unhisa-sīso hoti Yam pi bhikkhave Mahā Puriso unhisa-sīso hoti, idam pi bhikkhave Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanam bhavati

3 'Imāni kho tāni bhikkhave dvattimsa Mahā Purisassa Mahā Purisa-lakkhanāni yehi samannāgatassa Mahā Purisassa dve gativo bhavanti anaññā Sace agāiam ajjhāvasati, Rājā hoti Cakkavattī dhammiko dhammarāja cāturato vijitāvī janapada-tthāvariya-ppatto sattaratana-samannāgato Tass' imāni satta ratanāni bhavanti sevyathidam cakka-ratanam hatthi-ratanam assa-ratanam mani-ratanam itthi-ratanam gahapati-ratanam parināyaka-ratanam eva sattamanī Paro sahasam kho pan' assa puttā bhavanti sūrā vū-anga-rūpā parasena-ppamaddanā So imam pathavim sāgara-parivantam adandena asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati Sace kho panāgārasmā anagāriyam pabbajati, araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivatta-eehaddo Imāni kho te bhikkhave Mahā Purisassa dvattimsa Mahā Purisa-lakkhanāni bāhirakā pi isavo dhārenti, no ca kho te jānanti "Imassa kammassa katattā idam lakkhanam patilabhatīti"

4 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātīm purimam bhavam purimam nīketam pubbe manussa-bhūto samāno dalha-samādāno ahoṣi kusalesu dhammesu avatthita-samādāno, kāya-sucarite vacī-sucarite mano-sucarite, dāna-samvibhāge sīla-samādāne uposathūpavāse matteyyatāya petteyyatāya sāmāññatāya brāhmaññatāya kule jetthūpacāyitāva aññataraññataresu ca adhikusalesu dhammesu so tassa kammassa katattā upacitattā nissannattā vipulattā tvaṣṣa bhedī parami maranā sugatim saggam lokam uppajjati So tathā aññe deve dasahi thānehi adhuganhāti, dibbena āyunnā dibbena

vannena dibbena sukhena dibbena yasena dibbena adhipateyyena dibbhehi rūpehi dibbhehi saddehi dibbhehi gandhehi dibbhehi rasehi dibbhehi photthabbehi So tato cuto itthattam āgato samāno imam Mahā Purisa-lakkhanam patilabhati, suppatitthita-pādo hoti, samam pādam bhūmiyam nikkhipati, samam uddharati, samam sabbāvantehi pāda-talehi bhūmim phusati.

5 'So tena lakkhanena samannāgato sace agāram ajjhāvasati Rājā hoti Cakkavattī dhammiko dhamma-rāja caturanto vijitāvī janapada-tthāvariya-ppatto satta-ratana-samannāgato Tass' imāni satta ratanāni bhavanti, seyyathidam cakka-ratanam hatthi-ratanam assa-ratanam mani-ratanam itthi-ratanam gahapati-ratanam parināyaka-ratanam eva sattamam Paro sahasam kho pan' assa puttā bhavanti sūrā vir-anga-rūpā parasena-ppamaddanā So imam pathavim sāgara-pariyantam akhilam animittam akantakam iddham phitam khemam sivam nirabbudam adandena asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati Rājā samāno kim labhati? Avikkhambhūyo hoti kenaci manussa-bhūtena paccatthikena paccāmittena Rājā samāno idam labhati Sace kho panāgārasmā anagāriyam pabbajati, araham hoti Sammā-Sambuddho loke vivattacchaddo Buddho samāno labhati? Avikkhambhūyo hoti abbhantarehi vā bāhīrakehi vā paccatthikehi vā paccāmittehi rāgena vā dosena vā mohena vā Samanena vā Brāhmanena vā Devena vā Mārena vā Brahmunā vā kenaci vā lokasmim Buddho samāno idam labhati'

Etam attham Bhagavā avoca

6 Tatth' etam vuccati

Sacce ca dhamme ca dame ca samyame
soceyya-sīlālay-uposathesu ca,
Dāne ahimsāya asāhase rato
dalham samādāya samattam ācari
So tena kammena divam samakkamī,
sukhañ ca khiddā-ratiyo ca ānubhi
Tato cavitvā punar āgato idha
samehi pādehi phusī va sundaram
Vyākamsu veyyañjanikā samāgatā
'Samappatitthassa na hoti khambhanā,
Gihissa vā pabbajitassa vā puna
tam lakkhanam bhavati tadattha-jotakam
Akkhambhūyo hoti agāram-āvasam
parābhūbhū sattubhi sattu-maddano,

Manussa-bhūtena na hoti kenaci,
 sukhambhiyo tassa phalena kammuno
 Sace ca pabbajjam upeti tādiso
 nekkhamma-chandābhirato vicakkhano,
 Aggo na so gacchatī jātu gabbham
 nar-uttamo, esa hi tassa dhammatā ti '

7 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātīm purimam
 bhavam purimam niketam pubbe manussa-bhūto samāno bahujana-
 sukhāya ahosi, ubbegam uttāsam bhayam apanuditā dhammikañ ca
 rakkhāvarana-guttim samvidhātā sapaṇvārañ ca dānam adāsi, so
 tassa kammassa katattā upacitattā ussannattā vipulattā kāyassa
 bheda param maranā sugatim saggam lokam uppajjati pe
 So tato cuto itthattam āgato samāno imam Mahā Purisa-lakkhanam
 paṭilabhati Hetthā pāda-tesu cakkāni jātāni honti saḥassārāni
 sanemikāni sanābhikāni sabbākāra-paripūrāni suvibhāttanotarāni

8 'So tena lakkhanena samannāgato, sace agāram ajjhāvasati
 Rājā hoti Cakkavattī pe Rājā samāno kim labhati? Mahā-
 paṇvāro hoti, mahā 'ssa hoti paṇvāro brāhmaṇa-gaḥapatikā negama-
 jānapadā ganaka-mahāmattā anīkatthā dovāṇkā amaccā pāṇisajjū
 rājāno bhogiyā kumārā Rājā samāno idam labhati Sace pana
 agūriasmā anagāriyam pabbajati, araham hoti Samnā-Sambuddho
 loke vivatta-cehaddo Buddho samāno kim labhati? Mahā-paṇvāro
 hoti, mahā 'ssa hoti paṇvāro bhikkhū bhikkuniyo upāsakā upāsikāyo
 devā manussā asurā nāgā gandhabbā Buddho samāno idam labhati '

Etam attham Bhagavā avoca

9 Tatth' etam vuccati

Pure pnatthā purimāsu jātisu,
 manussa-bhūto bahunnam sukhāvaho
 Ubbeḡa-uttāsa-bhayāpanūdano
 guttisū rakkhāvarānesu ussuko
 So tena kammena divam samakkamī
 sukhañ ca khuddā-ratiyo ca ānubhi
 Tato cavitvā punar āgato idha,
 cakkāni pādesu duvesu vundati,
 Samanta-nemīni saḥassārāni ca
 Vyākamsu veyyāñjaṇkā samāgatā
 Disvī kumāram sata-pnūṇa-lakkhanam,
 Paṇvāravā hessati sattū-maddano

Tathā hi cakkāni samanta-nemīni
 Sace na pabbajjam upeti tādiso,
 Vatteti cakkam pathavim pasāsati,
 tassānuyuttā idha bhavanti khattiyā,
 Mahā-yasam samparivārayanti nam
 Sace ca pabbajjam upeti tādiso
 Nekkhamma-chandābhurato vicakkhano
 deva-manussāsura-sakka-rakkhasā
 Gandhabba-nāgā vihagā catu-ppadā,
 anuttaram deva-manussa-pūjitam
 Mahā-yasam samparivārayanti naṃ ti '

10 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātum purimam
 bhavam purimam niketam pubbe manussa-bhūto samāno pānāti-
 pātāni pahāya pānātipātā pativirato ahosi, nibbāta-dando nibbāta-sattho
 lajjī dayūpanno sabba-pāna-bhūta-hitānukampī vihāsi, so tassa
 kammassa katattā upacitattā ussannattā vipullattā kāyassa bhedā
 param maraṇā sugatim saggam lokam uppajjati. . pe . So tato
 cuto itthattam āgato samāno māni tīni Mahā Purisa-lakkhanāni
 patilabhati, āyata-paṇhī ca hoti dīgh-angulī ca Brahmujju-gatto ca

11 'So tehi lakkhaṇehi samannāgato, sace agāram ajjhāvasati,
 Rājā hoti Cakkavattī pe . Rājā samāno kim labhati? Dīghā-
 yuko hoti eratthitiko, dīgham āyum pāleti, na sakkā hoti antarā
 jīvītā voropetum kenaci manussa-bhūtena paccatthikena paccā-
 mittena Rājā samāno idam labhati pe Buddho samāno
 kim labhati? Dīghāyuko hoti eratthitiko, dīgham āyum pāleti, na
 sakkā hoti antarā jīvītā voropetum paccatthikehi paccāmittehi
 Samanena vā Brāhmanena vā Devena vā Mārena vā Brahmunā vā
 kenaci vā lokasmim Buddho samāno idam labhati '

Etam attham Bhagavā avoca

12 'Tatth' etam vuccati

Marana-vadha-bhayattano vidiṇvā
 pativirato param maraṇāy' ahosi
 Tena sucaritena saggam agamā,
 sukata-phala-vipākam anubhosi
 Caviya punar idh' āgato samāno,
 patilabhati idha tīni lakkhanāni,
 Bhavati vipula-dīgha-pāṇiko
 Brahmā viy'ujju subho sujāta-gatto,

Subhujo susu susanthito sujāto
 Mudu-talun-anguliy assa honti
 Dīghā tīhi purisa-varagga-lakkhanehi
 cira-yapanāya kumāram ādisanti
 Bhavatī yadī gīhi ciram yāpetī,
 cirataram pabbajati yadī tato hi,
 Yāpayati vas-iddhi-bhāvanāya
 itī dīghāyukatāya tan nimittan ti

13 'Yam pi bhikkhave Tathāgato purimam jātīm purimam bhavam purimam niketam pubbe manussa-bhūto samāno dātā ahoṣi panītānam rasitānam khādanīyānam bhojanīyānam sāyanīyānam lehaniyānam pānānam, so tassa kammassa katattā upacitattā ussannattā vipullattā kāyassa bheda param maranā sugatīm saggam lokam upajjati pe So tato cuto itthattam āgato samāno imam Mahā Purisa-lakkhanam patilabhati, satt-ussado-hoti Satt' ussādā honti, ubhosu hatthesu ussādā honti, ubhosu pādesu ussādā honti, ubhosu ansakūtesu ussādā honti, khandhe ussado hoti

14 'So tena lakkhanena sammannāgato sace agāram ajjhāvasati Rājā hoti Cakkavattī pe Rājā samāno kim labhati? Lābhī hoti panītānam rasitānam khādanīyānam bhojanīyānam sāyanīyānam lehaniyānam pānānam Rājā samāno idam labhati pe Buddho samāno kim labhati? Lābhī hoti panītānam rasitānam khādanīyānam bhojanīyānam sāyanīyānam lehaniyānam pānānam Buddho samāno idam labhati '

Etam attham Bhagavā avoca

15 Tatth' etam vuccati

Khajja-bhojjam atha leyya-sāyiyam
 uttamagga-rasa-dāyako ahu
 Tena so sucaritena kammunā
 Nandane ciram abhīppamodati
 Satta-v-ussade idhādhiṅgacchati,
 hattha-pāda-mudutañ ca vīdati
 Ahu vyañjana-nimitta-kovidā
 khajja-bhojja-rasa-lābhītāya
 Na tam gihissa pi tadattha-jotakam,
 pabbajjam pi tad adhiṅgacchati,
 Khajja-bhojja-rasa-lābhī uttamam
 āhu sabba-gīhi-bandhana-cehīdan ti

NOTES

- Khaggavisāṇa Sūta*—*Vide Mahāvastu*, i, pp 357-358, *Cf Dhammapadu*, vs 345, 328, 329, *Jātaka*, i, p 93, *Dham* vs 20 and 142
- Mum Sutta*—It is the Pali counterpart of the Mum Gāthā recommended by Asoka in his Bhabru Edict *Cf Dham*, v 353
- Tirokudda-Petavatthu*—*Vide* Law, B C, *The Buddhist Conception of Spirits*, 2nd Ed, pp 17-49
- Śrīśāla Vatthu*—*Vide* Law, B C, *Heaven and Hell in Buddhist Perspective*, pp 83-85
- Sumedhā*—For translation, see Mrs Rhys Davids' *Psalm of the Sisters*, pp 165 ff *Cf Aṅguttara Nikāya*, ii, p 7, *Jāt*, ii, p 310, *Dīpavamsa*, iii, 5, etc, for a mythical ancestor of Sumedhā
- Vessantara Jātaka (Gāthās)*—A fine specimen of descriptive poetry It contains some details as to fauna and flora
- Sāriputtāpadānam*—For the meaning of the word 'Apadāna' *vide* Law, B C, *History of Pali Literature*, p 302 The *Sāriputtāpadāna* is included in the *Therāpadāna* which contains biographies of 547 theras See Eduard Müller's article, '*Les Apadānas du sud*,' in the *Proceedings of the Oriental Congress at Geneva*, 1894, p 167, and also refer to the *Encyclo Rel and Eth*, i, p 603
- Mahāvamsa*—*Dutiyaparicchedo*—The race of Mahāsammata *Cf Dīp*, iii, 6, *Tatīyaparicchedo* gives an account of the First Council, *Catutthaparicchedo* gives an account of the Second Council, *Vide* J P T S, 1888, p 14, *Vinaya Texts*, S B E, p 396, *Pañcamaparicchedo* gives an account of the Third Council, *Dvādasaparicchedo* deals with the conversion of different countries to Buddhism, *Terasaparicchedo* (The coming of Mahinda to Laṅkā), *Catuddasaparicchedo* (Entry into the Capital), *Pañcadasaparicchedo* (Acceptance of the Mahāvihāra), *Soḷasaparicchedo* (Acceptance of the Cetiyapabbata Vihāra), *Sattarasaparicchedo* (Arrival of the Relics), *Viṣatīaparicchedo* (Nibbāna of the Thera), *Sattaviṣatīaparicchedo* (Consecration of the Lohapāsāda), *Atthaviṣatīaparicchedo* (The obtaining of the wherewithal to build the Great Thūpa)
- Tettimsatīaparicchedo*—*Vide* Law, B C, *Geographical Essays*, I, Chap IV on *Damīla* and *Damīlarattha*
- Telakātāhagāthā*—For English translation and Notes by Law, B C, *Vide* *Indian Culture*, Vol V, p 25 It is a *sataka* in Pālī The charm of the

style of composition lies in the balanced rhythm of the lines and alliterations, a literary art that may be seen developing itself through the stanzas of such earlier poems as Ratana Sutta in the Khuddaka-pāṭha and Sutta Nipāta and the Narasiḥagāthā presupposed by the Jātaka Commentaries. The story of this poem can be traced in the Mahāvamsa, the Rasavāṇī and the Saddhammāṅkārā. The verses represent the religious meditation and exhortations of a great therā named Kalyāṇiya who was condemned to be cast into a cauldron of boiling oil on suspicion of his having been accessory to an intrigue with the queen-Consort of King Kalamī Tissa who reigned at Kelamya in 306-207 B C. As for a discussion of the *sataka* type of poetry, *vide* Law, B C, History of Pali Literature, pp 623-624

Bhikkhu-Pātimokkham—*Vide* Law, B C, A History of Pali Literature, pp 48 foll, Kern, Manual of Indian Buddhism, pp 85-88, So-sor-thorpa edited and translated by Mahamahopadhyaya Dr Satish Chunder Vidvābhūṣana and Dr N Dutta Early Monastic Buddhism, I, Chap XVIII. The Pātimokkha is a register of sins containing 227 articles. The number of Pātimokkha rules varies in different countries. The articles were read out in the meetings and the assembled brothers and sisters were asked to confess the offences if committed by them.

Mahāragga (Vinaya-pitaka)—For the meanings of Vinaya and Pitaka, see Law, B C, A History of Pali Literature, pp 43 foll, Vinaya Texts (S B E), Pts I & II.

Dhammacakkā-parivattana Sutta—*Vide* Law, B C, Concepts of Buddhism, Chap IV, for a correct idea of four noble truths.

Udallāragga (Vinaya-pitaka)—*Vide* Vinaya Texts (S B E), Pts II & III.

Brahmajālasutta of the *Dīgha Nikāya* is very important in the history of Buddhism. *Vide* Law, B C, A History of Pali Literature, Vol I, pp 81 foll, Barua, B M, Pre-Buddhist Indian Philosophy, pp 282 foll 295 303 306 332 foll. Introduction to the Brahmajāla Sutta (Dialogues of the Buddha, S B B, II, by T W Rhys Davids) is worth perusal.

Sāmaññaphala-sutta of the *Dīgha Nikāya* or the Discourse on the reward of Buddhist mode of holy life. For a brief summary, *Vide* Law, B C, A History of Pali Literature, Vol I, pp 84-86. For heretical teachers, see Law, B C, Historical Gleanings, Chap III. Introduction to the Sāmaññaphala Sutta, by T W Rhys Davids (Dialogues of the Buddha, S B B, II), is very important.

The *Jetthavāṇa Sutta* of the *Dīgha Nikāya* mentions in detail thirty-two *sāmaññas* the possessor whereof is marked as a great man or superman. It is given by Rhys Davids in his Dialogues of the Buddha, Pt III,

p. 134 It contains in a framework of prose a series of didactic stanzas elegant in composition and restrained in tone The enumeration of some of the moral principles bears a close resemblance to that in Asoka's Dhamma Rhys Davids points out that this Sutta seems gravely ironical in the contrast it makes between the absurdity of the marks and the beauty of the ethical qualities they are supposed in the sutta to mean As for the sacrifice of the gift of Dhamma vide Anguttara, I, 91, Mahāvamsa, Chap XXXII, 42

M.A. PALI COURSE PART I

.....
Lecturer, Royal Geographical Society,
Secretary Correspondent, Archaeological Survey of India,
Author, A History of Pali Literature, Geography
of Early Buddhism, Concepts of Buddhism,
Some Kṣatriya Tribes of Ancient
India, etc, etc

Published by the
University of Calcutta
1941

- 1 Sabbesu bhūtesu mūḍhāya dandam
avibhetṭavānam aññataram pi tesam
na putte na ceheyya kuto sahāyam,
eko care khaḍḍavisaṇakappo
- 2 Samaggajātassa bhavati sūeho,
suehanvāyam dukkham idam pahoti,
ādhanāyam suehanam pekkhamāno
eko care khaḍḍavisaṇakappo
- 3 Mite sūhāṃṇe anukampamāno
hāpeti attham puttabaddhacitto,
ctam bhāyam saṁbhāve pekkhamāno
eko care khaḍḍavisaṇakappo
- 4 Vānso visālo va . . . pi visatto
puttesu dāresu ca ya . . .
vānissakāṭṭho va asajjamāno
eko care pe
- 5 Abbo araññamhi yathā abaddho
yemiccāhākam gacchati gocārāya,
vinūṇo natto seṭṭham pekkhamāno
eko care
- 6 Amantāno hoti sahāyamāṃṇhe
vāse thāne gāmane cārikāya,
anabhinīhitam seṭṭham pekkhamāno
eko care
- 7 Khiddaṁ ratiṁ hoti sahāyamāṃṇhe
puttesu ca vipulāṁ hoti pemam
piyāvatṭapayogaṁ viṇiguccamāno
eko care
- 8 Cātuddiso appatigho ca hoti
santuṣṣamāno itarītāreṇa,
parissāyānam sahitā acaṁbhi
eko care

- 9 Dussaṅgaḥ pabbajita pi eke
 atho gahatthā gharāṃ āvasanta,
 apposukko parapputesu hutvā
 eko care
 Oropayitvā gihivijānaṃ
 sammānapatto yatthā kovlāo
 chetvāna viro ghibbānaṃ
 eko care
 10 Sace labhettha nīpakāṃ saḥāyaṃ
 saddhūmcaiaṃ sādhuvihāri dhiṃ,
 abhibbhūya sabbāṃ parissayaṃ
 careyya ten' attamaṇo satimā
 11 No ce labhettha nīpakāṃ saḥāyaṃ
 saddhūmcaiaṃ sādhuvihāri dhiṃ,
 rājā va rattiṃ viṇiṇaṃ pabāya
 eko care
 12 Addha passamsā saḥāyasampadam
 setthā sammā sevitaḍḍa saḥāya,
 ete aladdhā anavajjabhojī
 eko care
 13 Divsā suvaṃassa pabbassaiṃ
 kammāraputtēna sumittihīṃ
 samghattamaṇāṃ duve bhujasmiṃ
 eko care
 14 Evaṃ dutiyena saḥā mā' assa
 vācābhāpo abhisajjantā vā,
 etāṃ bhāyaṃ āyatūṃ pekkhamāṇo
 eko care
 15 Kāmaḥ hi citrā madhura manorama
 virūpaiṇpena mathenti citā,
 ādinavaṃ kāmāggunesu divsā
 eko care
 16 'Iti ca gando ca upaddavo ca
 rogo ca sallāḥ ca bhayaṇi ca m'etā,
 etāṃ bhāyaṃ kāmāggunesu divsā
 eko care
 17 Sitāṇi ca unḥāṇi ca, khudāṃ pipāsāṃ,
 vātātāpe dāmasurimsape ca

samvātta-vivattāni cātṭāsiṃ pi samvātta-vivattāni "Amuṭṭāsiṃ evaṃ-nāno evaṃ-gotto evaṃ-vanno evaṃ-sukha-dukkha-patisamvedī evaṃ-āyū-paiyyanto So tato cuto amutṭa upapādamī Tattā-pāsiṃ evaṃ-nāno evaṃ-gotto evaṃ-vanno evaṃ-āhāo evaṃ-sukha-dukkha-patisamvedī evaṃ-āyū-paiyyanto So tato cuto idhūpapaṇno ti iti sakkāmaṃ sa-uddesaṃ pubbe nivāsaṃ amussaṃti So evaṃ āha "Sasato attā ca loka ca vaṇṇho kūtattṭho esikattāyitṭhito, te ca satṭa sandhāvanti saṃsaraṃti cavaṃti upapajjanti, attṭhi tveva sasati-saṃmaṇi Tāni kassa hetu? Ahmaṃ hi āpappam anvāya pe tathā-rūpaṃ ceto-samādhiṃ phussaṃ yathā samāhite citte anekavivattāni pe cātṭāsiṃ pi samvātta-vivattāni Amuṭṭāsiṃ evaṃ-nāno pe idhūpapaṇno ti iti sakkāmaṃ sauddesaṃ anekavibhāvaṃ pubbe nivāsaṃ amussaṃti—seyathidam dasa pi samvātta-vibhāvaṃ pubbe nivāsaṃ amussaṃti—sāyaṃ pi samvātta-vivattāni pe cātṭāsiṃ pi samvātta-vivattāni Amuṭṭāsiṃ evaṃ-nāno pe idhūpapaṇno ti iti sakkāmaṃ sauddesaṃ anekavibhāvaṃ pubbe nivāsaṃ amussaṃti Immaṃ pūhamaṃ etaṃ jāṇāmi yathā sasato attā ca loka ca vaṇṇho kūtattṭho esikattāyitṭhito, te ca satṭa sandhāvanti saṃsaraṃti cavaṃti upapajjanti, attṭhitveva sasati-saṃmaṇi"

'Idam bhikkhave tatiyaṃ thānaṃ yaṃ āgamaṃ yaṃ ārabha eke samana-brahmaṇā sassata-vādā attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti

34 'Cattṭhe ca bhonto samana-brahmaṇā kiṃ āgamaṃ kiṃ ārabha sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti? 'Idha bhikkhave ekacco samāno vā brāhmaṇo vā takki hoti viṃasi So takka-paiyyābhaṃ viṃasānucaritaṃ sayāṃ-patibhāvaṃ evaṃ āha "Sasato attā ca loka ca vaṇṇho kūtattṭho esikattāyitṭhito, te ca satṭa sandhāvanti saṃsaraṃti cavaṃti upapajjanti, attṭhitveva sasati-saṃmaṇi"

'Idam bhikkhave catutthaṃ thānaṃ yaṃ āgamaṃ yaṃ ārabha eke samana-brahmaṇā sassata-vādā attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti

35 'Ime kho te bhikkhave samana-brāhmaṇā sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti catuṃ vattūhi Ye hi keci, bhikkhave, samanaṃ vā brahmaṇaṃ vā sassata-vādā sassataṃ attānaṃ ca lokaṃ ca paññāpenti, sabbe te imeh' eva catuṃ vattūhi etesaṃ vā anāraṇa, n'attṭhi ito bahiddhā

36 'Tayidam bhikkhave Tathāgato pajānāti "Ime dīṭṭhittāna evaṃ-gahitā evaṃ-patimattā evaṃ-gatikā bhavissanti evaṃ-abhiṣam-parāyaṃ ti" Tāṃ ca Tathāgato pajānāti, tato ca uttaraṃ pajānāti, taṃ ca pajānaṃ na parāmasati, aparāmasato c'assa paccaṭṭaṃ yeva

mbhūti viditā, vedanānam samudayaṃ ca atthagamaṃ ca assadaṃ ca ādinavaṃ ca nissaraṇaṃ ca yathā-bhūtaṃ viditvā anupādaṃ vimutto,

bhikkhave, Tathāgato

37 'Ime kho te bhikkhave dhammā gambhīrā duddasā duranu-bodhā santa panitā atakkāva-carā upunā pandita-vedaṇiyā ye Tathāgato sayam abhūnā saecchi-katvā pavedeṭi, yehi Tathāgatassa yathā-bhuccam vannaṃ samma vadamānaṃ vadeyyum

Paṭhamma-bhānavāram

1 'Santi, bhikkhave, eke samāna-brāhmaṇā ekacca-sassatīkā ekacca-asassatīkā, ekaccaṃ sassatam ekaccaṃ asassatam attānaṃ ca lokāṃ ca paññāpenti catuhi vattūhi 2 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karaṇaṃ dighassa addhuno accayena ayaṃ loko samvattati Samvattamāno loko yebhuyyena satthā Abhassara-samvattamīkā honti Te tathā kin āgamaṃ kin ārabha ekacca-sassatīkā ekacca-asassatīkā ekaccaṃ sassatam ekaccaṃ asassatam attānaṃ ca lokāṃ ca paññāpenti catuhi vattūhi

3 'Hoti kho so, bhikkhave, samayo yam kadāci karaṇaṃ dighassa addhuno accayena ayaṃ loko vivattati Vivattamāne lokaṃ suññaṃ Brahma-vimānaṃ pātu-bhavati Ath' aññataṃ satto āyukkhayā vā puññakkhayā vā Abhassara-kāyā cavitvā suññaṃ Brahma-vimānaṃ upapajjati So tathā hoti manomayo pīti-bhakkho sayam-pabho antalikkha-caro subhatthāyī, ciraṃ digham addhānaṃ tittanti

4 'Tassa tathā ekakassa digba-tattam nibbusitattā anabhinati paritassanā uppajjati "Aho vata aṇiṃ pi satthā itthaṃ agaccheyyuṃ" ti Atha aññataṃ pi satthā āyukkhayā vā puññakkhayā vā Abhassara-kāyā cavitvā Brahma-vimānaṃ upapajjanti tassa sattassa saṃvayutani Te pi tathā honti manomayā pīti-bhakkhā sayampabha antalikkhacārā subhatthāyino, ciraṃ digham addhānaṃ tittanti

5 'Tata, bhikkhave, ye so satto pāthamaṃ upapanno tassā evaṃ hoti Ahaṃ ahaṃ Mahā-brahmā abhūhuṃ anabhibhūto mād atthu-daṃ vasavatti issaro kattaṃ nimmitā seṭṭho saṃjitaṃ vasi pita bhūta bhavyānaṃ Mayā me satthā nimmitā Tam kissa hetu? Manam hi pubbe etad ahoṃsi "Aho vata aṇiṃ pi satthā itthaṃ Manam hi pubbe etad ahoṃsi" ti Iti manam ca mano-pamiddh, me ca satthā itthattam